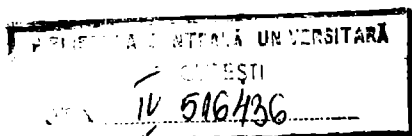

LUCREȚIA MĂNESCU

**ORAȘUL BUZĂU
I ZONA SA DE INFLUENȚĂ
*STUDIU GEOGRAFIC***

**EDITURA UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI
1999**

Referenți științifici: Prof. dr. GEORGE ERDELI
Prof. dr. ION IANOS

B.C.U. București

C199905212

© Editura Universității din București
Șos. Panduri, 90-92, București - 76235; Telefon/Fax 410.23.84

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale

MĂNESCU, LUCREȚIA

Orașul Buzău și zona sa de influență: studiu geografic / Lucreția Mănescu

București: Editura Universității din București, 1999

204 p.; 28 cm.

Bibliogr.

ISBN 973-575-375-8

I. Buzău

913(498 Buzău)

CUVÂNT ÎNAINTE

Lucrarea de față reprezintă un studiu de geografie regională, ce a urmărit să evidențieze rolul factorilor de mediu geografic, al condițiilor istorice și economice în evoluția orașului Buzău și a zonei sale de influență. O atenție deosebită s-a acordat schimbărilor recente, intervenite în primul rând în activitatea economică. Acestea au creat un nou context ce va influența dezvoltarea zonei în perspectivă, în conformitate cu cerințele economiei de piață în curs de constituire.

Lucrarea este rezultatul cercetărilor proprii de teren și a prelucrării unui bogat material documentar și statistic ce a putut fi utilizat și prin amabilitatea instituțiilor din municipiul Buzău (Comisia județeană de statistică, Primăria municipiului Buzău, Direcția agricolă, Muzeul de istorie, conducători de întreprinderi economice etc.).

Doresc ca pe această cale să le exprim tuturor mulțumirile mele.

Lucreția Mănescu

CUPRINS

INTRODUCERE	5
PARTEA I	9
COMPONENTELE CADRULUI NATURAL	9
Capitolul 1. Geologia și alcătuirea litologică	9
Capitolul 2. Relieful	13
2.1. Dealurile subcarpatice	13
2.1.1. Dealurile situate la est de valea Buzăului	13
2.1.2. Dealurile situate la vest de valea Buzăului.....	17
2.1.3. Procesele de degradare.....	18
2.2. Regiunea de câmpie	19
2.2.1. Câmpia de glaciș	19
2.2.2. Câmpia de subsidență	21
2.2.3. Câmpia piemontan - tabulară	24
Capitolul 3. Condițiile climatice	25
Capitolul 4. Resursele de apă	33
4.1. Apele subterane	33
4.2. Apele de suprafață	35
4.3. Utilizarea resurselor de apă	39
Capitolul 5. Vegetația și fauna	41
5.1. Vegetația	41
5.2. Fauna	45
Capitolul 6. Solurile	46
6.1. Condițiile de solificare	46
6.2. Răspândirea și caracterizarea principalelor tipuri de sol	47
6.2.1. Clasa molisolurilor	47
6.2.2. Clasa argiluvisolurilor	49
6.2.3. Clasa cambisoluri	49
6.2.4. Clasa solurilor hidromorfe.....	50
6.2.5. Clasa solurilor halomorfe	50
6.2.6. Clasa solurilor neevoluate, desfundate și trunchiate.....	50

PARTEA II-A	53
ORAȘUL BUZĂU	53
Capitolul 7. Considerații istorico-geografice.....	53
Capitolul 8. Evoluția teritorială.....	58
Capitolul 9. Populația.....	62
9.1. Evoluția numărului de locuitori	62
9.2. Componentele dinamicii numărului de locuitori.....	65
9.2.1. Mișcarea naturală.....	66
9.2.2. Mobilitatea teritorială a populației.....	67
9.3. Structura populației.....	73
9.3.1. Structura populației pe sexe și grupe de vârstă.....	73
9.3.2. Structura populației active	75
9.4. Densitatea populației.....	78
Capitolul 10. Funcțiile orașului	81
10.1. Funcția industrială	82
10.1.1. Considerații privind apariția și dezvoltarea industriei.....	82
10.1.2. Factorii de localizare a industriei	83
10.1.3. Dinamica producției industriale.....	83
10.1.4. Structura industriei	85
10.1.5. Ramurile industriale.....	89
10.1.6. Zonele industriale	94
10.2. Funcția de transporturi.....	96
10.3. Funcția comercială.....	100
10.4. Funcția de învățământ și culturală.....	105
10.5. Alte funcții.....	107
10.6. Zonarea funcțională	109
Capitolul 11. Fizionomia orașului.....	110
Capitolul 12. Probleme edilitar-urbanistice și de poluare a mediului.....	120
PARTEA III-A.....	125
ZONA DE INFLUENȚĂ A ORAȘULUI BUZĂU.....	125
Capitolul 13. Evoluția zonei de influență.	
Relațiile oraș-zonă înconjurătoare.....	127
13.1. Evoluția zonei de influență a orașului Buzău.....	127
13.2. Relațiile orașului cu zona de influență.....	130
Capitolul 14. Populația.....	130
14.1. Evoluția numerică a populației.....	134
14.2. Densitatea populației.....	140

14.3. Mișcarea naturală și migratorie	142
14.4. Structura populației	149
14.4.1. Structura populației pe sexe și grupe de vârstă	149
14.4.2. Structura populației active	150
Capitolul 15. Așezările rurale	154
15.1. Geneza și evoluția așezărilor.....	154
15.2. Mărimea așezărilor	161
15.3. Tipurile morfostructurale de așezări	165
15.4. Tipurile funcționale de așezări rurale	170
Capitolul 16. Economia	175
16.1. Agricultură.....	175
16.1.1. Considerații istorice. Caracterizare generală.....	175
16.1.2. Utilizarea și structura terenurilor	177
16.1.3. Cultura plantelor	181
16.1.4. Creșterea animalelor	185
16.2. Industria.....	185
16.3. Căile de comunicații și transporturile.....	187
16.4. Activitatea turistică	187
CONCLUZII.....	189
BIBLIOGRAFIE.....	192

INTRODUCERE

Studiile de geografie urbană s-au impus ca una din direcțiile fundamentale ale cercetării geografice contemporane. Orașul constituie în prezent una din verigile importante ale sistemului economic național, iar nivelul său de dezvoltare este o expresie a gradului de integrare în acest sistem. În același timp, prin funcțiile sale complexe, este unul din factorii esențiali care influențează evoluția și dinamica fenomenelor economico-geografice ce se desfășoară în spațiul geografic aferent.

Studiul orașelor constituie o direcție bine conturată în geografia românească, ce s-a concretizat în preocupările cu caracter teoretic și metodologic, în lucrările de ansamblu ce au abordat fenomenul urban la nivel național sau pe plan regional și în studiile monografice realizate asupra orașelor mari.

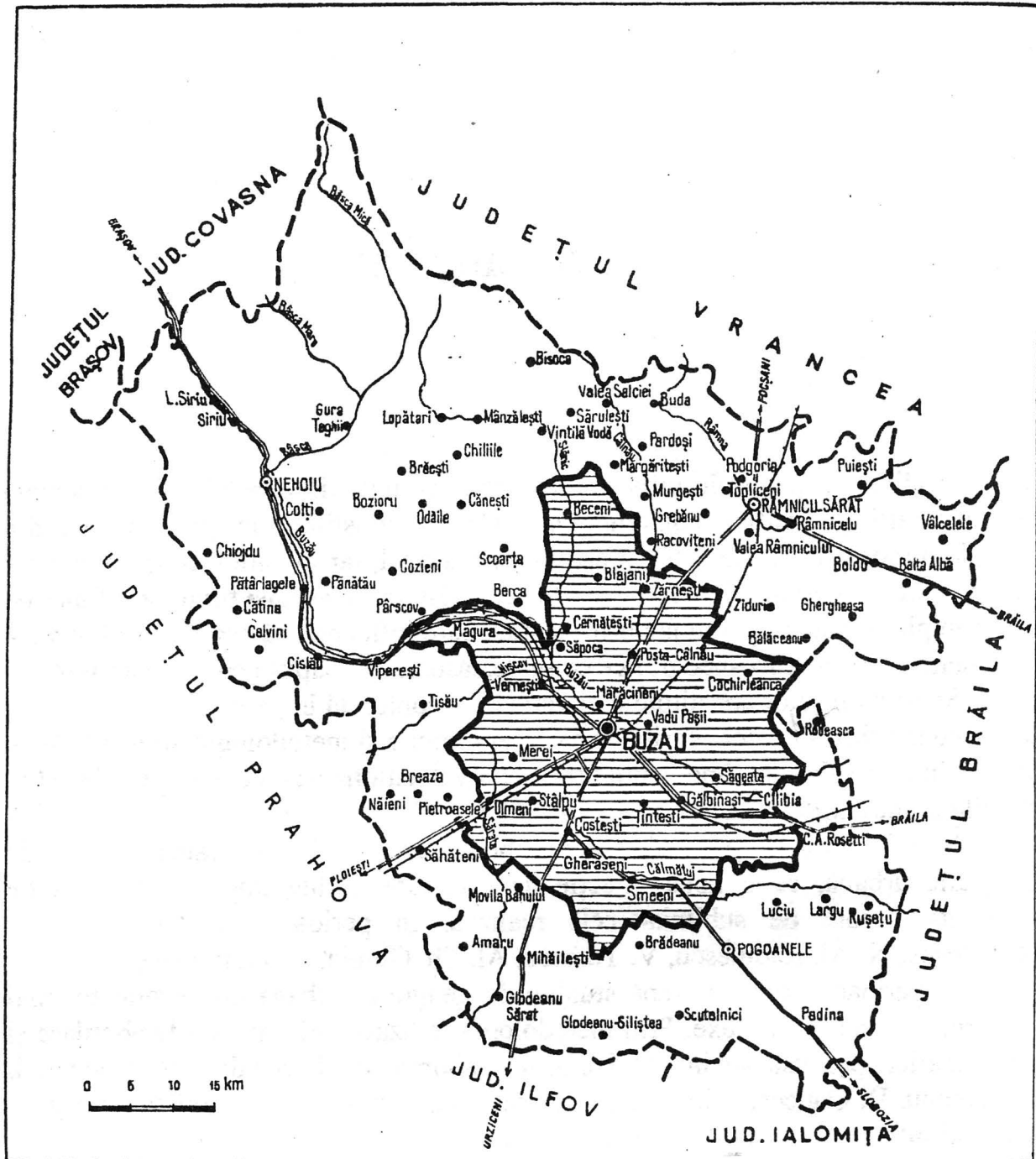
Între lucrările ce și-au adus o contribuție deosebită la conturarea studiilor de geografie urbană, ca o nouă direcție de cercetare în literatura românească de specialitate, sunt de subliniat cele realizate în perioada interbelică de V. Mihăilescu, N. Al. Rădulescu, V. Tufescu, Al. Th. Obreja, I. Gugiuman ș.a.

În perioada contemporană studiile de geografie urbană au devenit tot mai numeroase și mai complexe. Prin metodologia utilizată, prin modul de abordare și problematica propusă se impun lucrările elaborate de I. Șandru, V. Cucu, Al. Ungureanu, D. Oancea, I. Ianoș ș.a. De asemenea, cercetarea geografică a orașului a constituit subiectul multor teze de doctorat concretizate în lucrări științifice publicate în revistele de specialitate (vezi și partea a III-a).

Pe linia acestor preocupări se înscrie și lucrarea de față, care a urmărit să desprindă evoluția, stadiul actual de dezvoltare și perspectivele orașului Buzău, unul dintre centrele urbane cele mai importante apărute la exteriorul Subcarpaților de Curbură.

De asemenea, o altă preocupare a fost legată de studiul zonei de influență, ce a apărut ca o necesitate obiectivă în vederea evidențierii raporturilor spațiale stabilite între oraș și cadrul rural înconjurător.

× În ansamblu, zona studiată ocupă un teritoriu de 1333,6 km², respectiv 1/5 din suprafața județului Buzău, în care alături de oraș rețeaua de localități cuprinde 111 sate grupate în 21 de comune, așa cum se poate vedea în figura alăturată. Populația însumează cca. 253.000 de locuitori, (din care cca. 150.000 în mediul urban și cca. 103.000 în mediul rural), ceea ce reprezintă aproape jumătate din populația județului.

Poziția geografică a municipiului Buzău și a zonei de influență a acestuia.

Lucrarea este structurată în trei părți. În prima parte s-a acordat o atenție deosebită componentelor cadrului natural, urmărindu-se evidențierea caracteristicilor cu influență pregnantă asupra utilizării antropice.

Arealul Buzăului cuprinde o zonă deluroasă ce aparține unor subunități ale Subcarpaților de Curbură, și care ocupă o pondere de numai 30% din suprafață, și o zonă de câmpie mult mai extinsă și mai diversă din punct de vedere al tipurilor prezente în zonă.

În ansamblu, cadrul fizico-geografic prezintă o mare diversitate și complexitate, care s-au manifestat diferențiat de la o zonă la alta.

În unele situații caracteristicile fizico-geografice au constituit o premisă favorabilă pentru dezvoltarea rețelei de așezări și a utilizării agricole, în alte cazuri au avut însă un rol limitativ. De asemenea, s-au avut în vedere și efectele activității antropice asupra unor componente ale cadrului natural.

Partea a doua cuprinde studiul orașului Buzău sub aspectul evoluției, populației, funcțiilor, fizionomiei. Preocuparea principală a fost de a surprinde schimbările calitative petrecute în evoluția Buzăului și mai ales corelațiile dintre dezvoltarea funcțională, tendințele noi apărute în modul de manifestare al fenomenelor demografice, modificările petrecute în fizionomia urbană, creșterea gradului de influență în teritoriu.

O atenție deosebită s-a acordat evoluției din ultimele trei decenii, perioadă în care funcțiile urbane au înregistrat un important salt calitativ, și celei recente, după decembrie 1989, când noile conjuncturi specifice perioadei de trecere la economia de piață s-au reflectat și asupra orașului Buzău.

În partea a treia s-a urmărit evidențierea relațiilor stabilite între oraș și arealul înconjurător, criteriile pe baza cărora s-a stabilit zona de influență și principalele caracteristici economico-geografice ce o definesc.

Opțiunea pentru abordarea acestui subiect a fost legată de convingerea că studiul orașului Buzău va aduce elemente noi în aprecierea rolului și importanței sale atât pe plan regional cât și în sistemul rețelei urbane naționale. Ea s-a impus cu atât mai mult cu cât studiile efectuate până în prezent asupra Buzăului sunt relativ puține, iar exemplificările din literatura de specialitate sunt, de asemenea, destul de rare și succinte, ceea ce ar putea crea impresia că acesta ar fi un oraș de mai mică importanță comparativ cu alte orașe mari ale țării.

Lucrarea se bazează în cea mai mare parte pe cercetările proprii de teren, efectuate în oraș și în zona de influență, pe o documentare largă care s-a realizat începând de la nivelul celor mai importante instituții locale până la întreprinderile industriale. De asemenea, a fost utilizat un bogat material statistic a cărui prelucrare a dat posibilitatea evidențierii unor aspecte cantitative absolut necesare pentru evaluarea corectă a fenomenelor economico-geografice precum și pentru elaborarea unui material cartografic original.

În același timp, s-a impus necesitatea unei bune cunoașteri a rezultatelor cercetărilor efectuate până în prezent asupra diferitelor componente fizico și economico geografice ale spațiului geografic în care se încadrează și zona studiată.

Se remarcă studiile efectuate asupra reliefului de către Gr. Posea (1967, 1971, 1973, 1996, 1997), L. Badea (1964, 1967), Gh. Niculescu (1964, 1974),

Dida Popescu (1970, 1971), M. Ielenicz (1978, 1979), D. Bălțeanu (1974, 1975). La aceste cercetări, care abordează preponderent relieful din Subcarpații Buzăului, sunt de adăugat și lucrările de ansamblu referitoare la Câmpia Română, respectiv cele realizate de G. Vâlsan (1916) și P. Coteț (1976). Între lucrările de sinteză care abordează problemele de geografie fizică la nivel național, cuprinzând și aprecieri asupra zonei studiate, se numără cele elaborate de V. Mihăilescu (1966), V. Tufescu (1966), Valeria Velcea și Al. Savu (1972), Al. Roșu (1980) ș.a.

Alte lucrări au abordat probleme referitoare la climă, cum este cea a colectivului Octavia Bogdan, Elena Mihai, Elena Teodoreanu (1974) sau din domeniul biogeografiei - Maria Pătroescu (1997).

În ceea ce privește studiile de geografie economică se remarcă cele întreprinse asupra unor subdiviziuni ale Subcarpaților de Curbură de către Ioana Ștefănescu (1972), I. Petrescu-Burloiu (1977) și C. Popescu (1979). Preocupări legate de orașul Buzău au avut G. M. Zagoriț (1915), I. Petrescu-Burloiu (1944, 1971) și Alexandra Ghenovici (1968).

De asemenea, sunt de semnalat și publicațiile ce cuprind lucrările susținute în cadrul sesiunilor de comunicări organizate de filiala Societății de Geografie Buzău apărute în 1971, 1973 și 1986.

Consider necesar de subliniat că orașul Buzău și zona de câmpie, care dețin, de altfel, și cea mai mare pondere în teritoriul studiat, au făcut în mică măsură obiectul unor studii de amploare.

Este unul dintre motivele pentru care această lucrare, rezultat al unor cercetări îndelungate și sistematice, și-a propus să desprindă și să pună în evidență, cu cât mai multă rigoare științifică, aspectele caracteristice ce definesc evoluția și perspectivele orașului Buzău și a zonei sale de influență.

PARTEA I

COMPONENTELE CADRULUI NATURAL

Capitolul 1. Geologia și alcătuirea litologică

↪ Zona de influență a municipiului Buzău se extinde asupra unui teritoriu care din punct de vedere structural geologic aparține avânfosei și Platformei Moesice. ↪

Avanfosa a luat naștere în urma mișcărilor savice și stirice vechi și corespunde reliefului de dealuri și depresiuni subcarpatice.

↪ Până la sfârșitul miocenului mediu avânfosa se limita la marginea externă a ariei carpatice, alcătuind depresiunea marginală sau subcarpatică. În tortonianul superior noi mișcări (stirice târzii) au dus la o extindere a avânfosei și peste marginea Platformei Moesice, flancul extern. Sedimentele depuse în avânpot sunt de tip molasă. ↪

Individualizarea zonei de molasă ca unitate structurală carpatică (unitatea pericarpatică) s-a realizat în două etape. Prima se încheie cu mișcările stirice târzii, care au dus la o ridicare a ansamblului carpatic și avansarea tectonică a zonei flișului peste depozitele avânfosei interne. Totodată, formațiunile din avânfosă, împreună cu fundamentul de fliș paleogen, au fost intens cutate. Mișcările moldavice duc la încălecarea zonei de molasă peste vorland, iar la exteriorul zonei de molasă, se crează o nouă zonă depresionară cu o subsidență foarte activă în care s-a depus molasa sarmato-pliocenă. Limita dintre cele două fâșii ale avânfosei este dată de falia pericarpatică, ce trece cam pe la Buzău.

La est de valea Slănicului de Buzău molasa sarmato-pliocenă prezintă o structură de monoclin cu înclinări constante spre exterior. La vest apare o structură diferită, legată de prezența masivelor de sare; acestea au determinat apariția unor cute anticlinale de tip diapir caracterizate prin cute anticlinale înguste separate de sinclinale largi, ocupate de depozite sarmato-pliocene.

↪ Platforma moesică, cealaltă unitate majoră din zonă, este formată dintr-un fundament cristalin, fragmentat și scufundat la peste 5000 m adâncime. Acesta suportă o stivă groasă de depozite paleozoice, mezozoice și neozoice. ↪

↪ În pleistocen avânfosa externă a suferit mișcări de coborâre, devenind zonă cu subsidență foarte activă, acoperită de ape lacustre. ↪

↪ În ceea ce privește *sucesiunea stratigrafică*, în zona studiată sarmațianul este cea mai veche formațiune, care apare la zi în axul anticlinalului Sărata Monteoru (culmea Istrița). Este alcătuit din marne, argile, nisipuri și calcare lumașelice (fig. 1.1). Prezența calcarelor oolitice lumașelice sau recifale, amintește

de faciesul epicontinental al zonelor de platformă punând în evidență caracterul neritic-litoral al sarmațianului. Forajele au identificat prezența sarmațianului sub depozitele pliocenului și cuaternarului, formând la est de valea Slănicului de Buzău, împreună cu acestea, o zonă monclină, iar la vest participând la structura cutelor diapire.

Termenii pliocenului (meoțian, poțian, dacian, romanian) sunt prezenți în zonă pe flancurile anticlinalelor Monteoru, Măgura, în nord-estul dealului Ciolanu și în anticlinalul Berca-Arbănași. În axul principal al culmii Blăjani, pliocenul este reprezentat numai prin romanian.

Meoțianul este alcătuit dintr-o alternanță de nisipuri și marne, la care se adaugă uneori și gresii (în valea Buzăului).

Poțianul cuprinde depozite predominant marnoase, cu slabe intercalații de nisipuri, iar local chiar depozite mai grosiere. Grosimea depozitelor poțiene atinge maximum 2000 m în zona de curbură, ceea ce dovedește că aceasta a continuat să reprezinte un sector foarte mobil comparativ cu arealele vecine. În zona cutelor diapire depozitele poțianului conțin o faună cu congerii de talie mare. Succesiunea stratigrafică cuprinde un orizont predominant marnos, urmat de al doilea orizont cu depozite marnoase și intercalații de nisipuri fine, iar ultimul orizont, superior, este reprezentat prin argile nisipoase și nisipuri.

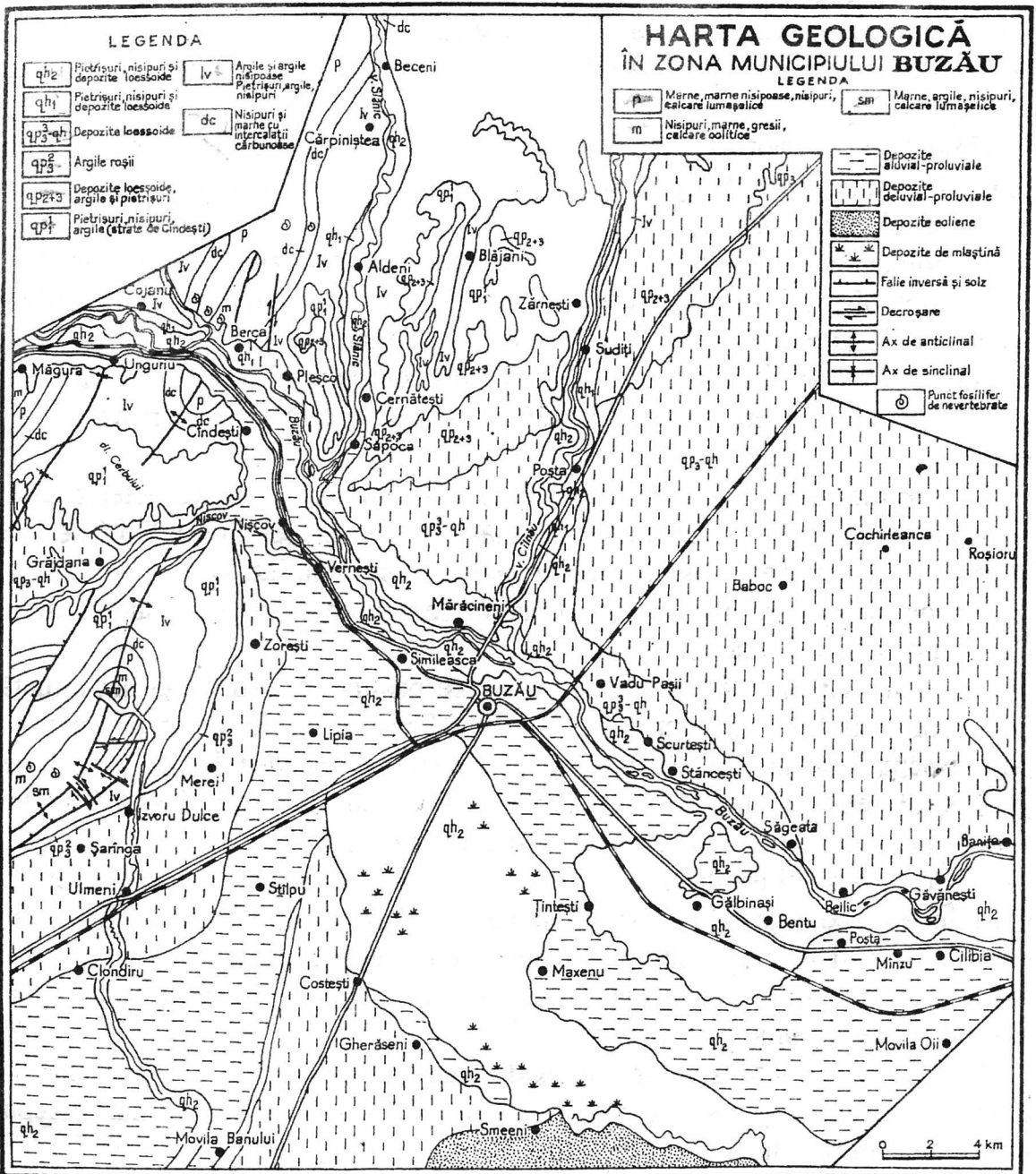
Depozitele dacianului sunt prezente printr-o alternanță de nisipuri și gresii cu intercalații subordonate de marne și argile. La nord-est de valea Buzăului depozitele daciene sunt dezvoltate în faciesul stratelor de Milcov, printr-o alternanță de argilă micacee și gresii slab cimentate. Dacianul are o dezvoltare mai mare în anticlinalul Berca-Arbănași.

Romanianul încheie succesiunea stratelor pliocene iar în zona cutelor diapire revine predominant conglomeratic, prezentând un facies asemănător cu cel al stratelor de Căndești. Variația faciesurilor pe verticală și prezența intercalațiilor de cărbuni arată, pentru zona Subcarpaților de Curbură în ansamblu, o reducere tot mai accentuată a subsidenței și tendința de colmatare ce se va desăvârși în cuaternar.

În cadrul cuaternarului, pleistocenul inferior prezintă o mare dezvoltare și are o importanță deosebită în geologia zonei, alcătuiind "complexul stratelor de Căndești". Acest complex apare în deschidere la zi în dreptul localității Căndești. Partea bazală este constituită din pietrișuri mărunte și nisipuri fin și mediu granulate, între care se intercalează strate groase de argilă și argile nisipoase. Spre partea superioară pietrișurile sunt din ce în ce mai grosiere pentru ca orizontul superior să fie constituit din bolovani cu diametre ce ating 150 mm. Grosimea întregului pachet de strate atinge în regiunea văii Buzău 250-300 m.

Stratele de Căndești ocupă cea mai mare parte a bazinului inferior al râului Nișcov, apărând și pe versantul estic al Dealului Istrița.

Forajele hidrogeologice executate la Vernești și la sud de Buzău au pus în evidență că stratele de Căndești se afundă lent de la nord spre sud și de la vest spre est, iar elementele psefitice își reduc treptat dimensiunile.

SM-Sarmatian; M-Meoțian; P-Ponțian; DC-Dacian; LV-Levantin; qp₁, qp₂₊₃, qp₃², qp₃-qh -Pleistocen; qh₁, qh₂-Holocen (După Harta geologică a României) scara 1:200000

Fig.1.1

8 Pleistocenul mediu este reprezentat printr-un complex predominant argilos, situat între circa 25-40 m adâncime, peste care cantonează depozite loessoide cu grosimi de 10-15 m. Acest complex este bine reprezentat în interfluviul Slănic - Călnău.

9 Pleistocenul superior este constituit din pietrișurile, nisipurile și depozitele loessoide din alcătuirea teraselor. Acestei etape i s-au atribuit și depozitele de argile roșii din zona de contact morfologic dintre coline și câmpie respectiv cea corespunzătoare glacisului Istriței.

10 Holocenul inferior este reprezentat prin acumulările de pietrișuri și nisipuri din cadrul terasei joase cu grosimi de 5-10 m și din depozitele loessoide care acoperă terasele inferioare.

11 În holocenul superior s-au format luncile, cu depozite alcătuite la partea superioară din nisipuri fine, argiloase, și spre bază din pietrișuri cu stratificație torențială, cu lentile subțiri de nisipuri grosiere și mărunte. Acestea au o grosime apreciabilă (16 m) în lunca râului Buzău, în zona municipiului fiind constituite din nisipuri grosiere cu pietrișuri și bolovănișuri, situate direct peste pietrișurile de Căndești.

12 Depozitele loessoide, cu largă răspândire în zonă, se caracterizează în câmpia piemontană și în interfluviul Călmățui-Sărata printr-un conținut de 2-5% nisip grosier, în timp ce în restul câmpiei sunt predominant luto-argiloase.

13 Raportând cele expuse anterior la unitățile majore de relief situate în arealul Buzău rezultă câteva caractere specifice.

14 *Zona dealurilor subcarpatice* se distinge printr-o concordanță accentuată a formelor de relief cu structurile geologice. Face excepție doar butoniera de anticlinal săpată de pârâul Sărata în partea estică a dealului Istrița, care este o inversiune de relief. Culmile deluroase corespund anticlinalelor (dealul Ciolanul), sau unor complexe de anticlinale faliante (dealul Istrița) și prezintă versanți alcătuiți din gresii nisipoase și argile, iar în partea superioară sunt constituite din roci mai vechi, miocene, ce cuprind orizonturi de calcare sarmațiene și tufuri, ajunse la zi. Extremitățile estice ale ambelor dealuri sunt acoperite de pietrișuri de tip piemontan, de vârstă villafranchiană, dispuse în straturi de grosimi apreciabile și local modificate tectonic.

15 Văile s-au suprapus unor sinclinale lungi, umplute cu depozite mai noi, nisipoase, ale pliocenului și prezintă 1-4 nivele de terase ce s-au format începând cu mijlocul cuaternarului.

16 *Zona câmpiilor* corespunde, în cea mai mare parte, unității de platformă cu strate nederanjate tectonic. Deși variate ca tipuri genetice ele au ca element comun o notă generală de monotonie prin marea extindere a suprafețelor pe care le ocupă, dar și prin aspectul litologiei. Astfel, loessurile sau depozitele loessoide, ce prezintă grosimi variabile, acoperă total sau parțial diferitele subunități ale câmpiei, respectiv câmpia tabulară și câmpia de glaciș. În schimb, fâșia de subsidență are drept caracteristică litologică prezența pietrișurilor, din care s-a format, începând cu mijlocul cuaternarului, marele con de dejecție al Buzăului.

Capitolul 2. Relieful

Zona studiată prezintă un relief de dealuri și câmpii bine diferențiate atât din punct de vedere genetic cât și morfologic.

Dealurile subcarpatice ocupă partea de nord și nord - vest. La est de valea Buzăului se individualizează culmea Blăjani (ce aparține grupei dealurilor Călnăului), și dealul Pâcelele Mari, iar la vest, dealul Ciolanul (versantul nordic și estic) și extremitatea estică a dealului Istrița și a depresiunii Nișcovului.

Câmpiile reprezintă forma de relief cea mai extinsă. Pe stânga râului Buzău este prezentă o singură unitate mare de câmpie ce aparține Glacisului Râmnicului. Pe dreapta, se înregistrează o situație mai complexă, ca urmare a prezenței mai multor categorii de câmpii bine diferențiate din punct de vedere genetic. Cea mai extinsă este câmpia Buzău - Călmățui; ei i se alătură porțiuni ce aparțin Glacisului Istriței, Câmpiei Sărata și Câmpiei Bărăganului Central (fig. 2.1).

2.1. Dealurile subcarpatice

2.1.1. Dealurile situate la est de valea Buzăului

Culmea Blăjani, subunitatea cea mai sudică a Dealurilor Călnăului, este cuprinsă între valea Slănicului la vest și valea Călnăului la est, având o orientare generală nord-sud.

Relieful din bazinul Slănicului este rezultatul unei evoluții îndelungate, care în partea centrală și sudică corespunde etapei de modelare romanian - cuaternară.

Din punct de vedere geologic formațiunile caracteristice sunt nisipo-argiloase, nisipoase și pietrișuri ce dezvoltă un larg monoclin.

Culmea Blăjani se înscrie altimetric în nivelul general de 350-500 m. În nord - est doar în două puncte se depășește altitudinea de 500 m, în apropiere de satul Florești (522,0 m, cota cea mai înaltă) în timp ce în partea centrală apar frecvent cote de peste 400 m (fig. 2.2).

Orientarea culmilor este în strânsă corelație cu cea a rețelei hidrografice. În jumătatea nordică culmile se orientează predominant spre est și vest. Începând din partea centrală, aproximativ din arealul satului Blăjani, ele capătă treptat o orientare clară spre sud.

Culmile cu orientare sudică sunt prelungi, cu aspect plat ce a permis o utilizare agricolă intensă. Ele însoțesc principalele văi ce fragmentează latura sudică a Culmii Blăjani, cum sunt valea Blăjanca, pârâul Valea Largă (care pătrunde cel mai adânc în zona dealurilor), valea Cheia (care separă culmea netedă ce poartă denumirea sugestivă de Podul Cheii de Culmea Zărnești).

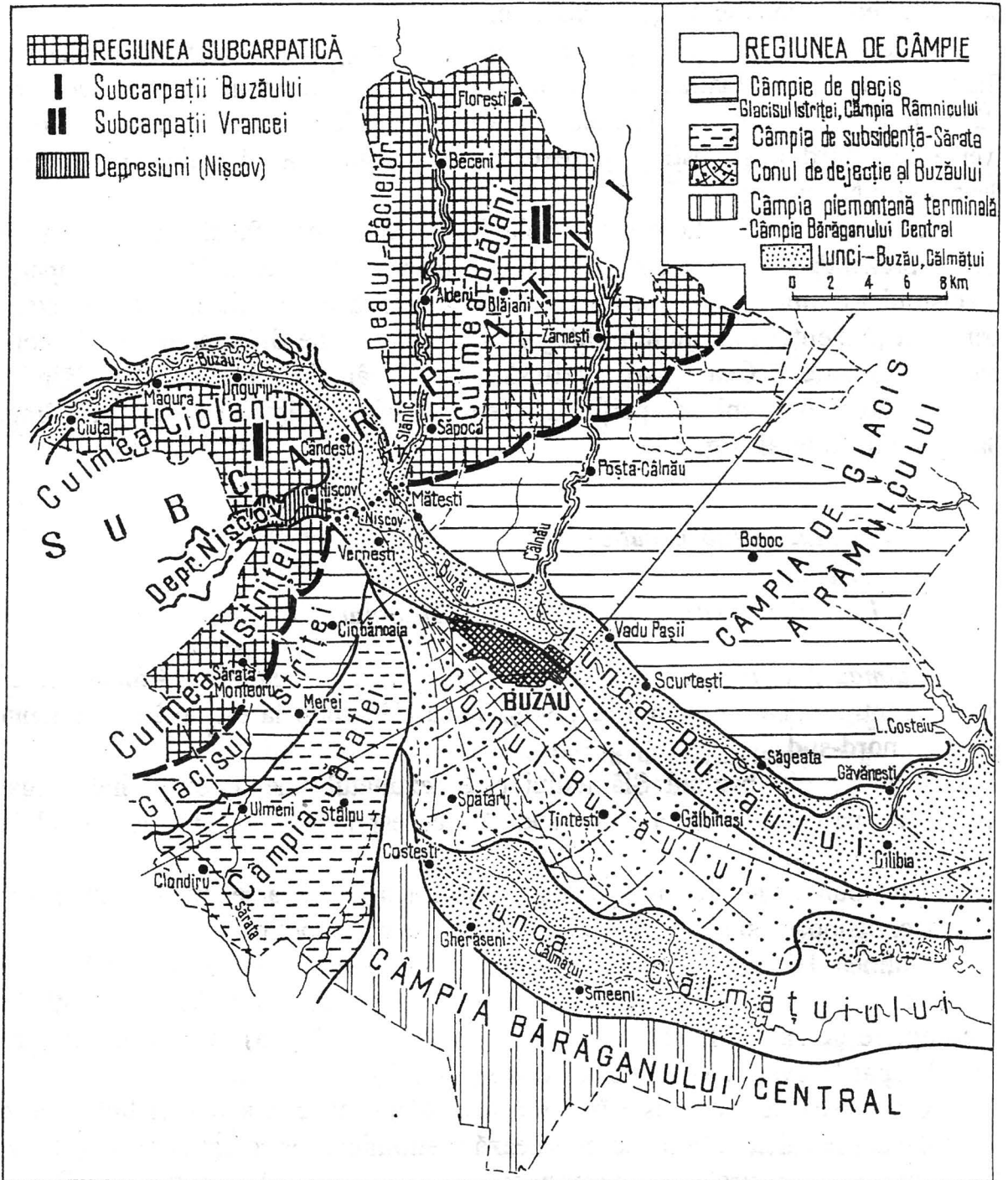

Fig.21.Harta unităților de relief.

Datorită caracteristicilor acestor culmi trecerea spre zona de câmpie este foarte lină.

Energia de relief are frecvent valori cuprinse între 180 și 240 m scăzând la 140 m în zona de confluență a Slănicului cu Buzăul.

Densitatea fragmentării înregistrează frecvent 3-4 km / km² iar în unele areale situate în apropierea văilor principale Slănic și Călnău, depășește 5 km/km².

Pantele prezintă un factor important în asigurarea unui anumit potențial dinamic al terenurilor. Pe frunțile teraselor și pe malurile concave ale Slănicului și cele abrupte ale Călnăului ating valori între 10⁰ - 25⁰, în timp ce pe podurile interfluviale se înregistrează cele mai mici declivități sub 10⁰ (M. Ielenicz, 1979, p.134).

Cele două văi care încadrează culmea Blăjani reprezintă subunități de relief bine individualizate.

Valea Slănicului se înscrie altimetric între curbele de 120-200 m. Albia se lărgiște treptat spre sud, atingând lățimi de 150 m și tot pe această direcție se produce o creștere a gradului de meandrare, care atinge un indice de 1,8 între Beceni și Săpoca. În acest sector, cu frecvente despletiri, materialele transportate, sau de proveniență laterală, dau ostroave extinse, renii, conuri aplatizate, iar la viituri lunca este acoperită de apă aproape în întregime.

O altă caracteristică importantă este dată de prezența teraselor, care capătă o extensie mare, fiind bine exprimate în relief, la sud de localitatea Gura Dimieni. Sunt două terase aluviale, la care se adaugă 1 - 2 terase de luncă. Podul lor intens coluvionat sau acoperit de conuri de dejecție, reprezintă suprafețe ce au favorizat dezvoltarea așezărilor.

Terasa superioară urcă la Aldeni la 25 - 35 m pentru ca apoi, spre sud, să scadă la 15 - 20 m, concomitent cu lărgirea podului la peste 0,5 km, mai ales pe dreapta Slănicului.

Terasa inferioară apare în aval de Aldeni, la altitudine relativă de 5 - 7 m și se racordează cu terasa similară a Buzăului.

Teresele de luncă au o dezvoltare mare în buclele de meandre largi, formate în aval de Gura Dimieni. Ele apar fragmentar la altitudini de 1,5 - 2 m sau 3,5 - 4 m. Fruntea teraselor suferă modificări însemnate la viiturile mai mari ale Slănicului (M. Ielenicz, 1978 p.130).

Valea Călnăului, situată între Culmea Blăjani și ultimele prelungiri sudice ale dealurilor Budei, se desfășoară altitudinal între curbele de 120-200 m. În sectorul analizat valea se lărgiște spre sud fiind încadrată de maluri abrupte ce ating înălțimi până la 5 m.

Teresele I-III sunt dezvoltate pe stânga văii favorizând dezvoltarea așezărilor.

Dealul Pâclele Mari se găsește la vest de valea Slănicului și aparține grupei mai mari a *Dealurilor Pâclelor*. Acestea sunt dealuri conforme cu structura și s-au dezvoltat pe anticlinalul Berca - Arbănași.

Orientarea generală este nord - sud, iar cele două șiruri principale (Pâclele Mici și Pâclele Mari) se unesc în Dealul Tocilei (597,8 m), situat în extremitatea nord - vestică a zonei studiate.

Dealul Pâclele Mari a fost sculptat mai ales în depozite friabile (marno-argile nisipoase) și, datorită unei înălțări tectonice recente, prezintă altitudini ce ajung la 500-550 m (506 m în vf. Pâclele Mari). Dealul domină valea Slănicului cu 200-300 m și prezintă valori ale declivității cuprinse între 5⁰-15⁰.

2.1.2. Dealurile situate la vest de valea Buzăului

Dealul Ciolanul, situat între valea Buzăului la nord și Depresiunea Nișcovului la sud, reprezintă una dintre unitățile cele mai masive din cadrul subcarpaților buzoieni.

Din punct de vedere structural corespund unui mare anticlinal orientat SV-NE, în parte faliat longitudinal și transversal (L. Badea, 1964, p. 94). Aspectul de masivitate este legat și de apariția sarmațianului calcaros și gresos, rezistent la eroziune, situat în apropierea axului anticlinalului și care explică prezența înălțimilor mai mari de 600 m. (Gr. Posea, M. Ielenicz, 1971, p.26).

În zona studiată apar însă numai unele subunități ale masivului Ciolanu situate în nord-est și est, respectiv Dealul Cerbului (539,5 m), Dealul Liliacului (430,9 m), Plaiul Hodob (361,6 m), Pădurea Solnița (374,9 m). Ele sunt alcătuite din formațiuni romaniene (argile, nisipuri și pietrișuri) peste care se dispun stratele de Căndești. Această constituție petrografică a favorizat dezvoltarea proceselor de degradare a terenurilor.

Masivul Istrița reprezintă o altă unitate deluroasă bine individualizată. Caracterul de masivitate este dat de prezența formațiunilor gresoase și calcaroase sarmațiene, care apar pe axul anticlinalului principal (ce străbate dealul Istrița).

Ca urmare, dealul Istrița se prezintă ca o culme unitară, cu fragmentare redusă, ce depășește frecvent 600 m și atinge altitudinea maximă în vf. Istrița (754 m).

Masivul domină și se profilează clar în raport cu zona aferentă a Câmpiei Române datorită contactului deosebit de brusc, prin linii de falie, dar și căderii monocline a flancului sudic al anticlinalului (Gr. Posea, M. Ielenicz, 1971, p.25).

În raport cu aceste caractere generale partea estică, care intră de fapt în spațiul analizat, înregistrează o serie de modificări semnificative. Ele se datorează afundării celor două anticlinale spre văile Sărata și Nișcov, ce atrage după sine coborârea reliefului pe această direcție.

În bazinul văii Sărata și în Dealurile Nișcovului, situate în est, altitudinile maxime sunt de 300 - 400 m, cel mai înalt fiind vf. Corbului (430,1 m). În bazinul acestei văi și la sud de vf. Corbului culmile prezintă o desfășurare în trepte și sunt orientate spre vale sau spre sud.

De-a lungul bordurii externe, orientată spre câmpie, se remarcă prezența unor organisme torențiale bine dezvoltate (Nișcovelul, Nenciu, Valea Teancului, Valea Puțului Merei etc.), iar la izvoarele Săratei s-a dezvoltat depresiunea de anticlinal de tip butonieră Sărata - Monteoru.

Între cele două masive deluroase se află *Depresiunea Nișcovului*, prezentă în zona studiată numai prin compartimentul situat la est de localitatea Mierea. Ea este axată pe un sinclinal intersectat de falii transversale ce determină o cădere în trepte pe direcția vest - est (Dida Popescu, 1971). Din punct de vedere litologic, în est predomină pietrișurile, fapt ce a determinat ca această parte să prezinte o fragmentare mult mai mare comparativ cu jumătatea vestică.

În cadrul depresiunii au fost depistate 5 nivele de terasă, mai dezvoltate pe stânga văii Nișcovului. În partea estică terasele superioare sunt foarte fragmentate și apar frecvent sub forma unor petice izolate, fapt ce face dificilă reconstituirea lor în unele sectoare (valea Mierea).

Terasele inferioare T_2 și T_1 se dezvoltă mai unitar, prezentând poduri largi cu lățimi de 100 - 500 m și frunți bine exprimate. Terasa I a Nișcovului, în aval de localitatea Gura Nișcovului, apare sub forma unui mare con de dejecție, ce se pierde în terasa a 2-a a Buzăului și se continuă în suprafața conului pe care Buzăul îl formează la ieșirea din dealuri.

Ca un aspect aparte *lunca* Nișcovului este foarte îngustă, dar se deschide larg spre est, fiind mărginită de maluri abrupte săpate în terasele joase ale Buzăului.

2.1.3. Procesele de degradare

Regiunea subcarpatică a Buzăului este cunoscută ca având printre cele mai active procese de modelare actuală. Aici predomină formațiuni puțin rezistente, care permit o puternică adâncire a rețelei torențiale, mai ales la ploi abundente. Intensitatea acestor procese este cu atât mai mare cu cât gradul de acoperire cu vegetație este mai redus. Pășunatul intens și utilizarea neadecvată a terenurilor cu folosință agricolă au contribuit și ele la degradarea unor importante suprafețe.

Procesele de modelare se desfășoară cu intensitate mai mare primăvara, când acoperirea cu vegetație ierbacee este încă slabă, și toamna, mai ales în perioadele cu ploi abundente.

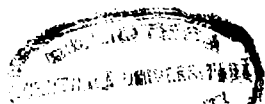
Un rol important în declanșarea și reactivarea acestor procese îl au evenimentele (fenomenele) seismice și cantitățile excepționale de precipitații, ca de exemplu cele care s-au înregistrat în anii 1970-1975.

În această zonă deluroasă întâlnim toată gama de procese de modelare, de la șiroire și torențialitate până la alunecări de teren și curgeri noroioase.

Alunecările sunt recente sau reactivate, asociate uneori cu formarea unor curgeri noroioase. Pe versanții văii Călnăului alunecările puternice au cuprins suprafețe agricole (culturi cerealiere, vii, pomi, pășuni) și au produs mari pagube așezărilor și căilor de comunicație.

În bazinul Slănicului multe alunecări s-au produs sau reactivat în urma ploilor din 1970 și 1975, afectând suprafețe întinse din arealul localităților Gura Dimienii, Cernătești și Fulga.

În dealurile Ciolanu și Istrița alunecările sunt mai puțin numeroase datorită gradului mai ridicat de împădurire. În această parte alunecările sunt în general

vechi, fixate, iar cele actuale se produc mai ales în partea inferioară a versantului. Pe versantul estic al Dealului Ciolanu se formează și torenți noroioși.

Terenurile afectate de alunecări sau cu potențial de alunecare se extind pe o suprafață de 50-60% din cea a bazinelor hidrografice situate în zonă. Alunecările se produc, în special, primăvara și în timpul averselor de ploaie (Gr. Posea, 1996).

Ravenarea și torențialitatea apar în timpul ploilor și averselor și au fost accelerate de despădurirea ce a afectat în unele situații până la 70 - 80% din suprafața dealurilor. Torenții și alunecările funcționează frecvent în cuplu, în sensul că în bazinul unui torent se pot declanșa alunecări, sau unele alunecări înaintază sub formă de limbă și determină instalarea torenților. Formele de ogaș apar mai ales în pietrișurile piemontane din Dealul Ciolanu, iar ravenele în locurile în care aflurează marnele și argilele.

Procesele de albie sunt vizibile tot timpul anului de-a lungul principalelor văi (Nișcov, Slănic, Călnău). Ele se concretizează în transportul masiv de aluviuni și depunerea lor în lungul albiilor. La viituri au loc și prăbușiri și surpări ale malurilor, iar materialul este depus în aval. Astfel, se formează frecvent depuneri în albie (ostroave, renii) însoțite de meandrări și despletiri. Practic, la fiecare viitură poziția și forma despletirilor albiei se modifică. Uneori aceste modificări pot afecta terenurile din luncă pe care se practică legumicultura.

În bazinul Nișcovului sunt foarte active și distrugerile de maluri și retragerea acestora.

Albia Buzăului prezintă numeroase despletiri, iar pe ostroave apar păduri de arin, plop sau salcie, care la viiturile mari au fost aluvionate sau chiar distruse (1969, 1975).

Procesele antropice au favorizat în mare măsură accelerarea degradării terenurilor, în special prin despăduririle ce au cuprins de-a lungul timpului suprafețe tot mai extinse. Utilizarea acestor terenuri ca pășuni, fânețe sau pentru arături a avut de multe ori un caracter excesiv și a favorizat intensificarea proceselor de degradare, mai ales în bazinele Slănicului și Călnăului.

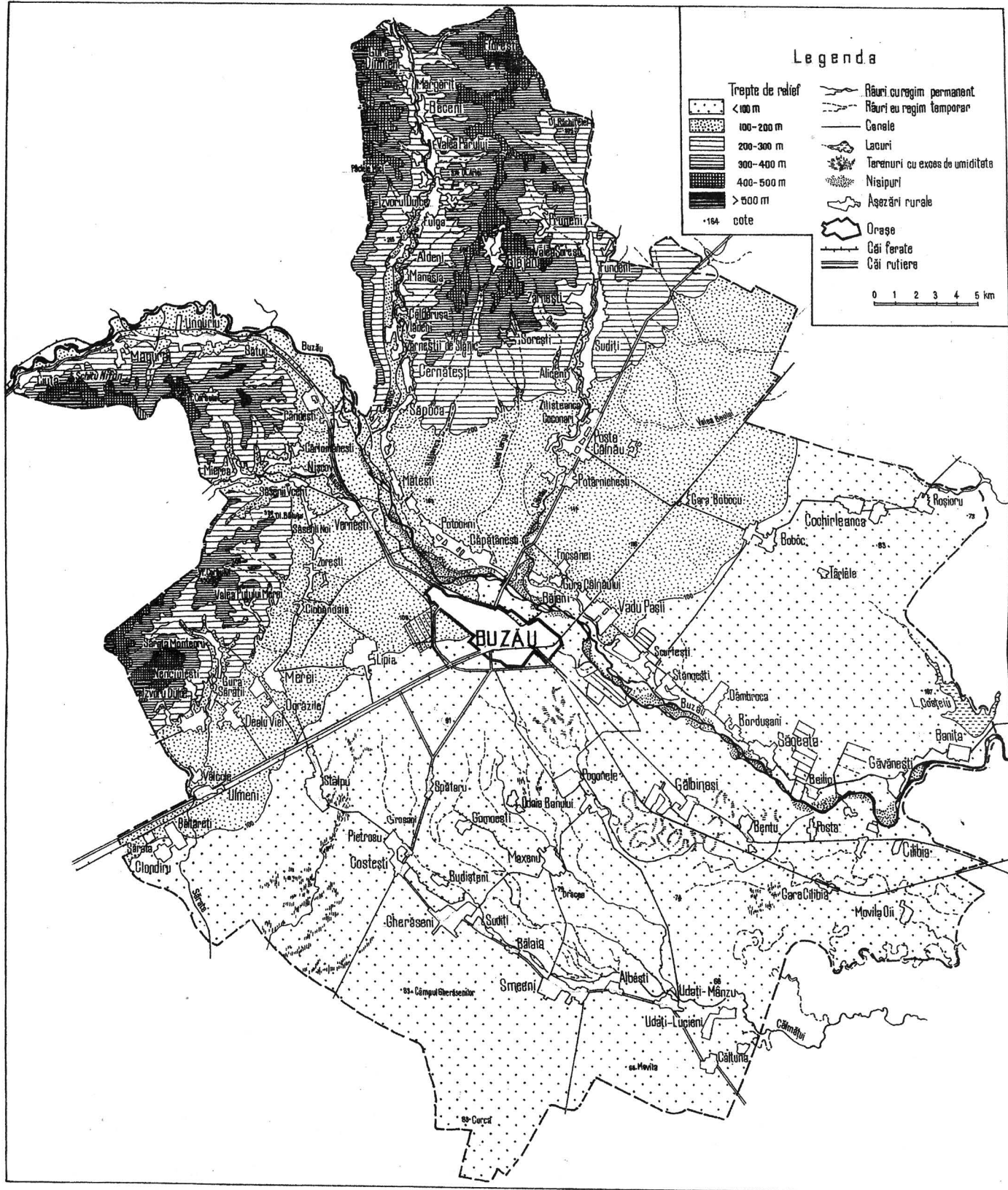
Pentru diminuarea proceselor de degradare s-au luat o serie de măsuri, cum sunt reîmpădurirea unor suprafețe (Dealul Arbănași, bazinul Slănicului), lucrări de fixare a versanților și consolidarea malurilor, terasarea versanților (Dealul Istrița). Dar, pentru a obține efectul scontat, aceste lucrări trebuie întreținute și refăcute sistematic.

2.2. Regiunea de câmpie

Se compune din mai multe unități și tipuri genetice de câmpii.

2.2.1. Câmpia de glacis

a. *Glacisul Râmnicului* constituie o combinație între glacis de eroziune și glacis piemontan și se suprapune, în parte, pe pietrișuri villafranchiene ce nu au fost cuprinse în cutările subcarpatice (Gr. Posea, 1996). Este format din pietrișuri de Căndești cu structură torențială, pe latura nordică, și din nisipuri mai fine spre

sud, acoperite de o pătură de loess care se îngroașă pe măsură ce se înaintează spre sud.

Limita nordică urmărește curba de 200 m, dar poate înainta în zona dealurilor și până la 300 m, ca în cazul pârâului Valea Largă. În sud câmpia coboară până aproape de lunca Buzăului.

În cadrul său se individualizează *valea Călnăului*, cu o luncă îngustă, maluri abrupte, de 5-20 m, și 3 terase ce se pierd în profil longitudinal în apropiere de albia Buzăului, (Gr. Posea. 1996).

Interfluviul situat între valea Călnăului și valea Slănicului prezintă o înclinare generală de la nord spre sud, sud-est, iar altitudinile scad de la 250 - 300 m la 120 m în valea Buzăului (fig. 2.2). În cadrul său se distinge o treaptă nordică mai extinsă și ușor înclinată și o treaptă sudică mai restrânsă ca suprafață, care se suprapune podului terasei de 10 - 15 m altitudine relativă a Buzăului. Trecerea între cele două trepte se realizează printr-un abrupt de 15 - 20 m.

Principalele văi care străbat acest interfluviu sunt valea Blăjanca și Valea Largă cu obârșiile în Subcarpați.

Energia reliefului înregistrează valori cuprinse între 80-6 m/km.p. Cele mai ridicate valori se întâlnesc la contactul cu Subcarpații și la contactul între câmpii și terasă, iar cele mai scăzute în cadrul podurilor terasei de 10 - 15 m. Densitatea fragmentării prezintă valori de 0,1 - 0,5 km/km.p. la nivelul interfluviului și poate ajunge la 0,6 - 1 km/km.p. în zonele de confluență.

În corelație cu aceste caracteristici morfologice, panta înregistrează valori foarte scăzute pe interfluviu, de circa 1° , și poate ajunge la 3° sau chiar mai mult pe versanții văilor și în zonele de contact.

Interfluviul situat la est de valea Călnăului prezintă caractere mai unitare. Acesta are aspectul unei suprafețe ușor înclinate pe direcția nord-vest -- sud-est și coboară de la 180 m la 80 - 70 m spre valea Buzăului, pe care o domină cu 5 - 20 m.

Rețeaua hidrografică este formată dintr-un număr redus de văi tinere, cu profile transversale în forma literei V larg deschis, unele cursuri mici aflându-se într-un stadiu incipient de evoluție. Cele mai importante văi ocupă o poziție periferică: valea Vițelului, valea Boului, valea Cochirleanca. Văile sunt alimentate din izvoare cu debite variabile, situate la contactul cu zona subcarpatică sau chiar în câmpie. Aflate sub directă influență a climei, vara pot seca complet.

Adâncimea și densitatea fragmentării reliefului prezintă în general valori scăzute, de 0-15 m/km.p. și respectiv de 0-1 m/km.p. Panta medie înregistrează valori sub 1° , doar în zona văilor amintite atingând 3° .

Către lunca Buzăului, versantul interfluviului este supus unor intense procese de ablațiune, torențialitate și de năruire, rezultate din remanierea loess-ului, frecvente în perimetrul localităților Stăncești, Bordușani, Săgeata.

b. *Glacisul Istriței* se desfășoară la periferia Dealului Istrița, cu baza pornind aproximativ de la curba de 105 m și urcând la 180 m în est și 200-230 m pe latura

vestică. Este un glacis de eroziune ce s-a format prin retragerea versantului subcarpatic urmată de suprapunerea unor formațiuni coluvio-proluviale transportate de pâraie cu izvoarele în zona deluroasă sau coborând în pânză prin pluvio-denudare. Grosimea formațiunilor poate atinge între 20-40 m, iar la suprafață apar pe alocuri loessuri sau depozite loessoide cu grosimi variabile.

Glacisul Istriței are forma unei fâșii cu lățime de 2-4 km. Contactul cu dealul propriu-zis este net și clar, fiind pus în evidență printr-un versant ce domină glacisul cu 50-80 m. În schimb trecerea spre zonele de câmpie învecinate este practic imperceptibilă.

Glacisul Istriței prezintă în ansamblu o pantă lină, întreruptă pe alocuri de suprafețe cu aspect aproape plan ce au favorizat dezvoltarea așezărilor.

Văile au caracter torențial iar cele mai dezvoltate prezintă maluri cu înălțimi ce pot atinge 5 m. Cea mai importantă este valea Sărata, singura cu regim de scurgere permanent, cu maluri abrupte ce ajung la 20 m.

Glacisul este acoperit cu plantații de viță de vie, ce aparțin uneia dintre cele mai extinse și mai vechi zone viticole din țară, Dealu Mare-Istrița.

2.2.2. Câmpia de subsidență

a. *Câmpia Săratei* se desfășoară imediat sub câmpiile de glacis-piemontan din nordul Câmpiei Române. Drenată de râul Sărata, are aspect de pâlnie ce înaintază în nord până la 100-105 m în zona localității Stâlpu. Ea se interpune în acest fel între Glacisul Istriței și Câmpia Buzău-Călmățui. Prezintă o mare netezime, cu o ușoară înclinare spre sud unde coboară la 70-80 m.

În zona Stâlpu se evidențiază o linie de izvoare. Pânza freatică este foarte apropiată de suprafață având adâncimi de 1-4 m. În anotimpul ploios apar mlaștini și mustiri ce se extind pe suprafețe mari, iar în anotimpul secetos se formează crăpături poligonale specifice mlaștilor de mlaștină uscate. Există și sărături rezultate în urma evapotranspirației intense, care aduce săruri din substrat, sau datorate sărurilor cărate din cutele diapire subcarpatice de către râul Sărata. Aceste fenomene afectează suprafețe extinse în estul localității Stâlpu și de-a lungul pârâului Leoteasca, afluent al Săratei.

b. *Câmpia Buzău-Călmățui* este situată în extremitatea sud-vestică a Câmpiei Siret-Buzău și constituie o unitate bine individualizată din punct de vedere genetic și al caracteristicilor morfo-structurale.

Limitele sunt date, în mare parte, de cele două văi, Buzăul în nord și Călmățuiul în sud-vest și sud. Câmpia începe, la nord, în apropierea localității Vernești, unde este dominată de ultimele dealuri subcarpatice și de terasa de 20 - 25 m a Buzăului. Contactul față de terasă și Glacisul Istrița, în vest, este la început foarte clar, dar pe măsura apropierii de câmpia Săratei devine tot mai estompat. Pe latura sud-vestică și sudică Valea Călmățuiului se conturează în aval de Costești, malul său drept fiind tot mai clar exprimat în relief pe măsura înaintării spre est și constituind limita față de Câmpia Bărăganului Central. Latura nordică este limitată

de valea Buzăului, care, pe stânga, prezintă pe tot parcursul un mal prin care se delimitează net de Câmpia Râmnicului. În est limita spre Câmpia Brăilei este mai dificil de urmărit, desfășurându-se aproximativ până în dreptul unui aliniament situat între localitățile Cilibia și Udați Mânzu (M. Ielenicz, 1994 - manuscris)

Geneza câmpiei este în bună măsură legată de poziția sa la marginea avanfosei carpatice, unde s-a produs un intens proces de subsidență ce s-a manifestat până în holocen. În același timp esențială a fost și poziția la ieșirea din dealuri a unui mare organism fluvial încărcat cu un volum important de materiale, care au format un enorm con de dejecție. Acest con al râului Buzău s-a format spre sfârșitul pleistocenului și pe tot parcursul holocenului, suprafața sa aflându-se azi la nivelul T₁ (de 5-7 m) din Subcarpați (Gr. Posea, L. Badea 1996).

Pe acest con Buzăul a oscilat la marile viituri, curgând altădată chiar pe actuala vale a Călmățuiului. Într-o etapă anterioară Buzăul a curs și pe valea Sărata. Deși Buzăul a oscilat pe acest con se remarcă tendința continuă de deplasare spre stânga. Ca urmare, malul stâng este rectiliniu și abrupt, iar pe dreapta a lăsat meandre divagante, cum este meandrul părăsit din zona localităților Tăbărăști și Gălbinași, care cuprinde în interior o mare popină cu înălțimi relative de peste 10 m.

La suprafața conului este acoperit cu un depozit loessoid nisipos subțire, sub care se succed nisipuri fine argiloase, pietrișuri și un orizont argilos cu grosimi de 2 - 3 m în nord și 8-10 m în sud și est. Urmează un complex considerat de geologi ca reprezentând depozitele conului propriu-zis. În nord, până la aliniamentul Stâlpuscurtești, are o grosime de circa 30 m, fiind alcătuit din pietriș, nisip, bolovăniș și intercalații de lentile de argile și argile nisipoase. În baza acestuia, complexul Pietrișurilor de Căndești (150 m), format din bolovănișuri și pietrișuri cu intercalații de argilă și nisipuri, prezintă o structură încrucișată. Spre sud și est ambele complexe trec într-o formațiune nisipo-argiloasă cu fâșii de nisipuri și pietrișuri cu grosimi ce depășesc 170 m.

Toate aceste depozite au vârstă cuaternară, iar sub ele se desfășoară formațiunile pliocene cu grosimi mari, acumulate în regim de subsidență.

Relieful acestei câmpii (Buzău-Călmățui) este format de văile celor două râuri principale și de câmpul propriu-zis cuprins între ele.

- *Lunca Buzăului* se desfășoară frecvent pe ambele maluri ale râului, între altitudinile de 115 m (Vernești) și 45-50 m (Banița). Între Vernești și Săgeata, ea se pune în evidență, față de unitățile limitrofe, prin pante abrupte cu diferențe de nivel de 3-10 m. În cadrul ei se diferențiază două trepte. Treapta superioară cu înălțimi de 2-3 m, are dimensiuni mari, mai ales pe stânga râului până la Slănic, unde podul supraînălțat de conuri atinge 7 km lungime și 2,5 km lățime. În aval se desfășoară alternativ pe cele două maluri, iar la sud-est de orașul Buzău în nivelul ei se poate identifica un paleocurs care fragmentează câmpia.

Treapta inferioară, situată la 0,5-1,5 m, apare ca o fâșie mai îngustă ce nu depășește în general 800 m lățime. În cadrul ei, Buzăul are o albie larg meandrată și puternic despletită ca urmare a faptului că râul aduce, în acest loc, un volum

important de materiale grosiere pe care le depune pe măsură ce panta se reduce. În acest sector sunt bine dezvoltate ostroavele și fenomenele de părăsire a albiei și crearea altor talveguri.

În aval de Săgeata treapta înaltă a luncii, bine conturată în amonte, trece în nivelul câmpului. În cadrul ei pot fi reconstituite albiile vechi ale Buzăului. În schimb treapta joasă apare mai extinsă, atingând lățimi cuprinse între 1,5-3 km. Înălțimea acestei lunci atinge 0,5-2 m. Este în general acoperită cu pălcuri de pădure și prezintă numeroase sectoare cu exces de umiditate.

- *Lunca Călmățuiului* prezintă, de-a lungul său, o serie de caracteristici distincte.

În zona de obârșie, situată la 2 - 3 km în sudul localității Lipia, peisajul este dominat de un câmp mlăștinos după ploi, și uscat, cu sărături, în perioadele secetoase. Călmățuiul are un curs ezitant, dependent, ca regim de apă, de conul Buzăului. Sectorul ce urmează, până la localitatea Sudiți, se caracterizează printr-o albie îngustă, dar cu maluri mai bine conturate și un început de luncă bilaterală. În vederea asigurării drenajului apei albia a fost regularizată, adâncită și parțial îndiguită. În al treilea sector, cuprins între Sudiți și Udați Mânzu, albia este aproape lipsită de meandre, ceva mai largă, iar malurile se ridică la 1-2 m înălțime. Lunca ce o însoțește se dezvoltă în lățime spre est, înregistrând 0,5 km la Sudiți și 2,5 km în dreptul localității Albești. În sud este dominată de Bărăgan printr-o frunte de 5 - 10 m, în schimb trecerea la câmpie, spre nord, se produce lin și limita este greu de stabilit.

Rețeaua de vâlcele afluate Călmățuiului evidențiază existența unor aliniamente de izvoare situate probabil la exteriorul unor microconuri aluviale, sau la periferia marelui con al Buzăului.

Câmpul propriu-zis cuprinde, în zona studiată, două sectoare distincte, Câmpul Buzăului și Câmpul Pogonele - Cilibia.

- *Câmpul Buzăului* se desfășoară în nord până la aliniamentul Spătaru-Vadu Pașii, suprapunându-se peste cea mai mare parte a conului de psefite al Buzăului. Altitudinile coboară de la 120 m la 85 m spre sud și sud-est, cu o valoare medie de 3 m/km. Lățimea sa variază între 2,5 km în nord și 12 km în sud. În flancul estic (stâng) al conului, Buzăul s-a adâncit cu circa 2 m în nord și 7-8 m în sud, imprimând acestuia caracter de terasă. Adâncimea mare a pânzei freatice (15 m în nord, 8-10 m în centru, 2-3 m în sud) face ca cea mai mare parte a conului să prezinte aspectul unui interfluviu larg, svântat și puțin fragmentat. Doar în sud se observă începutul organizării unei rețele de văi mici alimentate din câteva izvoare.

Pe latura estică a conului s-a dezvoltat vatra orașului Buzău. Suprafața conului are aici un caracter plan, ușor înclinat de la nord-vest spre sud-est.

Altitudinea medie este de 95-96 m și se regăsește în partea centrală a orașului (95 m în fața Palatului Comunal). Altitudinile cele mai mari apar în partea nord-vestică, atingând 101 m în strada Răscoalei. În sud-vest se înregistrează valori în jur

de 90 m (88 m în capătul străzii Dorobanți, lângă cantonul C.F.R. și 91 m în cartierul Mihai Viteazu). Diferența de nivel de numai 10 m pe o distanță de 4 km ilustrează energia de relief foarte mică (2,5-3 m/km).

Cele două trepte ale complexului de luncă apar și în cadrul vetrei orașului. Treapta superioară se desfășoară aproape în paralel cu strada Dobrogeanu Gherea și se prelungește în zona Stațiunii experimentale legumicole, pe marginea iazului, până la Bariera Brăilei. Treapta inferioară apare în extremitatea sud-estică și este acoperită cu soluri fertile aluvionare, cu toate că foarte rar este inundabilă. Aici s-au dezvoltat din vremuri îndepărtate cultura zarzavaturilor, de unde și vechea denumire de “cartier sârbesc” dată extremității sud-estice a orașului.

- *Câmpul Pogonele-Cilibia* ocupă sectorul central al Câmpiei Buzău - Călmățui între aliniamentele Spătaru-Vadu Pașii în nord-vest și Cilibia-Udați Mânzu în est. În acest spațiu se conturează secțiunea inferioară a conului Buzăului și generații mai noi de aluvionări sub formă de con. În partea sudică a câmpului se remarcă prezența unor văiugi orientate nord-vest -- sud-est, cu o desfășurare aproape rectilinie și adâncite cu 0,5-2 m. Interfluviile sunt înguste, paralele și coboară de la 80 m la 65-70 m. Principalii colectori ai pâraielor din zonă sunt Negreasca și Rușavățu.

În nordul și estul câmpului, morfologia este mai complexă, determinată de deplasările Buzăului în ultimele secole. Caracteristică este prezența numeroaselor cursuri părăsite, puternic meandrate, care înconjoară popine. Acestea permit reconstituirea unui vechi pat de meandre situat la sud de Tăbărăști, Gălbinași, Bentu și care s-ar părea că se prelungește la sud de Gara Cilibia-Movila Oii. În partea estică, Câmpul Buzoelilor, cu altitudinea maximă de 57 m este alcătuit din două cursuri cu regim de scurgere semipermanent, Buzoelul și Strâmbul și din trei interfluvii plate. Buzoelul și Strâmbul reprezintă albiile mai vechi ale Buzăului (M. Ielenicz 1994).

2.2.3. *Câmpia piemontan - tabulară*

Câmpia Bărăganului Central, de tip piemontan - tabulară (Gr. Posea), este prezentă parțial în sudul zonei studiate, însoțind pe dreapta valea Călmățuiului și prelungindu-se, ca un pinten, între Câmpia Săratei și Câmpia Buzău-Călmățui.

La origine reprezintă un vechi con de dejecție al Buzăului, format în cuaternarul mediu la nivelul teraselor III-IV din Subcarpați (Gr. Posea, L. Badea, 1996). Atinge altitudini cuprinse între 85-70 m, este mai uscată în comparație cu câmpiile învecinate și acoperită cu depozite loessoide. Pe acestea apar și crovuri răzlețe de dimensiuni reduse. Latura sa nordică (pe dreapta Călmățuiului) este ocupată de o fâșie lată de nisipuri, care începe de la Smeeni și se dezvoltă în continuare spre est.

Capitolul 3. Condițiile climatice

Acțiunea conjugată a factorilor radiativi, dinamici și fizico-geografici, generează în regiunea orașului Buzău condiții climatice care se particularizează întrucâtva atât față de regiunile deluroase dispre NV, cât și față de regiunile de câmpie din SE.

Radiația globală înregistrează la Buzău sume medii anuale de peste 125 Kcal/cm². Această valoare înscrie sectorul analizat printre cele cu cel mai înalt potențial radiativ de pe teritoriul României.

Circulația generală a atmosferei se caracterizează prin advecții frecvente de aer temperat-oceanic din V și NV (care ajunge însă puternic transformat) mai ales în semestrul cald, prin advecții, de asemenea frecvente, de aer temperat continental din E și NE, mai ales în semestrul rece, prin pătrunderi mai puțin frecvente ale aerului tropical din S și SV și prin advecții relativ rare de aer arctic din N.

Suprafața activă-subiacentă este reprezentată printr-un relief plat de câmpie, cu altitudinea absolută de circa 100 m și cu o evidentă omogenitate a învelișului vegetal, a solurilor și apelor.

Temperatura aerului. Potențialul radiativ ridicat, propriu sectorului de câmpie în care este amplasat orașul Buzău, face ca temperatura medie anuală să se cifreze la 10,5⁰ C.

Regimul anual al temperaturilor medii lunare (fig. 3.1) indică o creștere din ianuarie, luna cea mai rece (-2,4⁰C), până în iulie, luna cea mai caldă (22,5⁰C), și o scădere neîncetată din iulie până în ianuarie. Cele mai mari creșteri de temperatură de la o lună la alta se înregistrează între martie și aprilie (6,3⁰C), deoarece în această din urmă lună au loc schimbări importante în regimul circulației atmosferice, iar intensitatea radiației globale crește substanțial. În a doua jumătate a anului, cele mai importante descreșteri ale temperaturii aerului se constată între lunile octombrie și noiembrie (6,5⁰C), întrucât spre sfârșitul toamnei sporește frecvența advecțiilor reci din N și NE și slăbește intensitatea radiației globale.

În afara variațiilor periodice (diurne și anuale) temperatura aerului înregistrează și oscilații neperiodice (de la un an la altul și fluctuații de lungă durată) determinate de schimbările de frecvență și intensitate ale advecțiilor de aer din diferite direcții.

Cea mai mare medie termică anuală înregistrată la stația meteorologică Buzău a fost de 12,2⁰C (1951), iar cea mai mică de 8,6⁰C (1933).

Însumând abaterea pozitivă maximă (1,7⁰C) cu abaterea negativă maximă (1,9⁰C) rezultă o diferență de numai 3,6⁰, care poate părea neînsemnată. Dacă se analizează însă mediile lunare, se constată că variațiile neperiodice interanuale sunt mult mai ample decât în cazul mediilor anuale.

În luna ianuarie, cea mai ridicată medie termică a fost de 4,3⁰C (1948), iar cea mai coborâtă de -9,8⁰C. Abaterea pozitivă de 6,8⁰C și cea negativă de 7,3⁰C

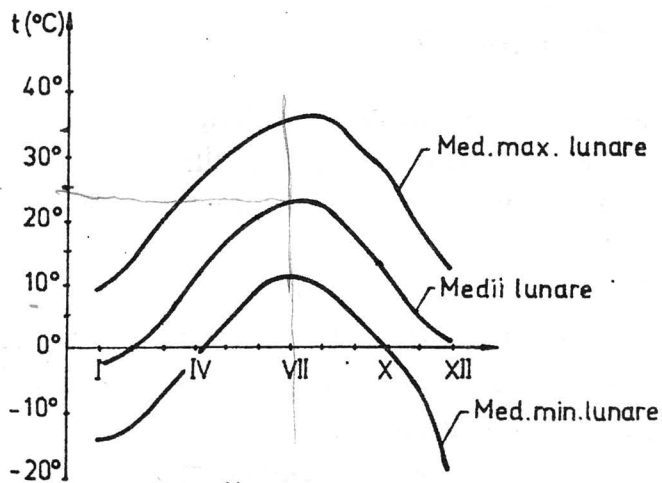

Fig.3.1 Regimul anual al temperaturii aerului la Buzău. (1896 - 1995)

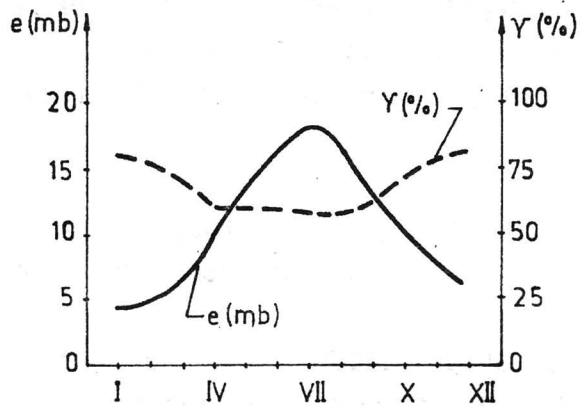

Fig.3.2. Regimul anual al tensiunii vaporilor și umezelii relative la Buzău

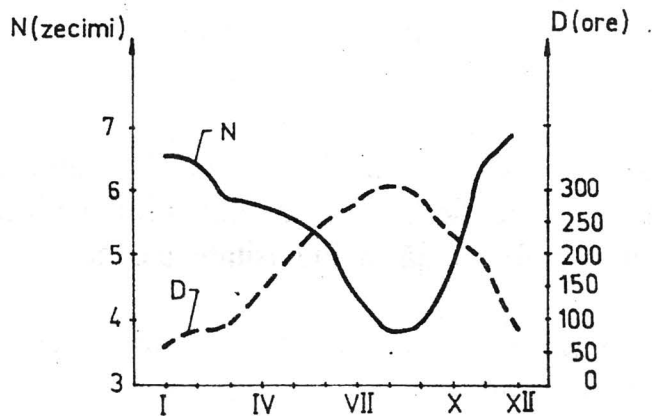

Fig.3.3 Regimul anual al nebulozității și duratei strălucirii Soarelui la Buzău

indică un ecart maxim de $14,1^{\circ}\text{C}$, care îl depășește pe cel dintre cea mai mare și cea mai mică medie anuală de aproape 4 ori.

În luna iulie, cea mai mare medie termică înregistrată s-a cifrat la $26,0^{\circ}\text{C}$ (1938), iar cea mai mică, la $19,0^{\circ}\text{C}$ (1933). Diferența dintre abaterea pozitivă maximă ($3,5^{\circ}\text{C}$) și abaterea negativă maximă ($3,5^{\circ}\text{C}$) totalizează $7,0^{\circ}\text{C}$, adică jumătate din diferența corespunzătoare lunii ianuarie și dublul celei dintre mediile anuale.

Diferențele mai ample din lunile de iarnă se explică prin contrastele termice mult mai mari dintre masele de aer care se succed pe deasupra Buzăului în semestrul rece.

Temperaturile extreme sunt legate, aproape întotdeauna, de condițiile sinoptice anticiclonice care, prin stabilitatea atmosferică ce le caracterizează, favorizează răcirea puternică în timpul iernii și încălzirea excesivă în timpul verii.

Maxima absolută a atins la Buzău $39,6^{\circ}\text{C}$ (10 august 1951), iar minima absolută $-29,0^{\circ}\text{C}$ (24 ianuarie 1942), ceea ce înseamnă o amplitudine maximă absolută de $68,6^{\circ}\text{C}$, care atestă un continentalism termic destul de accentuat pentru teritoriul României.

O importanță deosebită în diferitele activități practice, în special pentru agricultură, pomicultură și viticultură, au datele medii de trecere a temperaturilor medii zilnice prin anumite valori caracteristice, precum și duratele medii ale intervalelor cu temperaturi medii zilnice cuprinse între anumite valori caracteristice.

În conformitate cu datele înregistrate la stația meteorologică Buzău, temperaturile medii zilnice trec prin 0°C la data de 19.II pe panta ascendentă a curbei de evoluție anuală, și la data de 17.XII pe cea descendentă. Din aceste date rezultă o durată medie de 302 zile a intervalului cu temperaturi medii zilnice egale sau mai mari de 0°C . Pentru pragul termic de 5°C , datele și duratele corespunzătoare sunt: 20.III, 15.XI și 241 zile; pentru cel de 10°C sunt: 12.IV, 23.X și 195 zile; pentru cel de 15°C sunt: 7.V, 29.IX și 146 zile; pentru cel de 18°C sunt: 27.V, 13.IX și 110 zile; iar pentru 20°C sunt: 14.VI, 2.IX și 81 zile.

Compararea acestor date și durate caracteristice cu exigențele termice ale diferitelor plante de cultură specifice împrejurimilor municipiului Buzău (grâu, porumb, viță de vie etc.) conduce la concluzia existenței unor condiții de temperatură apropiate de cele optime.

Deosebit de utilă este, de asemenea, și cunoașterea numărului mediu al zilelor cu temperaturi caracteristice. Astfel, la Buzău se înregistrează, în medie, 28,2 zile de iarnă ($t_{\max} \leq 0^{\circ}\text{C}$), 104,5 zile cu îngheț ($t_{\min} \leq 0^{\circ}\text{C}$), 108,6 zile de vară ($t_{\max} \geq 25^{\circ}\text{C}$) și 38,5 zile tropicale ($t_{\max} \geq 30^{\circ}\text{C}$).

Înghețul este un fenomen meteorologic care interesează în mare măsură nu numai agricultura, ci și multe alte domenii de activitate precum construcțiile, transporturile, turismul etc.

La Buzău primul îngheț se produce, în medie, la 27.X, iar ultimul îngheț, la 11.IV, ceea ce înseamnă că durata medie a intervalului fără îngheț este de 199 zile. Datele extreme ale primului și ultimului îngheț se abat însă substanțial de la cele

medii menționate mai sus. Astfel, cel mai timpuriu prim îngheț a avut loc la 27.IX, iar cel mai târziu prim îngheț, la 26.XI. La rândul său, cel mai timpuriu ultim îngheț s-a produs la 23.III, iar cel mai târziu ultim îngheț, la 7.V.

Umezeala aerului. Conținutul aerului în vapori de apă depinde de temperatură, de circulația generală a atmosferei și de existența surselor locale de vapori de apă.

Tensiunea vaporilor înregistrează la Buzău valori medii anuale de 10,5 mb. Evoluția ei anuală (fig. 3.2) aflată în raport direct proporțional cu cea a temperaturii aerului, prezintă valori minime în ianuarie (4,4 mb), luna cea mai rece, și maxime în iulie (18,0 mb), luna cea mai caldă.

Umezeala relativă se găsește în raport oarecum invers proporțional cu temperatura aerului, cele mai mici valori medii lunare înregistrându-se în iulie (59%) și august (59%), iar cele mai mari în decembrie (81%) și ianuarie (80%). Valoarea medie anuală se cifrează la 69%.

Nebulozitatea. Rezultat al condensării și sublimării vaporilor de apă, la diferite niveluri din atmosferă, norii depind într-o foarte mare măsură de interacțiunea circulației atmosferice cu relieful. În cazul stației meteorologice Buzău, unde media anuală a nebulozității este destul de redusă (5,5 zecimi), această interacțiune se manifestă prin efectul de foehnizare a aerului ce înaintează dinspre vest și nord-vest la traversarea Carpaților de Curbură. Regimul anual al nebulozității (fig. 3.3) prezintă un maxim în lunile decembrie (6,9 zecimi) și ianuarie (6,6 zecimi) și un minim în lunile august (3,8 zecimi) și septembrie (3,9 zecimi). Analiza frecvenței nebulozității (fig. 3.4) indică sugestiv predominarea zilelor senine (N între 0,0 și 3,5 zecimi) în perioada iulie-octombrie și a celor acoperite (N între 7,5 și 10,0 zecimi) în perioada noiembrie-martie.

Durata strălucirii Soarelui. Caracteristică climatică aflată în raport invers proporțional cu nebulozitatea, durata strălucirii Soarelui totalizează la Buzău suma medie anuală de 2226,2 ore. Această valoare situează sectorul analizat foarte aproape de regiunile cele mai însorite ale țării (la Constanța înregistrându-se anual 2345,6 ore). În regim anual cele mai mari sume lunare se înregistrează în iulie (304,4 ore) când durata astronomică a zilei este încă foarte mare și nebulozitatea scade substanțial față de cea a lunii iunie, iar cele mai mici, în decembrie, luna cu cea mai scurtă durată a zilelor și cu cea mai ridicată nebulozitate.

Precipitațiile atmosferice. Provenind din nori, precipitațiile atmosferice depind, ca și aceștia, de interacțiunea curenților de aer cu relieful. Această interacțiune exprimată în bună măsură prin efectele de foehnizare a aerului la traversarea dinspre nord-vest a Carpaților Curburii, determină reducerea cantităților de precipitații, care totalizează la Buzău 512,1 mm.

Regimul anual al cantităților medii lunare de precipitații (fig. 3.5) prezintă, un maxim în iunie (80,0 mm) și un minim în martie (25,6). Maximul pluviometric din

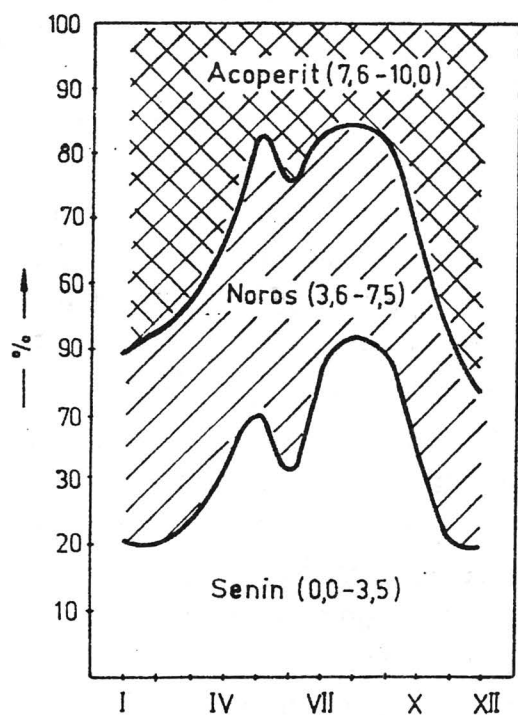

Fig.34. Frecvența nebulozității la Buzău

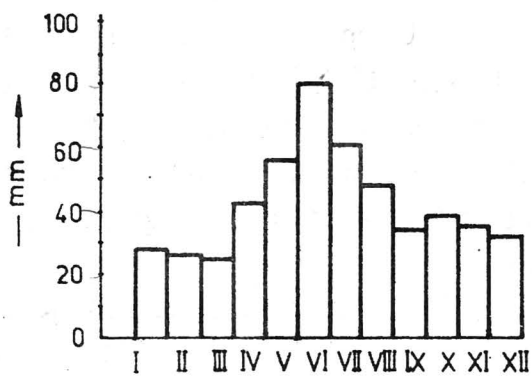

Fig.35 Regimul anual al precipitațiilor la Buzău

iunie se datorează, la fel ca în cea mai mare parte a țării, sporirii activității frontale din cadrul ciclonilor mobili care traversează regiunea studiată, venind dinspre Oceanul Atlantic, și intensificării concomitente a convecției termice ascendente. La rândul său, minimul pluviometric din luna martie este consecința slabei activități ciclonice, pe de o parte, și efectelor de foehn, pe de alta.

În afara variației periodice anuale, precipitațiile atmosferice prezintă și variații neperiodice interanuale, datorate diferențierilor de frecvență și intensitate ale advecțiilor maselor de aer cu diverse origini. Astfel, în anii cu activitate ciclonică intensă cantitățile de precipitații cresc substanțial față de media multianuală, iar în cei cu o activitate ciclonică slabă, coboară sensibil. La stația meteorologică Buzău, anul cel mai ploios a fost 1897, când s-au înregistrat 879,5 mm de apă, iar anul cel mai secetos, 1931, când au căzut doar 269,6 mm. Cantitatea maximă de precipitații căzută în 24 de ore s-a înregistrat la 16.VI.1948 și a fost de 78,7 mm.

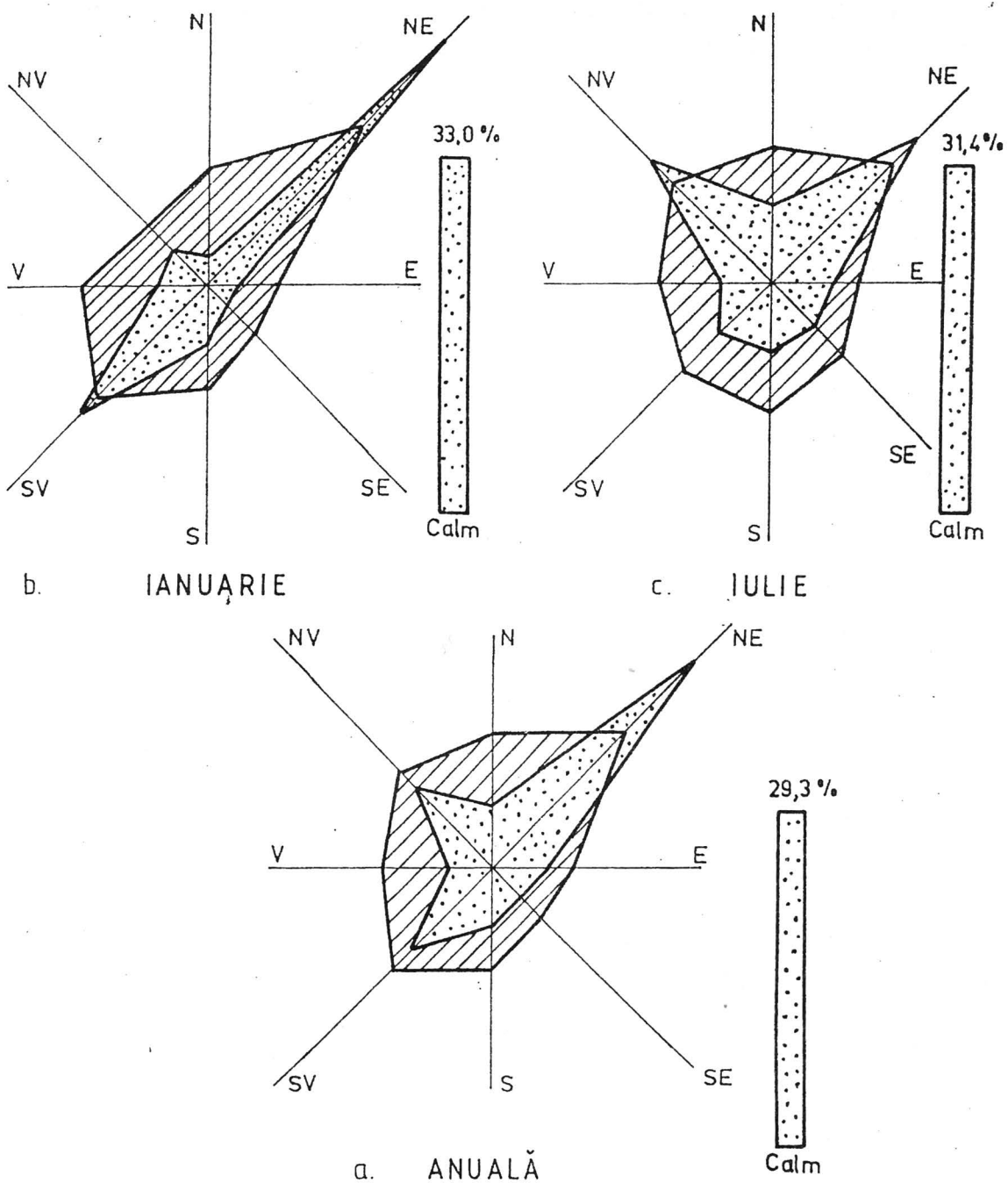
Concentrarea celei mai mari părți a precipitațiilor atmosferice în semestrul cald (323,7 mm sau 63,2%) și căderea multora dintre acestea sub formă de averse atestă continentalismul regimului pluviometric. Pe de altă parte, secetele sunt fenomene relativ frecvente, ele putând dura 30 de zile consecutive (uneori chiar mai mult de 60 de zile), ceea ce face necesare irigațiile.

Stratul de zăpadă. Este un fenomen meteorologic care nu lipsește în nici un an din peisajul hibernal al regiunii orașului Buzău. Durata lui depinde, pe de o parte de datele primei și ultimei ninsori, iar pe de alta, de întrunirea condițiilor necesare pentru ca precipitațiile solide să se acumuleze și să persiste sub forma stratului de zăpadă.

La stația meteorologică Buzău, prima ninsoare cade, în medie, la 7.XII, iar ultima la 11.III, ceea ce înseamnă că durata medie a intervalului cu ninsori posibile este de 94 zile. Data medie a primului strat de zăpadă este 16.XII, iar a ultimului la 3.III. Rezultă o durată medie a intervalului cu strat de zăpadă posibil de 77 zile. Numărul mediu efectiv de zile cu strat de zăpadă este de 36,8, cele mai multe înregistrându-se în ianuarie (15,1), februarie (11,6) și decembrie (5,5). Grosimea stratului de zăpadă atinge valori medii decadice de până la 6,8 cm în a doua decadă a lunii ianuarie. Maximele absolute decadice au ajuns până la 74 cm în decada a treia a lunii februarie. Pe timp cu viscol, în spații adăpostite însă, grosimea stratului de zăpadă poate depăși 1,50 - 2,00 m.

Viscoalele sunt fenomene atmosferice care se produc la Buzău aproape în fiecare iarnă. Numărul lor mediu anual este de 1,93, cele mai multe revenind lunilor februarie (0,58), ianuarie (0,51), decembrie (0,44) și martie (0,31).

Vânturile. Se caracterizează, la Buzău, prin predominarea componentelor nord-estice (25,4%), sud-vestice (11,8%) și nord-vestice (9,3%). Cele mai mici frecvențe revin vânturilor din vest (0,4%) sud-est (4,2%), sud (5,2%), est (5,2%) și nord (5,6%). Așa cum rezultă din fig. 3.6, frecvența anuală a calmului atmosferic este considerabilă (29,3%).

 Frecvența. Scara frecvenței 1cm=5%
 Viteza. Scara vitezei 1cm= 1m/s

Fig3.6. Roza frecvenței și vitezei vântului la Buzău.

În ianuarie și iulie frecvența vânturilor pe cele opt direcții cardinale și intercardinale păstrează, în linii generale, aceeași structură, valorile concrete fiind mari iarna și mai mici vara. Vitezele medii anuale (fig. 3.6 a) variază între 1,4 m/s pentru vânturile de sud și 3,4 m/s pentru cele de nord-est. În ianuarie (fig. 3.6 b), vitezele medii se situează între 1,2 m/s (est și sud-est) și 3,8 m/s (nord-est), iar în iulie (fig. 3.6 c), între 1,5 m/s (est) și 2,9 m/s (nord-est).

Capitolul 4. Resursele de apă

Două elemente pregnante ale hidrografiei se pun în evidență în regiunea cercetată: apele subterane și hidrografia de suprafață.

4.1. Apele subterane

Apele subterane cuprind stratele acvifere de adâncime și stratele acvifere freatice.

Referitor la *apele de adâncime* A. Pricăjan (1961) arată că formațiunile cele mai vechi purtătoare de apă se află la partea inferioară a cuaternarului sub pietrișurile de Cândești care formează o bordură la limita dintre dealuri și câmpie. În zona de puternică aluvionare a pietrișurilor și nisipurilor de sub albia Buzăului acumulările ajung la debite apreciabile. Într-un foraj efectuat la Vernești a fost interceptat, la adâncimea de 62 m, un strat acvifer considerat un adevărat “strat magazin” ce permite exploatarea unor debite importante în condiții tehnice avantajoase. Aceste ape de adâncime circulă cu o însemnată presiune în strat ceea ce explică și caracterul lor ascendent.

În zona dealurilor se întâlnesc mai multe intercalații permeabile în depozitele din meotian, ponțian, dacian, și chiar romanian în anticlinalele Berca și Monteoru. În cuprinsul acestuia din urmă cele mai vechi stratele acvifere se află în depozitele sarmațiene. La Sărata Monteoru apele subterane cantonate în complexul nisipos-grezos de vârstă sarmațiană se pun în evidență pe o linie de izvoare situate de-a lungul pârâului Sărata. Aceste izvoare, cu debite reduse de circa 0,05-0,1 l/secundă și ape puternic mineralizate (clorosodice, bromurate, iodurate cu concentrație ridicată) sunt folosite în stațiunea balneară de la Sărata Monteoru. Alte ape de adâncime apar și în zona Unguriu-Nișcov în stratele romaniane și chiar în depozitele cuaternarului inferior. Ele sunt drenate spre lunca Nișcovului și Buzăului și au o mineralizare scăzută. De asemenea, la contactul morfologic dintre dealuri și câmpie, sub stratele pietrișurilor de Cândești, se află o a treia zonă de acumulare a apelor de adâncime.

Cele mai importante acumulări de ape subterane au fost stabilite prin forajele de adâncime. Debitele și calitățile acestor ape au fost determinate în cadrul a trei stații de pompare experimentale: la Vernești cu debit specific de 9,1 l/s/m, la Lipia cu 15,8 l/s/m și la sud de Buzău cu 4,4 l/s/m.

Pe baza acestor date se estimează posibilitatea obținerii unui debit de exploatare de circa 25 l/s pentru fiecare dintre cele trei stațiuni, ceea ce reprezintă un debit ridicat.

Stratele acvifere freatice prezintă particularități distincte în cadrul unităților morfologice majore și au fost grupate de N. Florea (1976, p.94) în trei subzone.

a. *Subzona de alimentare a apelor freatice* corespunde câmpiei piemontane înalte constituită din depozite proluviale groase, cu pietrișuri în bază, acoperite de

depozite mai fine ce devin argiloase sau loessoide la suprafață. Extensiunea subzonei este redusă atingând lățimi de 5-10 km. Pânza de apă freatică este situată la adâncimi de 5 până la peste 60 m și prezintă o pantă apreciabilă, ceea ce asigură o curgere relativ bună. Mineralizarea apei este mică, frecvent sub 0,5 g/l, iar în compoziția sărurilor domină bicarbonații de calciu și de magneziu. În cadrul acestei subzone nu se cunosc procese de sărăturare a solurilor, astfel încât este indicată utilizarea apelor pentru irigații.

b. *Subzona de efilare (aproiere de suprafață)* a apelor freactice se suprapune câmpiei piemontane joase și câmpiei de subsidență acoperite cu depozite loessoide, depozite argiloase sau depozite proluviale. Stratul acvifer situat la adâncimi mai mici, de 3-5 m, este alimentat prin aportul de apă freatică din subzona precedentă și prin precipitații. Curgerea curentului freatic este încetinită și drenajul slab, ceea ce face ca mineralizarea apei să crească frecvent, mai ales sub soluri salinizate, până la 1-3 (5) g/l.

O importanță deosebită prezintă conul aluvionar al râului Buzău ale cărui resurse subterane de apă sunt considerate ca deținând cel mai mare potențial din cadrul bazinului hidrografic al Buzăului. Acesta s-a format prin depunerile râului Buzău la ieșirea în câmpie în zona de confluență cu Nișcovul, Slănicul și Călnăul, extinzându-se spre sud până la o limită ce ar putea fi dată de o linie care ar trece prin localitățile Stîlpu, Spătaru și Scurtești. Conul are o suprafață de circa 120 km² și este alcătuit din bolovănișuri, pietrișuri și nisipuri, între care se află intercalate lentile de argilă și argile nisipoase. Grosimea totală a depozitelor ajunge până la circa 30 m, având în bază un strat de argilă compactă care formează impermeabilul.

Depozitele conului sunt depuse discordant peste depozitele romanianului superior dezvoltate în faciesul Pietrișurilor de Căndești. Acestea ating grosimea maximă de 150 m în zona orașului Buzău și sunt alcătuite din bolovănișuri și pietrișuri ce alternează cu strate de nisip cu intercalații de marne, marne nisipoase și argile. Structura litologică a conului aluvionar și a Pietrișurilor de Căndești a favorizat înmagazinarea unor importante cantități de apă freatică, care asigură necesarul de apă al orașului Buzău încă din anul 1910, când a fost forat primul puț.

c. *Subzona de adâncime a apelor freactice* corespunde câmpiei propriu-zise acoperite predominant cu loess și depozite nisipoase remaniate eolian. Stratul acvifer situat la adâncimi de 3-10 m este alimentat îndeosebi prin precipitații atmosferice și are o curgere orizontală neînsemnată. Compoziția chimică este foarte variată ca și mineralizarea apei freactice care variază de la mai puțin de 1 g/l în arealele drenate din apropierea văilor și ajunge la 4-5 g/l în arealele nedrenate din zonele centrale.

Valea Călmățuiului este considerată de M. Florea (1976, p.96) ca unitate intrazonală în legătură cu larga dezvoltare a proceselor de salinizare. Acestea au fost favorizate de faptul că valea drenează puternic interfluviile vecine, primind aporturi însemnate de apă ce se evaporă aici lăsând sărurile aduse, de faptul că în cuprinsul ei nu mai au loc de mult procese de luncă (revărsări la viituri, colmatări), ce ar fi putut atenua dezvoltarea proceselor de salinizare, la care se adaugă faptul că înseși

depozitele inițiale de luncă au conținut mai multe săruri solubile (în comparație cu râurile din Câmpia Tisei, de exemplu), fiind depuse de un râu ale cărui surse de alimentare străbăteau zona cutelor diapire.

În cadrul zonei studiate cele mai întinse areale de acumulare a sărurilor sunt vechile văi ale unor cursuri de apă ce au străbătut câmpia, ariile depresionare din zonele de divagare, sectoarele de contact dintre terasă și luncă, partea joasă a câmpiilor piemontane, denivelările mai adânci din interfluvii. Frecvente areale cu salinizare se întâlnesc în partea axială a interfluviilor și în zona de trecere de la câmpia piemontană la câmpia propriu-zisă.

4.2. Apele de suprafață

În ceea ce privește *apele de suprafață* locul principal îl ocupă râul Buzău și afluenții săi din zona subcarpatică (Slănicul, Călnăuț și Nișcovul în zona cercetată), precum și unele râuri din interfluviul Buzău - Ialomița, între care deosebit de importante sunt Călmățuiul și Sărata.

Buzăul face parte din bazinul hidrografic al Siretului, fiind ultimul afluent pe dreapta al râului Siret și participând cu 14% la debitul acestuia. El izvorește din munții Ciucaș și curge pe o lungime de 336,2 km traversând munții Buzăului, zona subcarpatică și cea de câmpie, conturându-și un bazin hidrografic cu o suprafață de 5505 km². Direcția generală de scurgere este NV-SE în cursul superior și mijlociu și SV-NE în cursul inferior.

Asupra originii văii Buzăului s-au emis mai multe ipoteze. Între acestea, cea care admite pentru valea Buzăului o origine antecedentă are cele mai multe argumente. În acest sens contribuții deosebite au adus A. Nordon (1931), N. Orghidan (1939), Gr. Posea și V. Gârbacea (1959). Studiile geologice ulterioare vin să confirme ideea antecedentei, reliefând, pe baza analizelor petrografice, existența unei paleorețele hidrografice daciene ce se scurgea dinspre depresiunea Bârsei spre Muntenia.

În urma unor studii amănunțite (Gr. Posea, 1971, p.9-22) s-a desprins concluzia generală că Buzăul este o vale antecedentă de vârstă predaciană, cu izvoarele în nordul depresiunii Bârsei, dar care în prezent este amenințată de captare la Întorsură.

În zona subcarpatică prezența marilor conuri de dejecție de la Cislău, Pârscov, Căndești a fost asociată cu schimbările cursului râului (coturile). Astfel, deplasările Buzăului peste aceste conuri apar evidente mai ales pe stânga râului (Gr. Posea, 1971).

Afluenții pe care îi primește Buzăul în acest sector (Bălăneasa cu Murătoarea, Sărățelul cu Băligoasa și Slănicelul, pârăul Păcelele, iar în aval de Căndești, Slănicul) traversează zone cu roci salifere și aduc modificări radicale în regimul hidrochimic al râului cu multiple implicații privind utilizarea apelor în economie.

De la valea Slănicului și a Nișcovului (afluent pe dreapta, în dreptul localității Vernești) începe marele con de dejecție al Buzăului, zonă în care râul începe să se

despletească în mai multe brațe. Pe acest con Buzăul a alunecat mereu spre nord, ca și pe cele de la Cislău și Cândești.

Ideea formulată de G. Vălsan, potrivit căreia Buzăul ar fi curs peste Călmățui, este în general admisă de cei mai mulți geografi. Mai rămâne, totuși, posibilitatea ca Buzăul să se fi scurs anterior și către Ialomița pe valea Săratei (Gr. Posea - 1971).

La ieșirea în câmpie Buzăul primește un ultim afluent mai important, Călnăul, iar cursul său prezintă meandrări tot mai numeroase, lăsând de-o parte și de alta vechi brațe părăsite care drenează firicelele de apă din stratul freatic, formând așa numitele "buzoele", zone cu mlaștini, dune și mai departe lacuri de tipul limanelor fluviale.

O caracteristică de ansamblu, foarte importantă a cursului râului Buzău, o constituie meandrarea sa puternică. În zona subcarpatică, alcătuită predominant din roci marno-argiloase aceasta duce la alunecări de versant prin subminarea bazei acestuia. Procesele din albie și de pe versanți sunt puternic activate în perioada apelor mari de primăvară și la viituri puternice. S-a constatat că terenurile situate în partea convexă a meandrului sunt cel mai afectate de procesele de versant și se recomandă a nu fi folosite pentru așezări sau căi de comunicație.

Slănicul este cel mai important dintre afluenții Buzăului, fiind în același timp cel mai lung ($L = 80$ km) și având cel mai mare bazin hidrografic ($S = 431$ km²)

Cu toate că își are izvoarele în zona montană debitul său este redus (1,68 m.c./s). În aval de Vintilă Vodă traversează o importantă zonă saliferă, de unde primește un mare număr de pâraie cu ape clorosodice. Debitul său redus și aportul acestor pâraie duc la mineralizarea puternică a apei Slănicului, fiind considerat râul cu cea mai mare concentrație de săruri din țară, 5-6 g/l.

Direcția de curgere este impusă de panta generală a reliefului și taie perpendicular structurile din zonă, iar afluenții săi urmăresc în general fâșiile cu roci moi.

Albia este largă (50-150 m) și meandreează ușor, iar la viiturile mari (1969, 1970, 1975) valea a fost puternic afectată de procese de versant și mai ales de alunecări de teren.

Nișcovul, afluent pe dreapta al Buzăului în dreptul localității Vernești, drenează depresiunea cu același nume, cei mai importanți afluenți aducându-i ape de pe versantul sudic al dealului Ciolanu.

Călnăul curge pe direcția N-S, pe aproape 43 km, drenând un substrat marno-argilos, ușor friabil și care generează o gamă variată de procese de modelare, atât pe versant cât și în albie. Cursul său are ape puține dar cu creșteri torențiale deosebit de accentuate uneori, pe care localnicii le numesc "unda mare", cu revărsări de scurtă durată dar destul de păgubitoare.

Călmățuiul, râu de câmpie ($L = 145$ km, $S = 820$ km²), își adună apele dintr-o serie de izvoare diseminate la sud de orașul Buzău, în arealul Pădurii Spătaru. Debitul său este neînsemnat, deși sub aluviunile și pietrișurile de luncă apar, în nivelul freatic, curgeri însemnate de apă. Doar la viituri mari ale Buzăului o

parte din apele acestuia se dirijează pe traseul multor albie secundare (buzoele) spre lunca Călmățuiului, care prezintă în acest sector o remarcabilă orizontalitate.

Pârâul Sărata intră în câmpia subcolinară pe teritoriul localității Gura Sărății și sapă maluri verticale, ce ating 12 m. Acestea se mențin până în dreptul localității Clondiru, după care taluzurile scad. În câmpie străbate o zonă cu caracter depresionar, care se desfășoară în principal între localitățile Stâlpu și Cioranca.

Regimul hidrologic al râurilor rezultă din datele măsurătorilor efectuate la posturile hidrometrice Măgura și Banița (Săgeata) pe Buzău, Cernătești pe Slănic și Potârnichești pe Călnău.

Debitul mediu multianual relevă o variație normală în raport cu cantitatea de precipitații căzută în bazin și o etajare dictată de cele trei mari trepte de relief pe care se dezvoltă bazinul hidrografic. În zona subcarpatică prezența rocilor cu mare permeabilitate introduce o notă aparte, ducând la o sensibilă deferențiere a debitelor de la un râu la altul. Astfel, pe Buzău la Măgura debitul mediu multianual este de $24,8 \text{ m}^3/\text{s}$, la Cernătești (Slănic) $1,68 \text{ m}^3/\text{s}$, iar la Potârnichești (Călnău) $0,73 \text{ m}^3/\text{s}$. În zona de câmpie la Banița pe Buzău se înregistrează $29,85 \text{ m}^3/\text{s}$.

Scurgerea medie lunară și sezonieră prezintă o variație mai mare, fiind supusă în bună măsură influenței factorilor locali. Datorită topirii timpurii a zăpezilor, în zona dealurilor valoarea scurgerii începe să crească încă din martie. În aprilie, când se contopesc nivelele maxime din zona de dealuri cu cele propagate din zona muntoasă, se realizează valoarea maximă a scurgerii medii lunare (Măgura $67,8 \text{ mm}$). În noiembrie se înregistrează o ușoară creștere a debitului ca urmare a ploilor târzii de toamnă.

În câmpie, Buzăul înregistrează variații similare, scurgerea medie fiind mult influențată în lunile de vară (august) și toamnă (septembrie-octombrie) de regimul redus la precipitațiilor.

Anual, volumul mediu scurs pe râul Buzău este de 840 mil.m^3 , având următoarea repartitie: în lunile aprilie-iunie se realizează cea mai mare parte (48%) din volumul scurgerii anuale, în intervalul iulie-octombrie 23%, iar în lunile de iarnă (noiembrie-martie) 29%.

Scurgerea minimă se înregistrează vara și iarna, când alimentarea rețelei hidrografice este exclusiv subterană. În unele situații au loc chiar fenomene de secare totală a apelor de suprafață. Râurile semipermanente seacă la intervale de 3-5 ani, în timp ce râurile temporare (Călnău, Nișcov) seacă în fiecare vară, iar în sezonul rece apele sunt cuprinse de îngheț. Acest din urmă exemplu reprezintă un fenomen caracteristic zonelor cu pietrișuri de Căndești.

Scurgerea maximă. Cunoașterea variațiilor scurgerii maxime și a cauzelor care o influențează prezintă o deosebită importanță științifică și practică, mai ales în etapa actuală când pe râul Buzău au fost realizate și sunt în curs de amenajare o serie de obiective hidroenergetice. Scurgerea maximă se înregistrează în

intervalul aprilie-noiembrie și se manifestă sub formă de “undă” în cadrul viiturii de vară sau de toamnă, nedurând mai mult de 4-5 zile. De scurgerea maximă sunt legate inundațiile, care sunt prezente pe râul Buzău aproape în fiecare an, dar cu intensități diferite. Zonele cele mai afectate de inundații sunt bazinele de depresionare și sectoarele de confluență.

Ploile torențiale generează o creștere rapidă a nivelului apei, producându-se fenomenul cunoscut sub denumirea de “unda mare”. Acesta este specific râurilor afluate Buzăului (Slănic, Călnău, Nișcov) și se propagă uneori chiar în anumite sectoare ale Buzăului.

Este important de cunoscut faptul că debitele maxime pot prezenta valori deosebit de ridicate, ajungând să fie de circa 100 - 150 ori mai mari decât debitele medii multianuale. Asemenea valori s-au înregistrat la viiturile din anii 1957, 1969, 1971, 1975 (Tabelul 4.1).

Tabelul 4.1

Debite maxime în bazinul Buzău
(m³/s)

Nr.	Râul	Stația hidrom.	1969	1971	1975	Q _{med}
1.	Buzău	Măgura	1330	1693	2100	26,9
2.	Buzău	Banița	1500	1860	2200	31,2
3.	Slănic	Cernătești	156	106	410	1,52
4.	Călnău	Potârnichești	78,5	43,1	130	0,239

Viitura de excepție din anul 1975 s-a produs atât pe Buzăul superior cât și pe cel inferior și a provocat inundații de mari proporții în zonă. Astfel la Măgura, unde debitul maxim a atins 2100 m³/s, viitura a durat 100 de ore, iar apele s-au ridicat pe clădiri până la 1,5 m. Numeroase clădiri au fost avariate, iar pe anumite tronsoane râul a distrus șoseaua sau calea ferată.

La Banița debitul râului a atins 2200 m³/s și s-a menținut timp de 35 ore. Apa s-a ridicat pe construcții la 0,90 m, iar multe locuințe din satele Cilibia, Mânzu, Cotu Ciorii și Bâlhacu au fost inundate.

În perspectivă, amenajarea unor acumulări de apă pe cursul Buzăului ar înlătura și pericolul inundațiilor.

Regimul termic și de îngheț. Temperatura medie multianuală pe râul Buzău variază între 6⁰ și 11⁰, constatându-se o scădere cu aproximativ 1⁰C la fiecare 100 m altitudine, ceea ce confirmă influența determinantă a temperaturii aerului. La Măgura aceasta înregistrează 8,9⁰C, iar în zona de câmpie 10,9⁰C.

Temperaturile medii lunare cele mai ridicate ating în zona de deal 18,2⁰C (iulie, august la Măgura) și 22,8⁰C (iulie) în câmpie, iar cele mai coborâte 0,4⁰C - 0,8⁰C (ianuarie, februarie) și respectiv 0,4⁰C - 0,6⁰C (ianuarie, februarie).

În ceea ce privește fenomenele de îngheț, data medie de apariție se situează în prima decadă a lunii noiembrie pe Slănic și Călnău și în prima decadă a lunii ianuarie la Măgura. La 10-20 de zile după apariția primelor formațiuni de gheață, dacă temperaturile negative persistă, se formează podul de gheață la mal și sloiurile care se pot menține în medie un număr de 10-15 zile. Pe Călnău, la Potârnichești, ca urmare a influențelor continentale din est, podul de gheață se poate instala chiar din luna octombrie și menține până în luna martie.

Regimul hidrochimic al apelor râului Buzău este determinat de structura geologică și de climat, sursa de alimentare cu substanțe chimice constituind-o substratul litologic al bazinului.

În perioadele secetoase se înregistrează o creștere a mineralizării apelor, iar în cele ploioase precipitațiile produc o eroziune puternică a solurilor, ce se reflectă negativ în calitatea apelor.

Concentrația ionică diferențiată este legată de prezența în substratul litologic a argilelor, marnelor, gipsurilor și a sării, la care se adaugă tot mai mult deversările rezultate din activitatea umană.

În zona subcarpatică mineralizarea apelor râului Buzău crește substanțial comparativ cu cea înregistrată în sectorul de munte, atingând concentrații de 350-650 mg/l, din care sulfatați 134-250 mg/l și cloruri 30-125 mg/l. Dacă până la Măgura apele râului Buzău sunt puțin impurificate și se încadrează în categoria I de calitate, în aval de această secțiune aportul unor afluenți cu ape puternic mineralizate și în special Slănicul, modifică substanțial chimismul apei Buzăului, care se încadrează, de la confluența cu Slănicul până la vărsare, în categoria a II-a de calitate. La acestea se adaugă și creșterea tot mai frecventă a concentrației în azotați ca urmare a utilizării îngrășămintelor chimice în agricultură.

4.3. Utilizarea resurselor de apă

\Așa cum se știe, existența resurselor de apă constituie o condiție indispensabilă bunei desfășurări a activităților omenești în general și a celor economice în special.

XSe poate aprecia că în zona studiată resursele de apă satisfac în general necesarul de apă potabilă al localităților. Așezările rurale se alimentează prin puțuri din stratul freatic, care poate înregistra scăderi semnificative în timpul verilor cu secete prelungite. Așa cum s-a arătat, stratele acvifere prezintă, în numeroase areale, un grad de mineralizare crescut, ceea ce ar putea avea efecte negative asupra sănătății.

Cel mai important consumator din zonă este municipiul Buzău. Necesarul de apă potabilă și industrială este asigurat din captarea Crâng și din forajele efectuate în sudul orașului, valorificând atât apele freatice cât și cele de adâncime cantonate în depozitele conului de dejecție. \

Apele de suprafață au o slabă utilizare economică. În prezent, apele râului Buzău sunt folosite în mică măsură în consumul industrial al unor întreprinderi al

căror specific nu impune condiții de calitate. Sunt de semnalat totuși amenajările pentru irigații cu caracter local. Una dintre amenajări se extinde pe stânga Buzăului și este formată dintr-un canal de aducțiune, cu priză de apă imediat în aval de confluența cu Slănicul, ce irigă circa 1.000 ha pe teritoriul comunelor Săpoca și Mărăcineni. O altă amenajare este situată pe dreapta Buzăului, fiind compusă dintr-un canal principal de aducțiune, Vernești - Buzău sau Canalul Morilor, și 11 canale secundare. Priza de apă este situată în amonte de confluența Nișcovului cu Buzăul. Prin acest sistem se irigă o suprafață de 3.000 ha.

Ar mai fi de semnalat canalul Vernești - Merei, ce traversează pe direcția nord-est-sud-vest partea nordică a conului de dejecție și care urma să facă parte dintr-un sistem mai extins care includea și Câmpia Sărata.

⌘ Pentru sporirea resurselor de apă din zonă în anul 1989 a intrat în exploatare acumularea de la Căndești. Situată la 19 km amonte de Buzău aceasta este alcătuită din baraj, microcentrală și diguri perimetrare, având aspectul unui șenal cu o lungime de 4,2 km și o lățime de 100 m. La Vernești și Simileasca funcționează pe derivație cele două microcentrale. Utilizarea lacului a ridicat deja numeroase probleme datorită cantității foarte mari de suspensii solide transportate de râul Buzău. Astfel, la viitura din 30.06.1991 lacul s-a colmatat brusc în proporție de circa 60%. Măsurile luate după producerea acestui eveniment au dus la redresarea situației în principal prin ridicarea stavelor de la baraj în perioadele cu viituri mari. În acest fel s-a reușit îndepărtarea în mod natural a materialului colmatat și refacerea lacului în dimensiunile inițiale. Menținerea lacului la parametrii proiectați se realizează în prezent printr-un sistem complex de supraveghere.

În lunca Buzăului sunt amenajate câteva sisteme mici de irigații, utilizate pe plan local pentru cultura legumelor.

Aceste sisteme, locale, nu rezolvă însă necesarul de apă al culturilor din zona de câmpie.

În deceniul trecut a existat preocuparea de a realiza un vast sistem hidro - pedoameliorativ, care ar fi cuprins și arealele de câmpie din zona studiată, precum și construirea unui mare lac de acumulare pe râul Buzău în dreptul localității Dâmbroca. Fără a nega necesitatea găsirii unor soluții pentru suplimentarea resurselor de apă, trebuie avut în vedere faptul că în eventualitatea construirii unor sisteme de irigații, unele zone ridică probleme speciale. De exemplu, în Câmpia Buzăului, unde se asociază condiții hidrologice și pedologice foarte specifice, execuția și utilizarea unor asemenea sisteme ar trebui să aibă un caracter riguros științific, care să asigure cu adevărat îmbunătățirea condițiilor naturale, eliminându-se orice posibilitate ce ar putea genera dezechilibre ecologice ireversibile.

Capitolul 5. Vegetația și fauna

Elementele de vegetație și faună se corelează strâns cu celelalte componente fizico-geografice, între care clima și relieful dețin un rol important. De asemenea, este de subliniat interferența, pe aceste locuri, a ariilor de răspândire a unor specii caracteristice Europei sudice, vestice și estice.

5.1. Vegetația

Vegetația a suferit puternice modificări antropice prin defrișări și suprapășunat în zona dealurilor, prin deștelenirea pajiștilor în câmpie. Sporirea presiunii umane în teritoriu și practicarea diferitelor moduri de utilizare a terenurilor a condus nu numai la înlocuirea grupurilor vegetale inițiale, dar și la schimbarea de la o perioadă la alta a structurii și compoziției floristice a grupurilor secundare.

În zona subcarpatică învelișul vegetal spontan este reprezentat prin vegetația forestieră, tufărișuri și pajiști secundare rezultate cel mai frecvent în urma defrișărilor.

Cele mai multe elemente ale florei din această zonă aparțin elementelor euroasiatice (32%), urmate de cele europene (13%), continentale (11%), central-europene (10%), circumpolare (8%), cosmopolite (7,5%), pontice (7,1%), ponto-mediteraneene (6%), balcanice (3%), atlantice (1%), endemice (1%) (Maria Pătroescu, 1996).

Vegetația forestieră este alcătuită din păduri de foioase care s-au menținut pe suprafețe improprii altor utilizări, mai ales pe culmile dealurilor. La aceasta se adaugă zăvoaiele și aninișurile din sectorul de luncă și plantațiile forestiere de pin și salcâm pe terenurile degradate (fig. 5.1)

Pădurile de stejar pufos (Quercus pubescens), cărpiniță (Carpinus orientalis) și mojdrean (Fraxinus ornus) ocupă suprafețe restrânse, în special pe versanții supraînșoriți, pe soluri erodate din bazinele Călnău, Blăjanca și Slănic. Alături de elementele amintite în bazinul Călnăului, mai apar gorunul (*Quercus petrae*) și carpenul (*Carpinus betulus*). Sub aceste păduri stratul ierbaceu este bine dezvoltat.

Pădurile de stejar brumăriu (Quercus pedunculiflora) și stejar pufos (Quercus pubescens) apar frecvent pe suprafețele interfluviale cu expunere sudică dintre Călnău și Slănic. În stratul arbustiv și subarbustiv al pădurii apar elemente termofile, mojdreanul, păducelul, măceșul etc.

În bazinul Slănicului și al Blăjanilor au fost introduse plantații de salcâm.

Pădurile de gorun (Quercus petrae), cu mojdrean, cărpiniță și corn, prezintă o repartiție insulară, ca urmare a extragerilor de masă lemnoasă selectiv, care au afectat cu precădere această specie. Ele sunt prezente în bazinul Slănicului și pe interfluviul Nișcov - Buzău, ajungând între Ciuta și Unguriu, până aproape de albia Buzăului. Pe versanții supraînșoriți ai Dealului Istrița, elementele termofile sunt

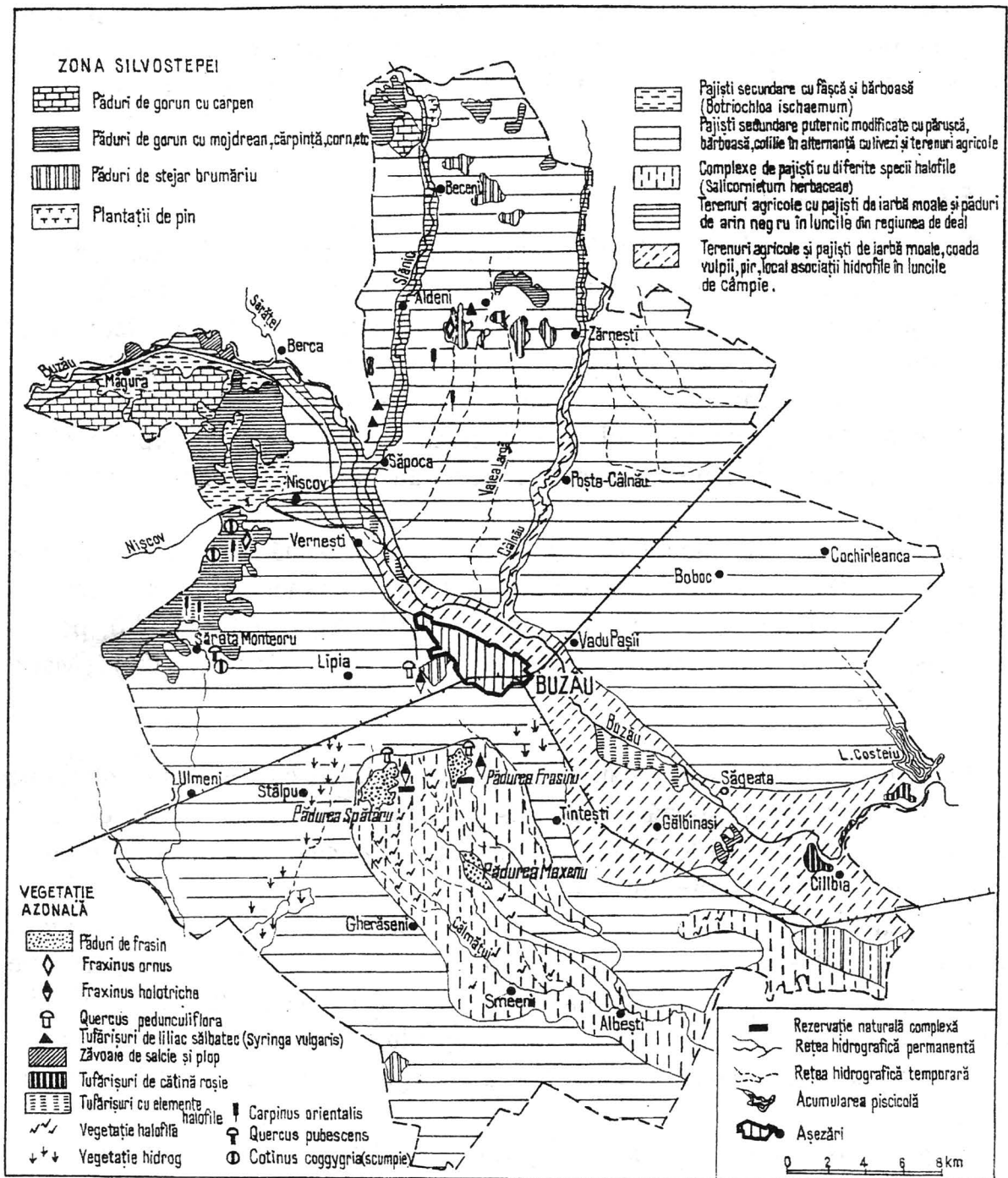

Fig.5.1. Harta vegetației.

reprezentate prin mojdrean și scumpie iar în partea estică apare și cărpinița. În zonă este prezent și liliacul comun, mai ales între Slănic și Buzău. Prezența elementelor termofile este legată de insolația puternică a versanților cu expoziție sudică, îmbinată cu fenomenul de foehn, ce se resimte intens primăvara.

Pădurile de gorun (Quercus petrae) cu carpen (Carpinus betulus) se întâlnesc frecvent în bazinul Călnăului, ocupând pantele cu expunere sudică și în zonele slab înclinate ale dealurilor.

Pădurile de gorun și fag (Fagus silvatica) apar pe versanții cu expunere nordică la altitudini ce depășesc 450 m. Suprafețe mai însemnate ocupă pe versantul nordic al Dealului Ciolanu, asociindu-se frecvent cu carpenul.

Zăvoaiele și aninișurile. Singura zonă propice dezvoltării zăvoaielor cu salcie (*Salix alba*), plop (*Populus nigra*) și anin (*Alnus glutinosa*) este lunca Buzăului. Dar și aici, în urma inundațiilor din 1975, ori a defrișărilor pentru plantații mari, s-au distrus suprafețe întinse de zăvoaie cu arini.

Pe afluenții Buzăului, datorită cantităților mari de aluviuni și a gradului ridicat de sărăturare, zăvoaiele nu au timp să se instaleze și sunt înlocuite cu desișuri de cătină roșie și albă.

Aninișurile apar izolat și pe alunecări vechi stabilizate, în cele mai multe cazuri ele fiind înlăturate și înlocuite cu pajiști secundare.

Vegetația forestieră din zona subcarpatică studiată mai cuprinde *plantațiile de pin*. Cele mai mari suprafețe cu pin sunt situate în bazinul Slănicului, în amonte de Beceni. Amestecul pinului cu cătina albă în aceste plantații dă o stabilitate mai mare terenului și împiedică dezvoltarea proceselor de eroziune.

Plantațiile de salcâm ocupă suprafețe restrânse în bazinele Slănicului și Călnăului.

Vegetația ierbacee este reprezentată prin pajiștile secundare instalate în urma defrișărilor masive, care s-au făcut de-a lungul timpului. Vegetația pajiștilor este variată și bogată în specii xerofile și mezoxerofile cu pronunțat caracter stepic. Compoziția floristică a suferit mari transformări în timp, ca urmare a degradărilor de teren și suprapășunatului.

Pajiștile sunt folosite ca pășuni primăvara și toamna și ca fânețe vara. În multe zone pe locul pajiștilor au fost plantate livezi cu pomi fructiferi, care capătă o extindere tot mai mare.

Pe solurile salinizate din bazinul Slănicului, la baza versanților unde se adună material coluvial salinizat sau pe versanții puternic erodați apare *vegetația halofilă* în care predomină speciile de *Artemisia maritima*, *Sereda maritima*, *Salicornia europaea*, etc.

Silvostepa (și pădurile de câmpie) corespunzătoare arealului de câmpie se întinde din zona de câmpie propriu-zisă, ocupând și glacisul Istriței și piemontul de la est de valea Buzăului. Caracteristică este pătrunderea adâncă a silvostepii în etajul pădurilor de deal, remarcându-se în acest sens versantul sudic al Istriței, sau interfluviul Slănic - Călnău, unde aceasta înaintază cel mai mult în nord, ajungând

până în zona subcarpatică. În consecință, limita dintre etajul pădurilor de foioase și silvostepă prezintă un traseu foarte sinuos, iar între Slănic și Călnău formează o adevărată *fâșie de tranziție*, în care se remarcă abundența elementelor termofile a stejarului pufos și a stejarului brumăriu, la care se adaugă prezența relativ mare a gorunului.

În cea mai mare parte a teritoriului, locul pădurilor de stejar a fost luat de culturile cerealiere și de plante tehnice, în spațiul câmpiei pădurile limitându-se la arii restrânse. Mai extinse sunt cele din sudul orașului Buzău, pădurea Spătaru (346 ha) și pădurea Frasinu (158 ha) alcătuite predominant din două specii de frasin - *Fraxinus holotricha* și *Fraxinus excelsior*. Stratul ierbaceu cuprinde numeroase specii hidrofile (*Gladiolus imbricatus*, *Caltha palustris*, *Cardamine protensis* etc). Ambele păduri sunt declarate rezervații naturale, dată fiind unicitatea conviețuirii unor elemente hidrofile și halofile în aceleași grupări vegetale.

Este de semnalat și prezența parcului “Crângul Buzăului”, situat în vestul municipiului Buzău care mai păstrează unele elemente din vegetația inițială, între care se remarcă lealeua de crâng (*Tulipa biebersteiniana*).

Vegetația azonală reprezintă o componentă importantă a peisajului de câmpie, mai ales la sud de valea Buzăului, unde prezența terenurilor cu exces de umiditate, a sărăturilor și a terenurilor nisipoase a dus la formarea unor asociații vegetale specifice.

Pe solurile bogate în săruri s-a dezvoltat o vegetație formată din plante halofile. Pe solonceacurile umede sunt caracteristice sărăcica (*Salsola Soda*) și brânca (*Salicornia Herbacea*), iar pe cele uscate, *Petrosimonia triandra*, *Obione verrucifera*, *Plantagomaritima* etc. Prezența asociațiilor de plante halofile reprezintă una dintre trăsăturile ce dau individualitate Câmpiei Buzăului. Acestea prezintă o extensiune deosebită în arealul cuprins între Călmățui și afluentul său Negreasca, precum și în sudul și sud-vestul municipiului Buzău.

Vegetația hidrofilă este, de asemenea, frecventă, fie ocupând suprafețe însemnate de-alungul Buzoelului, sau în vest de-a lungul văii Leoteasca, fie în cadrul unor areale mai restrânse diseminate în teritoriu sub formă de petice ce alternează în general cu cele ocupate de vegetația halofilă, cum ar fi de exemplu în zonele denumite La Caiacul de Piatră, La Odăile Vechi, Movila Ciovcicului. Asociațiile vegetale sunt formate din *Typa angustifolia*, *Agrostis stolonifera*, *Phragmites australis* etc.

În lunca Buzăului și uneori chiar în lungul văilor mai mici s-au dezvoltat zăvoaie formate din ulmi, plop, sălcii și cătină. Arborele de cătină roșie (*Tamarix Pallasii*) și albă (*Hippophaë rhamnoides*) ocupă terenurile cele mai joase. Local apar și tufărișuri cu elemente halofile.

5.2. Fauna

Fauna este în prezent mult sărăcită față de cea din trecut. Faptul se datorează intervenției antropice îndelungate, care prin defrișări, deșteleniri, mecanizarea și chimizarea agriculturii, a afectat puternic ecosistemele naturale.

Totuși, se pot diferenția două areale distincte.

a. În *zona pădurilor de foioase*, îndeosebi din dealurile Ciolanu și Istrița, sunt caracteristice mistrețul, vulpea, veverița, iepurele și mai ales căprioara, care a fost colonizată în toate pădurile din zonă. Râsul, foarte răspândit în trecut, este reprezentat azi prin exemplare tot mai rare.

b. În *silvostepă* fauna cuprinde atât elemente din etajul foioaselor (iepurele de câmp, căprioara), dar mai ales elemente faunistice de stepă, ca popândăul, șoarecele de câmp, ș.a. Se adaugă mai multe specii de păsări adaptate transformării pajiștilor primordiale în terenuri cultivate (prepețița, potârnicea, graurul, dumbrăveanca).

Fauna ihtiologică este foarte slab reprezentată. Excepție face Buzăul, în apele căruia se găsesc exemplare de mreață, morunaș etc. Deversarea apelor industriale și a celor menajere în râul Buzău a dus la reducerea substanțială a numărului exemplarelor cât și a speciilor componente.

Capitolul 6. Solurile

6.1. Condițiile de solificare

Având în vedere diversitatea formelor de relief, a structurii și litologiei, condițiile climatice precum și structura formațiunilor vegetale, în perimetrul studiat apare o mare varietate de soluri.

În repartizarea solurilor factorul primordial îl constituie treptele majore de relief, iar în cadrul acestora prezența microformelor (terase, lunci, crovuri, gârle și meandre părăsite) a generat o diversificare accentuată a tipurilor de soluri.

De asemenea, rocile din substrat imprimă anumite caractere pe fondul general al distribuției impuse de relief. Astfel, prezența marnelor și argilelor a determinat dezvoltarea în regiunea subcarpatică, de care ne ocupăm, a pseudorendzinelor, iar cea a calcarelor a rendzinelor.

În câmpie rocile din substrat sunt de regulă permeabile, reprezentate prin depozite loessoide luto-argiloase, depozite aluvio-lacustre vechi, depozite aluviale și aluvio-proluviale. Acestea influențează infiltrația apelor din precipitații precum și circulația capilar-ascendentă a apelor freatice superficiale, cu diferite grade de mineralizare, spre suprafață cu efecte directe asupra procesului de solificare.

Poziția pânzei freatice superficiale influențează la rândul său dezvoltarea anumitor tipuri de soluri. În Subcarpați prezența solurilor aluviale și a celor pseudogleice din luncile râurilor sau din unele zone depresionare este în bună măsură legată și de excesul de umiditate.

În câmpie se distinge un areal în care pânza freatică se situează în zona acritică, la adâncimi de 5-10 m și deci nu influențează regimul hidric al solului. Acesta corespunde în principal zonei de câmpie piemontană.

O frecvență mare în teritoriu o prezintă situațiile în care pânza freatică se găsește la adâncimi de 2-5 m de suprafață, situându-se în adâncimea subcritică. În acest caz regimul hidric al solului este puternic influențat conducând la apariția unor lăcoviști și semilăcoviști, cum sunt cele din arealul Stâlpu - Gherăseni, sau pe stânga Buzăului între Săgeata, Vadu Pașii și Mărăcineni. În Sudul orașului Buzău se distinge un areal (Buzău – Costești; Maxenu - Gălbinași) caracterizat prin frecvența mare a meandrelor divagate părăsite (vechi cursuri ale Buzăului), a coturilor și popinelor, în care hidromorfismul excesiv este un fenomen permanent datorită situării pânzei freatice superficiale la adâncime de 0-2 m. Aici solurile sunt folosite în stare naturală pentru fânețe și numai după drenare, amendare cu azot și fosfor și irigare sunt luate și în cultură.

Mineralizarea apelor freatice, datorită sărurilor de Ca și Mg din roca parentală și celor de Na și Cl provenite din zona subcarpatică, are de asemenea un rol important în evoluția solurilor zonelor joase din apropierea municipiului Buzău. Astfel, solonețurile prezintă o largă răspândire în strânsă legătură cu mineralizarea apelor freatice, care poate atinge în unele locuri și 4,5-10 g/l. Prin prisma alcătuirii

lor chimice apele sunt: cloruro-bicarbonato-sulfatice, sulfatice și clorurice sau cloruro-bicarbonatice având peste 15% ioni de Na schimbabil. Includerea acestor terenuri și soluri în circuitul agricol impune aplicarea unui complex de măsuri pedoameliorative.

La acești factori ce influențează configurația învelișului de soluri în zona studiată, se asociază condițiile bioclimatice, componența vegetației arborescente și a stratului ierbaceu, care favorizează procesul de acumulare a humusului în sol datorat resturilor organice vegetale.

6.2. Răspândirea și caracterizarea principalelor tipuri de sol

Îmbinarea spațial-temporală a condițiilor de solificare a condus la diferențierea mai multor clase de sol, fiecare dintre ele cuprinzând tipuri și subtipuri caracteristice (fig. 6.1).

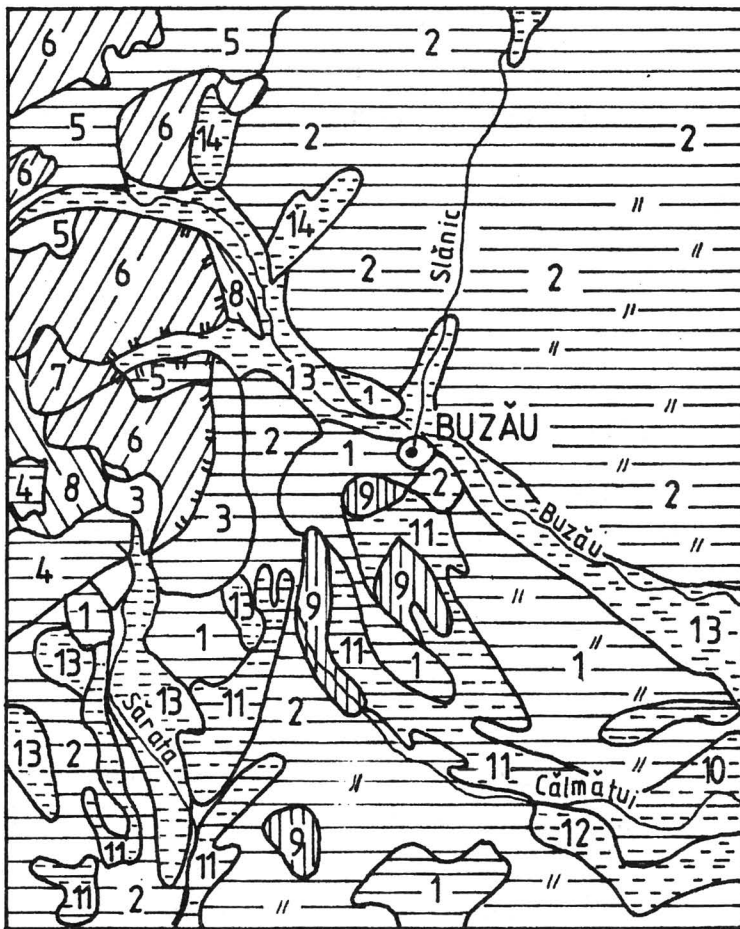
6.2.1. Clasa molisolurilor

Clasa molisolurilor cuprinde soluri caracteristice ținuturilor de câmpie sau deal-podiș dezvoltate, de regulă, pe loess și depozite loessoide și, mai rar, pe depozite argiloase, nisipoase sau pe depozite aluviale vechi. Pânza freatică se situează de regulă la 5-10 m, necontribuind la alimentarea capilar-ascendentă a profilului de sol, ceea ce face ca în perioada de vegetație (iulie - august) aceste soluri să aibă nevoie de apă. De aici rezultă necesitatea realizării sistemelor de irigații în zonele respective. Proprietățile fizice, chimice și biochimice favorabile (textură medie, structură granulară, aerație bună, activitate biologică intensă, etc.) fac ca ele să prezinte un potențial natural de fertilitate ridicat, atât pentru culturile de cereale cât și pentru plantele tehnice. Molisolurile sunt larg răspândite în zona studiată, fiind reprezentate în special prin cernoziomuri tipice și cernoziomuri cambice .

Cernoziomurile tipice ocupă areale însemnate pe dreapta râului Buzău în interfluviul Buzău - Călmățui, la nord-vest de Buzău și în Câmpia Săratei la sud de localitatea Ulmeni. Ele sunt prezente și pe stânga râului Buzău în zona localității Mărăcineni, de unde se continuă în aval până la Săgeata. Prin proprietățile lor (textură lutoasă, structură glomerulară etc.) sunt folosite cu bune rezultate în agricultură (cereale, plante tehnice, plante de nutreț).

Evapotranspirația intensă implică utilizarea irigațiilor, iar în zonele cu caracter depresionar (crovuri) care rețin apă în exces, mai ales primăvara, se impune drenarea acestora.

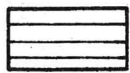
Cernoziomurile cambice, caracteristice silvostepii, prezintă o largă dezvoltare la est de valea Buzăului. Ocupând zona de glacis și câmpia piemontană a Râmnicului. Spre nord se extind până în zona subcarpatică, corespunzătoare bazinelor inferioare ale Slănicului și Călnăului, în strânsă legătură cu înaintarea silvostepii în acest areal. În zona deluroasă cernoziomurile cambice sunt puternic erodate, iar în cea de câmpie sunt de tip freatic umed în legătură cu prezența apei freatice la mică adâncime. Ele sunt prezente și la vest de orașul Buzău pe

SCARA 0 4 8 km

Fig.6.1. SOLURILE DIN AREALUL ORAȘULUI BUZĂU.
(după N. Florea , M. Geanana , 1986)

LEGENDA

Molisoluri : 1. Cernoziomuri , 2. Cernoziomuri cambice, 3. Cernoziomuri argiloiluviale , 4. Rendzine , 5. Pseudorendzine.

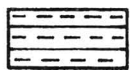
Argiluvisoluri : 6. Soluri brune luvice , 7. Luvisoluri albice, soluri pseudogleice și soluri brune luvice.

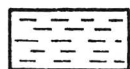
Cambisoluri : 8. Soluri brune eu-mezobazice

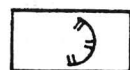
Soluri hidromorfe (Gleisoluri) : 9. Lăcoviști,

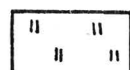
Soluri halomorfe : 10. Solonceacuri și solonețuri ; 11. Solonețuri.

Soluri neevolute, desfundate și trunchiate : 12. Psamosoluri și cernoziomuri cambice pe depozite nisipoase ; 13. Soluri aluviale și protosoluri aluviale ; 14. Erodisoluri și regosoluri.

Areale asociate cu regosoluri și/sau erodisoluri și soluri erodate în regiuni colinare,

Apă freatică la mică adâncime în afara luncilor.

aliniamentul Movila - Drăgaica - Lipia - Ogrăzile și în interfluviul Călmățui - Sărata, corespunzător extremității nordice a Câmpiei Bărăganului Central.

Aceste soluri favorizează stagnarea apelor, îndeosebi primăvara, apariția crăpăturilor adânci de uscăciune (vara), dezvoltarea unor alunecări de teren larg vălurite. Ele sunt utilizate în agricultură prin aplicarea arăturilor adânci de desfundare-drenare a apelor în exces (primăvara), aplicarea irigațiilor (vara) și înglobarea în sol de materie organică.

Din clasa molisolurilor, în zonă mai apar: *ceroziomurile argiloiluviale*, răspândite în regiunile de glacis și piemont cu o largă dezvoltare în glacisul Istriței, *rendzinele* și *pseudorendzinele*, soluri cu caracter intrazonal, primele bine reprezentate în Culmea Istriței, pe calcarele ce alcătuiesc structura petrografică, celelalte fiind reprezentate sub forma unor petice în bazinul inferior al Nișcovului și pe versantul nord-vestic al dealului Ciolanu.

În utilizarea terenurilor cu rendzine și pseudorendzine este indicată dezvoltarea pomiculturii și viticulturii și aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a eroziunii și alunecărilor de teren.

6.2.2. Clasa argiluvisolurilor

Clasa argiluvisolurilor include tipuri care domină în zona dealurilor subcarpatice. Acestea au o largă răspândire în partea estică a culmii Istrița și în dealul Ciolanul, fiind reprezentate prin *luvisoluri albice*, *soluri pseudogleice* și *soluri brune luvice*. Sunt frecvent pseudogleizate, iar în dealul Cerbului (între Măgura și Căndești) solurile brune luvice sunt puternic erodate, în strânsă legătură cu constituția petrografică și intensitatea degradărilor de teren.

Argiluvisolurile sunt soluri relativ vechi, cu evoluție poligenetică, dezvoltate pe depozite loessoide, nisipoase și argiloase, sub o vegetație arborescentă cu specii de *Quercus* și *Fagus*. Sunt dezvoltate în condiții de drenaj natural în general bun, iar apa freatică este situată de regulă la peste 5 m, cu excepția unor terase. În general sunt soluri de culoare deschisă, iar uneori, prezența peliculelor feriargiloase le imprimă o nuanță roșcată, ca în cazul celor din sud-estul bazinului Nișcov, denumite de unii cercetători soluri brun-roșcate (N. Muică, 1971).

Prin însușirile lor fizico-chimice și biochimice, aceste soluri au un potențial de fertilitate moderat, necesitând fertilizarea, amendamente cu calcar, combaterea și prevenirea eroziunii.

6.2.3. Clasa cambisoluri

Clasa cambisoluri, cu răspândire largă în Subcarpați, este reprezentată prin câteva areale cu soluri brune eu-mezobazice situate în dealul Istrița și pe versantul estic al Dealului Ciolanu.

Solurile brune eu-mezobazice sunt relativ puțin evaluate, formate în condiții de drenaj bun și cu însușiri fizico-chimice și biochimice bune până la mediocre. Sunt ocupate cu pomi fructiferi, pajiști, sau păduri.

6.2.4. Clasa solurilor hidromorfe

Clasa solurilor hidromorfe. Lăcoviștele reprezintă cel mai caracteristic tip de sol hidromorf, în cadrul zonei ocupând suprafețe însemnate în perimetrul Pădurea Crâng - Lipia - Stâlp (la vest de Buzău), în arealul localităților Gomoești - Țintești - Gălbinași și în jurul locului denumit La Știubeiul de Piatră (la sud de Buzău, în cursul superior al Călmățuiului). Ele s-au dezvoltat în părțile mediană și inferioară ale conului de dejecție al râului Buzău, datorându-se hidromorfismului excesiv generat de pânzele acvifere superficiale. Prezența apei freatiche la suprafață este facilitată de alternarea, în cadrul conului, a sedimentelor impermeabile sau slab permeabile (argile, mături, prafuri) cu depuneri permeabile (nisipuri, pietrișuri).

Excesul permanent sau prelungit de apă determină o lentă transformare a materiilor organice lăsate în sol, care se acumulează în orizontul superior, în timp ce la partea inferioară se produce o intensă gleizare. În funcție de gradul de mineralizare a apei freatiche (indirect și de climă) lăcoviștele din zonă sunt salinizate, prezentând eflorescențe și cruste de săruri.

Lăcoviștele sunt puțin favorabile pentru plantele de cultură, fiind folosite, de regulă, pentru pășuni și fânețe. Prin combaterea excesului de umiditate și fertilizare cu îngrășăminte organice și chimice (N, P, K) ele pot fi utilizate pentru cultura cerealelor, a plantelor tehnice și legumelor.

6.2.5. Clasa solurilor halomorfe

Clasa solurilor halomorfe. Deși sunt reprezentate predominant prin *solonețuri* ocupă areale extinse la sud de Buzău, de-a lungul văii Călmățuiului și în interfluviul Sărata - Călmățui. Sursa formării lor o constituie apele cu mineralizări de 2-10 g/l din conul de dejecție al Buzăului, provenite din zona saliferă a Subcarpaților, ca și regimul hidric exudativ, care presupune adâncime critică, mineralizare critică și condiții de antestepă și stepă. Plantele halofile care populează aceste terenuri-pârloagă sunt reprezentate prin: *Salicornia herbacea*, *Sueda maritima*, *Salsola soda*, *Arthemisia salina*. Solul prezintă eflorescențe, Pete, cruste și puțin humus. Solonețurile sunt acoperite cu pajiști de slabă productivitate, iar luarea în cultură implică drenaje, irigații intense prin aspersiune pentru spălarea sărurilor în exces, amedarea cu gips și fosfogips, îngrășăminte minerale și organice, cultivarea cu plante tolerante la salinitate (orezul, iarba de Sudan, lucerna, sfecla de zahăr, floarea soarelui, sau unele plante lemnoase ca *Tamarix sp.*, *Hipophae rhamnoides*.

6.2.6. Clasa solurilor neevoluate, desfundate și trunchiate

Clasa solurilor neevoluate, desfundate și trunchiate cuprinde solurile cele mai recente în care procesul de solificare se află în curs de desfășurare.

Solurile aluviale și protosolurile aluviale ocupă areale extinse în albia minoră a râului Buzău și pe terasele de 3-5 m și 6-8 m, precum și în câmpia de subsidență a Săratei, în special pe stânga râului. Albia minoră a râului Buzău are

lățimi mari (300-1500 m) între Mătești - Mărăcineni - Buzău - Stăncești și Săgeata, prezentând meandre divagante, despletiri și confluente. Aluviunile ocupă areale extinse constituind grinduri, ostroave, belciuge în diferite stadii de colmatare, pe care se dezvoltă un sol scheletic subțire, cu puțin humus și cu tendință de gleizare sau salinizare. Dezvoltarea protosolului aluvial implică indiguiri, irigații, drenaje, îngrășăminte organice și minerale. Se pretează la plante de nutreț, vegetație arborescentă hidrofilă, legumicultură.

Solurile aluviale sunt mai evoluat, mai groase și continui comparativ cu tipul precedent, ocupând terasele de 3-5 m și 6-8 m ale Buzăului, ieșite de sub influența oscilațiilor de nivel ale râului. Ele sunt folosite pentru culturi de câmp (în regim irigat) și, datorită absenței fenomenului de inundabilitate, pentru amplasarea unor șosele paralele cu albia minoră (ex: Gura Călnăului - Săgeata, sau Buzău - Bentu).

Regosolurile și *erodisolurile*, tip de sol slab dezvoltat grefat pe roca slab consolidată, se întâlnesc îndeosebi în bazinele râurilor Slănic, Călnău și Nișcov, pe versanții relativ puternic înclinați din regiunea colinară. Ele iau naștere ca rezultat al unui proces de eroziune naturală (prin acțiunea apei, vântului) accelerat de activitatea antropică, ca urmare a utilizării terenurilor în agricultură fără măsuri antierozionale.

Varietatea solurilor din zona de influență a municipiului Buzău a permis utilizarea agricolă diversificată a terenurilor. Astfel, zona dealurilor joase din stânga văii Buzăului, cu altitudini ce depășesc rar 400 m, este aproape integral valorificată agricol, prin extinderea suprafețelor viticole, pomicole și a terenurilor arabile. Excepție fac unele areale, în special din bazinul Slănicului (ex. bazinul de recepție al văii Căldărușa), în care solurile au fost intens erodate. Pe ansamblul acestei zone procesele de degradare sunt mai reduse comparativ cu amploarea pe care o capătă în bazinele mijlociu și superior ale Slănicului și Călnăului. De asemenea, pe dealurile situate pe dreapta râului Buzău se remarcă dezvoltarea deosebită a suprafețelor viticole pe versanții cu expoziție estică și sudică ai Istriței, unde culturile ajung până la altitudini de 400 m. În rest, dealurile sunt acoperite în cea mai mare parte de păduri.

Răspândirea largă a molisolurilor în câmpie conferă acestei zone un potențial agricol ridicat și o utilizare adecvată. Totuși, prezența solurilor intrazonale (halomorfe și hidromorfe) face ca regiuni geografice însemnate, cum sunt Câmpia Buzăului, sau câmpia de subsidență a Săratei, să se caracterizeze printr-o fertilitate mediocră și prin producții vegetale la ha scăzute.

*
* *

Așa cum a rezultat, orașul Buzău este situat într-un areal cu o mare diversitate a condițiilor naturale. Caracterele morfologice ale reliefului, asociate cu structura litologică, specificul principalilor parametri climatici, distribuția resurselor de apă, gradul de conservare a învelișului vegetal natural sau al celui de sol și nu în ultimul

rând activitatea antropică, prezintă o îmbinare și o manifestare specifică de la un spațiu geografic la altul.

Zona deluroasă se remarcă printr-o tendință accentuată spre dezechilibre naturale favorizată de frecvența mare a depozitelor de pietrișuri și nisipuri și a precipitațiilor cu caracter torențial la care se adaugă utilizarea agricolă îndelungată și în anumite situații neadecvată. În unele areale procesele de versant au fost foarte active și au dus la degradarea terenurilor. Măsurile luate pentru stoparea acestora au contribuit parțial la refacerea echilibrului ecologic. În perspectivă, se impune o utilizare cât mai rațională a terenurilor din această zonă cu un potențial agricol important.

În zona de câmpie utilizarea antropică a generat relativ mai puține efecte negative (cu excepția modificărilor produse în învelișul vegetal natural). Problemele principale sunt legate mai ales de caracterul limitativ al unor factori naturali în raport cu condițiile optime ecologice necesare culturii cerealelor, plantelor pentru industrializare, etc. Durata și frecvența secetelor constituie un astfel de factor iar efectele lor pot fi mai accentuate în intervalele cu precipitații medii anuale mai scăzute față de valorile caracteristice (cum este și cazul actualei perioade care a început din anul 1982).

În acest context problema resurselor de apă capătă o importanță tot mai mare. În ultimii ani, ca urmare a reducerii cantității de precipitații, resursele din pânza freatică au devenit tot mai puțin satisfăcătoare, mai ales în zonele de câmpie cu grad de fertilitate ridicat (Câmpia Râmnicului, Bărăganul Central). Pentru aceste zone se impune extinderea sistemelor de irigații existente și realizarea unor acumulări de apă.

În alte areale potențialul agricol este redus și ca urmare a prezenței solurilor halomorfe și hidromorfe slab productive.

Zona de influență a orașului Buzău constituie în ansamblu un areal cu un potențial agricol ridicat dar utilizarea sa trebuie să țină seama de specificul componentelor ce alcătuiesc cadrul natural.

PARTEA II-a

ORAȘUL BUZĂU

Capitolul 7. Considerații istorico-geografice

Buzăul s-a constituit ca așezare în aria de extindere a unor vechi culturi ale căror vestigii materiale au pus în evidență nivelul avansat de dezvoltare pe care îl atinsese populația acestor locuri din neoliticul mijlociu (cultura Boian), în epoca bronzului (cultura Monteoru) și până în epoca sclavagistă. Astfel, după unele surse mai recente prima atestare documentară privind existența unei importante așezări pe vatra actualului oraș ar data din anul 372. Documentul descoperit în Biblioteca Vaticanului, relatează evenimente petrecute în anul 372, prilej cu care se menționează existența, la ieșirea râului Mousaios (Buzău) din zona de deal în câmpie, în dreptul unui important vad de trecere, a unui oraș - polis în care trăia o populație organizată în obști sătești. Modul în care așezarea menționată și-a perpetuat existența este greu de precizat având în vedere informația istorică insuficientă.

De o importanță deosebită rămân însă informațiile certe cuprinse într-un document datând din anul 1431 în care Dan al II-lea, acordând negustorilor brașoveni dreptul deplin de negoț cu Țara Românească, menționează printre târgurile acesteia și Buzăul. Cu acest prilej Buzăul apare, la începutul secolului al XV-lea, ca un important punct vamal, centru de schimb și tranzit comercial, ceea ce dovedește tradiția în domeniul activităților comerciale și a meșteșugurilor, dezvoltarea lui ca târg cu mult înaintea acestei atestări documentare.

Poziția geografică avea să reprezinte și în secolele următoare un element cu o influență hotărâtoare în evoluție.

Situarea vechiului târg la contactul unor regiuni geografice cu caracter complementar și la interferența unora dintre cele mai importante drumuri comerciale dar și militare, au făcut ca acesta să reprezinte pe aproape tot parcursul evului mediu cel mai important centru cu caracter urban din estul Țării Românești.

De altfel, frecvența cu care este menționat Buzăul în documentele secolului al XVI-lea și caracterul informațiilor sunt o dovadă în acest sens.

Astfel, în anul 1504, sub domnia lui Radu cel Mare (1496-1508) a luat ființă Episcopia de Buzău, care coordona activitatea din județele Buzău, Râmnic și Brăila. Prin aceasta Buzăul, a căpătat și o funcție culturală deosebită iar importanța sa

politică a crescut, fiind frecvent numit “oraș - domnesc” (Doc. privind Istoria Rom. Vol. IV; p. 192).

Tot pentru această perioadă sunt importante numeroasele documente care pun în evidență dezvoltarea târgului Buzău într-o zonă cu o bogată activitate economică. Sunt frecvent menționate viile bogate din dealurile din apropiere, livezile, morile, grădinile care se întindeau până la apa Buzăului, târgul Buzău apărând în același timp și ca beneficiarul produselor specifice economiei montane pastorale. Într-un document din septembrie 1528 se precizează: “Radu de la Afumați, voevod, întărește episcopiei de Buzău 3 mori de pe Buzău, vedre de miere, gălețile de grâne de la 170 de case, cășăria din județul Buzău, burdufe, cașcavaluri, vinul din vinăriciul de la Sărata ...” (Doc. Istoria Rom. - vol. II).

O deosebită importanță o reprezintă și faptul că târgul Buzău se găsea în centrul unei zone de maximum demografic în cadrul Țării Românești.

În jurul său se constituie o rețea de așezări rurale bine individualizate și cu o frecvență mare în teritoriu reprezentând în cadrul Munteniei arealul cu cea mai mare densitate a așezărilor, iar în cadrul Țării Românești ocupând locul 3 după arealul Târgu Jiu și Baia de Aramă (I. Donat, 1956, p. 75-92).

În acest context, apare ca o necesitate obiectivă prezența unui centru de schimb activ concretizat în existența târgului Buzău. Viața comercială a orașelor era concentrată în jurul pieței, iar înfățișarea ei și mărfurile expuse exprimau nivelul lor de dezvoltare. Printre primele mențiuni asupra existenței unei piețe în structura internă a orașului se numără și cea din 1575 când se amintește de “bazarul” din Buzău (Ștefan Ștefănescu, 1974, p. 122). Termenul de origine turcească “bazar” (pazar) - piață, avea să se răspândească tot mai mult după această dată.

De asemenea, numeroase documente și studii înteprinse au pus în evidență locul de frunte pe care l-a obținut Buzăul în relațiile comerciale cu Brașovul. În lucrarea istoricului Radu Manolescu (1965) “Comerțul Țării Românești și Moldovei cu Brașovul” Buzăul se situează pe locul al patrulea în schimburile comerciale cu Brașovul, după Câmpulung, Târgoviște și Târgșor.

Nu trebuie omis faptul că în istoria zbuciumată a Țării Românești existența orașului Buzău a fost deseori amenințată. Incursiunile tătărești și turcești, luptele pentru tron, i-au adus în repetate rânduri distrugerii însemnate. În ciuda evenimentelor nefavorabile Buzăul a continuat să fie, în tot cursul secolului al XVII-lea, unul din orașele de seamă ale țării.

Din această perioadă cea mai amplă descriere aparține călătorului și cărturarului turc Evlia Celebi: “Despre orașul Buzău. Acest oraș este așezat pe un șes cu câmpii întinse. Are șase sute de case și două mânăstiri, una de construcție nouă, iar cealaltă veche, precum și o sută de dughene. Este un oraș foarte plăcut, împodobit cu vii și grădini. Sunt și mulți bărbați arătoși și femei plăcute. De aici, mergând tot spre răsărit am trecut râul Buzău, de la marginea orașului, călare pe cai și, timp de cinci ore, am mers prin câmpii înfloritoare” (Călători străini despre țările române, București, vol. VI, 1976, p. 727).

Descrierea cuprinde informații foarte prețioase care precizează poziția geografică a orașului, aspectul său înfloritor, extinderea vetrei spre est până la valea Buzăului, prezența în acest loc a unui important vad de trecere. În același timp, aprecierea cu privire la existența a 600 de gospodării permite o primă estimare a numărului de locuitori. Conform metodologiei utilizate de istorici, care consideră cifra de 5 persoane, în medie pe gospodărie, ca cifră optimă în estimarea numărului de locuitori, Buzăul ar fi avut la mijlocul secolului al XVII-lea între 2.000 și 3.000 de locuitori (Ștefan Ștefănescu, 1974, p. 130).

De altfel, un alt renumit călător al secolului al XVII-lea, Paul de Alep, în relatarea călătoriilor sale prin Țările Române face frecvente referiri la orașul Buzău ca localitate importantă de-a lungul traseelor parcurse și ca reședință episcopală.

Importanța sa este subliniată și de atenția acordată de către domnitorul Constantin Brâncoveanu, care construiește palatul domnesc din incinta Episcopiei, iar în anul 1691 înființează prima tipografie (a șasea în Țara Românească), ce avea să joace un rol deosebit în răspândirea tipăriturilor în limba română și mai ales a manualelor școlare. Prin aceasta, Buzăul a devenit în secolele următoare un important centru de cultură și de răspândire a cunoștințelor prin școală.

În secolul al XVIII-lea dezvoltarea sa a parcurs un drum sinuos, fiind puternic afectat de noile condiții economice și sociale specifice epocii fanariote dar mai ales de conflictele armate purtate între Imperiul Otoman și Imperiul țarist. Orașul, situat în calea beligeranților, a fost în repetate rânduri, prădat, pustiit și incendiat.

Populația sa și a satelor din zona de câmpie, expusă direct invaziilor, era nevoită să-și caute adăpost în zona deluroasă, situație care, de altfel, se repetase de nenumărate ori în zbuciumata istorie a acestor locuri. Evenimentele nefavorabile culminează cu cele care marchează începutul următorului secol. În anul 1802 un cutremur puternic aduce mari distrugerii, pentru ca în 1806 orașul să fie prădat și ars în întregime de către turci (Bazil Iorgulescu, 1892, p. 113). Populația sa și târgul se mută pentru o vreme îndelungată la Nișcov. Abia în 1828 locuitorii încep să revină și să-și refacă gospodăriile sau să fondeze noi sate (Bazil Iorgulescu, 1892, p. 114).

Semnificativ rămâne faptul că în acest context istoric nefavorabil Buzăul nu a încetat să-și exercite funcția de principal centru de schimb ce deservea o vastă regiune care se întindea din zona de câmpie, peste dealuri, până în zona muntoasă. În secolul al XVIII-lea nedeile organizate în părțile Buzăului pe Penteleu coboară lângă oraș (Dumitru Gh. Ionescu, 1973). Astfel, ia ființă târgul Drăgaica “târg de două țări” menționat pentru prima dată la 26 august 1778 în dania făcută de Alexandru Ipsilanti, care dă episcopiei drepturi depline asupra acestui târg cu toate veniturile sale. Din studiul întreprins de Andrei Oțetea (1977, p. 91) asupra comerțului românesc, Drăgaica se număra printre cele mai mari târguri din Țara Românească atât după durata sa (uneori ținea 12 zile), cât și după cantitatea și varietatea mărfurilor. Târgul se organiza pe moșia Simileasca, de lângă oraș, și se ținea după 18 sau 24 iunie când se termina tunderea oilor, fiind în primul rând un loc pentru desfacerea lânii. În condiții de nesiguranță se ținea la Săpoca, iar când apa Buzăului venea mare se ținea mai în sud, la Stâlpu.

Secolul al XIX-lea a însemnat pentru poporul român o epocă de mari transformări, care i-a adus trecerea la formațiunea social-economică burgheză, constituirea sa ca națiune, formarea statului național prin unirea Moldovei și Țării Românești, cucerirea independenței României.

Aceste transformări și-au pus în mod deosebit amprenta în evoluția localităților. Rețeaua așezărilor omenești s-a definitivat în linii mari, căpătând contururile actuale. Pentru acest timp se remarcă un fenomen important și anume apariția unor puternici curenți de populație ce porneau dinspre regiunile dens populate (sudul Transilvaniei; subcarpații Buzăului și Prahovei) spre noile zone agricole din câmpie. În elucidarea și cunoașterea concretă a acestor fenomene o contribuție de inestimabilă valoare și-au adus o seamă de oameni de știință, geografi și istorici. Îi datorăm foarte mult marelui geograf George Vâlsan, cel care a descoperit harta rusă, ediția 1853, și care a realizat importanța deosebită a acestui document cartografic. George Vâlsan (1912), Vintilă Mihăilescu (1923), C.C. Giurescu (1957) sunt cei care au realizat cele mai valoroase studii ce au adus clarificări importante la cunoașterea fenomenului de populare din prima jumătate a secolului XIX.

Astfel, Buzăul care avusese mult de suferit la început de secol, în urma războiului ruso-turc din 1806-1812, apare în prima ediție a hărții ruse din 1835 cu un număr de numai 572 de gospodării, ca pe harta din 1853 acesta să crească la 1.361 (C.C. Giurescu, 1957, p.193). Sub regimul "regulamentar" orașul Buzău s-a dezvoltat într-un ritm mai viu și datorită faptului că era centrul administrativ al unui județ cu o producție variată. După aprecierile lui Bazil Iorgulescu (1892, p.123) în 1835 Buzăul avea 3.800 locuitori, iar în 1844 ajunsese la 7.000 locuitori. Aceste valori se corelează în linii mari cu numărul de gospodării ce figurează pe cele două ediții ale hărții ruse.

Populația sa se compunea, în această perioadă, din negustori, care aveau o biserică a lor, meseriași, mici boieri, țărani mărginași, care făceau și cărăușie, slujbași mărunți, preoți și călugări (Vasile Marin, 1976, p. 1890).

Centru comercial, administrativ și religios, orașul Buzău se manifestă din ce în ce mai mult și ca un centru cultural. În 1830 ia ființă o școală de grămătică, apoi seminarul teologic, o școală de pictură bisericească și una de cântăreți, o școală publică. În cadrul tipografiei se desfășoară o activitate bogată de tipărire a diferitelor manuale didactice.

Deși suferă încă trei ocupații militare străine, rusă între anii 1848-1851 și între 1853-1854, și austriacă în 1854-1857, orașul continuă să se dezvolte, în special după Unirea Principatelor Române (V. Marin, 1976, p.1895).

Evoluția este confirmată de creșterea numărului de locuitori, de la 7.220 în 1853 (V. Marin, ibidem) la 11.106 în 1872, adică de trei ori mai mare decât în 1835, progres realizat mai ales după reforma agrară din 1864, când sarcinile feudale ale țăranilor clăcași au fost desființate. De altfel, după 1848 a crescut fără întrerupere rolul de centru comercial și manufacturier al orașului Buzău și odată cu el numărul populației.

După cucerirea independenței României, Buzăul a cunoscut o dezvoltare fără precedent. Dacă în 1878 populația sa ajunsese la 12.000 locuitori, la sfârșit de

secol, în 1899, se ridica la 19.000 locuitori (Marele Dicționar Geografic al României, vol. II, București, 1899, p.121). Această creștere de 7.000 de locuitori este strâns legată de avântul dezvoltării economice la care a contribuit și construirea căii ferate Buzău-Focșani-Mărășești-Adjud. În același timp, orașul Buzău a căpătat noi funcții administrative, sanitare, militare și culturale.

Prima jumătate a secolului XX se caracterizează în ansamblu ca o perioadă de evoluție lentă a orașului Buzău, marcată de desfășurarea celor două conflagrații mondiale dar și de dezvoltarea mai accentuată a unor centre urbane din apropiere, mai ales Ploiești și Brăila.

În ultimele decenii orașul Buzău a cunoscut o revitalizare fără precedent înscriindu-se pe coordonatele dezvoltării moderne, atât din punct de vedere economic cât și social-cultural.

Capitolul 8. Evoluția teritorială

Evoluția teritorială a orașului Buzău reprezintă o reflectare directă a condițiilor de dezvoltare istorice și social-economice, a evoluției populației.

Încă de la începuturile existenței sale viața orașului Buzău a gravitat în jurul pieții de schimb, a bazarului denumit mai târziu obor.

Referirile din documentele secolului XV și XVI fac posibilă reconstituirea perimetrului vechiului târg care ocupa o suprafață de 3-4 ha între Episcopie și Biserica Banu. Vechea piață de mărfuri s-ar înscrie astăzi între Palatul Comunal și Biserica Negustori acolo unde strada Cuza Vodă cotește spre vechea hală (Dimitrie Gh. Ionescu, 1969) (fig. 8.1).

Străduțele erau înguste și întortocheate prezentând o orientare convergentă spre cea mai veche biserică din oraș, biserica popii Mihai, azi Negustori.

Vatra era străbătută de la sud-vest spre nord-est de Drumul Târgului care se continua peste iazul morilor și râu, prin Gura Călnăului, în Drumul Bogdanului.

Mănăstirea Banu, frecvent menționată în documentele secolului al XVI-lea, apare situată în afara vetrei “din jos lângă orașul Buzău” (Documente privind Istoria României, 1953, vol. VI, p. 44) ceea ce permite aprecierea limitei sudice a vetrei. Astfel, vatra era cuprinsă între cele două biserici, Banu și Episcopia, situate în afara târgului și unite printr-o uliță (azi strada Bistriței) perpendiculară pe ulița principală a târgului. În cadrul moșiei orașului un loc important îl ocupau grădinile, viile, livezile, pășunile, ogoarele și pădurile ceea ce pune în evidență favorabilitatea deosebită a cadrului natural pentru practicarea unei activități agricole diversificate.

La acestea se adaugă morăritul, ca o altă ocupație a locuitorilor vechiului târg, morile de pe apa Buzăului figurând adesea în daniile unor domnitori către cele două biserici. De altfel și prezența brațului Iazul Morilor, a cărui denumire s-a perpetuat până în zilele noastre, rămâne ca o mărturie incontestabilă a acestei vechi îndeletniciri.

Începând chiar cu secolul al XVI-lea și continuându-se în secolele XVII-XVIII, în dezvoltarea teritorială a vechiului târg se constată tendința de extindere cu precădere în direcția principalelor căi de acces. Ca urmare, creșterile teritoriale sunt orientate spre sud și est, nu însă spre nord unde sistemul de exploatare feudală impus de episcopie a constituit multă vreme o piedică în înaintarea orașului pe această direcție. Suprafața vetrei rămâne totuși restrânsă ocupând numai 38 ha, și având conturul aproximativ pe Str. Obor, liceul Hașdeu, liceul agricol, tribunal și episcopie.

- La începutul secolului XIX-lea limitele orașului nu înregistrează modificări deosebite. De altfel, și populația sa se menține încă la valori reduse. Pentru ilustrare, un document important îl constituie planul prezentat de Bazil Iorgulescu în Dicționarul său, care redă configurația vetrei în anul 1830 (fig. 8.2) precizând și numărul de locuitori (3.700). Al doilea plan al aceluiași autor prezintă Buzăul în anul 1890 (fig. 8.3)

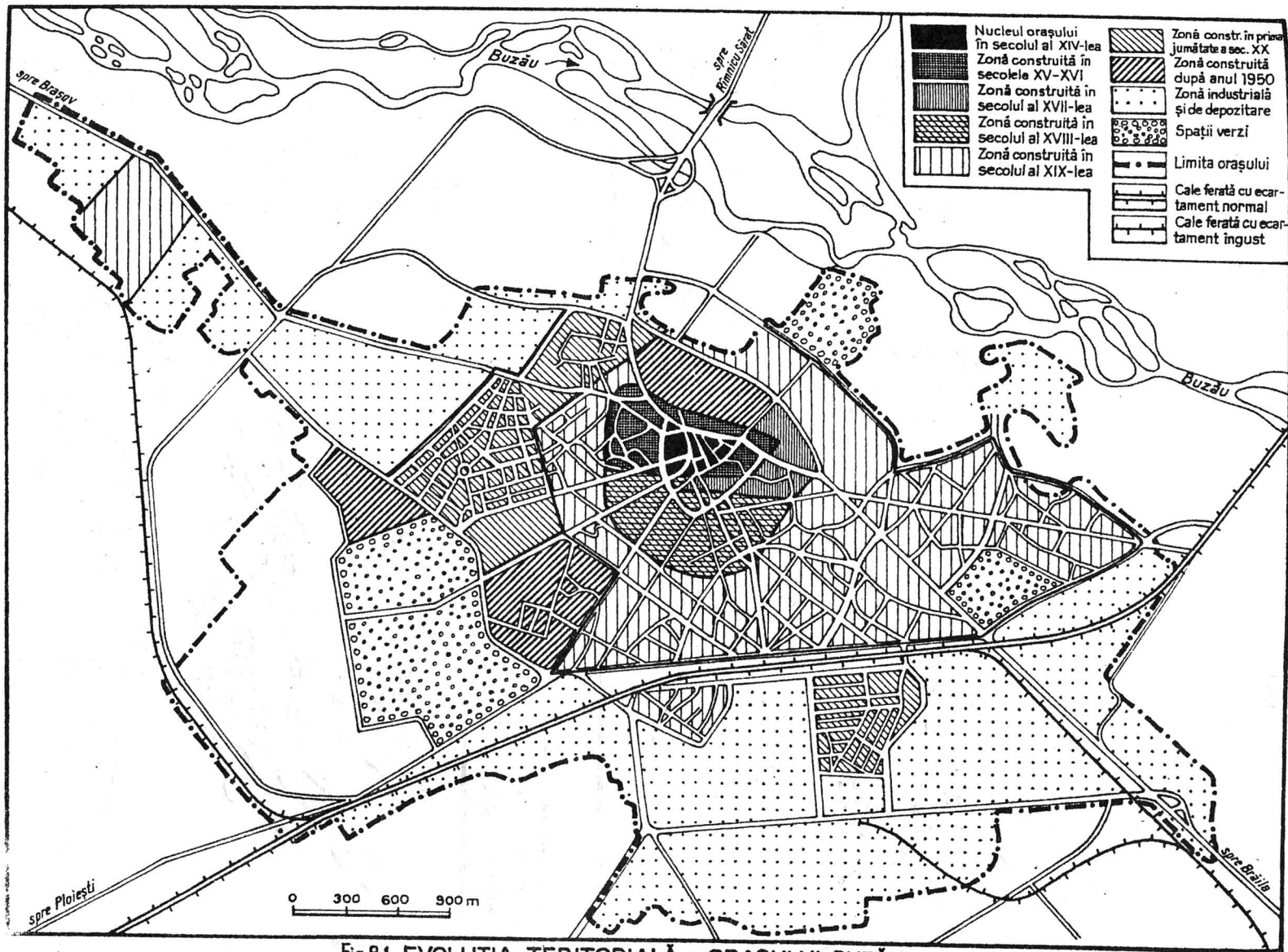
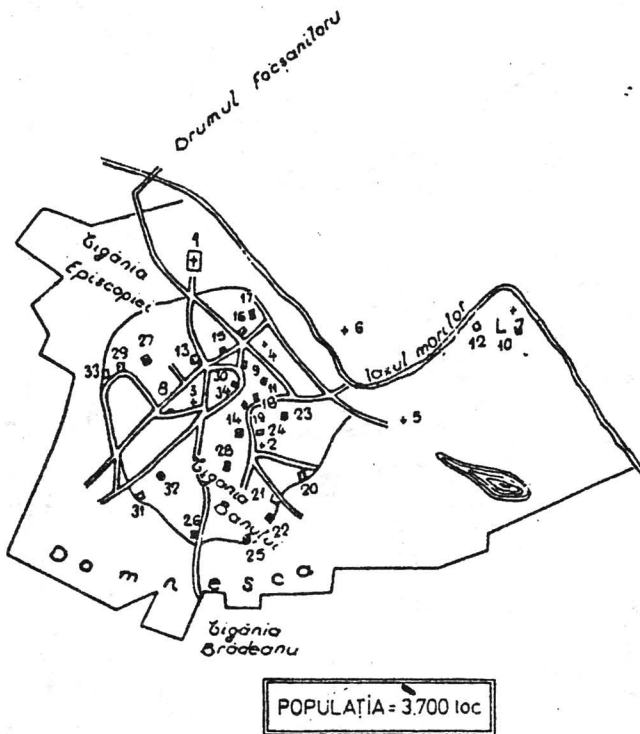

Fig.8.1 EVOLUȚIA TERITORIALĂ a ORAȘULUI BUZĂU

în 1830

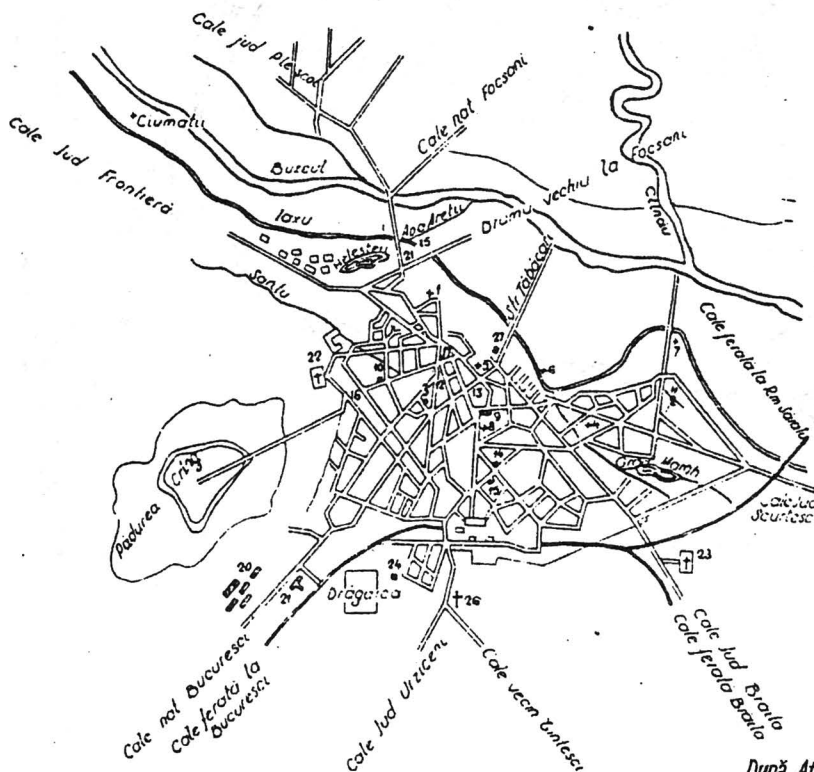

1 Episcopia	18 Casa Hrisoscoleos
2 Banul	19 Casa Taut
3 Sf. Angeri	20 Casa Lache Mehtupciu
4 Negustori (Greci)	21 Casa Jugă-Ursu
5 Sf. Nicolae	22 Casa C. Musculeanu
6 Broșteni	23 Casa Șetraru Spirea
7 Gârlași	24 Casa Păcleanu
8 Școla	25 Casa Gramalicu
9 Tribunalul	26 Casa Arion
10 Spitalul Gârlași	27 Casa Posleț Dumitrache
11 Pușcăria	28 Casa Codreanu
12 Baia turcească	29 Casa D Vernescu
13 Puțu tatarului	30 Casa Armașu
14 Prefectura	31 Casa Cușțiaru
15 Hanu Banului	32 Casa Lupașcu
16 Hanu Episcopiei	33 Casa N. Sărdălianu
17 Casa Paharnicu Mincu	34 Căldărarii et Măcelarii

Fig. 8.2

SUPRAFAȚA = 503 Hect.
POPULAȚIA = 17 000 loc

în 1890

1 Episcopia
2 Banu
3 Sf. Angeri
4 " Nicolae
5 Negustori (Greci)
6 Broșteni
7 Ruinile Gârlași
8 Gimnasiulu
9 Școlă primară
10 " "
11 " "
12 Primărie
13 Prefectura
14 Tribunalul
15 Spitalul Gârlași
16 Spitalul Județului
17 Grădina publică
18 Cazarma Pompierilor
19 " Darabanșilor
20 " Căldărășilor
21 Arestul preventiv
22 Cimitirul Dumbrava
23 " Sf. Nicolae
24 " Israelită
25 " Catolică
26 " Rusescu (1877)
27 Templu israelită

Fig. 8.3

După Atlas geografic și istoric Județul Buzău-1979

Analizând cele două documente cartografice precum și harta austriacă din 1856 se constată că secolul al XIX-lea a însemnat pentru orașul Buzău cea mai importantă etapă în expansiunea sa teritorială, aceasta constituind o consecință și o reflectare directă a dezvoltării economice și sociale caracteristică acestei perioade, așa cum s-a arătat anterior.

Vatra orașului crește considerabil în suprafață extinzându-se în mod deosebit spre est și spre sud, în etape succesive, în strânsă legătură cu utilizarea mai intensă a drumului spre Brăila, ce urmărea valea Buzăului, și a construirii căii ferate ce se ramifică spre Focșani și Brăila. În același timp dezvoltarea spre est a fost generată și de extinderea grădinilor până în apa Buzăului, grădinăritul devenind în această perioadă una din ocupațiile de bază ale locuitorilor. Dezvoltarea cartierelor Broșteni și Dorobanți a fost, de altfel, strâns legată de practicarea legumiculturii.

Dezvoltarea teritorială deosebită a orașului după 1850 a dus la înglobarea cătunelor Banu, Episcopiei, Târgului și Țigănia, suprafața vetrei fiind apreciată de Bazil Iorgulescu la 503 ha în anul 1890, ceea ce reprezintă o creștere de aproape trei ori față de anul 1830 când aceasta ocupa 180 hectare. Până în anul 1900 i se mai alipește și cătunul Poșta din partea de sud.

În același timp, exproprierile din zona actualului bulevard N. Bălcescu au deschis calea spre pădurea Crâng și dezvoltarea pe direcția vestică.

Astfel, în anul 1900 orașul avea 102 străzi și atingea o suprafață de 504 ha.

Între anii 1900-1918 nu se produc modificări importante sub aspect teritorial. După această perioadă apar cartierele Zăgănescu, în partea de nord, și cartierul Mihai Viteazul în sud-est, locuit în cea mai mare parte de muncitori ceferiști. Tot în nord-vest, între străzile Transilvaniei și Bălcescu, se construiește cartierul N. Titulescu, singurul realizat după o prealabilă împărțire sistematică a suprafeței. Astfel, până în anul 1944 orașul continuă să crească în suprafață ajungând la 824 ha.

În a doua jumătate a secolului nostru dezvoltarea teritorială a orașului Buzău s-a deosebit radical de perioadele anterioare, în special din punct de vedere calitativ, ca urmare a amplificării funcțiilor tradiționale, comercială și de transport, a celei politico-administrative și în mod deosebit a funcției industriale, care a devenit funcție dominantă.

Toate acestea au determinat dezvoltarea continuă în suprafață dar și a fondului edilitar, care s-a apropiat tot mai mult de normele cerute de un centru urban cu o dinamică susținută a economiei și populației.

Extinderea orașului s-a realizat prin construirea de cartiere noi în nord, nord-est și vest și prin dezvoltarea deosebită a zonelor industriale din sud și nord.

Ca urmare, intravilanul ocupă azi o suprafață de 2035 ha ceea ce reprezintă o creștere de 2,5 ori într-o jumătate de secol. Forma actuală a vetrei are aspect de trapez cu baza mare în nord, spre râul Buzău și cu cea mică spre sud.

Capitolul 9. Populația

9.1. Evoluția numărului de locuitori

Fenomenele demografice reprezintă o categorie de indicatori urbani dintre cei mai expresivi, evoluția lor fiind în corelație directă cu natura și dinamica situației economico-sociale.

Încheierea tratului de la Adrianopol în anul 1829 a reprezentat, pentru Țările Române, un moment important în dezvoltarea schimburilor comerciale internaționale și în special a comerțului cu cereale. Situat într-o zonă complementară din punct de vedere geografic și cu un deosebit potențial agricol Buzăul devine un important centru de comerț cu cereale.

Astfel, după patru secole de atestare documentară și existență neîntreruptă, Buzăul este consemnat la începutul secolului al XIX-lea cu o populație de 2.567 locuitori (în anul 1832) aceasta fiind prima înregistrare cu caracter statistic (fig. 9.1).

În anul 1835 populația a crescut la 3.800 locuitori (B. Iorgulescu, 1892, p.123), în 1844 ajunsese la 7.000 locuitori iar în 1859 la 9.027 locuitori. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea se realizează o creștere substanțială a populației care atinge în 1872 un număr de 11.106 locuitori, 19.000 locuitori în 1889 și 21.877 locuitori în 1899. Creșterea continuă a numărului populației pe parcursul acestui secol, mai lentă în prima jumătate și mai accentuată în cea de-a doua, este consecința dezvoltării economice a orașului Buzău. Funcția comercială capătă un rol tot mai pregnant dominând viața economică a așezării. În același timp, dezvoltarea funcției de transport, a celei administrative și culturale au imprimat Buzăului atributele certe ale unei localități urbane.

Creșterea populației s-a realizat pe seama sporului natural și într-o măsură importantă pe baza mișcării migratorii. În principal s-au conturat două direcții dominante de proveniență a populației. Prima a constituit-o valea Buzăului, pe care s-a canalizat populația din zona subcarpatică și de munte, iar cea de-a doua, zona de câmpie învecinată. La acestea s-au adăugat și emigranții bulgari din sudul Dunării stabiliți în zona orașului.

Pe fondul general ascendent înregistrat în dinamica populației au existat și situații de stagnare sau chiar de regres, cea mai caracteristică în acest sens fiind perioada 1870 - 1883, în care populația scade ca urmare a epidemiei de holeră și a evenimentelor nefavorabile din timpul războiului de independență.

Primul recensământ al secolului al XX-lea, efectuat în anul 1912, înregistrează pentru Buzău o populație de 28.807 locuitori, ceea ce a însemnat un număr de 6.930 persoane în plus față de anul 1899 și o creștere medie anuală de 533 locuitori.

Între anii 1912 și 1930 populația crește cu 6.798 locuitori atingând la recensământ 35.607 locuitori. În acest interval de 18 ani creșterea medie anuală a fost de 337 locuitori.

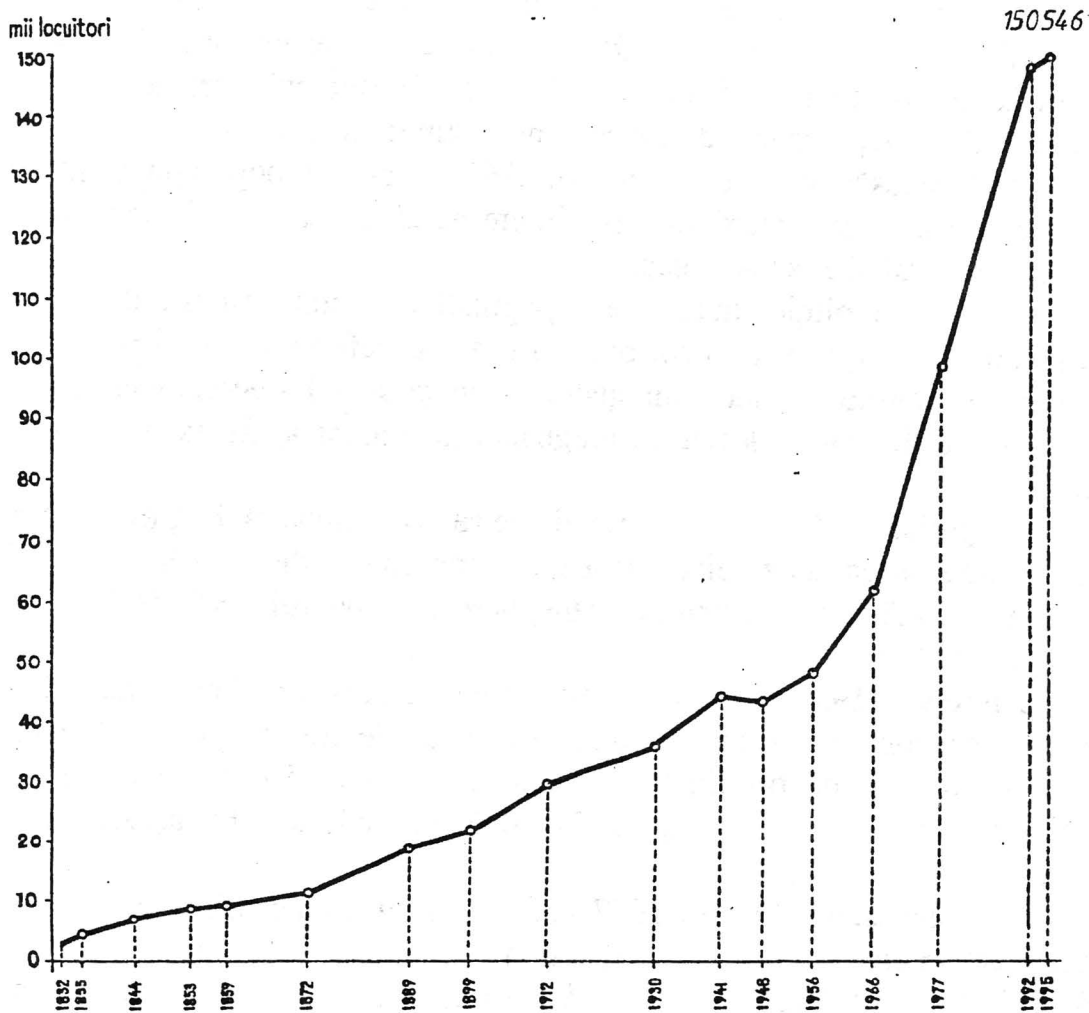

Fig.9.1. DINAMICA POPULAȚIEI MUNICIPIULUI BUZĂU (1832 -1995)

La această creștere relativ redusă au contribuit pierderile din primul război mondial, anii 1916-1917 înregistrând deficit de populație, precum și caracterul indicilor demografici. Datorită unor mortalități generale și infantile ce s-au menținut la valori ridicate și a unei natalități în descreștere sporul natural a înregistrat o tendință de scădere.

Cu toate că indicatorii demografici privind mișcarea naturală a populației își mențin aceeași tendință și în continuare, la recensământul din 1941 populația crește cu 8.904 locuitori (recensământ 1941 - 44.511 locuitori), iar valoarea medie atinge 809 locuitori pe an. Este o situație de excepție datorită unui aport masiv de populație. Astfel, chiar în anul 1941 se produce o creștere bruscă, cu aproximativ 7.994 locuitori, față de anul precedent. În consecință perioada 1930-1940 se conturează, de fapt, ca una dintre cele mai puțin dinamice.

La recensământul din 1948 (43.365 locuitori) populația scade cu 1.146 locuitori ca urmare a pierderilor pricinuite de al doilea război mondial, a scăderii sporului natural și efectelor secetei.

Analiza evoluției numerice a populației orașului Buzău de-a lungul unei perioade ce depășește un secol oferă o bază de referință și o perspectivă clară în înțelegerea saltului calitativ înregistrat în viața social - economică a Buzăului în perioada postbelică, reflectat cu pregnanță în dinamica, de excepție, a numărului populației.

În perioada 1948-1956, perioadă de refacere după război, evoluția populației își menține un caracter relativ lent cu o creștere medie anuală de 510 locuitori. Creșterea totală este de 4.080 persoane, la recensământul din 1956 fiind înregistrați 47.445 locuitori.

Între anii 1956 și 1966 se constată un dinamism mai accentuat al numărului de locuitori concretizat într-un ritm mediu anual de creștere de 1.449 locuitori.

La recensământul din 1966 orașul Buzău avea 56.380 locuitori și trecea în categoria orașelor mijlocii, căpătând o nouă poziție în ierarhia așezărilor urbane ale țării.

La recensământul din 1977 orașul Buzău atinge cifra de 97.698 locuitori ceea ce reprezintă o creștere fără precedent atât în valoare absolută (41.318 persoane față de recensământul din 1966) cât și ca medie anuală (3.756 locuitori). Dinamica deosebită a numărului de locuitori marchează noua etapă de dezvoltare în care a intrat municipiul Buzău după anul 1966, ca urmare a apariției a noi întreprinderi industriale a căror activitate va contribui la schimbarea profilului economic al orașului.

Creșterea capacității economice a atras după sine și creșterea puterii de atracție a orașului. Ca urmare, creșterea de populație în intervalul 1966-1977 s-a realizat în proporție de 40,2% pe baza sporului natural, restul de 59,8% reprezentând aportul sporului migratoriu.

După anul 1977 dinamica numărului de locuitori își menține aceeași tendință. În anul 1978 orașul depășește cifra de 100.000 locuitori (102.868 locuitori) situându-se astfel printre cele nouă localități urbane ale țării din categoria orașelor mari după numărul de locuitori.

În anul 1985 municipiul Buzău avea 132.311 locuitori. În perioada 1977-1985 populația sa a crescut cu încă 34.613 locuitori, cu un ritm mediu anual de 4.326 locuitori. Astfel, acest interval se evidențiază prin cel mai mare ritm de creștere înregistrat în evoluția populației orașului.

După 1985 se remarcă o tendință de încetinire a creșterii demografice. La recensământul din 1992, orașul avea 148.087 locuitori, iar în 1995 depășea 150.000 locuitori. Aceasta indică o tendință de stagnare ce apare foarte evidentă pentru ultimii ani și care este strâns legată de reducerea capacității de atracție a orașului ca urmare a diminuării activității economice.

Privind în ansamblu perioada cuprinsă între anii 1966 și 1995, populația orașului a evoluat de la 56.380 locuitori la 150.546 locuitori, ceea ce reprezintă o creștere de 2,7 ori a numărului de locuitori într-un interval de 29 ani. Aceasta reflectă dezvoltarea economică înregistrată de orașul Buzău în etapa analizată precum și atingerea unui potențial demografic capabil să asigure evoluția sa în perspectivă.

Rețeaua de așezări urbane din țara noastră cuprinde, în prezent, un număr de 24 de orașe cu o populație de peste 100.000 de locuitori dintre care 11 orașe depășesc 200.000 locuitori, iar 13 orașe au o populație cuprinsă între 100.000 și 199.999 locuitori.

În ierarhia generală a așezărilor urbane după mărime (exceptând Bucureștiul) municipiul Buzău ocupă locul 17, iar între orașele din categoria 100.000-199.999 locuitori se situează pe locul 6, după Arad, Pitești, Sibiu, Târgu Mureș și Baia Mare.

9.2. Componentele dinamicii numărului de locuitori

Dezvoltarea economică din ultimele decenii a produs modificări importante în toate compartimentele vieții economico-sociale și în profilul teritorial. În acest context un rol important a revenit așezărilor urbane care au devenit centre economice cu o funcționalitate bine definită, exercitând un însemnat rol de polarizare și coordonare pe plan național sau regional. Transpusă pe planul fenomenelor demografice această situație a generat un flux permanent de populație spre orașele țării. Aportul de populație a influențat dinamica, evoluția indicilor de natalitate și mortalitate, ca o consecință a schimbărilor intervenite în structura populației pe sexe și grupe de vârstă, modificări în structura populației active etc. La nivelul fiecărei localități urbane, aceste fenomene s-au manifestat diferențiat în funcție de mărimea, funcțiile îndeplinite, capacitatea economică și, în consecință, puterea de atracție a orașului. În ceea ce privește municipiul Buzău, acesta se încadrează caracteristicilor înregistrate la nivelul țării.

9.2.1. Mișcarea naturală

Urmărind evoluția natalității, mortalității și a sporului natural se constată o dinamică diferențiată pe câteva etape principale (v. tabelul 9.1 și fig. 9.2).

Tabelul 9.1

Mișcarea naturală a populației orașului Buzău (1930-1995)

Anul	1930	1941	1948	1956	1960	1965	1966	1970	1975	1977	1980	1985	1990	1992	1995
Natalitatea ‰	23,5	17,1	17,0	19,5	14,2	9,9	9,3	22,8	22,6	21,9	21,0	18,3	11,1	9,3	8,7
Mortalitatea ‰	19,3	13,1	15,7	7,4	7,7	7,1	7,2	9,3	7,4	7,3	7,2	7,8	6,2	6,6	6,9
Spor natural ‰	4,2	4,0	1,3	12,1	6,5	2,8	2,1	13,5	15,2	14,6	13,8	10,5	4,9	2,7	1,8

Perioada 1930-1941 se caracterizează printr-o scădere importantă a natalității, de la 23,5 ‰ la 17,1 ‰. Mortalitatea, care la rândul ei prezintă aceeași tendință de scădere, nu reușește să echilibreze pierderile natalității astfel că sporul natural rezultat înregistrează valori foarte reduse, de 4,2-4,0 ‰, fapt reflectat și în dinamica numărului de locuitori.

Între anii 1941-1948 natalitatea se menține constantă, în timp ce mortalitatea crește, la sfârșitul intervalului înregistrându-se cel mai mic spor natural din întreaga perioadă analizată (1,3 ‰).

După anul 1948 indicele de natalitate crește ușor la valoarea de 19,5 ‰. Foarte semnificativă este în schimb scăderea substanțială a mortalității, a cărei valoare se reduce la jumătate, de la 15,7 ‰ în anul 1948 la 7,4 ‰ în 1956. De altfel, mortalitatea se va menține în jurul acestei valori, cu mici excepții, până în prezent, astfel că sporul natural va oscila în corelație directă cu fluctuațiile indicelui de natalitate.

După anul 1956 indicele de natalitate scade continuu și odată cu el și sporul natural care coboară la valori de 2,8 și 2,1 ‰ în 1965, respectiv în 1966.

Ca urmare a măsurilor legislative privind stimularea natalității și a aportului de populație tânără la creșterea populației orașului, ca rezultat al intrării în funcțiune a noilor obiective industriale, natalitatea înregistrează un salt deosebit. După anul 1966 până în 1975 natalitatea înregistrează valori ce depășesc 22 ‰ ca în continuare să prezinte o tendință de scădere treptată cu valori de 21,0 ‰ în 1980 și 18,3 ‰ în 1985. În strânsă legătură cu natalitatea, cum s-a arătat, sporul natural se va ridica la valori de 13,5-15,2 ‰, iar în anul 1985 la 10,5 ‰.

Este necesar de subliniat caracterul pozitiv al evoluției indicilor mișcării naturale după anul 1966 și contribuția importantă a sporului natural la creșterea numărului de locuitori ai orașului Buzău.

Schimbări importante în evoluția mișcării naturale s-au produs începând cu anul 1990, ca urmare a liberalizării întreprinderilor de sarcină dar și datorită scăderii generale a nivelului de trai.

Natalitatea cunoaște cea mai drastică reducere atingând 8,7 ‰ în 1995, cu circa 10 procente mai puțin față de anul 1985.

Această situație se reflectă direct asupra sporului natural, ținând cont de valorile scăzute la care se menține mortalitatea, care ajunge în 1995 la 1,8 ‰, cea mai scăzută valoare din ultimii 40 de ani. Aceasta se apropie de situația anului 1948 (1,3 ‰) dar care a reprezentat o consecință a celui de-al 2-lea război mondial și a anilor de secetă.

Trebuie subliniat că acest tip de evoluție se încadrează în tendințele înregistrate de mișcarea naturală la nivelul țării în ultimii ani (tabelul 9.2).

Tabelul 9.2

Indicatori ai mișcării naturale în 1985 și 1995

	Natalitatea		Mortalitatea		Spor natural	
	1985	1995	1985	1995	1985	1995
România	15,8	10,4	10,9	12,0	4,9	-1,6
Urban	16,2	8,9	8,6	9,1	7,6	-0,2
Rural	15,5	12,3	13,0	15,4	2,5	-3,1
Județul Buzău	15,3	10,8	11,3	12,7	4,2	-1,9
Municipiul Buzău	18,3	8,7	7,8	6,9	10,5	1,8

După Anuarul statistic al R.S.R., 1986 p.33-34 și Anuarul statistic al României, 1996, p.758-763

Privit într-un context general, comparativ cu valorile medii la nivel de țară, pe medii și pe județul Buzău, municipiul Buzău se plasează de regulă într-o poziție favorabilă, excepție făcând indicele de natalitate din 1995. Este evident că evoluția de perspectivă va depinde de capacitatea de redresare economică și de stimulare a natalității.

9.2.2. Mobilitatea teritorială a populației

Mobilitatea teritorială a populației a constituit din vremuri îndepărtate un fenomen caracteristic pentru teritoriul țării noastre aducându-și o contribuție deosebită la schimburile de populație dintre diferite regiuni și la valorificarea cât mai complexă a spațiului geografic.

Fenomen prin excelență geografic, care s-a impus cu pregnanță în sfera cercetărilor de specialitate, aceasta s-a manifestat de-a lungul timpului sub diferite forme în strânsă legătură cu condițiile economice și sociale care le-au generat.

Transhumanța pastorală, deplasările pentru munci agricole (cu o varietate de tipuri) deplasările pentru munci forestiere, au constituit forme tipice în economia feudală și capitalistă, ca o consecință directă a caracterului extensiv al agriculturii și a ponderii mari pe care a deținut-o creșterea animalelor până la jumătatea secolului al XIX-lea.

Buzăul și așezările rurale din jurul său s-au situat într-o importantă zonă de interferență a drumurilor de transumanță ce veneau de peste Carpați și se îndreptau spre bălțile Dunării sau, mai ales în perioada capitalistă, în calea celor care coborau din zona de deal și munte spre câmpie pentru efectuarea muncilor agricole.

Pe măsura dezvoltării economice a țării tipurile de mișcări migratorii suferă modificări importante schimbându-și caracteristicile.

Astfel, în ultimele decenii, ca urmare a procesului de industrializare, și a mecanizării agriculturii, ca factori cauzali primordiali ai mobilității teritoriale a populației, aceasta din urmă se înscrie pe noi coordonate atât ca tipologie cât și ca intensitate, amplitudine și orientare spațială.

Pentru municipiul Buzău, ca și pentru întreaga țară, principalele forme de manifestare sunt date de mișcarea migratorie definitivă și de mișcarea migratorie zilnică (diurnă).

a. Mișcarea migratorie definitivă

Sporul migratoriu a contribuit semnificativ la creșterea populației Buzăului, ponderea sa fiind direct proporțională cu creșterea capacității economice a orașului.

La recensământul din anul 1966, din totalul populației, 43,7% era născută în oraș, diferența de 56,3% fiind dată de cei cu locul de naștere în alte localități (Anuarul demografic R.S.R., 1974, p.480-481).

Urmărind etapele în care cei proveniți din afară s-au stabilit în oraș într-un interval de peste 46 de ani (Anuarul demografic, ibidem), se constată că din totalul de 34.832 de persoane, jumătate (17.550) au sosit în perioada 1955-1966, deci numai în 11 ani. De asemenea, peste jumătate dintre cei sosiți proveneau din comunele județului, municipiul Buzău constituind, ca și în prezent de altfel, principalul centru de atracție a forței de muncă din mediul rural. Aceasta se datorează gradului scăzut de urbanizare a județului care cuprindea numai două localități urbane (Buzău și Râmnicu Sărat) ceea ce a făcut ca ponderea populației urbane pe județ să fie printre cele mai scăzute din țară. În același timp, județul Buzău, și în mod deosebit zona subcarpatică, s-au caracterizat prin plecări definitive importante ale populației ceea ce a făcut ca acestea să fie încadrate la nivelul țării în arealele cu un pronunțat caracter exodinamic, constituind în același timp o sursă de forță de muncă pentru alte regiuni geografice aflate în plin proces de dezvoltare economică (Veronica Giosu, 1972).

Urmărind fenomenul în continuare, din anul 1966 până în 1985 s-a înregistrat o creștere continuă a numărului celor sosiți în municipiul Buzău. Situația este pusă în evidență de evoluția indicelui rezultat din raportarea numărului celor sosiți definitiv la populația stabilă, care înregistra în anul 1966 valoarea de 28,0 ‰, iar în intervalul 1977-1983 ajunsese la 40 ‰.

În același timp plecările definitive s-au diminuat, indicele de mobilitate corespunzător acestora reducându-se la jumătate, respectiv de la 18,05 ‰ la 9,5 ‰.

Ca urmare, valoarea sporului migratoriu a crescut de peste trei ori, de la 10,5 ‰ la valori de 31,0-36,0 ‰, ceea ce, așa cum s-a arătat, s-a reflectat cu pregnanță în evoluția numărului de locuitori.

Datele recensământului din anul 1977 pun în evidență faptul că cei plecați definitiv din municipiul Buzău în diferite etape, pe parcursul a circa 50 ani, s-au îndreptat în primul rând spre București, care a atras o treime din volumul plecărilor, spre județele Prahova și Brașov (care împreună au deținut, de asemenea, o treime) și spre județele Brăila, Galați, Constanța, Bacău, Dâmbovița, Argeș, Hunedoara și Timiș enumerate în ordinea importanței numărului de plecări. Plecările spre celelalte județele ale țării au fost ne semnificative.

Rezultă cu claritate puterea de atracție pe care au exercitat-o județele cu o industrie bine dezvoltată și în special cele aflate în imediata apropiere a județului și respectiv a orașului Buzău.

Arealul de proveniență a celor sosiți a cuprins în primul rând comunele de pe teritoriul județului care au reprezentat principalul furnizor de forță de muncă pentru municipiul Buzău. Din totalul persoanelor stabilite definitiv în localitate după anul 1966 până în anul 1983 cei proveniți din județ au reprezentat 75% restul fiind sosiți din județele Vrancea, Prahova, Brăila, Galați și Bacău.

După această perioadă, cu o dinamică de excepție, municipiul Buzău atinge o mărime după numărul de locuitori care corespunde în general nivelului de dezvoltare economică.

Ca urmare, la mijlocul deceniului trecut s-a conturat deja tendința de reducere a deplasărilor definitive și de echilibrare între cele două componente (sosiri și plecări).

O analiză efectuată pentru intervalul 1985-1995 pune în evidență aceste tendințe concretizate printr-o reducere a sporului migratoriu de la 13,2 ‰ în 1985 la 4,1 ‰ în 1995 (fig. 9.3).

Se remarcă situația de excepție din anul 1990 când numărul sosirilor a atins un indice de 45,3 ‰, plecările au reprezentat 13,7 ‰, iar sporul migratoriu 31,6 ‰.

Cu toate aceste modificări sporul migratoriu continuă să reprezinte principala sursă de creștere a populației (fig. 9.4.)

Astfel, din analiza bilanțului natural și migratoriu, în perioada 1985-1995, rezultă că sporul migratoriu a contribuit în proporție de 63,4% la creșterea numerică a populației municipiului Buzău.

b. Mișcarea migratorie zilnică a populației

Deplasările zilnice ale populației constituie un fenomen a cărui apariție și mod de manifestare sunt strâns legate de nivelul și dinamismul dezvoltării economice.

În România antebelică, acestea aveau un caracter sporadic, manifestându-se cu intensitate redusă în jurul celor câteva centre industriale existente,

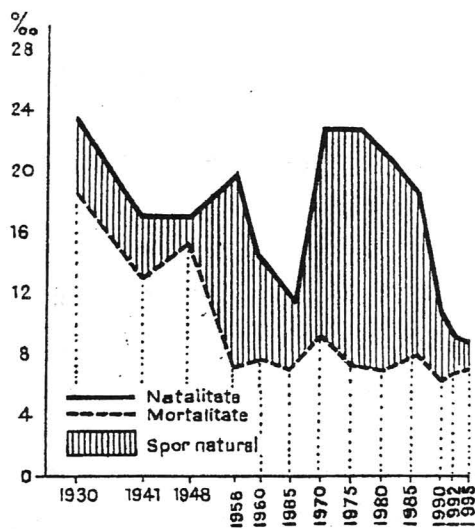

Fig.9.2. MISCAREA NATURALĂ A POPULAȚIEI ORAȘULUI BUZĂU ÎN PERIOADA 1930-1995

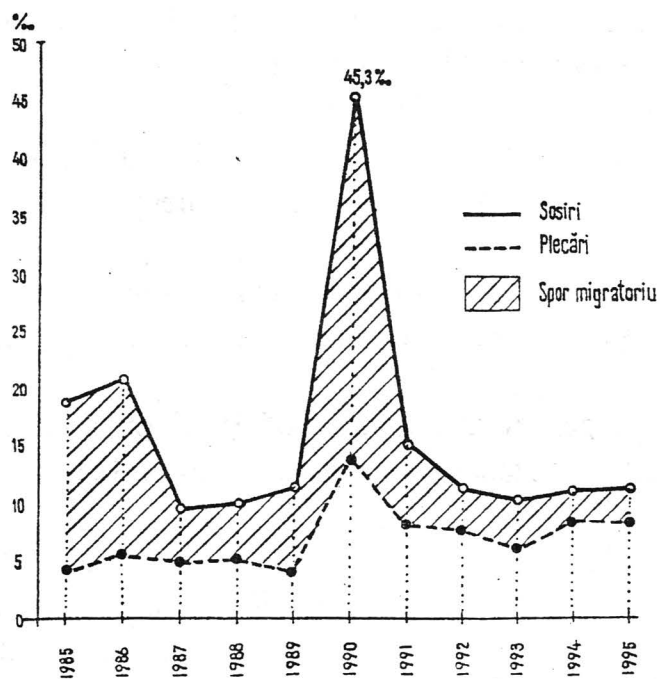

Fig.9.3. Mișcarea migratorie definitivă (1985-1995)

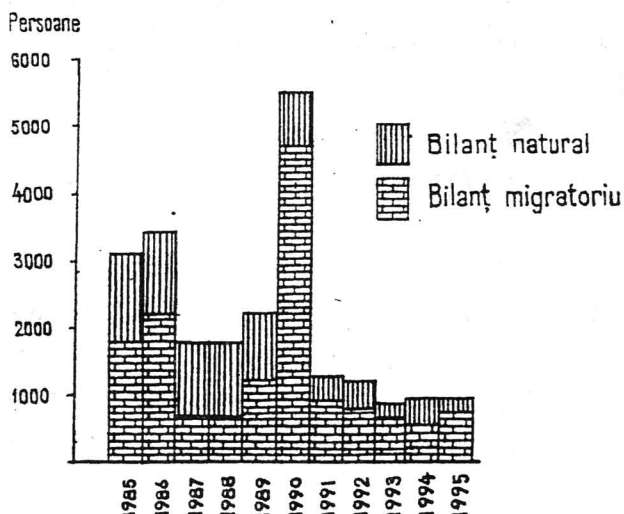

Fig.9.4. Bilanțul natural și migratoriu (1985-1995)

nereprezentând la nivelul țării un tip caracteristic de mobilitate teritorială a populației.

Dezvoltarea economică a țării în perioada postbelică, în ansamblu și în profil teritorial, apariția noilor obiective industriale, de construcții, etc. au generat un puternic aflux de forță de muncă spre noile centre economice, provenită în special din zonele rurale învecinate.

Intensitatea și amploarea pe care au căpătat-o la nivelul întregii țări fac ca deplasările zilnice ale forței de muncă să reprezinte de fapt un tip nou de mobilitate teritorială a populației caracteristic etapelor de avânt economic

În acest context, analiza deplasărilor zilnice ale forței de muncă generate de municipiul Buzău constituie o concretizare elocventă.

Observațiile de teren au pus în evidență creșterea continuă a numărului celor ce se deplasau zilnic spre Buzău pe măsura intrării în funcțiune a noilor unități industriale din sudul orașului. Urmărind fenomenul într-un interval de 10 ani (1975-1985) se constată că volumul sosirilor a oscilat în jurul valorii de 20.000 de persoane.

Este de subliniat faptul că numărul celor ce se îndreptau zilnic spre Buzău reprezenta între 53.0% până la 60% din volumul total al deplasărilor diurne efectuate pe teritoriul județului, ceea ce pune în evidență locul deosebit al municipiului ca centru de atracție a forței de muncă de primă importanță.

Astfel în anul 1982, an în care datele existente au permis o analiză de detaliu, numărul celor ce se deplasau zilnic spre Buzău depășea cifra de 18.000 de persoane și reprezenta o treime din totalul forței de muncă antrenată în activitățile economice și social-culturale ale municipiului (fig. 9.5.). Dintre aceștia 51,9% lucrau în industrie, 12,5% în construcții, 15,7% învățământ, cultură, artă și ocrotirea sănătății, 10,2% în administrație, 7,5% în transporturi, restul de 2,2% fiind cuprinși în alte ramuri. Deci, aproape două treimi (64,4%) din numărul celor sosiți au fost atrași de industrie și construcții.

Proveniența acestora cuprinde un areal foarte larg care se suprapune cu o bună parte din teritoriul județului, comunele situate la distanțe mari având o participare redusă și cu mari fluctuații în timp la acest tip de deplasare.

Se remarcă creșterea numărului de navetiști pe măsura apropierii de municipiul Buzău, comunele limitrofe înregistrând cele mai mari valori ale indicelui de navetism (vezi și capitolul 13, fig. 13.3).

Astfel, în comunele Costești, Mărăcineni, Vadu Pașii, Săpoca, Poșta Călnău, Cernătești și Gălbinași numărul celor ce se îndreptau zilnic spre Buzău depășea 40% din totalul populației active.

Amplificarea fenomenului de navetism, generat așa cum s-a arătat de dezvoltarea economico-socială, a fost influențată și de poziția geografică a orașului situat într-o zonă ușor accesibilă, favorabilă dezvoltării căilor de comunicație, municipiul Buzău reprezentând principalul centru de convergență a căilor de comunicație din județ.

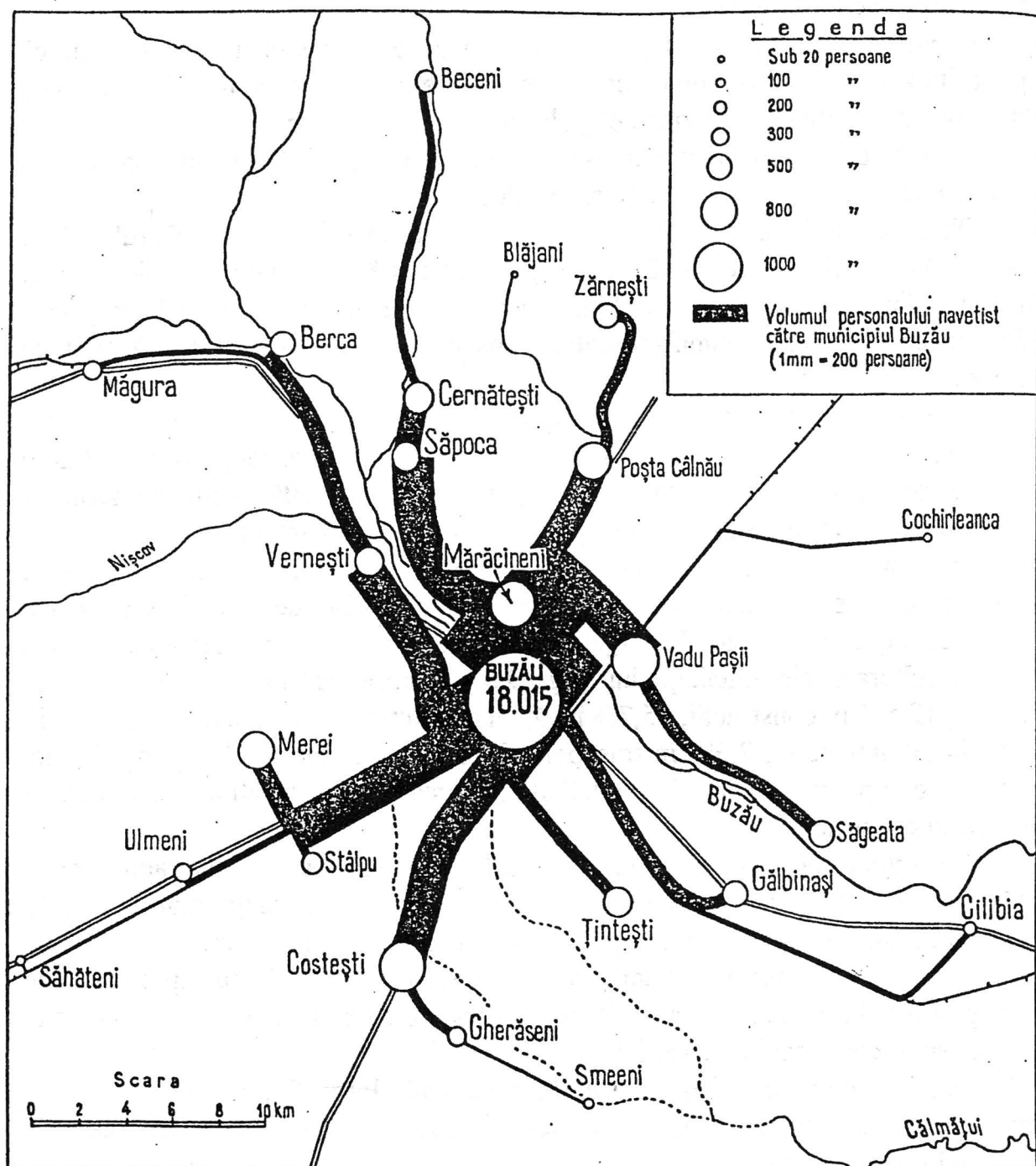

Fig.95. Mobilitatea teritorială diurnă a populației către municipiul Buzău.

Aceasta a înlesnit în mod deosebit deplasările populației din comunele situate la distanțe mici, de 5 până la 20 km, și pentru care timpul de deplasare nu depășește 30 de minute. Anul 1982 reprezintă un an de referință pentru evaluarea deplasărilor diurne deoarece el coincide cu intrarea în funcțiune la capacitatea finală a întreprinderilor noi construite. De altfel, în continuare, pe parcursul deceniului trecut mișcarea diurnă se menține la valori cuprinse între 18.000-20.000 persoane. După 1990, ca urmare a declinului economic specific perioadei actuale, deplasările diurne s-au redus substanțial afectând în special persoanele ce activau în domeniile cu caracter productiv. Ele se mai mențin în unele activități din domeniul terțiar. Un loc aparte îl ocupă deplasările efectuate de către elevi în timpul anului școlar, Buzăul fiind un important centru pentru învățământul preuniversitar.

O privire sintetică asupra deplasărilor diurne ale populației pune în evidență conturarea următoarelor fluxuri de navetism: 1. - fluxul axat pe calea ferată București-Suceava; 2. - fluxul axat pe calea ferată Buzău-Nehoiu și DN10 Buzău-Brașov; 3. - fluxul axat pe valea Slănicului pe șoseaua Buzău-Lopătari; 4. - fluxul axat pe E20 București-Urziceni-Buzău-Rm. Sărat; 5. - fluxul axat pe DN2b și calea ferată Buzău-Brăila.

În ceea ce privește deplasările zilnice din oraș spre alte localități, acestea antrenează un număr redus de persoane, de 2.000-3.000, majoritatea îndreptându-se spre unități din sectorul administrativ, învățământ și ocrotirea sănătății.

9.3. Structura populației

9.3.1. Structura populației pe sexe și grupe de vârstă

Structura populației pe sexe și grupe de vârstă reprezintă o expresie a mișcării naturale și migratorii, existând o coincidență directă între cauzele care au influențat aceste fenomene demografice și configurația piramidei structurale.

Configurația piramidei la recensămintele din 1930, 1948, 1956, este influențată în cea mai mare măsură de evoluția indicilor de natalitate și mortalitate, aportul sporului migratoriu fiind nesemnificativ în intervalele respective (fig. 9.6.). La recensământul din 1930 piramida prezintă o bază relativ largă ca urmare a unei natalități ridicate în anii anteriori. În continuare, baza piramidei înregistrează o tendință de îngustare, generată de scăderea treptată a natalității, fenomen ce se manifestă și după anul 1956.

Ca urmare, la recensământul din 1966 baza se îngustează mult afectând toate grupele de populație tânără (0-14 ani).

De asemenea, piramida prezintă două îngustări corespunzătoare natalității scăzute din timpul primului și celui de-al doilea război mondial.

Pentru municipiul Buzău perioada cea mai dinamică și care cuprinde toate compartimentele vieții economice și sociale își află începutul la mijlocul deceniului al șaptelea, iar modificările produse își găsesc foarte rapid reflectarea în structura pe grupe de vârstă. Astfel, la recensămintele din 1977 și 1992 (fig. 9.7) baza piramidei se lățește mult ca urmare a redresării natalității. Una dintre caracteristicile cele mai

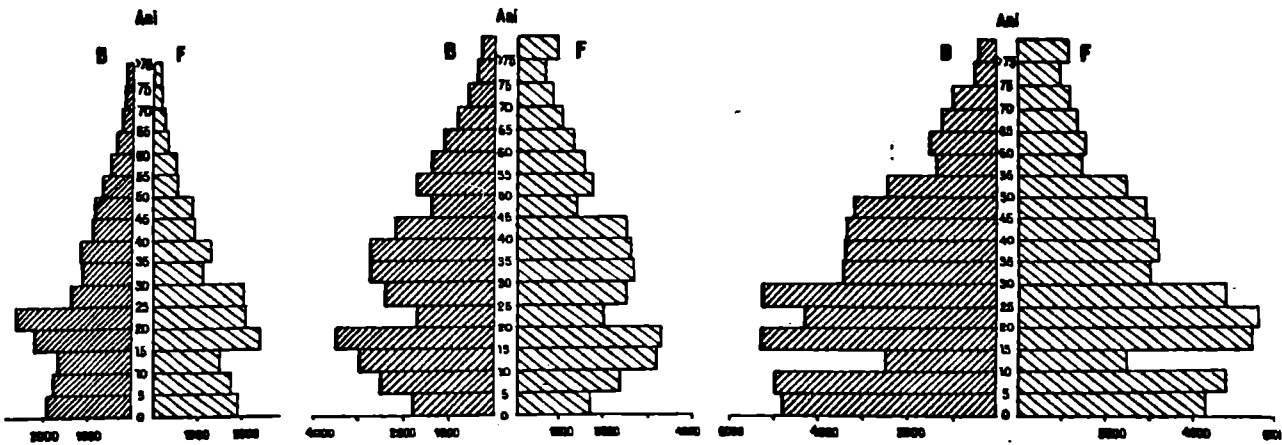

Fig. 3.6. STRUCTURA POPULAȚIEI MUNICIPIULUI BUZĂU PE SEXE ȘI GRUPE DE VÂRSTĂ ÎN ANII 1930, 1966 și 1977

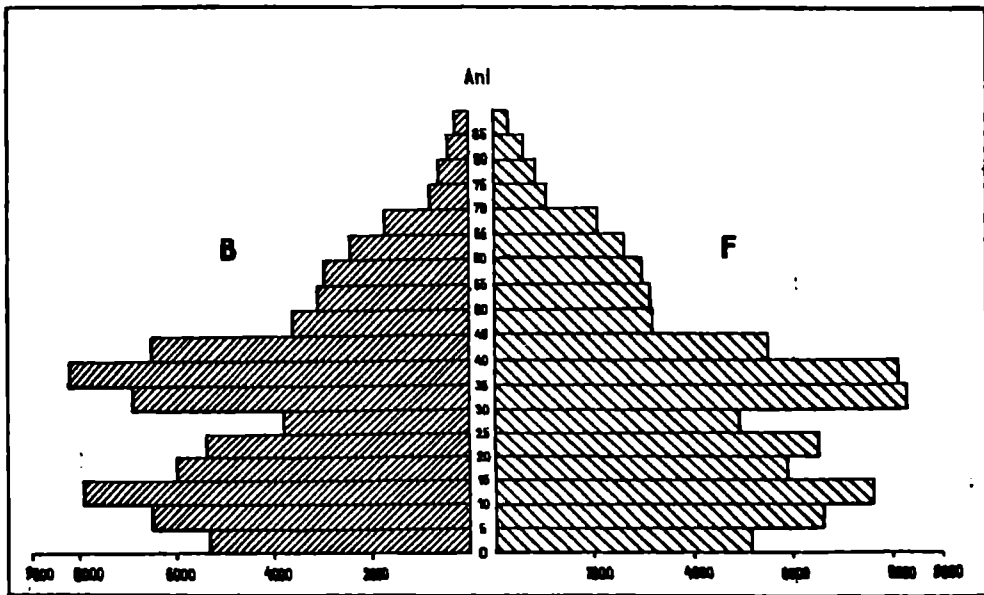

Fig. 3.7. STRUCTURA POPULAȚIEI MUNICIPIULUI BUZĂU PE SEXE ȘI GRUPE DE VÂRSTĂ ÎN ANUL 1992

evidente și importante o constituie, de asemenea, lărgirea deosebită înregistrată la grupele de vârstă adultă și care corespunde aflului mare de forță de muncă ce a caracterizat acest interval. Suprapunerea celor două piramide scoate și mai clar în evidență situația prezentată.

În ceea ce privește ponderea populației tinere, aceasta a crescut de la 23,5% în 1966 la 24,2% în 1977 și 26,2% în 1992 (tabelul 9.3) fiind ceva mai ridicată decât cea înregistrată în mediul urban la nivelul țării.

Tabelul 9.3

Structura populației pe grupe de vârstă la recensămintele din 1966, 1977 și 1992 (%)

Grupa de vârstă	1966	1977	1992
Tânăra 0-14 ani	23,5	24,2	26,5
Adultă (15-59)	65,5	65,5	64,1
15-29	24,8	31,3	21,8
30-44	25,2	20,1	29,4
45-59	15,4	14,2	12,9
Bătrână 60 și peste	11,0	10,2	9,4

Grupele de vârstă adulte înregistrează cea mai mare creștere în valoare absolută, de la 40.486 persoane în 1966 la 64.020 în 1977, și 95.115 în 1992 chiar dacă apar unele variații în ce privește ponderea lor. Aceasta pune clar în evidență transformarea municipiului Buzău într-un important centru de atracție a forței de muncă.

În cadrul populației adulte se remarcă ponderea însemnată a grupelor de 15-29 ani și 30-44 ani ce dețin împreună la cele trei recensăminte peste 50% din populația municipiului.

Ponderea populației vârstnice scade ca o repercursiune directă a creșterii celorlalte categorii, ceea ce a atras după sine și un proces de echilibrare a structurii pe grupe de vârstă.

Structura pe sexe pune în evidență predominarea femeilor, care reprezentau 51,5% în 1966, 50,5% în 1977 și 51,2% în 1992 (fig. 9.8), fenomen ce se menține și la grupele de vârstă adulte, industria diversificată a municipiului atrăgând atât forța de muncă masculină cât și feminină.

9.3.2. Structura populației active

Populația activă a municipiului Buzău a cunoscut o dinamică ascendentă și o continuă restructurare pe principalele ramuri de activitate, în special după anul 1966. Aceasta, ca urmare a dezvoltării activității industriale, a creșterii puterii de atracție a orașului și a întăririi celorlalte funcții urbane.

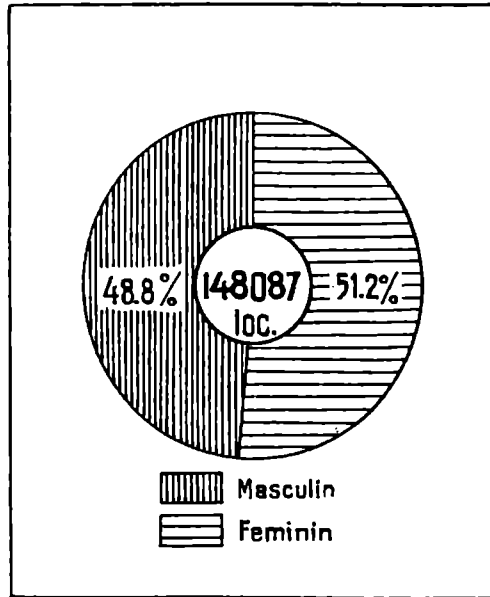

Fig.9.8. STRUCTURA POPULAȚIEI MUNICIPIULUI BUZĂU PE SEXE ÎN ANUL 1992

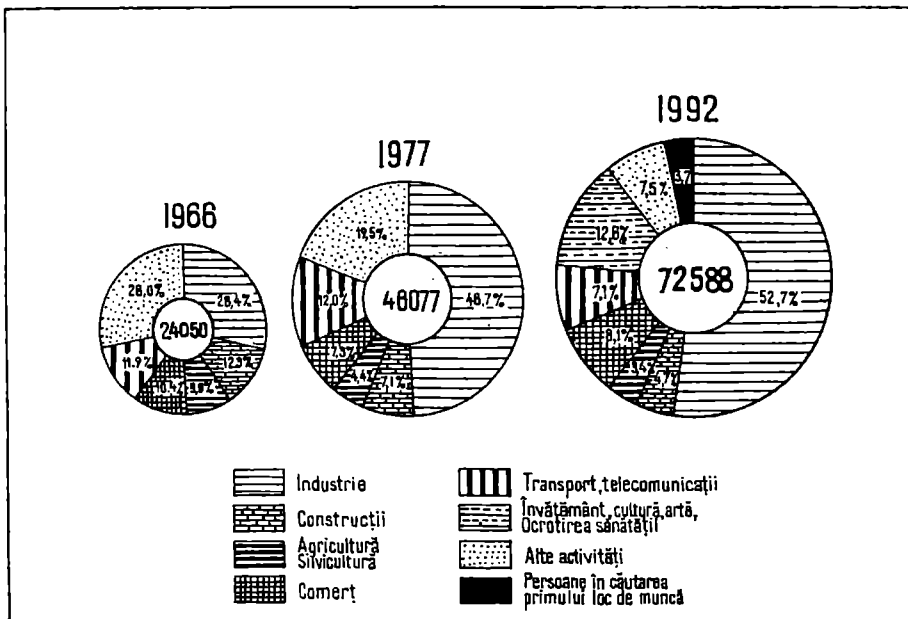

Fig.9.9. Evoluția structurii populației active a municipiului Buzău

Astfel, dacă la recensământul din 1966 populația activă reprezenta numai 38,8% (24.050 persoane) din populația totală, la recensământul următor, în 1977, această a ajuns la 47,1% (46.077 persoane) ceea ce a constituit o creștere spectaculoasă pentru un interval de timp relativ scurt, de numai 11 ani. Tendința s-a menținut în continuare, la recensământul din 1992 numărul persoanelor active ajungând la 72.588 (respectiv 49% din total).

Se constată că această pondere este relativ scăzută comparativ cu situația orașelor din țară din aceeași categorie, cu peste 100.000 locuitori, unde se depășește frecvent 50% din populația totală.

Una dintre explicații constă în faptul că Buzăul a devenit în această perioadă și un important centru de pregătire școlară și profesională, numeroși tineri fiind încadrați sau în curs de calificare în unitățile de învățământ nou înființate.

Modificări importante s-au produs în structura populației active realizându-se practic o redistribuire a acesteia pe principalele sectoare de activitate (fig. 9.9).

Populația din industrie a cunoscut cea mai mare creștere, de la 28,7% în 1966 la 48,8% în 1977 și 52,7% la recensământul din 1992. Această evoluție s-a realizat în special pe seama populației active din construcții și agricultură. Astfel, populația activă din construcții a înregistrat la cele trei recensăminte valori de 12,9%, 8,1% și 4,7%, iar cea din agricultură s-a redus de asemenea de la 10,3% la 4,6% și respectiv 3,4%.

Ca urmare, la recensământul din 1992, sectorul primar deținea 3,4% din populația activă, sectorul secundar (industrie și construcții) 57,4%, iar cel terțiar 39,2%.

În cadrul sectorului terțiar pe primul loc s-a situat populația activă din comerț (8,1% din total) urmată de cea antrenată în învățământ (7,2%), transporturi și telecomunicații (7,1%), administrație publică (4,7%) și sănătate (4,2%).

Perioada de tranziție la economia de piață a generat noi probleme în utilizarea resurselor de muncă. Numărul celor în căutarea primului loc de muncă era, în 1992, de 2.727 persoane (3,7% din populația activă), iar rata șomajului a crescut continuu ajungând în ultimii ani la valori de 12-13%, cu mult peste media țării care a fost în 1995 de 9,5%.

Este de subliniat că populația feminină a fost afectată de șomaj în proporție mai mare comparativ cu cea masculină.

O analiză privind numărul de salariați este, de asemenea, edificatoare în evidențierea schimbărilor intervenite în ultimul timp.

Astfel, dacă în 1989 numărul de salariați din municipiul Buzău înregistra 87.905 persoane, la sfârșitul anului 1994 ajunge la 62.898 persoane, deci o scădere cu circa 25.000 persoane în numai 5 ani, respectiv 5.000 persoane anual.

Domeniul de activitate cel mai afectat a fost industria, unde numărul de salariați s-a redus, în același interval, de la 48.801 la 30.481. Ca urmare, din industrie au fost disponibilizate circa 18.000 persoane ce au reprezentat 73,2%, din totalul salariaților afectați de restrângerile de activitate.

Cu toate acestea, ar fi de subliniat că municipiul Buzău, cu cei 62.898 salariați, deține peste 50% din numărul de salariați înregistrați în județul Buzău, ceea ce denotă poziția pe care continuă să o ocupe, ca cel mai important centru economic al județului.

9.4. Densitatea populației

Creșterea continuă și deosebit de puternică a populației în ultimii douăzeci de ani precum și măsurile de sistematizare, care au dus la modificări importante sub aspect urbanistic și în structura fondului de locuințe, au determinat modificări importante în evoluția densității populației și în repartitia sa teritorială.

Astfel, în anul 1966 când noile ansambluri de locuințe se aflau în faza incipientă de construcție, densitatea populației în perimetrul constructibil a înregistrat în municipiul Buzău o valoare de numai 36 loc/ha.

Valoarea redusă a densității populației urbane a constituit vreme îndelungată o caracteristică a orașelor românești, în special a celor mici și mijlocii, ea suferind schimbări importante pe măsura amplificării procesului de industrializare.

Ca o consecință directă a factorilor menționați, densitatea populației în municipiul Buzău a crescut la 62 loc/ha în anul 1977, și la 72,7 loc/ha în 1995, ceea ce reprezintă o dublare a densității comparativ cu anul 1966.

Aceeași analiză raportată la suprafața locuibilă pune însă mai clar în evidență repartitia populației în spațiul urban cu destinație rezidențială. Astfel în zona de locuit propriu-zisă densitatea a înregistrat 95 loc/ha în anul 1966, 165 loc/ha în 1977, 190 loc/ha în 1980, 220 loc/ha în 1985 și 241 loc/ha în 1995, dinamică strâns legată de creșterea demografică a orașului și de dezvoltarea capacității de cazare.

În ceea ce privește repartitia densității populației în cadrul teritoriului urban, vreme îndelungată aceasta a prezentat valori reduse și puțin contrastante de la un cartier la altul, cu o tendință generală de scădere din partea centrală spre periferiile orașului unde terenurile cu destinație agricolă, în special legumicolă, au ocupat în mod tradițional suprafețe însemnate în cadrul gospodăriilor.

Modificările produse în densitatea populației se reflectă în prezent atât în creșterile valorice cât și în diferențierile apărute în repartitia teritorială (fig. 9.10).

Partea centrală și cartierele din nord și nord-est, Episcopiei și Broșteni, restructurate în cadrul procesului de sistematizare și în care predomină noile ansambluri de locuințe, se conturează ca un areal cu valori ridicate, cuprinse între 201 și 300 loc/ha. Acesta se continuă spre sud-vest și vest cu cartierul Independenței și cu două areale de maximă densitate corespunzătoare cartierului Bălcescu (326 loc/ha) și cartierului Crâng (483 loc/ha) care constituie și cel mai mare ansamblu de locuințe nou construite din municipiul Buzău.

În partea de est și sud-est a orașului valorile scad la 101-200 loc/ha, cartierele din această zonă, Marghiloman și Dorobanți, fiind neomogene ca fond de locuințe și aflându-se în plin proces de sistemantizare. În aceeași categorie de valori se încadrează și cartierul Mihai Viteazu, cu o poziție specială în cadrul zonei industriale.

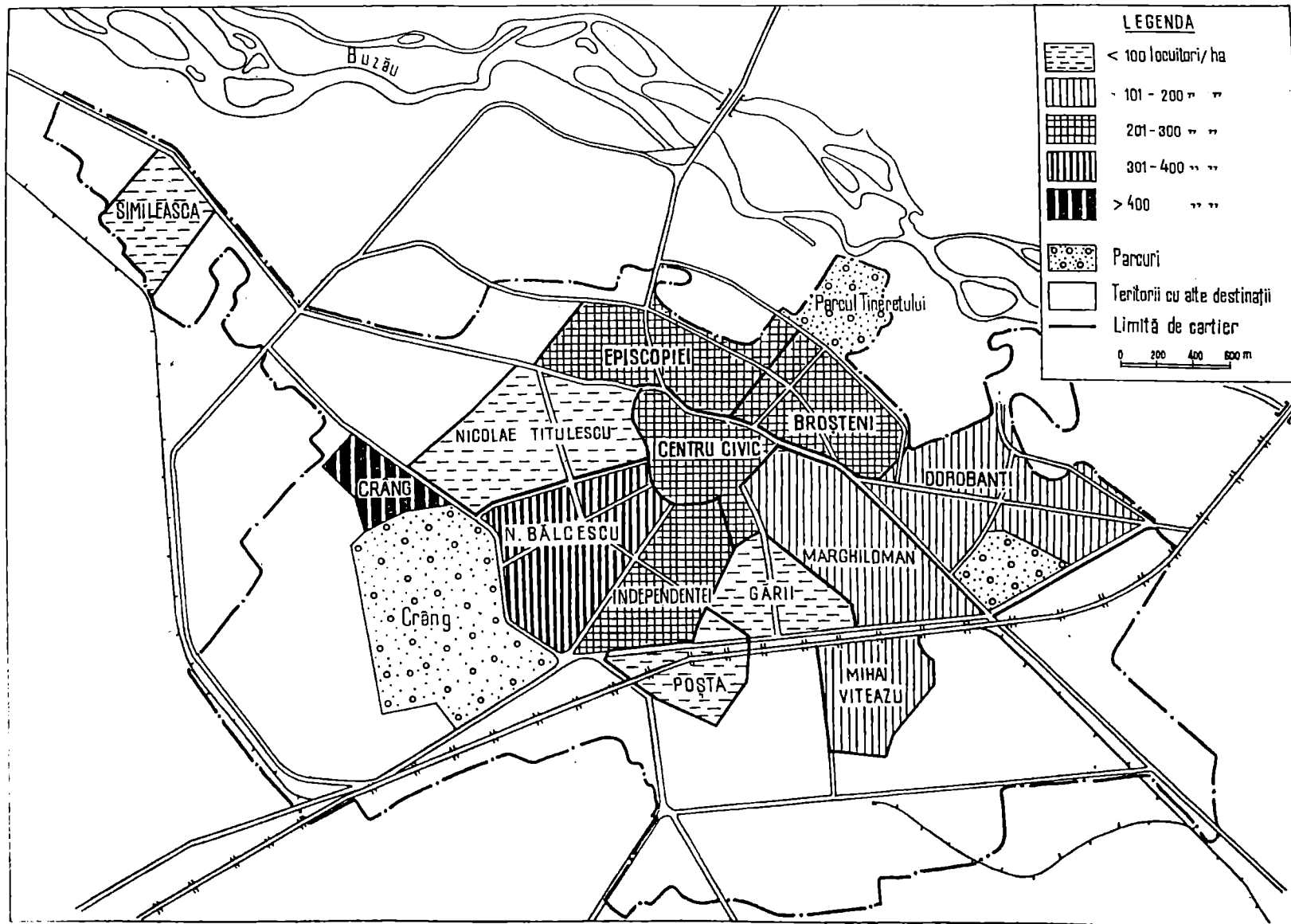

Fig.9.10. Densitatea populației în municipiul Buzău (1992)

Ultima categorie, cu valori sub 100 loc/ha, cuprinde cartierele N. Titulescu și Simileasca din vest, nord-vest și, în partea sudică, cartierele Gării și Poșta. Unele dintre ele sunt cartiere vechi cu un fond edilitar necorespunzător normelor actuale; poziția lor afectând dezvoltarea celorlalte zone funcționale. Ca urmare, cartierele Simileasca și Poșta figurează în programele de restructurare urbană.

Capitolul 10. Funcțiile orașului

Orașul ca formațiune economico-socială a intrat în preocupările geografilor odată cu înțelegerea locului și rolului pe care acesta îl deține într-un teritoriu, a modalităților de exercitare a influenței sale și de transformare a spațiului geografic afectat.

De la originile sale până în prezent orașul este de fapt exponentul capacității și potențialului natural, demografic și economic ale teritoriului pe care îl coordonează. În același timp, el se subordonează unor sisteme economice mai largi, regionale sau naționale, ceea ce face evoluția sa deosebit de complexă.

Astfel, între oraș și zona înconjurătoare s-a creat un sistem de relații de determinare reciprocă, care variază în timp și spațiu în funcție de o multitudine de factori.

Problemă prin excelență geografică, relația oraș-zonă înconjurătoare a stat întotdeauna în centrul preocupărilor de geografie urbană, care reprezintă azi una din direcțiile consacrate ale cercetărilor de specialitate.

Una dintre formele de manifestare a acestei relații o constituie funcțiile îndeplinite de oraș și măsura în care ele asigură atât propria dezvoltare cât și cea a zonei sale de influență.

Funcțiile urbane cuprind o gamă largă de forme de activitate: industria, transporturile, schimburile de produse, administrația, învățământul, serviciile sanitare, etc.

Funcțiile orașelor depind de nivelul de dezvoltare al forțelor de producție și de specificul relațiilor de producție fiind, într-o dinamică permanentă.

Astfel, Buzăul era cunoscut în perioada antebelică ca un oraș mic, cu pregnante caractere rurale, dar care, prin poziția sa a reprezentat vreme îndelungată principalul centru de schimb al produselor provenite dintr-un vast spațiu geografic. Funcția comercială s-a impus ca funcție tradițională, alături de aceasta conturându-se treptat cele de transport, de centru cultural și administrativ.

Agricultura a constituit una dintre activitățile permanente ale locuitorilor Buzăului, funcția agricolă fiind caracteristică în trecut multor orașe românești, în timp ce industria era reprezentată prin câteva unități rudimentare de interes local.

Abia în ultimele trei decenii, mai ales după reorganizarea administrativ-teritorială din anul 1968, când Buzăul a devenit reședința județului omonim, reînființat cu acest prilej, orașul a cunoscut o evoluție complexă ce s-a reflectat în amplificarea și diversificarea funcțiilor sale.

Industria, mai ales a cunoscut o dezvoltare fără precedent și a exercitat un rol hotărâtor în consolidarea celorlalte funcții urbane.

10.1. Funcția industrială

10.1.1. Considerații privind apariția și dezvoltarea industriei

O succintă retrospectivă pune în evidență faptul că în Buzău s-au practicat unele activități cu caracter meșteșugăresc legate de prelucrarea primară a produselor agricole.

Prezența morilor de apă de pe Iazul Morilor, braț format de apa râului Buzău în dreptul orașului, este atestată încă din prima jumătate a secolului al XVI-lea. Meșteșugul morăritului a cunoscut o permanentă dezvoltare și a îmbrăcat diferite aspecte și caractere fiind prezent până aproape de începutul orânduirii capitaliste.

În ultimele decade ale secolului al XIX-lea funcționau 15 mori, pentru ca la sfârșitul aceluiași secol să rămână numai 8.

În anul 1883 ia ființă pe lângă Episcopie un stabiliment unde se prelucrau anual 20.000 kg de lână din care se fabricau stofe de postav și dimii. În partea de nord-vest a orașului, la Simileasca, exista o "zahana" pentru tăierea vitelor și două tăbăcării pentru prelucrarea pieilor..

În apropierea morilor de apă funcționau mici fabrici de pâine.

În perioada capitalistă activitățile industriale au cunoscut o ușoară diversificare, limitându-se însă la satisfacerea parțială a unor necesități locale.

Astfel, în monografia județului Buzău, apărută în anul 1943, la industria orașului se menționează două mori, o fabrică de pâine, o topitorie de in și cânepă, fabrica de turnătorie care producea piese de tuci pentru nevoi locale, uzina electrică, producerea țiglei și a cărămidei presate la Simileasca, o fabrică de alcool din vin și câteva mici ateliere.

Toate acestea erau întreprinderi cu o dotare tehnică rudimentară, cu o producție redusă și un număr mic de salariați, care nu își puteau aduce contribuții deosebite la dezvoltarea orașului.

Istoria dezvoltării moderne a Buzăului este de dată relativ recentă. Ea constituie de fapt expresia directă a procesului de industrializare care a constituit unul din obiectivele prioritare prevăzute în programele de dezvoltare ale statului cu economie planificată-centralizată.

Astfel, în perioada 1966-1970, pe lângă întreprinderi mai vechi, ca cea de morărit și panificație (construită în anul 1919), de prelucrare a cânepii (1940) sau cea de prelucrare a maselor plastice (1953) au fost construite 8 noi obiective industriale. Între acestea, cele mai numeroase, 5 la număr, au fost realizate în domeniul industriei alimentare având ca profil prelucrarea laptelui, a cărnii, sfeclii de zahăr, legumelor și fructelor etc.

Prin înființarea acestor întreprinderi s-a urmărit valorificarea resurselor de materii prime agricole existente în zonă, crearea de locuri de muncă pentru forța de muncă feminină și asigurarea necesarului de produse alimentare pentru populația orașului aflată într-un proces de creștere continuă.

Tot din aceeași perioadă datează întreprinderile producătoare de geamuri, materiale pentru construcții, de sârmă și produse din sârmă.

Noile întreprinderi au fost amplasate în sudul orașului punându-se astfel bazele unei zone industriale moderne. În cadrul acesteia s-au efectuat o serie de lucrări și amenajări care să asigure infrastructura necesară unei zone industriale în plină dezvoltare.

Astfel, se poate menționa: construirea centralei termice, efectuarea unor foraje de mare adâncime prin care s-a asigurat apa industrială, independent de sursele de alimentare ale orașului, construirea unui sistem de căi ferate propriu racordat la sistemul național al căilor ferate etc.

Dezvoltarea industriei se continuă și în deceniul următor, în perioada 1971-1977 fiind date în folosință încă 11 întreprinderi. S-au realizat, astfel, nu numai o creștere a activității industriale dar și schimbări importante în structura ei, noile obiective aparținând în marea lor majoritate domeniului construcțiilor de mașini și industriei textile.

Deceniul următor (1980-1989) se înscrie în continuare ca o perioadă cu o dinamică susținută, ca după anul 1990 să se producă modificări importante legate de constituirea unui nou cadru economic la nivelul întregii țări.

10.1.2. Factorii de localizare a industriei

Municipiul Buzău împreună cu zona sa de influență au oferit un cadru favorabil amplasării obiectivelor industriale, care a satisfăcut, în bună măsură, cerințele de eficiență economică. În acest sens se pot enumera: prezența unor materii prime agricole diverse și în cantități suficiente pentru valorificarea industrială; existența unui bogat potențial de forță de muncă în localitățile rurale situate în apropierea orașului; resurse de apă suficientă pentru asigurarea consumurilor industriale; poziția orașului de-a lungul unor importante căi rutiere și magistrale feroviare care să asigure legăturile economice de cooperare ale întreprinderilor pe linia aprovizionării cu materii prime și a desfacerii produsului finit, etc.

Nu putem omite faptul că în realizarea procesului de industrializare au fost luate în considerare și criteriile politice, cum ar fi dezvoltarea zonelor și localităților rămase în urmă, categorie în care se încadra și orașul Buzău.

10.1.3. Dinamica producției industriale

Dinamica producției globale industriale a fost în strânsă corelație cu punerea în funcțiune a noilor capacități.

Tabelul 10.1

Evoluția producției globale industriale a orașului Buzău (1966-1989)

Anul	1966	1970	1975	1980	1985	1989
Valoarea producției mii lei	608.947	2.058.742	6.223.650	11.344.833	15.340.516	16.599.032

Ca urmare, așa cum reiese din tabelul 10.1, producția industrială care era în anul 1966 de numai 600 milioane lei a crescut de 10 ori până în anul 1975, ca apoi, în următorul interval de 10 ani, să crească din nou de 2,5 ori (în 1985). La sfârșitul perioadei se constată o anumită tendință de stabilizare a nivelului producției datorată în bună măsură și faptului că toate obiectivele industriale își atinseseră capacitatea finală de producție proiectată.

Pe ansamblul perioadei analizate, într-un interval mai mic de 25 de ani producția a crescut cu 2.566% sau de peste 25 de ori. Această creștere s-a realizat pe baza unui ritm mediu anual de 13,6%, superior celui înregistrat pe țară (9,5%) și în același timp unul dintre ritmurile cele mai ridicate comparativ cu numeroase alte localități și chiar județe ale țării.

Ca urmare este necesar de subliniat faptul că producția de 15-16 miliarde lei realizată în a doua jumătate a deceniului trecut a situat orașul Buzău deasupra celei obținute în unsprezece județe ale țării, considerate fiecare în parte

În același timp, 75% din producția industrială a județului Buzău s-a realizat în reședința sa administrativă.

Astfel, în perioada analizată, municipiul Buzău a devenit cel mai important centru industrial și economic al județului omonim dar și un centru de importanță republicană.

După anul 1990 întreaga economie a țării a intrat într-un proces de restructurare, de trecere de la economia centralizată la economia de piață.

În cadrul acestui proces extrem de complex industria reprezintă domeniul care a întâmpinat cele mai mari dificultăți.

Au apărut numeroase disfuncționalități, atât pe plan intern, în relațiile dintre întreprinderi, dar și pe plan extern unde s-au pierdut multe dintre piețele de desfacere tradiționale.

În acest context și industria Buzăului a fost puternic afectată. Datele existente și rata mare a inflației fac extrem de dificilă o evaluare foarte precisă a situației.

Totuși, pot fi luate în considerare unele elemente care să indice transformările petrecute în ultimii ani.

Astfel, dacă se analizează evoluția producției fizice pentru o serie de produse industriale se observă o scădere generală care atinge cel mai jos nivel în anul 1992. Pe ansamblu, industria municipiului Buzău realizează în acest an jumătate din producția anului 1989. Anii 1993 și 1994 sunt caracterizați prin efortul de restructurare și relansare a producției.

Ca urmare, în anul 1995 se reușește chiar să se atingă la unele produse producția anului 1989. Conform datelor statistice disponibile acest lucru s-a realizat la producția de geamuri, sticlărie, zahăr, laminate finite din oțel etc.

De altfel, situația întreprinderilor din Buzău pare a fi în prezent relativ bună dacă se are în vedere că nici una nu figurează încă pe listele cu întreprinderi propuse pentru lichidare elaborate de organele abilitate. Pe de altă parte, patru dintre întreprinderile buzoiene sunt cotate pe piața de capital fiind incluse pe listele Bursei de Valori București și RASDAQ (Ductil, Romcarbon, Apcarom, Zahărul).

10.1.4. Structura industriei

Așa cum se poate observa din cele expuse anterior, noile obiective au acoperit întreaga sferă a ramurilor industriale. În acest fel s-au pus bazele unei industrii diversificate dar și cu o nouă structură.

În anul 1985, când se poate considera că industria Buzăului a atins un profil bine definit, raportul între ramuri pune în evidență și caracterul modern al structurii.

Luând ca indicator valoarea producției globale industriale (fig. 10.1) a reieșit locul deținut de industria construcțiilor de mașini care, cu o pondere de 32,8%, a devenit cea mai importantă ramură industrială.

O dezvoltare deosebită au cunoscut și industria metalurgiei feroase (17,9%) și cea chimică (13,1%), astfel că acestea, împreună cu construcțiile de mașini, au realizat 63,8% din producția industrială a municipiului.

De altfel, așa cum rezultă din figura 10.1, cele mai mari întreprinderi, după valoarea producției realizate, se regăsesc în cadrul acestor ramuri.

Trebuie subliniată și importanța pe care a căpătat-o industria alimentară, care a ocupat locul 2 (18,2%) în ierarhia ramurilor industriale, precum și a industriei textile, situată pe locul 5 cu o pondere de 7,6%.

Structura modernă s-a reflectat nu numai în raporturile dintre ramuri dar și în marea varietate de produse realizate în cadrul fiecărei întreprinderi.

Este deosebit de important de subliniat că în perioada actuală nomenclatorul de produse s-a diversificat și mai mult, ceea ce pune în evidență efortul întreprinderilor de a se adapta la noile cerințe ale economiei de piață.

În prezent, având în vedere datele înregistrate numai pentru unele întreprinderi în anul 1995, cele mai mari producții se realizează în industria metalurgiei feroase urmată, la o distanță semnificativă, de industria construcțiilor de mașini și chimiei.

Întreprinderile din industria alimentară prezintă în general valori optime ale producției. Se constată o diminuare mai accentuată a producției în industria textilă și mai ales în industria materialelor de construcții.

Trebuie avut în vedere că în actualul context economic se pot produce schimbări foarte rapide atât sub aspectul producției cât și ca structură.

Evoluția industriei buzoiene va depinde de capacitatea de adaptare la cerințele economice de piață.

Modificări structurale s-au produs și pe alte planuri. Un aspect îl constituie noua structură legată de responsabilitatea economico-financiară. Majoritatea întreprinderilor au devenit societăți pe acțiuni, această schimbare fiind însoțită și de un proces de reorganizare și restructurare. Cu această ocazie două întreprinderi s-au disociat rezultând pentru fiecare alte două întreprinderi. De asemenea, trebuie făcută precizarea că toate întreprinderile și-au schimbat denumirea (fig. 10.1 și fig. 10.2).

În ceea ce privește procesul de privatizare, patru întreprinderi sunt privatizate încă din 1994 (fabrica de bere, filatura de lână, "CORD" și

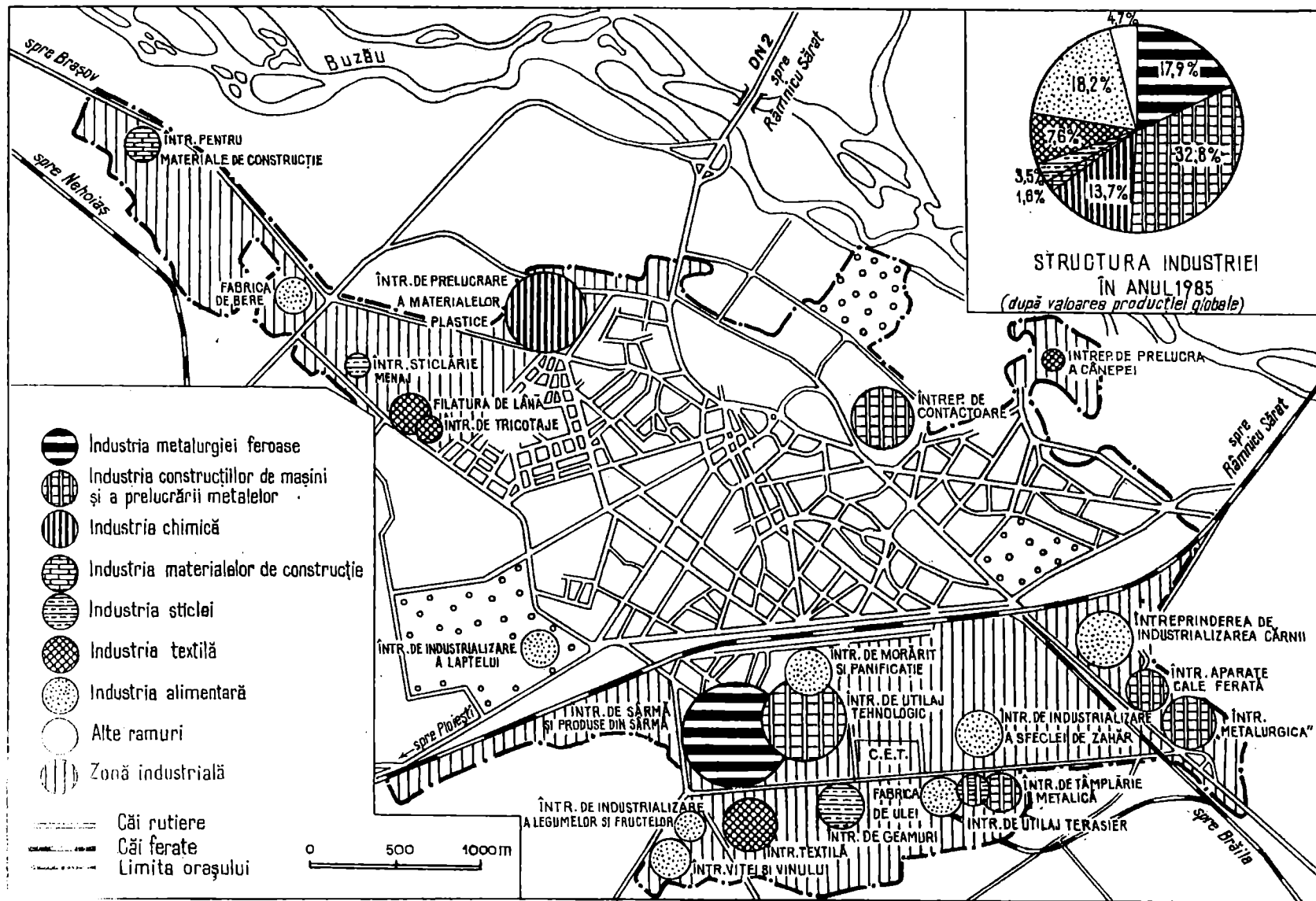

Fig.10.1. Repartiția industriei în municipiul Buzău (1985).

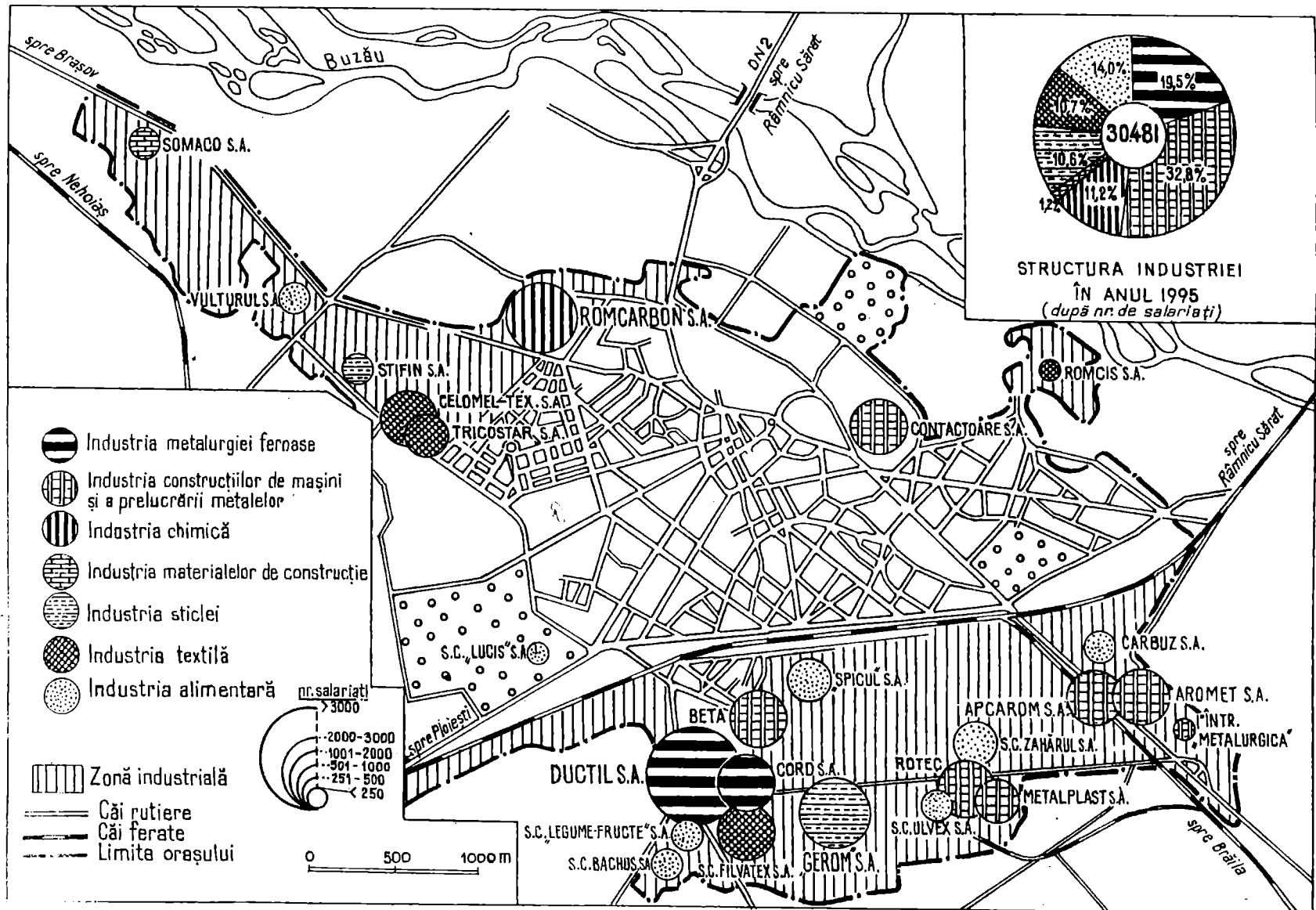

Fig.10.2.Repartiția industriei în municipiul Buzău(1995).

“ROMCARBON”), iar în 1998 s-a definitivat acest proces la întreprinderile “DUCTIL” și Zahărul”

Celelalte unități industriale se află în diferite stadii de negociere cu parteneri români sau străini, în vederea declanșării cât mai rapide a acestei acțiuni.

A apărut și tendința de constituire a unor societăți mici cu capital privat, cu un număr de salariați cuprins între 15-35 persoane, cum sunt “Oxigen” S.R.L., S.C. “Metalurgica” sau S.C. ROMET”, aceasta din urmă producătoare de piese pentru instalații sanitare.

Un alt aspect care ar putea contribui la o cunoaștere cât mai aprofundată a restructurărilor produse se referă la schimbările intervenite în mărimea întreprinderilor după numărul de salariați.

Din tabelul 10.2 rezultă că cele mai importante modificări s-au produs la categoria întreprinderilor cu mai puțin de 500 salariați, al căror număr s-a dublat. Pe de altă parte, numărul întreprinderilor foarte mari (cu peste 3.000 salariați) a scăzut de la șase la una singură.

Tabelul 10.2

Gruparea întreprinderilor după numărul de salariați

Categoria	1985	1995
Sub 500	5	10
501-1.000	4	4
1.001-2.000	6	8
2.001-3.000	1	2
3.001-5.000	4	1
peste 5.000	2	-
Total	22	25

Majoritatea întreprinderilor mici sunt din cadrul industriei alimentare (fig. 10.2), iar cele mai mari sunt: DUCTIL (3.201 salariați), ROMCARBON (2.717 salariați) și Gerom (2.099 salariați).

Schimbările intervenite s-au datorat, în primul rând, reducerii numărului de salariați din industrie și disocierii întreprinderilor mari.

În majoritatea cazurilor numărul salariaților a scăzut de 2-3 ori. De exemplu, la întreprinderea “Contactoare” numărul a scăzut de la 3.907 (1985) la 1.232 (1995), la întreprinderea textilă “Filvatex” de la 3.160 la 1013 sau la întreprinderea de prelucrare a legumelor și fructelor de la 1.683 la 265.

De asemenea, fosta “Întreprindere de utilaj tehnologic”, cea mai mare (cu 6.574 salariați în 1985), s-a restructurat în societatea: BETA (cu 1.772 salariați).

Pe de altă parte, “Întreprinderea de sârmă și produse din sârmă” (5.675 salariați) este reprezentată azi prin două societăți: “DUCTIL” (3.202 salariați) și “CORD” (1.504 salariați).

Având în vedere tendințele actuale înregistrate în țările puternic dezvoltate, de a realiza producție cu precădere în întreprinderi mici și mijlocii, se impune ca și în viitor întreprinderile buzoiene să-și restrângă numărul de salariați.

Singurele căi care să asigure o evoluție pozitivă rămân re tehnologizarea, creșterea productivității muncii și perfecționarea metodelor manageriale.

10.1.5. Ramurile industriale

a. *Industria metalurgiei feroase* a luat naștere în 1966 odată cu înființarea “Întreprinderii de sârmă și produse din sârmă”. Aceasta a cunoscut o extindere continuă cuprinzând mai multe unități de producție printre care și laminorul de sârmă intrat în funcțiune în 1977. Până în 1989 a fost întreprinderea cea mai mare din municipiul Buzău având în vedere valoarea producției industriale.

În cadrul procesului de restructurare, așa cum s-a arătat, s-au diferențiat două societăți comerciale: “DUCTIL” S.A. Buzău și “CORD” S.A.

Întreprinderea “CORD” are un profil mai restrâns fiind specializată în producția de cabluri de oțel, cord metalic, sârme din oțel etc.

Cea mai importantă, inclusiv la nivelul municipiului, este S.C. “DUCTIL” care a preluat în mare parte producția vechii întreprinderi.

DUCTIL-ul realizează o gamă foarte variată de produse metalurgice, pentru unele dintre ele fiind singurul producător din țară. Între produsele întreprinderii se pot enumera: electrozi de sudură, sârmă trasă, sârmă galvanizată, plase de sârmă, sârmă laminată, pulbere de fier etc.

Cea mai importantă realizare din ultima perioadă a fost construirea fabricii pentru producerea pulberilor de fier obținute din fier vechi. Prin calitatea acestor pulberi întreprinderea a devenit unul din cei mai importanți producători europeni în domeniu și a fost cooptată în “Asociația europeană a metalurgiei pulberilor”.

O mare parte din producție se desface pe piața internă în timp ce la export sunt solicitate pulberile de fier, piese sinterizate, oțel beton, sârme laminate.

În anul 1996 societatea a realizat o cifră de afaceri de 30 miliarde lei pe lună și un profit brut anual de 7 miliarde lei și a deținut o pondere de 25% în veniturile orașului Buzău.

DUCTIL este cotate pe piața RASDAQ între primele 50 de întreprinderi, valoarea de piață a unei acțiuni fiind în prezent de 3.100 lei față de valoarea cotației inițiale de numai 200 lei. În anul 1998 s-a privatizat.

b. *Industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor* a reprezentat în deceniul trecut cea mai importantă ramură, locul ei fiind luat în prezent de industria metalurgică. Producția s-a realizat în cinci mari întreprinderi, date în folosință între anii 1973-1976, considerate la vremea respectivă printre cele mai moderne din țară. Fosta “Întreprindere de utilaj tehnologic” a luat naștere în 1974 pe seama unor vechi ateliere de reparații existente din anul 1942. Complet refăcută și modernizată a devenit cea mai mare întreprindere la nivel de ramură ca producție industrială și ca număr de salariați (6.574 în anul 1985).

În prezent, în locul ei s-a constituit societatea comercială BETA care este profilată pe producția de utilaj pentru industria chimică, pentru industria de prelucrarea petrolului și pentru industria celulozei și hârtiei. Întreprinderea se află în curs de restructurare tehnologică ce se prevede să fie finalizată la sfârșitul anului 1997.

Producția s-a diversificat producând în prezent cazane pentru apă caldă și aburi pentru Israel, construcții metalice pentru Germania și alte produse pentru Austria, China, S.U.A.

La sfârșitul anului 1996 a realizat un profit de 1,2 miliarde lei și are de recuperat 7 miliarde lei pentru utilajele livrate în perioada 1988-1996 combinatului de la Krivoi-Rog.

ROTEC (fostă "Utilajterasier") este profilată pe producția de utilaj pentru industria metalurgică și pe instalații pentru alimentare cu apă și de încălzire.

Fosta întreprindere "Metalurgica" este una dintre cele mai vechi unități, fiind înființată în anul 1928. Ea producea în condiții rudimentare obiecte de uz caznic din fontă. Începând cu anul 1973 întreprinderea a fost modernizată. Gama produselor prelucrate s-a diversificat în timp ce ponderea activităților cu caracter metalurgic s-a redus.

Întreprinderea, care avea circa 3.500 de salariați, s-a restructurat în două unități: AROMET S.A. cu 1.437 salariați și "Metalurgica" cu 15 salariați; aceasta din urmă fiind privatizată.

AROMET produce în prezent pluguri, grape cu discuri, stingătoare pentru incendii, piese de schimb și unelte forjate cu o largă utilizare industrială

Între întreprinderile municipiului Buzău, două prezintă o situație deosebită ca urmare a specializării foarte accentuate a producției, ceea ce le face să ocupe o poziție importantă în cadrul economiei naționale.

Una dintre ele este întreprinderea "APCAROM" singurul producător din țară de aparate pentru calea ferată, iar cealaltă "METALPLAST" cunoscută prin produsele sale de tâmplărie metalică utilizate în construcțiile civile și industriale, panouri izolatoare etc.

Subramura industriei electronice și electrotehnice este reprezentată prin întreprinderea "Contactoare", înființată în anul 1976, care produce aparataj electric de joasă tensiune. În cadrul ei funcționează și o fabrică de matrițe a cărei activitate s-a intensificat în ultimii ani.

c. *Industria chimică* a ocupat un loc important în economia municipiului fiind și o ramură ce a câștigat o anumită tradiție ca urmare a înființării întreprinderii de profil încă din anul 1953.

În prezent "ROMCARBON" se numără în continuare printre unitățile mari industriale. Profilul său este dat de prelucrarea maselor plastice, realizând o gamă variată de produse cum sunt: folii și saci industriali, granule din PVC, țevi din PVC pentru sistemele de irigații, produse prelucrate din polietilenă etc.

Producția sa se realizează pe baza cooperării cu centrele Făgăraș, Brazi și Pitești care îi asigură materia primă.

În deceniul trecut a fost unitatea cu cea mai mare participare la export, 40% din producția sa fiind solicitată pe piața externă.

d. *Industria materialelor de construcții* s-a dezvoltat în partea de nord-vest a orașului pe locul vechilor cărămidării, folosind pietrișurile și nisipurile din albia râului Buzău și alte materiale de construcții existente în zonele din apropiere. Cu toate că ponderea ramurii în producția industrială a fost redusă ea a reușit să asigure necesarul de materiale pentru construcții industriale și civile ridicate în ultimele decenii.

Întreprinderea “SOMACO” produce cărămizi, prefabricate din beton armat, panouri din prefabricate. Dispune de un mare poligon pentru producerea panourilor, cu o capacitate de 5.000 m.c.

e. *Industria sticlei*, ramură de asemenea relativ nouă, se realizează în două întreprinderi. Astfel, GEROM este una dintre cele mai mari întreprinderi producătoare de geamuri din țară. Specializată în producția de geam duplex și geam securizat, asigură echipamentul pentru autoturismele Dacia, ARO, pentru întreprinderea producătoare de autobuze București, uzina de vagoane Arad, pentru toate șantierele navale. Se mai produce geam tras, geam șlefuit - semicristal, geam termopan, etc. Calitatea producției este asigurată de materiile prime aduse din întreaga țară, această întreprindere având legături de cooperare cu foarte multe unități economice. Astfel, nisipul cuarțos este adus de la exploatarea de nisipuri Aghireș (județul Cluj), nisip pentru topire de la Vălenii de Munte, dolomit măcinat de la Voșlobeni (județul Harghita), marmură măcinată de la Vașcău, sulfat de cupru de la Zlatna. De asemenea, materiile prime chimice provin de la Valea Călugărească, Făgăraș, Victoria, etc.

“STIFIN” fostă “Perla” Buzău a devenit cunoscută prin producția de oglinzi de cristal și sticlărie de ornament, având și o secție de sticlărie menaj la Sătuc în comuna Berca.

f. *Industria textilă și a confecțiilor*. Între întreprinderile existente, topitoria de cânepă datează din anul 1940 și valorifică producția de cânepă și în din județ. Este o întreprindere mică a cărei activitate a oscilat în funcție de schimbările intervenite în suprafețele cultivate cu in și cânepă. Întreprinderea livrează materia primă necesară țesătoriilor și filaturilor din București, Constanța, Iași.

“FILVATEX”, fostă “Textila”, este cea mai mare unitate în cadrul ramurii, ca producție și personal muncitor. Profilul său este legat de producerea unui sortiment larg de țesături din bumbac, celofibră și amestec, cum sunt: terocel, damasc, pânză albă etc.

Peste jumătate din producție este dată de țesăturile crude, care sunt prelucrate în întreprinderile textile din Timișoara, Pitești, București, Pucioasa, etc.

În același timp, principalii furnizori de materii prime sunt întreprinderile textile din Arad, București, filaturile din Oltenița și Zalău etc.

Alte două întreprinderi importante sunt "CELOMELTEX", filatură de lână pieptănată și "TRICOSTAR", întreprindere de tricotaje din lână și tip lână, ale cărei produse au fost foarte solicitate pe piața externă, în special în Olanda și Germania. Între cele două întreprinderi există legături economice de cooperare foarte strânse. De altfel, având în vedere necesitatea acestei colaborări, ele au și fost construite (în 1975-1976) una lângă cealaltă.

Industria textilă s-a dezvoltat în strânsă legătură cu necesitatea valorificării disponibilului de forță de muncă feminină din zonă. Ca urmare, și datorită specificului său, forța de muncă feminină reprezintă 80% din totalul salariaților ramurii, iar media de vârstă a fost, în primii ani ai intrării în folosință a noilor întreprinderi, de numai 22 de ani.

g. *Industria alimentară*, singura ramură la care s-ar putea vorbi de o oarecare tradiție, a suferit transformări radicale atât ca volum cât și ca structură. Astfel, ea deținea în 1985 18,2% din producția industrială, realizând o valoare de circa 2,8 miliarde lei, de 10 ori mai mare comparativ cu anul 1965. Această creștere a fost posibilă ca urmare a construirii a noi obiective diversificate ca profil și menite să valorifice, superior produsele agricole din județul Buzău.

Industria laptelui se realizează în întreprinderea "LUCIS" înființată în anul 1968, unde se produc lapte de consum, lapte praf, unt, brânzeturi și mai recent înghețată. Întreprinderea se aprovizionează prin centrele de colectare situate în apropierea Buzăului de la Vernești, Zorești, Lipia, Vadu Pașii, Mărăcineni, Stâlpu etc.

Întreprinderea de industrializare a cărnii "CARBUZ" este printre cele mai mari ca producție valorică realizată, fiind profilată pe carne tăiată de bovine și porcine și preparate din carne. Dispune de un mare abator cu o capacitate de tăiere de 20.300 t/an. Pe lângă acesta funcționează și o secție de preparate de carne și alta de conserve de carne. Arealul de aprovizionare îl constituie cu precădere tot județul Buzău. O altă unitate cu o evoluție pozitivă este "AVICOLA" - Buzău. Numărul păsărilor crescute în acest complex a depășit 700.000 în 1995. Este de remarcă faptul că în perioada actuală, în care numeroase complexe avicole au fost nevoite să-și înceteze activitatea, "AVICOLA" - Buzău a reușit să se mențină la parametri optimi de funcționare.

Industria zahărului este reprezentată prin întreprinderea de industrializare a sfeclii de zahăr, "ZAHĂRUL" S.A. - Buzău, una dintre cele mai mari din țară, cu o capacitate de prelucrare de 3.000 tone sfeclă de zahăr în 24 de ore. Există o strânsă legătură între intrarea în funcțiune a acestei întreprinderi și mărirea suprafețelor cultivate cu sfeclă de zahăr în zona de câmpie a județului. În afară de materia primă existentă pe plan local, întreprinderea prelucrează și sfecla de zahăr din județele învecinate, Vrancea, Brăila și Ialomița.

În ultimii ani întreprinderea a întâmpinat numeroase dificultăți ca urmare a restrângerii necontrolate a suprafețelor cultivate cu sfeclă de zahăr. Astfel, dacă în anii '80 producea circa 40.000 tone zahăr/an, în 1995 a realizat numai circa 7.000 tone. Cu toate acestea a reușit să se mențină la un nivel de activitate corespunzător capacității, prin prelucrarea zahărului brut din import. Astfel, în 1995 s-a rafinat o cantitate de circa 34.500 tone zahăr brut. Acest tip de activitate a avut și avantajul de a asigura o mai bună eșalonare a procesului de producție de-a lungul anului. Ca urmare, s-au redus și efectele negative legate de caracterul pregnant sezonier al activității, specific întreprinderilor producătoare de zahăr.

Construirea fabricii de ulei, (1976) "ULVEX" S.A., este de asemenea strâns legată de valorificarea culturilor de floarea soarelui din zonă. O dată cu aceasta se remarcă și dezvoltarea culturilor de soia, aproape inexistente înainte. Întreprinderea nu dispune de linie de îmbuteliere, uleiul fiind trimis la unitatea de profil din Slobozia.

La fel de importante sunt și celelalte întreprinderi care valorifică bogatele materii prime agricole ale județului Buzău. Astfel, "Întreprinderea de valorificare a legumelor și fructelor", se aprovizionează din bazinul legumicol al Buzăului, având și terenuri proprii de cultură, și din solarile din zona de câmp. Fructele provin din județ și din județele învecinate, în special Prahova. Întreprinderea dispune de secții de congelare și deshidratare. Produce conserve de legume și fructe și realizează o mare producție de pastă de tomate, pentru care s-a construit o unitate aparte.

Industria morăritului și panificației, ramura cu cea mai îndelungată tradiție, se realizează în unitățile "SPICUL", întreprindere veche, reutilată și modernizată, și în noua unitate situată în cartierul Simileasca, cu o capacitate de prelucrare de 50 tone în 24 ore.

Și producția de băuturi este bine reprezentată prin întreprinderea de vinuri "BACHUS", care valorifică strugurii din renumitele podgorii ale zonei, și prin fabrica de bere "VULTURUL".

În municipiul Buzău sunt prezente și alte ramuri ca energia electrică, confecții, industria poligrafică, dar cu ponderi reduse în producția industrială.

În concluzie, municipiul Buzău dispune de o industrie relativ tânără, majoritatea întreprinderilor având o vechime sub 25 de ani. Așa cum a rezultat din cele expuse anterior, industria Buzăului s-a diversificat continuu, fiind capabilă să producă o gamă extrem de variată de produse. Ea s-a impus ca cea mai dinamică și importantă activitate economică, exercitând o puternică influență pozitivă asupra întregului proces de dezvoltare a orașului Buzău.

Dezvoltarea industriei s-a reflectat și în profil teritorial prin constituirea zonelor industriale care a generat un nou sistem de relații între zonele funcționale interne ale orașului.

10.1.6. Zonele industriale

Dacă în trecut diferitele unități și ateliere erau dispersate pe întreg teritoriul orașului, obiectivele construite după anul 1965 au fost amplasate având în vedere criteriile de eficiență economică și principiile de amenajare a teritoriului.

Aplicarea acestora a dus la gruparea întreprinderilor în două zone industriale distincte (v. fig. 10.1 și fig. 10.2)

Zona industrială de sud s-a dezvoltat la sud de oraș și de calea ferată, într-o arie ocupată în cea mai mare parte de terenuri agricole. Ea s-a extins permanent în suprafață, de la 318 ha, cât ocupa inițial, la aproape 600 ha în prezent.

Aici se concentrează 17 întreprinderi de importanță republicană în care lucrează 2/3 din forța de muncă ocupată în industrie și se realizează 3/4 din producția industrială a Buzăului.

Industria are o structură complexă, în zonă desfășurându-și activitatea întreprinderi ale industriei metalurgiei feroase, construcțiilor de mașini, textilă și alimentară.

Întreprinderile utilizează în comun dotările tehnice din zonă: centrala termică, rețeaua de alimentare cu apă și canalizare, stația de epurare, căile de transport, dotările social-culturale.

În amplasarea obiectivelor la sud de orașul Buzău au fost luate în considerație o serie de aspecte:

a) Poziția sudică este cea mai favorabilă în raport cu unii parametri climatici. Astfel, frecvența predominantă a vântului din direcția nord-est creează condiții pentru evitarea poluării zonelor rezidențiale.

b) Existența unor suprafețe largi care să asigure atât dezvoltarea în perspectivă, cât și nevoile unor întreprinderi care prin specificul lor necesită spații mari de producție și depozitare (industria metalurgică, a zahărului sau a geamurilor). Extinderea spațiilor industriale s-a realizat prin ocuparea unor terenuri agricole cu slabă productivitate, cu tendințe de înmlăștinire și salinizare.

c) O altă problemă a constituit-o asigurarea necesarului mare de apă specific zonelor industriale și în special a consumului ridicat de apă potabilă din întreprinderile industriei alimentare.

Zona oferă posibilități deosebite, legate de prezența unor bogate strate acvifere cantonate în depozitele ce alcătuiesc conul de dejecție al Buzăului. Ca urmare, în sudul zonei industriale s-a creat un front de captare care se compune din 37 de puțuri forate la o adâncime de 100 m, din care apa este dirijată prin două conducte în partea centrală a zonei industriale. Unele unități cu consum foarte mare de apă au surse proprii, puțuri forate în incinta întreprinderii (fabrica de zahăr, de geamuri, întreprinderea de sârmă) și sunt prevăzute cu instalații de recirculare a apei.

Sursele subterane satisfac în prezent necesarul de consum. În perspectivă se pune și problema folosirii apei din râul Buzău care având un grad ridicat de mineralizare nu corespunde normelor de consum fiind necesară tratarea apei în instalații specifice.

d) De asemenea, unul din criteriile importante avute în vedere la amplasarea noilor obiective industriale l-a constituit disponibilul de forță de muncă existent în localitate și în împrejurimi. În acest sens zona industrială de sud a devenit și principala zonă de atracție a populației care se deplasează zilnic spre Buzău.

e) Amplasarea în sud este avantajoasă și din punct de vedere al accesibilității la căile de comunicație, zona industrială fiind situată în imediata apropiere a gării și la intersecția principalelor șosele naționale. Legăturile pe linia aprovizionării cu materii prime și a expedierii produselor finite sunt astfel mult facilitate și nu afectează circulația internă din oraș.

Unele întreprinderi dispun de căi ferate proprii având legătură directă cu zona gării, cum sunt întreprinderile AROMET și ZAHĂRUL - Buzău.

Zona industrială de nord cuprinde 8 întreprinderi de importanță republicană în care lucrează 33,8% din personalul muncitor și realizează 25% din valoarea producției industriale. Zona cuprinde o suprafață de 125 ha și se extinde pe latura nord-vestică și nordică a orașului de-a lungul râului Buzău.

O caracteristică importantă este dată de marea dispersare a întreprinderilor și de suprafețele mari ocupate de spațiile de depozitare. Cele mai mari suprafețe de depozitare aparțin întreprinderii de prefabricate, situată în partea de nord-vest, precum și ROMCARBON. Acestea, ca și topitoria de cânepă, folosesc ca sursă de apă și râul Buzău, spre deosebire de zona sudică.

Distanțele mari dintre întreprinderi și apropierea de zona de locuit nu au permis crearea unor dotări tehnico-edilitare care să poată fi utilizate în comun astfel că legăturile de cooperare pe această cale sunt foarte reduse. De asemenea, nu sunt specifice nici legăturile de cooperare în producție, întreprinderile având și profiluri diferite, cu excepția celor stabilite între întreprinderea de tricotaje și filatură de lână.

Prin poziția lor, aceste întreprinderi creează dificultăți, aglomerând traficul rutier în partea de nord a orașului care constituie în același timp o zonă foarte solicitată și de traficul de tranzit.

10.2. Funcția de transporturi

Poziția în raport cu sistemul căilor de comunicații a constituit din totdeauna un factor important care a influențat dezvoltarea așezărilor omenești.

Frecvența în teritoriu, orientarea și măsura în care căile de comunicație au facilitat legătura între regiuni geografice mai restrânse sau mai întinse, intensitatea utilizării lor pe anumite direcții au avut, de-a lungul timpului, un rol hotărâtor în evoluția rețelei de așezări din țara noastră.

Sunt deja cunoscute situațiile referitoare la modul în care marile drumuri medievale din Moldova, Țara Românească și cele ce veneau din Transilvania, au atras în circuitul economic un număr însemnat de localități care au jucat la vremea lor rolul de importante centre de schimb. Din acest punct de vedere, Buzăul s-a situat întotdeauna într-o poziție geografică avantajoasă, în calea marilor drumuri

Astfel, în evul mediu, Brașovul era legat de Țara Românească prin patru drumuri mari: drumul Branului, al Rucărului sau al Dâmboviței, drumul Prahovei, drumul Teleajenului și drumul Buzăului (Manolescu, R., 1965, p.29). Primele trei drumuri trimiteau ramificații spre est urmărind contactul dintre câmpie și zona subcarpatică și treceau prin Buzău îndreptându-se spre Brăila. Drumul Buzăului urmărea râul Buzău până la Nehoiașu sau Cislău, urmând apoi valea Bâsca Chiojdului sau valea Siriului trecând spre Vama Buzăului.

Acesta, cunoscut și sub denumirea de “drumul mare”, putea fi parcurs cu mijloace tractate mai ales până la Nehoiașu și apoi peste pasul Tabla Buții, asigurând o legătură destul de directă între depresiunea Brașovului și părțile dunărene.

La el se asociau numeroasele drumuri pe unde urcau oile în munți, cele mai importante fiind Grindu-Buzău, Chiojdu Siriu, drumul Penteleului și drumul Lopătari-Mușea.

Alte drumuri vechi erau drumul Bogdanului, care lega Buzăul cu Râmnicu Sărat și Moldova, denumire veche legată probabil de evenimente istorice îndepărtate (Iorgulescu, B., 1892, p.48), drumul Amarului, care făcea legătura cu comunele Amara și Baba Ana din județul Prahova, drumul Sării, pe care se transporta sarea din județul Prahova spre Brăila, drumul Fierului care cobora pe valea Slănicului și se continua până la Făurei. Unii autori (Dumitrescu, C.Gh., 1926) mai menționează drumul Cernăuți-Bacău-Buzău-Silistra-Constantinopol, și drumul ce apare pe harta rusă din 1835 Caragelele-Tăbărăști-Buzău folosit pentru transportul cerealelor din zona de câmpie.

Dezvoltarea economico-socială a țării a atras după sine modificări în structura, orientarea și repartitia teritorială a căilor de comunicație, diferențiate de la o etapă la alta, care s-au reflectat și în raporturile cu rețeaua așezărilor omenești.

Mijlocul secolului al XIX-lea marchează o etapă însemnată în dezvoltarea transporturilor, prin măsurile care se iau în vederea amenajării unor căi de comunicație moderne, rutiere și feroviare. Astfel, de mare însemnătate este modernizarea șoselei București-Ploiești-Buzău-Focșani și construirea podului de fier peste apa Buzăului în dreptul localității Mărăcineni.

Căile ferate cunosc de asemenea o mare dezvoltare. În anul 1870 intră în funcțiune calea ferată București-Ploiești-Buzău, care se leagă cu calea ferată Buzău-Brăila-Galați construită în anul 1868. Legătura cu Moldova este asigurată în anul 1881 prin inaugurarea căii ferate Buzău-Focșani-Mărășești.

În strânsă legătură cu dezvoltarea exploatărilor forestiere în bazinul superior al Buzăului, în anul 1907 intră în funcțiune și linia particulară Buzău-Nehoiașu.

Ca urmare a creșterii traficului de mărfuri, în perioada 1890-1895 au avut loc lucrări de mărire a gării Buzău și a suprafețelor care asigurau gararea trenurilor.

Rolul și locul Buzăului în sistemul național al căilor de comunicație au căpătat o nouă semnificație în ultimile decenii, o dată cu dezvoltarea economică și intensificarea legăturilor de producție între toate regiunile țării. Ca urmare, Buzăul a devenit principalul nod de comunicație prin care se asigură legăturile între sudul și

estul țării. În același timp dezvoltarea industriei în municipiul Buzău a atras după sine o creștere continuă a numărului personalului muncitor ocupat în transporturi care s-a dublat în intervalul 1965-1985.

Transportul feroviar a căpătat o importanță deosebită, asigurând azi 78,4% din transportul de mărfuri și 80% din cel de călători. Este de subliniat locul important pe care îl deține traficul de tranzit, Buzăul situându-se pe traseul magistralei feroviare București-Ploiești-Buzău-Adjud-Bacău-Suceava-Vicșani, una din magistralele ce înregistrează cel mai intens trafic de mărfuri și călători.

În nodul feroviar Buzău converg patru linii de cale ferată din direcțiile: Ploiești, Adjud, Făurei și Nehoiu și are un rol important ca stație de dispoziție, de aici circulația fiind dirijată pe secții de circulație adiacente.

Municipiul Buzău este deservit de trei stații de cale ferată.

a) Stația Buzău-Sud, situată în sud-estul zonei industriale, asigură traficul de mărfuri pentru unele întreprinderi din sudul și estul zonei industriale, cum sunt întreprinderea "Metalurgica", de industrializare a sfeclei de zahăr, întreprinderea de geamuri, cea de tâmplărie metalică, fabrica de ulei și întreprinderea de valorificare a legumelor și fructelor. Este o stație modernă cu 8 linii ce însumează 20 kilometri de linii industriale.

b) Stația Buzău, cea mai mare, asigură traficul de călători, traficul de mărfuri pentru o parte din zona industrială, compunerea și descompunerea trenurilor de marfă și salubritatea trenurilor de călători. Ea cuprinde 19 linii din care 13 linii pentru formarea de trenuri și 6 linii pentru trenurile în tranzit.

În deceniul trecut, când s-a înregistrat cel mai intens trafic feroviar, prin această stație treceau zilnic 319 trenuri din care 190 erau trenuri de marfă și 129 trenuri de călători.

Din totalul de 190 trenuri de marfă, 60 se compuneau sau soseau în Buzău, fiind direct legate de satisfacerea necesităților de transport ale orașului iar restul de 130 de trenuri erau în tranzit.

Din cele 129 trenuri de călători, 81 erau în tranzit, iar 48 se formau și aveau stația terminus în Buzău. Prin stația Buzău treceau în medie 25.000 de călători în 24 de ore. În condițiile economice actuale, traficul feroviar s-a redus la nivel național, ceea ce se reflectă și în activitatea Buzăului.

Trenurile de marfă din direcția Nehoiu transportă materiale de balastieră, petrol, fructe, cherestea și mobilă. Din direcția Ploiești se transportă spre Buzău ciment (de la Fieni și Comarnic), produse ale industriei metalurgice (șine de cale ferată, tablă), al industriei chimice (îngrășăminte, vopsele).

Pe direcția Făurei-Buzău predomină materiile prime provenite din import, cum sunt pământurile minerale și rutilul, materie primă necesară în producția electrozilor de sudură.

Traficul din direcția Adjud-Mărășești este de asemenea diversificat, fiind axat pe produse ale industriei metalurgice, petroliere și chimice și de unele produse agricole, în special cartofi din județul Suceava.

c) Stația Buzău-Nord, situată în partea de nord-vest a orașului, asigură transportul pentru întreprinderile din zona industrială de nord și pentru unitățile cu caracter de depozitare, numeroase în această parte. Acestea generează un trafic de mărfuri al cărui specific este legat în bună măsură de volumul mare, caracteristică ce impune transportul pe calea ferată. Astfel, se pot menționa Întreprinderea de materiale de construcții, depozitul de mobilă și produse de uz casnic, depozitul pentru mărfuri alimentare ce urmează să fie distribuite către populație, întreprinderea de colectare a fierului vechi și a altor materiale recuperabile, etc.

Trebuie precizat că între stația Buzău și celelalte două legătura este asigurată prin trenuri speciale ce circulă în ambele sensuri.

Ponderea mare pe care o deține în prezent transportul de mărfuri și călători pe calea ferată este strâns legată de dezvoltarea și modernizarea căilor ferate, de dezvoltarea economică a municipiului și de extinderea considerabilă a legăturilor Buzăului cu centre situate la distanțe mari pentru care eficiența transportului nu poate fi asigurată decât pe calea ferată.

Transportul rutier a cunoscut la rândul său o dezvoltare deosebită ca urmare a modernizării drumurilor naționale și a extinderii rețelei de drumuri județene. Caracterul de nod rutier al municipiului Buzău este determinat de convergența a cinci drumuri naționale care traversează orașul, dominantă fiind axa N-S de pe șoseaua internațională E20, pe care se desfășoară relațiile Moldovei cu sudul țării.

Astfel, Buzăul este legat prin drumuri naționale modernizate de București, prin Urziceni (DN2), de Ploiești prin DN1b, de Brăila prin DN2b, de Râmnicu Sărat (DN2), de Slobozia prin DN2c, care se unește cu șoseaua națională dinspre Brăila și cu Brașovul de-a lungul văii Buzăului pe DN10.

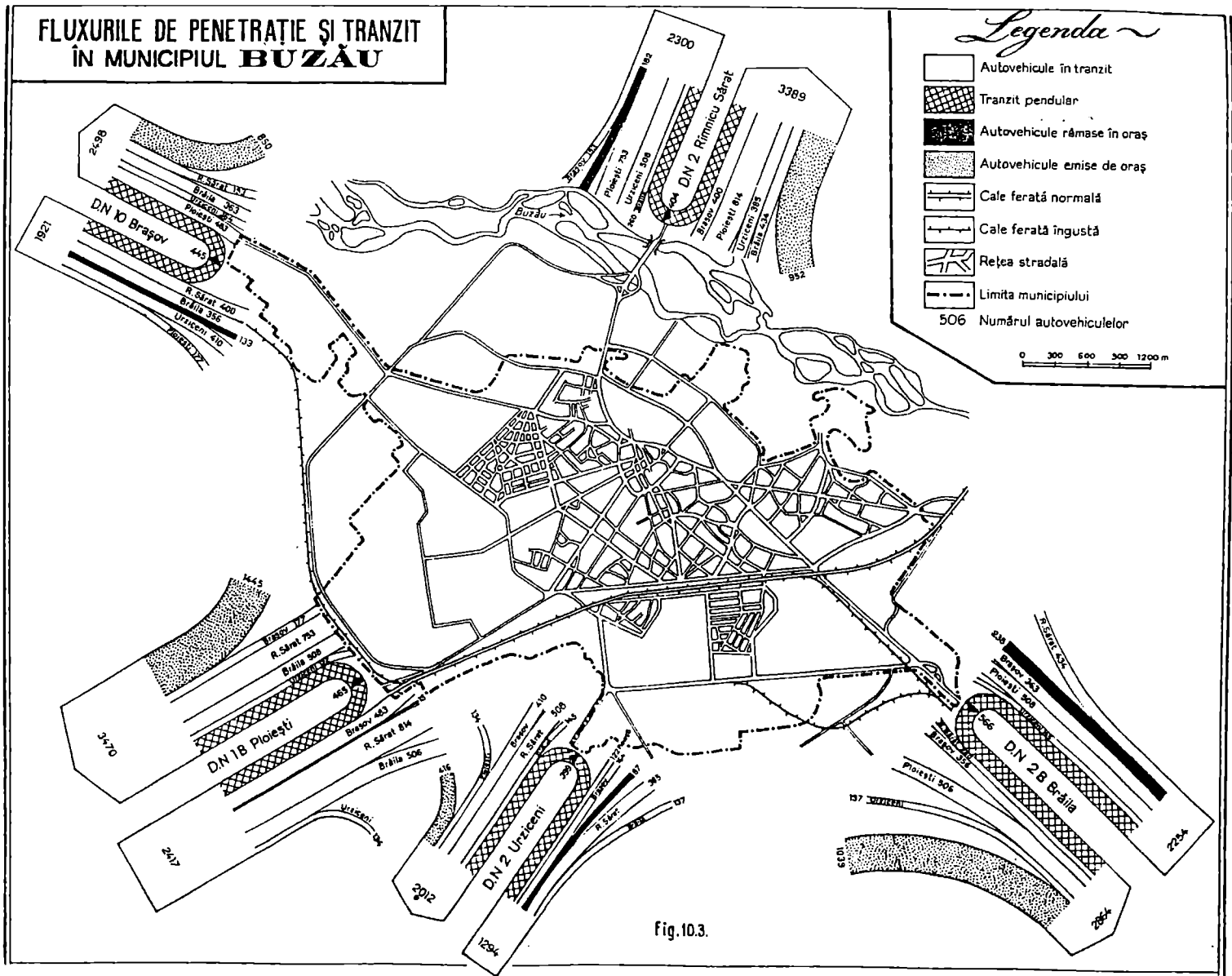
La acest sistem se asociază o rețea de drumuri județene modernizate care străbat zona de câmpie sau însoțesc cursul principalelor văi în zona subcarpatică. Așa sunt șoseaua modernizată de pe valea Slănicului care ajunge până la Lopătari, șoseaua de pe valea Nișcovului care face legătura cu orașul Mizil și mai departe cu Ploiești, șoseaua de pe valea Călnăului etc.

Astfel, rețeaua de drumuri existentă în jurul municipiului Buzău, favorizează legăturile dintre acesta și localități situate în apropiere sau chiar la distanțe mai mari.

De altfel, rețeaua rutieră ocupă locul principal în relațiile pe care municipiul Buzău le stabilește în cadrul județului în ceea ce privește forța de muncă și traficul de mărfuri. De subliniat că 75% din forța de muncă ce se îndreaptă spre Buzău se deplasează cu autobuzele, restul venind pe calea ferată și cu mijloace proprii. În ceea ce privește traficul de mărfuri predomină transportul unor produse agricole cum sunt laptele, fructele și legumele spre întreprinderile prelucrătoare sau destinate consumului.

Funcția de nod rutier este pusă în evidență și de orientarea și structura fluxurilor de penetrație și tranzit puse în evidență de sondajul de trafic, realizat la o oră de vârf de organele locale (fig. 10.3).

FLUXURILE DE PENETRAȚIE ȘI TRANZIT ÎN MUNICIPIUL BUZĂU

Legenda

- Autovehicule în tranzit
 - Tranzit pendular
 - Autovehicule rămase în oraș
 - Autovehicule emise de oraș
 - Cale ferată normală
 - Cale ferată îngustă
 - Rețea stradală
 - Limita municipiului
- 506 Numărul autovehiculelor

0 300 600 900 1200 m

Fig.10.3.

Rezultă locul important al traficului de tranzit, care deține peste jumătate din totalul deplasărilor, cuprinzând atât traficul greu cât și cel de autoturisme.

În ceea ce privește traficul emis de oraș acesta este legat de deplasările zilnice ale forței de muncă și deplasările mașinilor cu tonaj greu și al autoturismelor, conturându-se un flux cu intensitate mai mare în direcția municipiului Ploiești. Traficul greu are o structură complexă fiind strâns legat de transportul mărfurilor industriale.

Traficul de autoturisme prezintă o tendință de creștere, mai ales în sezonul estival, ca urmare a intensificării deplasărilor turistice spre Ploiești, Brașov și a celor dinspre Moldova spre litoral.

Rețeaua căilor de comunicație constituie o componentă importantă a teritoriului, de prezența și caracteristicile diferitelor tipuri de transport depinzând nivelul de dezvoltare al relațiilor intra și interregionale.

O modalitate de a pune în evidență relația timp-spațiu de deplasare, ce se stabilește între diferite localități ale unui teritoriu, o constituie construirea izocronelor.

În cazul municipiului Buzău, izocronele căilor ferate și ale șoselelor prezintă un aspect tentacular, orașul fiind un important centru de convergență al căilor de comunicație.

Din analiza celor două hărți (fig. 10.4 și fig. 10.5) rezultă pe de o parte poziția avantajoasă a localităților pentru care cele două categorii de izocrone se suprapun iar pe de altă parte teritoriul mult mai mare acoperit de izocronele calculate pentru transportul rutier.

În mod deosebit, trebuie remarcat aspectul izocroniei de 30 de minute, care înglobează un mare număr de localități situate, în general, la o distanță de circa 30 km de Buzău.

Aceasta pune în evidență existența în teritoriu a unei rețele de transport favorabilă desfășurării deplasărilor zilnice pentru muncă în condiții optime.

10.3. Funcția comercială

Așezat la contactul a două regiuni cu caracter complementar, câmpia și dealurile, Buzăul, ca și alte centre cu aceeași poziție geografică, a devenit un loc de schimb, mai întâi cu caracter sezonier, apoi permanent, al produselor din regiuni atât de diferite sub aspectul economiei lor: cereale în regiunea de câmpie și fructe, struguri, unele produse legate de creșterea animalelor în cea de deal. Valea largă a Buzăului a constituit dintotdeauna o cale naturală ce a favorizat circulația populației, contribuind astfel la introducerea produselor oferite de zona montană în circuitul general al schimburilor de mărfuri.

Ca urmare, Buzăul nu s-a limitat la rolul de centru de schimb oferit de poziția geografică, influența sa extinzându-se pe o rază mult mai largă care a inclus din cele mai vechi timpuri și zona munților Buzăului. De asemenea, datorită poziției sale pe traseul unor mari drumuri comerciale, cum s-a arătat, s-a comportat întotdeauna ca un centru de schimb activ bine integrat în circuitul economic general.

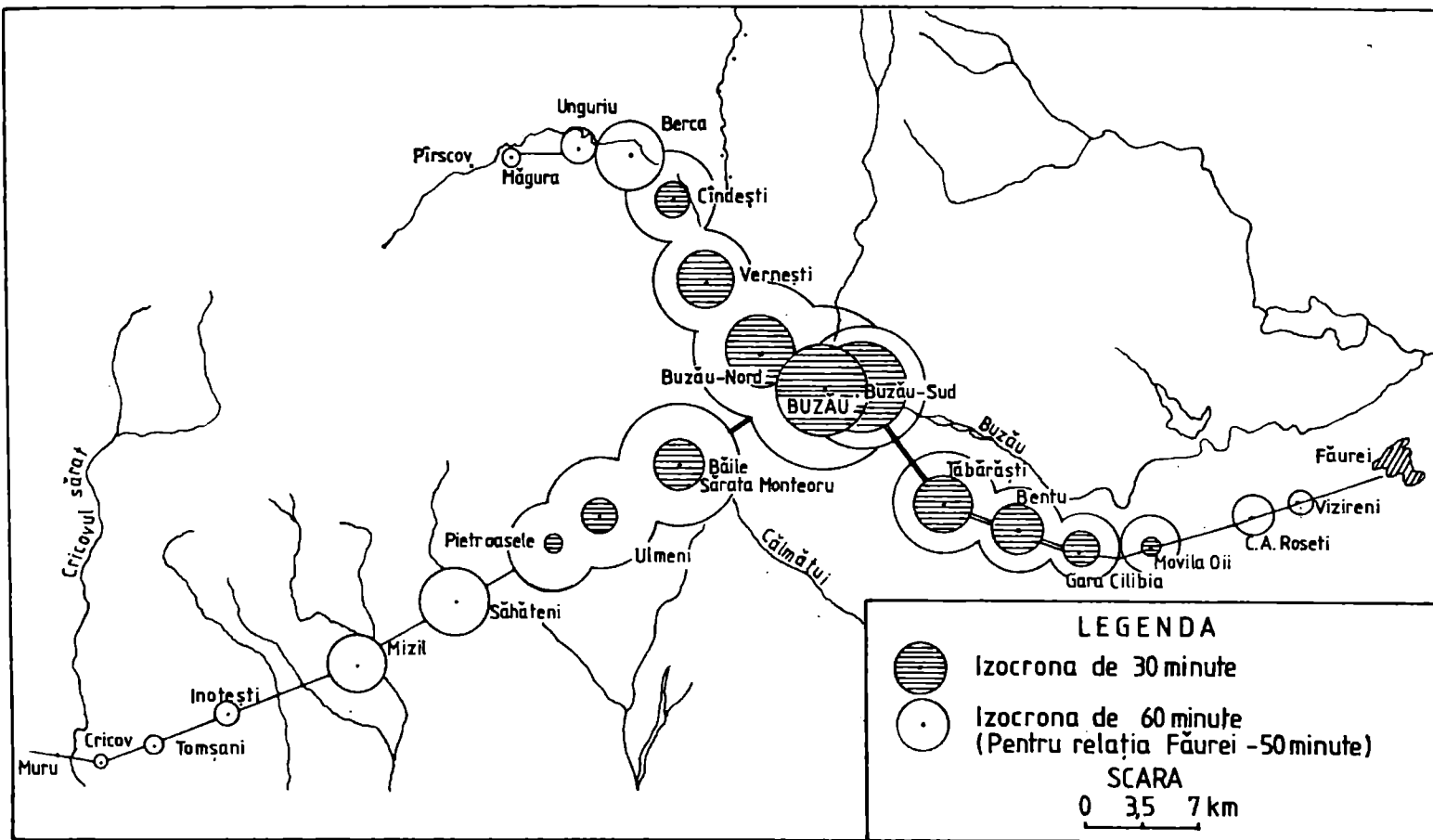

Fig.104. IZOCRONELE ORASULUI BUZĂU PE CALEA FERATĂ

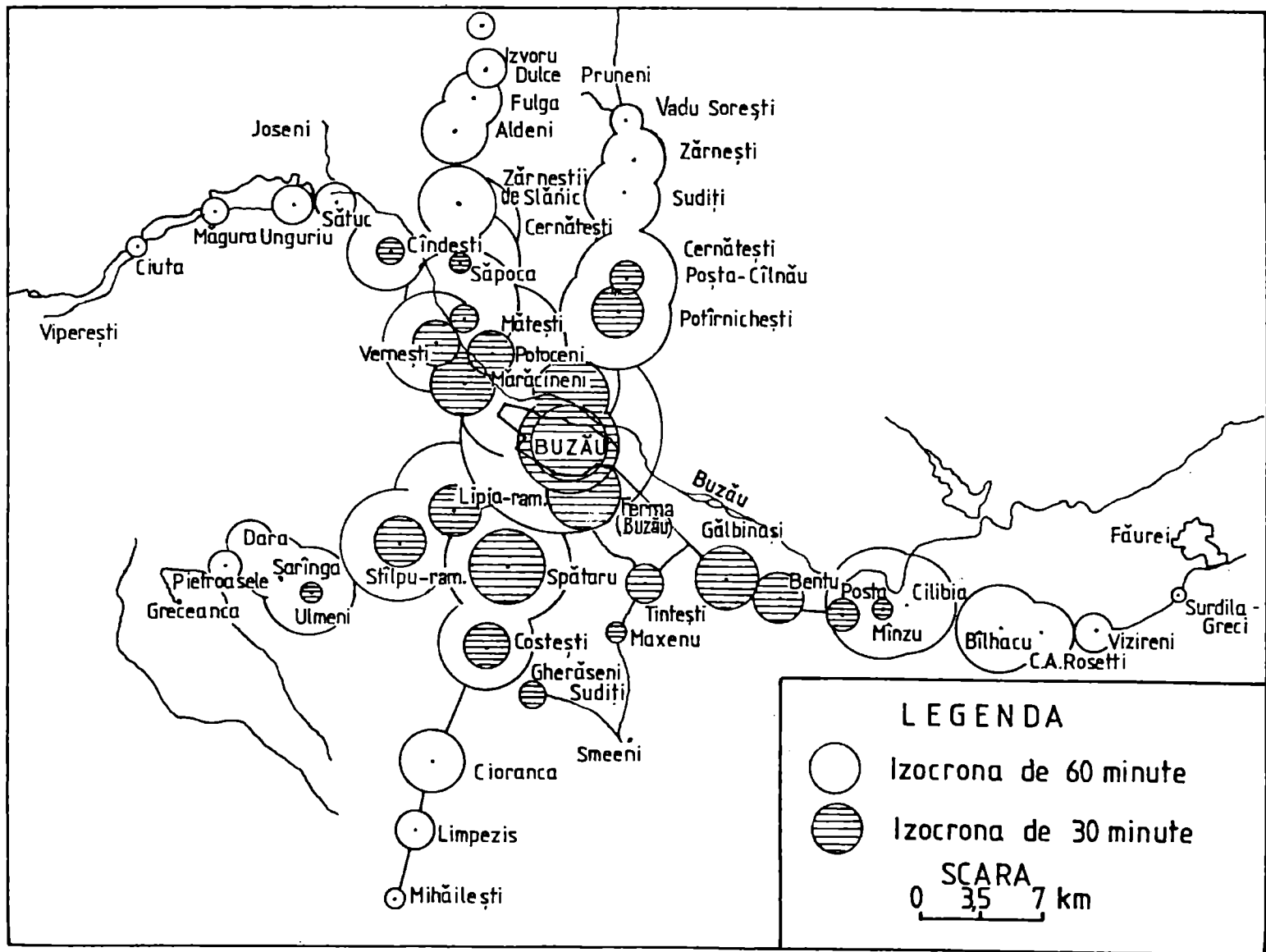

Fig.10.5. IZOCRONELE ORASULUI BUZĂU CU AUTOBUZE

De altfel, toate documentele datând din perioada feudală, începând cu prima atestare din anul 1431, menționează Buzăul ca târg, recunoscându-i prin aceasta calitatea principală de centru de schimb.

În secolul al XVI-lea Buzăul figurează printre centrele active ale Țării Românești în relațiile comerciale cu Brașovul. El ocupă locul patru după Câmpulung, Târgoviște și Târgșor, pe același loc situându-se și Gherghița (Manolescu, R., 1965, p.129). În această perioadă Buzăul apare cu un număr anual de 42-47 participanți la comerț ce efectuau 130-160 transporturi de mărfuri, dar numărul de comercianți trebuie să fi fost mai mare având în vedere că se practica frecvent un comerț clandestin, ferit de taxele vamale. Schimbul se făcea între produsele agricole din zonă și cele meșteșugărești de dincolo de Carpați.

Dar elementul cel mai important, de certă valoare istorică, care a asigurat viabilitatea Buzăului ca centru de convergență economică, l-a constituit situarea sa într-o zonă de maximum demografic, specifică Subcarpaților de curbura în general și Subcarpaților Buzăului în special.

Ion Donat (1956) stabilește în zona subcarpatică a Buzăului prezența unui număr de 96 de așezări atestate documentar pe parcursul secolelor XIV-XVII, acestea constituind arealul cu cea mai mare densitate a așezărilor în cadrul Munteniei și ocupând locul trei în cadrul Țării Românești după arealele Târgu Jiu (116 așezări) și Baia de Aramă (103 așezări).

Astfel, se apreciază că 80% din numărul satelor actuale sunt atestate din această perioadă (Vernești, Lipia, Cârlo-mănești, Mărăcineni, Căndești, etc).

Fenomenul de intensă populare și permanența așezărilor omenești sunt o expresie directă a condițiilor favorabile oferite de cadrul natural în localizarea lor și în utilizarea agricolă a terenurilor. Viticultura, pomicultura, apicultura, grădinăritul și creșterea animalelor constituiau ocupațiile de bază ale locuitorilor și ofereau principalele produse destinate schimbului.

În secolele al XVII-lea și al XVIII-lea schimburile se amplifică și se lărgesc gama produselor odată cu dezvoltarea meșteșugurilor. În afara târgului din Buzău, care se ținea pe un loc situat la vest de oborul actual, în secolul al XVIII-lea ia ființă lângă oraș târgul Drăgaica. Din studiul întreprins de Andrei Oțetea (1977, p.91) asupra comerțului românesc, Drăgaica se număra printre cele mai mari târguri din Țara Românească atât după durata sa, uneori ținea 12 zile, cât și după cantitatea și varietatea mărfurilor. Târgul se organiza pe moșia Simileasca, lângă oraș, și se ținea după 18 sau 24 iunie când se termina tunderea oilor, fiind în primul rând un loc pentru desfacerea lânii. În perioada de maximă dezvoltare produsele erau foarte variate de la lemne, cherestea și brânzeturi din zona montană, la țuică și vin din zona de dealuri și cereale din câmpie. Un loc important îl ocupau comerțul cu cai și cu vite cornute mari și cu produse casnice ca: pânzeturi, covoare, țesături de borangic, olărie. Participanții la târg aveau o proveniență foarte largă, în afara celor veniți din părțile Buzăului fiind numeroși negustori din Ploiești, Mizil, București, Brăila și din Transilvania.

În condiții de nesiguranță târgul se ținea la Săpoca, iar când apa Buzăului venea mare se ținea mai în sud la Stâlpu.

În imediata apropiere a Buzăului se mai organizau târguri la Valea Teancului, care dura șase săptămâni cât ținea culesul viilor, iar la Mărăcineni se organiza târg săptămânal pentru legume.

Modernizarea căilor de comunicații la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea și noile relații de producție capitaliste duc la diminuarea progresivă a activității târgurilor tradiționale apărând alte modalități de realizare a schimburilor, comerțul cu caracter periodic transformându-se într-un comerț permanent.

Astfel, în decursul primei jumătăți a secolului nostru Buzăul întreține aceleași legături de aprovizionare cu produse agricole cu satele din împrejurimi și devine un important centru în comerțul cu cereale, cherestea și cornute mari, primele două produse fiind destinate în bună măsură exportului prin porturile Brăila și Constanța.

În a doua parte a secolului al XX-lea, pe măsura dezvoltării funcției industriale și a creșterii numărului de locuitori, Buzăul și-a amplificat și funcția comercială. Legăturile sale pe linia aprovizionării cu produse agro-alimentare și cu unele materii prime se extind asupra întregului județ, iar în privința produselor industriale acestea cuprind aproape tot teritoriul țării.

Dezvoltarea funcției comerciale a dus la creșterea continuă a populației ocupate în această ramură, ajungând în 1992 să dețină o pondere de 8,1% în structura acesteia, și să se situeze pe primul loc în cadrul activităților terțiare. Un element semnificativ îl constituie concentrarea mare a acestei activități în municipiul Buzău. Acest aspect este sugestiv ilustrat de faptul că la recensământul din 1992 numărul populației ocupate în comerțul municipiului reprezenta jumătate din numărul total al celor antrenați în această activitate pe întregul județ Buzău.

De asemenea, municipiul Buzău deținea de exemplu, în anul 1985, peste jumătate din valoarea vânzărilor realizate la nivelul întregului județ.

Rețeaua unităților comerciale din municipiu s-a extins și s-a modernizat continuu, cea mai nouă arteră comercială fiind în prezent bulevardul Unirii.

Repartiția în teritoriu a acestor unități este însă foarte neomogenă. Zona centrală concentrează cea mai mare parte a activității comerciale. Ea se suprapune vechiului nucleu urban și cuprinde spațiul dintre Obor, Piața Dacia și piața agro-alimentară, la care se adaugă principalele artere urbane ce converg spre această zonă (bulevardul N. Bălcescu și bulevardul Unirii).

În restul teritoriului, dotarea cu spații comerciale este necorespunzătoare și insuficientă, doar în cartierele “Crâng” și “Independenței” funcționând câte un complex comercial și o mică piață agro-alimentară.

Funcția comercială a orașului nu se limitează numai la satisfacerea cerințelor de consum ale populației urbane. Ea este în egală măsură importantă prin relațiile ce le generează între orașul Buzău și celelalte localități ale județului.

În acest sens, un aspect este legat de faptul că Buzăul reprezintă principalul centru de desfacere a produselor agro-alimentare ce provin din zonele rurale și care sunt comercializate pe piața liberă (țărănească).

De asemenea, este cel mai important centru care asigură necesarul de produse al populației din mediul rural, în special mărfuri nealimentare.

Un sondaj de teren efectuat în mai multe comune a pus în evidență faptul că pentru populația din comunele apropiate ce se deplasează zilnic, orașul Buzău constituie principalul centru de aprovizionare atât pentru mărfuri alimentare cât și nealimentare. În schimb, pentru locuitorii comunelor situate la distanțe mai mari, deplasările au un caracter ocazional și sunt legate în primul rând de procurarea unor mărfuri nealimentare.

10.4. Funcția de învățământ și culturală

Funcția de învățământ și cea culturală s-au conturat în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, când încep să se organizeze primele școli de cultură laică. Un rol însemnat în răspândirea culturii a revenit și tipografiei care a funcționat pe lângă Episcopie, tipărind atât lucrări religioase cât și cu caracter laic.

În secolul al XIX-lea se remarcă o creștere continuă a numărului instituțiilor de învățământ și cu caracter cultural, dezvoltarea acestora constituind o trăsătură caracteristică a mișcării progresiste a societății orașului Buzău (Maciu, V., 1976, p.1902).

În anul 1832 se înființează școala națională condusă de Dionisie Romano care pregătea învățători pentru mediul rural, iar la sfârșitul secolului în Buzău funcționau liceul de băieți “B. P. Hașdeu” (1867), școala normală de fete (1899) și cea de băieți (1900), 8 școli primare: 4 de băieți și 4 de fete, 3 institute private. După anul 1900 se înființează Școala inferioară de meserii Buzău (1902), Liceul “M. Eminescu” (1919) și Școala comercială superioară (1922).

O influență deosebită la dezvoltarea culturii au avut-o și înființarea bibliotecii orașenești în anul 1873 la a cărei organizare o contribuție deosebită a avut Basil Iorgulescu, înființarea unei noi tipografii care a dus la apariția unor periodice locale cum au fost “Revista Asociațiunii învățătorilor buzoieni” sau “Revista Buzăului, foaie bimensuală pentru literatură, știință și artă”, activitatea școlii de zugrăvi înființată de pitarul Nicolae Teodorescu unde aveau să lucreze pictori renumiți ca Gh. Tăttărăscu, care a pictat și biserica Ciolanu, și Ion Andreescu.

Astfel, orașul Buzău a devenit principalul centru de cultură și învățământ din județ, poziție pe care o menține și în prezent.

Funcția sa actuală de centru de învățământ se deosebește fundamental de ceea ce a reprezentat în trecut ca urmare a extinderii deosebite a unităților școlare, a creșterii numărului de elevi și a schimbărilor intervenite în structura sistemului de învățământ.

În municipiul Buzău funcționează în prezent un număr de 93 de unități, din care 31 grădinițe, 22 școli pentru învățământul primar și gimnazial, 16 licee, 12 școli profesionale, 4 școli de maiștri și 8 școli postliceale. Recent, a fost autorizată

provizoriu funcționarea unui colegiu universitar al Universității “Politehnica” București, cu specializarea “Mecanizarea și managementul fermelor agricole”.

În învățământul general și liceal erau înscriși în anul școlar 1995/1996 un număr de 37.365 de elevi, ceea ce reprezenta 37% din numărul total al elevilor din județul Buzău. Această situație se datorează dezvoltării deosebite a învățământului liceal, unde aproape jumătate din elevi provin din celelalte localități ale județului fiind atrași de profilul diversificat al liceelor care le oferă posibilități multiple de pregătire (licee industriale, liceu pedagogic, liceu sanitar, economic, etc). În plus, majoritatea liceelor dispun de internate asigurându-se astfel condiții corespunzătoare elevilor ce vin din afara orașului.

Funcția de centru de învățământ a municipiului Buzău se exercită astfel asupra întregului județ și cu mai mare intensitate în comunele apropiate dinspre care se deplasează zilnic spre Buzău un număr important de elevi ce variază de la 150 la 300. Interesant este faptul că aceste deplasări sunt mai mari în anii I și II de liceu și se reduc în anii III și IV când elevii caută o situație mai stabilă în vederea unei mai bune pregătiri profesionale. De altfel, ponderea de 15,9% a sectorului învățământ, cultură, ocrotirea sănătății, în totalul deplasărilor zilnice este dată în cea mai mare măsură de navetismul școlar.

Odată cu dezvoltarea industrială Buzăul a devenit și un important centru de pregătire școlară profesională, în școlile profesionale fiind cuprinși 3.353 de elevi, și singurul centru din județ pentru pregătirea de maiștri.

Funcția culturală se află într-un proces de continuă dezvoltare și se împletește strâns cu funcția de recreere. În municipiul Buzău activitatea culturală se desfășoară în două case de cultură moderne ce dispun de săli de spectacole și alte dotări corespunzătoare. Alte obiective de interes cultural sunt cele 17 cinematografe, 2 muzee și 140 biblioteci etc.

10.5. Alte funcții

Funcția sanitară este o altă componentă a activităților orașului Buzău, reprezentând în această direcție cel mai important centru ce acordă asistență medicală populației județului. Aceasta se realizează cu prioritate în cadrul spitalului județean, una din marile unități medicale din țară, care dispune de secții de cardiologie, neurologie, urologie etc.

Funcția administrativ-politică este foarte veche și a depins în bună parte de măsurile administrative care au determinat modificări ale limitelor județului.

Județul Buzău s-a individualizat ca unitate administrativ-teritorială în secolul al XVII-lea și a apărut pentru prima dată pe harta stolnicului C. Cantacuzino, din anul 1700, alături de județele Râmnic și Săcuieni al căror teritoriu coincide, în cea mai mare parte, cu suprafața actualului județ (Gr. Posea, M. Ielenicz, 1971, p.7).

Județul Buzău a apărut și în secolele următoare ca unitate administrativă bine individualizată, reședința sa fiind în permanență orașul Buzău.

Între anii 1950-1952 a funcționat ca “regiune”, iar apoi a făcut parte din județul Prahova (1952-1968).

La ultima organizare administrativ-teritorială, din anul 1968, a redevenit un județ de sine stătător, iar orașul Buzău a căpătat statutul de municipiu. Dezvoltarea orașului în această perioadă s-a reflectat și asupra funcției administrativ-politice. În prezent municipiul Buzău concentrează toate unitățile cu caracter politic și administrativ care coordonează întreaga activitate din județ.

Funcția turistică și de recreere este determinată de nivelul de dotare cu capacități de primire și de existența unor obiective turistice atractive.

În municipiul Buzău funcționează patru hoteluri cu o capacitate de primire de 414 locuri, cele mai mari fiind “Pietroasa” și “Crâng”.

Numărul turiștilor a scăzut mult în ultimi ani. În 1995 au fost cazați 50.000 de turiști dintre care peste jumătate în hotelul “Pietroasa”.

În general se practică un turism de tranzit pe relația sudul țării - Moldova și spre litoral caracterizat printr-un sejur scurt de una cel mult două zile. Situația este legată de creșterea costurilor în turism, de reducerea mobilității teritoriale în turismul intern, de diminuarea semnificativă a formelor de turism organizat.

Orașul dispune de câteva obiective de interes turistic cu semnificații deosebite pentru viața și istoria locuitorilor Buzăului. Cel mai important este Complexul Episcopiei, monument de artă feudală, ce păstrează încă elemente ale stilului brâncovenesc în ciuda refacerilor repetate. În partea centrală, clădirea Palatului Comunal, construită între anii 1899-1904, a devenit o adevărată emblemă a orașului. Sunt de menționat și casa Vergu-Mănăilă, în stil popular românesc, datând de la sfârșitul secolului al XVII-lea, care adăpostește un muzeu de etnografie, statuia “Rugăciunea” aparținând lui Constantin Brâncuși, “Obeliscul” din parcul Crâng dezvelit în anul 1972 cu ocazia comemorării a 1600 de ani de la prima atestare a existenței orașului Buzău.

În Buzău s-a creat o puternică bază sportivă, inexistentă în trecut, care cuprinde 22 săli de sport, patru bazine de înot, două stadioane, terenuri de fotbal, patinoar artificial. Cel mai important este Complexul sportiv “Gloria”.

Populația dispune pentru ieșirile de agrement în aer liber de pădurea Crâng, de al cărei nume se leagă întreaga istorie a orașului, constituind cel mai apropiat loc de refugiu și adăpost pentru locuitorii vechiului târg, azi rezervație naturală, Parcul Tineretului amenajat pe malul râului Buzău și parcul din sud-estul orașului. Activitatea de recreere care trebuie asociată și cu cea culturală, dispune de o bază optimă care oferă premise favorabile de dezvoltare în perspectivă.

Aprecierile asupra nivelului de dezvoltare al acestor activități au condus la opinia că municipiul Buzău nu și-a conturat încă o funcție turistică propriu-zisă, care presupune existența unui flux de turiști din afară spre obiectivele orașului sau spre cele din apropiere.

Este de subliniat totuși faptul că municipiul Buzău se situează într-o zonă cu un potențial turistic deosebit și că funcția turistică are condiții să devină una din

funcțiile sale importante și să contribuie la dezvoltarea sa generală. Zonele montană și deluroasă dispun de obiective naturale unice în cadrul țării, de un fond etnografic original și de unele obiective de interes istoric. Căile de acces sunt în general favorabile și traseele nu prezintă un grad mare de dificultate. Lipsa dotărilor turistice face însă ca aceste obiective să nu intre în circuitul turistic organizat decât în foarte mică măsură.

Funcția agricolă. În Buzău, ca și în alte orașe ale țării, mai ales din zona de câmpie, agricultura a constituit multă vreme o ocupație importantă a locuitorilor. Condițiile favorabile oferite de lunca râului Buzău au atras în secolul al XIX-lea un număr important de coloniști bulgari care s-au așezat în partea de est și sud-est a orașului în actualele cartiere Broșteni și Dorobanți. În această parte ei au practicat o legumicultură intensivă asigurând piața orașului. Odată cu dezvoltarea orașului s-a extins și arealul cultivat cu legume de-a lungul văii Buzăului.

În prezent nu se poate vorbi de o funcție agricolă propriu-zisă a orașului Buzău dar nici nu se poate face abstracție de faptul că în teritoriul său administrativ, cu o suprafață de 8.128 ha, terenurile agricole sunt bine reprezentate (5.572 ha). Alături de culturile de grâu (628 ha), porumb (452 ha) suprafețe importante ocupă floarea soarelui (215 ha) și lucerna (420 ha).

Arealul de cultură a legumelor s-a extins mult față de trecut (329 ha) ocupând lunca râului Buzău pe toată latura nordică a orașului și un teritoriu situat la vest de calea ferată Buzău-Nehoiu destinat culturilor în solarii. Anual se produc cca. 9.000 tone de legume, specifică fiind calitatea deosebită a soiurilor obținute. Un rol important în creșterea calitativă a producției de legume îl are stațiunea experimentală legumicolă situată în Parcul Tineretului care obține semințe pentru soiuri selecționate folosite și în alte bazine legumicole din țară.

În ultimii ani o atenție deosebită s-a acordat extinderii suprafețelor ocupate cu vii și cu livezi, în special pruni și meri.

Pe ansamblu s-au diversificat culturile agricole și a crescut productivitatea la hectar ca urmare a aplicării măsurilor agrotehnice moderne și a extinderii suprafețelor irigate care cuprind în prezent 2.200 ha, ceea ce reprezintă jumătate din terenurile arabile.

În estul orașului s-a dezvoltat un complex de îngrășare a porcinelor (complexul "Cerbul"), care folosește reziduurile de la fabrica de zahăr și plantele furajere cultivate în zonă. Tot în această parte funcționează ferma "Verguleasa" pentru creșterea și tăierea bovinelor și un mare complex avicol ale cărui produse de calitate sunt prezente și pe piața bucureșteană ("Avicola" S.A. - Buzău).

Un rol important în dezvoltarea agriculturii din întregul județ îl au unitățile de producție și de distribuție a semințelor selecționate, ce funcționează în oraș ("Stațiunea de cercetări legumicole", "Versem", "Unisem").

Agricultura a căpătat un pregnant caracter preorașenesc, dar bineînțeles că zona de aprovizionare a Buzăului se extinde cu mult în afara limitelor sale administrative.

10.6. Zonarea funcțională

Structura internă a orașelor rezultată din acțiunea conjugată a factorilor economici, social-istorici și naturali și se exprimă în teritoriu prin gradul diferit de concentrare a populației și a funcțiilor pe care le îndeplinesc.

Există o strânsă dependență între nivelul de dezvoltare a funcțiilor îndeplinite de oraș și structura sa. Cu cât orașul este mai evoluat, și zonarea sa funcțională devine mai complexă și mai bine definită.

Studiul zonelor funcționale pune în evidență măsura în care spațiul urban a fost destinat unor utilizări corespunzătoare, relațiile care se stabilesc între diferite zone funcționale și modalitățile de rezolvare a acestor relații prin transport intern urban, direcțiile optime indicate pentru dezvoltarea de perspectivă.

Studiul zonelor funcționale are un pregnant caracter practic-aplicativ constituind unul din elementele principale implicate în procesul de amenajare urbană.

Din primele perioade de dezvoltare a Buzăului până la începutul secolului al XIX-lea vatra orașului înregistrează o extindere lentă, atingând 180 ha în anul 1830, și se caracterizează printr-o slabă diferențiere funcțională și o structură internă relativ omogenă. Vechiul târg s-a dezvoltat, în apropierea vadului de pe apa Buzăului, care era mai frecvent folosit de locuitorii ce veneau din zona dealurilor și care erau mai numeroși decât cei ce veneau dinspre câmpie. Aceștia treceau peste râu pe poduri glisante trase prin odgoane iar la ape mari rămâneau pe unul din maluri până ce apele scădeau. Amplasarea târgului în această parte a fost legată și de faptul că aici se înregistrează cea mai înaltă cotă din zonă, ferindu-l într-o anumită măsură de inundații. În cadrul târgului exista o fântână, ale cărei urme s-au păstrat până la începutul secolului nostru, oborul de vite care ocupa suprafața cea mai mare și dispunea de adăpătoare și dejugătoare, locul în care se depozita și se vindea cheresteaua, azi strada Chiristigii, care indică cel mai bine vechiul amplasament și oborul de cereale.

În faza inițială târgul se afla în afara orașului, pentru ca ulterior, prin dezvoltarea sa concomitentă cu cea a locuințelor din oraș, să se producă joncțiunea între aceste două zone. Zona de locuințe ce aparțineau negustorilor și comercianților se împletea strâns cu târgul, necesitând între ele o delimitare precisă. Gospodăriile foloseau negustorilor ca locuință și ca prăvălie, fiind foarte apropiate între ele și grupându-se pe străzi înguste și întortocheate, aspect ce se mai poate urmări și azi în zona veche a orașului.

Spre sud și sud-est se extindeau gospodăriile locuitorilor ce se ocupau în primul rând cu agricultura și în care terenurile cultivate ocupau spații însemnate.

Jumătatea secolului al XIX-lea marchează o nouă etapă în dezvoltarea orașului. Funcțiile sale se diversifică și se amplifică, crește numărul de locuitori și se înregistrează o rapidă expansiune teritorială.

În prima jumătate a secolului nostru zona centrală se conturase ca o zonă cu funcționalitate complexă, la cea comercială adăugându-se funcțiile administrativă, culturală și de învățământ.

Așa cum rezultă din studiul realizat de I. Petrescu-Burloiu ("Zonele economice ale orașului Buzău", 1945) la mijlocul acestui secol teritoriul orașului căpătase în linii generale contururile actuale (fig. 10.6). Zona rezidențială atinsese în linii mari extensiunea actuală, caracterizându-se prin locuințe tip parter cu grădini mari, cu o densitate scăzută a construcțiilor în vatra orașului. Suprafețele grădinilor creșteau spre periferiile orașului existând o strânsă legătură între acestea și zona agricolă limitrofă.

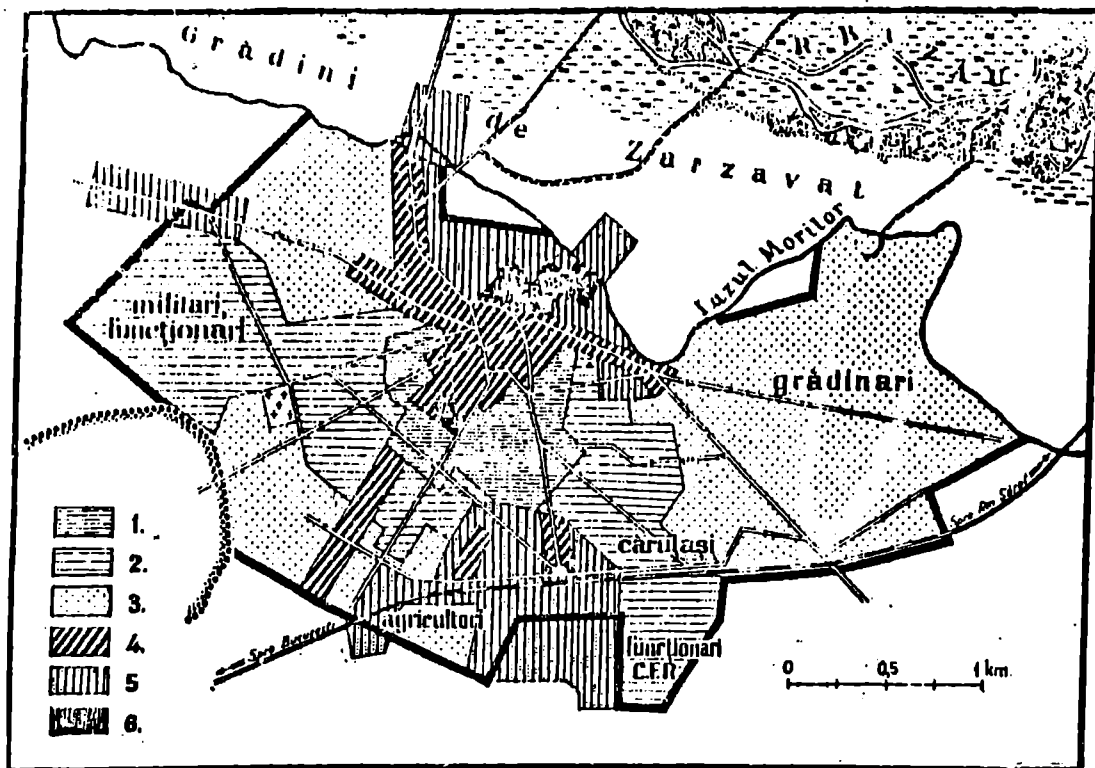

Fig. 10.6.— Zonele structurale economice ale orașului Buzău. 1, zona centrală a locuințelor; 2, zona mijlocie a locuințelor; 3, zona mahalalelor și agricolă; 4, zona comercială; 5, zona industrială și 6, piața de zarzavat (A) și oborul (B). (după I. Petrescu Burloiu, 1944)

În această perioadă, industria era reprezentată prin ateliere mici dispersate pe tot teritoriul orașului. Se observă însă o tendință de grupare în nordul orașului și în sud, în apropierea căii ferate, întreprinderile respective constituind nucleul viitoarelor zone industriale.

În ultimele decenii s-au produs modificări importante în structura internă a orașului Buzău.

În procesul de amenajare urbană s-a urmărit delimitarea cât mai clară între zonele funcționale, degajarea de unități necorespunzătoare și preluarea sarcinilor în zona de profil, ceea ce a dus la dezvoltarea celor două zone industriale, asigurarea funcționalității clare a fiecărei zone și în același timp a legăturilor dintre ele, etc.

În urma acestor transformări, intravilanul avea în anul 1995 structura prezentată în tabelul 10.3:

Tabelul 10.3

Structura intravilanului în anul 1995

1. Zona centrală	17,3 ha	0,85%
2. Zone rezidențiale	607,23 ha	29,83%
3. Zone industriale și de depozitare, etc.	689,7 ha	33,89%
4. Unități agricole	119,52 ha	5,87%
5. Zone de recreere (parcuri, terenuri de sport)	153,8 ha	7,56%
6. Zone destinate gospodăriei comunale	69,25 ha	3,4 %
7. Zone cu destinații generale și echipare teritorială		
- căi de comunicație rutieră	208,2 ha	10,23%
- căi ferate	62,1 ha	3,05%
- zonă cu destinație specială	81,5 ha	4,0%
8. Alte zone - terenuri neproductive	26,93 ha	0,87%
Total intravilan	2035,53 ha	100%

Reiese că zonele industriale constituie elementul dominant în actuala structură urbană, iar suprafețe importante dețin rețeaua stradală și zona spațiilor verzi.

Dispoziția zonelor funcționale a fost influențată de prezența râului Buzău pe latura nordică, care a impus dezvoltarea generală spre sud, la aceasta adăugându-se un complex de factori prezentați anterior.

Centrul civic al orașului are o poziție central-nordică, iar zonele rezidențiale s-au dispus succesiv formând un semicerc larg în jurul lui. Zonele industriale au o poziție în balanță, ocupând latura de sud și de nord a orașului (fig. 10.7.).

Zona industrială de sud este cea mai extinsă în teritoriu și cea mai dezvoltată după valoarea producției industriale pe care o realizează și după numărul personalului muncitor care își desfășoară aici activitatea.

O caracteristică importantă este dată de gradul mare de concentrare a întreprinderilor într-un teritoriu adecvat, care le asigură însă și propriile nevoi de spațiu. Concentrarea întreprinderilor prezintă numeroase avantaje. Unul dintre acestea este legat de condițiile optime din punct de vedere economic în utilizarea în comun a dotărilor tehnice și economice de suprastructură. Întreprinderile folosesc o centrală termo-electrică situată în centrul teritoriului, gospodăria de apă industrială

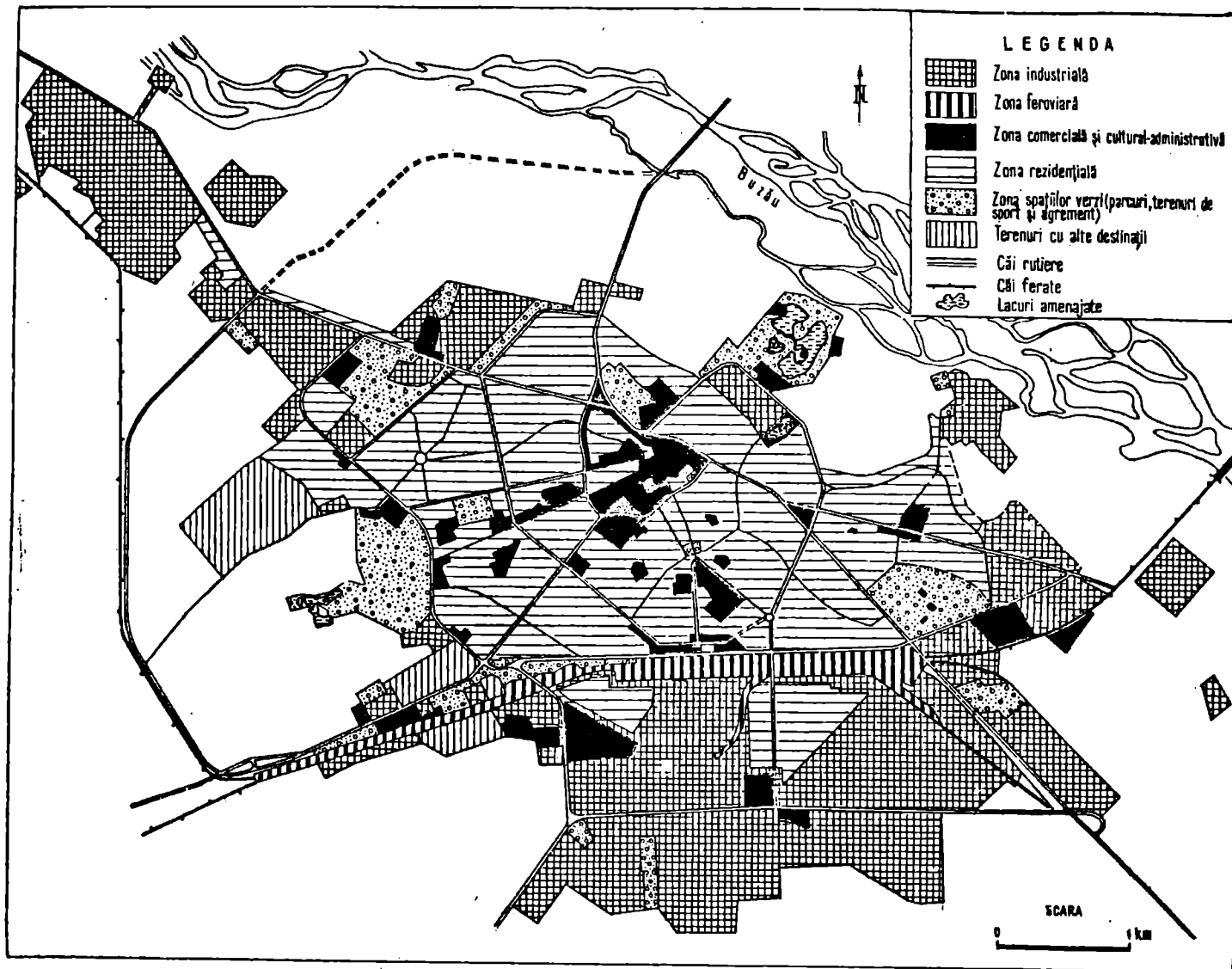

Fig. 10.7 Zonele funcționale ale municipiului Buzău.

provenită din puțurile săpate în sudul zonei, cea de apă potabilă din sursa Crâng, care vine să completeze necesitatea de consum, un canal magistral de deversare a apelor în stația de epurare, o stație de 110 kV care asigură alimentarea cu energie electrică.

Concentrarea întreprinderilor facilitează utilizarea eficientă a transporturilor pe calea ferată și rutieră ca urmare a apropierii de gară și a construirii șoselei moderne care străbate partea centrală a zonei industriale, întreprinderile fiind dispuse de-o parte și de alta a acestei artere principale de circulație rutieră. Artera rutieră, denumită semnificativ Aleea Industriilor, este legată direct prin noile pasaje rutiere, care evită calea ferată, și prin bretele de racord cu șoselele naționale ce duc spre Ploiești; Urziceni-București, Slobozia, Brăila. Această situație creează condiții foarte avantajoase deplasării zilnice a populației din satele situate în vestul, sudul și estul zonei industriale, timpul afectat acestor deplasări nedepășind în general 30 de minute. Deplasarea locuitorilor din satele situate la nord de valea Buzăului este îngreunată însă de faptul că trebuie să traverseze întreg orașul, dar aceasta nu diminuează fluxurile de navetism din direcția respectivă. Populația din oraș care lucrează în zona industrială străbate în general partea centrală a orașului, legături mai bune având locuitorii din zona vestică ce dispun de o cale de acces directă prin bulevardul Stadionului.

Se poate aprecia că zona industrială de sud a devenit un centru de greutate al activității economice, generând și întreținând strânse legături cu celelalte zone funcționale ale orașului precum și cu zona de influență.

Concentrarea industrială în sud, având în vedere caracteristicile climatice, contribuie la evitarea răspândirii noxelor rezultate din arderi în restul teritoriului orașului. Foarte expuse sunt totuși cele două cartiere, Poșta și Mihai Viteazu, situate în zonă.

Din punct de vedere al dezvoltării în perspectivă, zona industrială dispune de teritorii favorabile extinderii spre sud și pe terenul ocupat de cartierul Poșta, propus pentru dezafectare.

Zona industrială de nord s-a conturat în strânsă legătură cu apropierea de valea Buzăului, apa râului fiind folosită de morile de cereale, de micile ateliere de dăracit lână și de cele ce produceau cărămizi și țiglă. În prezent unitățile industriale sunt mult dispersate în teritoriu și se intercalează cu spații mari de depozitare. Funcția de depozitare tinde să devină tot mai caracteristică, această zonă preluând treptat depozitele amplasate în mod dezordonat în diferite puncte ale orașului. Astfel, prin degajarea zonelor rezidențiale se creează condiții optime aplicării măsurilor de sistematizare.

În afara exemplurilor menționate anterior, în această zonă își desfășoară activitatea o serie de unități importante care asigură desfășurarea în condiții optime a activităților economice îndeplinite de oraș, așa cum sunt: baza de aprovizionare tehnico-materială pentru agricultură și cea pentru industrie, Direcția județeană de drumuri și poduri, Întreprinderea de construcții-montaj etc.

Zona dispune de o gară care îi asigură legăturile cu zona industrială de sud. Transportul rutier se axează pe strada Transilvaniei, una dintre cele mai aglomerate artere de circulație din oraș, care preia și traficul de tranzit.

Dispersia mare în teritoriu îngreunează aplicarea corespunzătoare a măsurilor de sistematizare, astfel că într-o perspectivă apropiată posibilitățile de dezvoltare sunt reduse.

Zona de transport feroviar situată în partea de sud a orașului este rezultatul unui proces ce a avut loc timp de peste un secol. Stația feroviară Buzău a cunoscut o dezvoltare continuă, în strânsă legătură cu creșterea traficului de mărfuri și pasageri. Ea este de fapt singura stație care preia acest trafic în totalitate, celelalte două având rol intermediar în aprovizionarea zonelor industriale.

Cele 19 linii au o utilizare diferențiată, în strânsă legătură cu complexitatea activităților ce se desfășoară în cadrul stației. Pentru trenurile în tranzit sunt utilizate 6 linii, alte șase sunt rezervate pentru primirea și descompunerea trenurilor de marfă care sosesc și 7 linii pentru salubritatea trenurilor de călători. Stația s-a modernizat prin automatizarea operațiilor de încărcare și descărcare și și-a mărit continuu incinta care se extinde în prezent pe o lungime de 4,5 km și o lățime de 200 metri. În imediata apropiere a gării este situată autobaza de călători ceea ce ușurează mult accesul populației din județ la transportul feroviar. Accesul spre oraș se realizează pe Bulevardul Gării care face legătura directă cu centrul civic.

Zona comercială, administrativă și culturală s-a conturat cea dintâi constituind primul nucleu al structurii interne a orașului Buzău. Teritoriul din partea central-nordică a avut inițial o funcție comercială la care s-au adăugat ulterior cele administrative și culturale.

Centrul civic al orașului concentrează în prezent cele mai numeroase unități comerciale și sediile instituțiilor cu caracter politic și administrativ.

Piața Dacia, sistematizată în întregime, cuprinde un mare complex comercial, magazine la parterul noilor blocuri, noul hotel "Pietroasa" și Palatul Comunal încadrat armonios în arhitectura modernă. Spre est se deschide o importantă stradă comercială ce amintește de caracteristicile vechiului târg. Spre vest sunt de asemenea magazine, două cinematografe și principala piață de desfacere a produselor agro-alimentare.

O arteră cu mare concentrare a unităților administrative și culturale este Bulevardul N. Bălcescu care face legătura între centrul civic și parcul Crâng. Se pot menționa în acest sens Prefectura, Tribunalul, Casa de cultură, două cinematografe, Arhivele statului, Muzeul de istorie județean, etc.

Caracterul complex al acestei zone s-a accentuat în ultimii ani prin dezvoltarea funcției financiar bancare. Noile sedii ale băncilor "BANKCOOP", "BANCOREX", "BANCA AGRICOLĂ" etc. au contribuit și la îmbunătățirea aspectului edilitar al centrului civic.

Trebuie subliniat că în procesul de sistematizare s-a avut în vedere și dotarea cartierelor cu unități comerciale corespunzătoare. De exemplu, în cartierul Crâng s-a construit un mare complex comercial. Tot aici funcționează trei grupuri școlare: sanitar, industrial și economic.

De asemenea, noi dotări s-au amplasat în zonele industriale și în celelalte cartiere.

Zona rezidențială ocupă aproape 30% din suprafața orașului fiind situată pe locul al doilea după zonele industriale. Caracteristica principală a fost dată vreme îndelungată de extinderea mare pe orizontală, element specific tuturor orașelor de câmpie din țara noastră.

Zona rezidențială are o dispunere continuă din partea centrală spre zonele industriale din nord și sud și o extindere mai mare pe direcția vest-est. Specific pentru această zonă este caracterul ei unitar din punct de vedere funcțional, neinterferându-se cu alte zone funcționale. Excepție fac cele trei cartiere amplasate în zonele industriale: Simileasca, Poșta și Mihai Viteazu, ce necesită aplicarea unor măsuri de restructurare urbană.

Aspectul zonei rezidențiale s-a schimbat substanțial în ultimii douăzeci de ani. Noile construcții realizate în această perioadă au generat schimbări în repartitia teritorială a populației reflectate în valori ale densității mult mai crescute comparativ cu zonele nerestructurate. (vezi și fig. 9.10)

Un element important în caracterizarea zonelor rezidențiale îl constituie și capacitatea lor de cazare exprimată prin raportarea suprafeței locuibile la suprafața cartierului. Astfel, densitatea ariei locuibile a crescut în municipiul Buzău de la 800 mp locuibil/ha în anul 1968 la 2.166 mp/ha ceea ce reprezintă mai mult decât o dublare. Teritorial apar diferențe însemnate. În cartierele Poșta, Simileasca, N. Titulescu, cartierul Gării, valorile sunt scăzute, sub 1.000 mp/ha, aici fiind caracteristice clădirile tip parter. Valori între 1.000 și 2.000 mp/ha apar în cartierele Mihai Viteazu, Dorobanți și Marghiloman, ultimele două în curs de restructurare, iar valorile mari de 2.000-4.000 mp/ha, sunt caracteristice zonelor ce au fost supuse procesului de amenajare urbană: centrul civic, Episcopiei, Broșteni și cartierul Independenței. Cea mai ridicată densitate se înregistrează în cartierul Crâng.

Măsurile de amenajare prevăd modernizarea în continuare a zonei rezidențiale și rezolvarea unor probleme importante cu caracter edilitar-urbanistic cum sunt transportul intern urban, aprovizionarea cu apă potabilă etc.

Zona de recreere are un caracter dispersat fiind reprezentată prin cele trei parcuri (Crâng, Tineretului, Marghiloman) care prezintă avantajul de a fi situate în apropierea unor zone rezidențiale dens populate.

Capitolul 11. Fizionomia oraşului

Concomitent cu dezvoltarea teritorială și funcțională s-au produs și modificări în fizionomia oraşului. La alcătuirea fizionomiei actuale au contribuit în principal două elemente: poziția geografică, ca poziție de relație, și dezvoltarea economică care a dus la instituirea zonelor funcționale urbane.

În ceea ce privește caracterele fizico-geografice ale teritoriului pe care s-a dezvoltat vatra oraşului acestea au avut o influență redusă datorită reliefului plan format de cele două terase ale Buzăului și de conul de dejecție. Altitudinile descresc de la 101 m în nord-vest la 88 m în capătul străzii Dorobanți și 91 m în cartierul Mihai Viteazu în sud-est, panta generală a reliefului fiind foarte redusă.

Unele impedimente naturale care au stat în calea dezvoltării teritoriale în fazele de început, cum au fost extinderea mai mare a pădurii Crâng pe latura vestică sau prezența smârcurilor în sud-vest, au fost destul de repede înlăturate și depășite.

Spre deosebire de alte orașe în care elementele cadrului natural s-au impus în peisaj, Buzăul ca și celelalte orașe de câmpie, a avut multă vreme o fizionomie monotonă caracterizată prin extinderea mare pe orizontală și predominanța clădirilor tip parter.

Fizionomia actuală este rezultatul împletirii strânse dintre elementele de bază ale vechii structuri urbane și cele create în concordanță cu cerințele noii etape de dezvoltare. Textura stradală și-a menținut caracterele din trecut fiind dominată de arterele majore de penetrație care au o orientare convergentă de la periferie spre partea centrală a oraşului. Acestea indică cu claritate direcțiile principale pe care s-au desfășurat legăturile oraşului cu zonele din afara lui.

Dinspre nord-vest, din direcția zonei montane și deluroase, penetrația se face pe strada Transilvaniei care se termină în apropierea centrului civic. Aceasta prezintă o ramificație spre nord, strada Penteleu, care se termină la intersecția străzii Obor cu strada Chiristigii unde se afla amplasamentul vechiului obor. În acest punct ajunge și strada Dobrogeanu-Gherea dinspre Brăila la care se asociază strada Dorobanți din direcția estică.

Dinspre Ploiești vechiul drum urmarea actualul traseu al străzii Unirii, iar legătura cu stația C.F.R. s-a făcut prin bulevardul Gării. La acestea se adugă o arteră mai recentă, bulevardul N. Bălcescu care face legătura între centru și partea de vest a oraşului.

În cadrul texturii majore de tip radiar-concentric rețeaua stradală secundară s-a dezvoltat haotic și cu densități variabile. Străzile au cea mai crescută densitate în partea centrală, care apoi scade în general spre periferie. Excepție face cartierul "N. Titulescu" construit după un plan de sistematizare unde trama stradală are un caracter rectangular. O situație asemănătoare prezintă cartierul "Mihai Viteazu" construit pentru muncitorii ceferiști odată cu dezvoltarea transportului feroviar.

Fizionomia este determinată și de caracterul construcțiilor care dau personalitatea oraşului.

Până în anul 1960 Buzăul și-a menținut un aspect rural. După această dată, și în special după anul 1968, începe un amplu proces de transformare urbanistică. O atenție deosebită s-a acordat construirii noilor cartiere de locuințe în strânsă legătură de dezvoltarea generală a orașului și cu cerințele populației în continuă creștere numerică.

Într-o perioadă scurtă de timp au fost restructurate cartierele din nordul orașului și s-au dat în folosință noile construcții de locuințe, în cartierul Broșteni fiind dominante construcțiile tip parter plus patru nivele iar în cartierul Episcopiei parter plus patru nivele și parter plus zece nivele (fig. 11.1).

S-a finalizat modernizarea cartierului "N. Bălcescu", și a arterei principale dotată cu blocuri de patru și zece etaje și s-a construit pe teren liber cartierul Crâng în același regim de înălțime.

O atenție deosebită s-a acordat sistematizării *centrului civic*, noua piață "Dacia" întrunind toate caracteristicile unui centru modern. Cea mai recentă realizare este legată de finalizarea lucrărilor de-a lungul străzii Unirii care a devenit una din arterele moderne ale orașului. De asemenea, se află în faza de execuție lucrările de modernizare și de placare a arterelor principale din cartierele Dorobanți și Marghiloman.

În ceea ce privește fizionomia după regimul de înălțime al clădirilor, aceasta are un caracter omogen în cartierele Crâng, N. Bălcescu, Centru Civic, Episcopiei și Broșteni, unde predomină construcțiile noi și în cartierele Independenței, Marghiloman și Dorobanți unde construcțiile noi plachează arterele principale, în restul teritoriului fiind case tip parter.

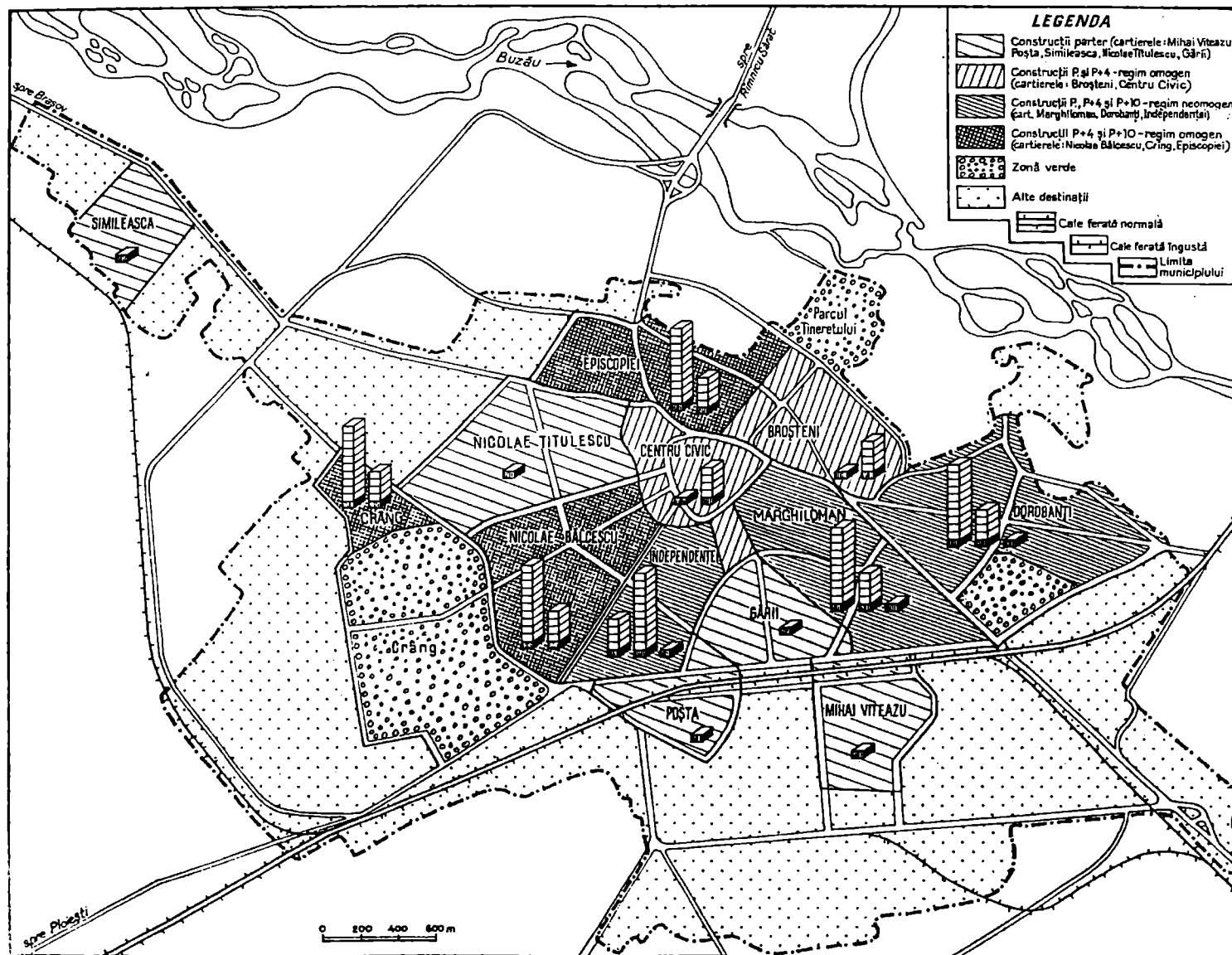
În schimb, cartierele cu locuințe tip parter ridică cele mai numeroase probleme de amenajare datorită fondului edilitar mediocru și chiar foarte slab. Este cazul cartierelor periferice din sudul orașului, Poșta și Mihai Viteazu, și din nord-vest, Simileasca.

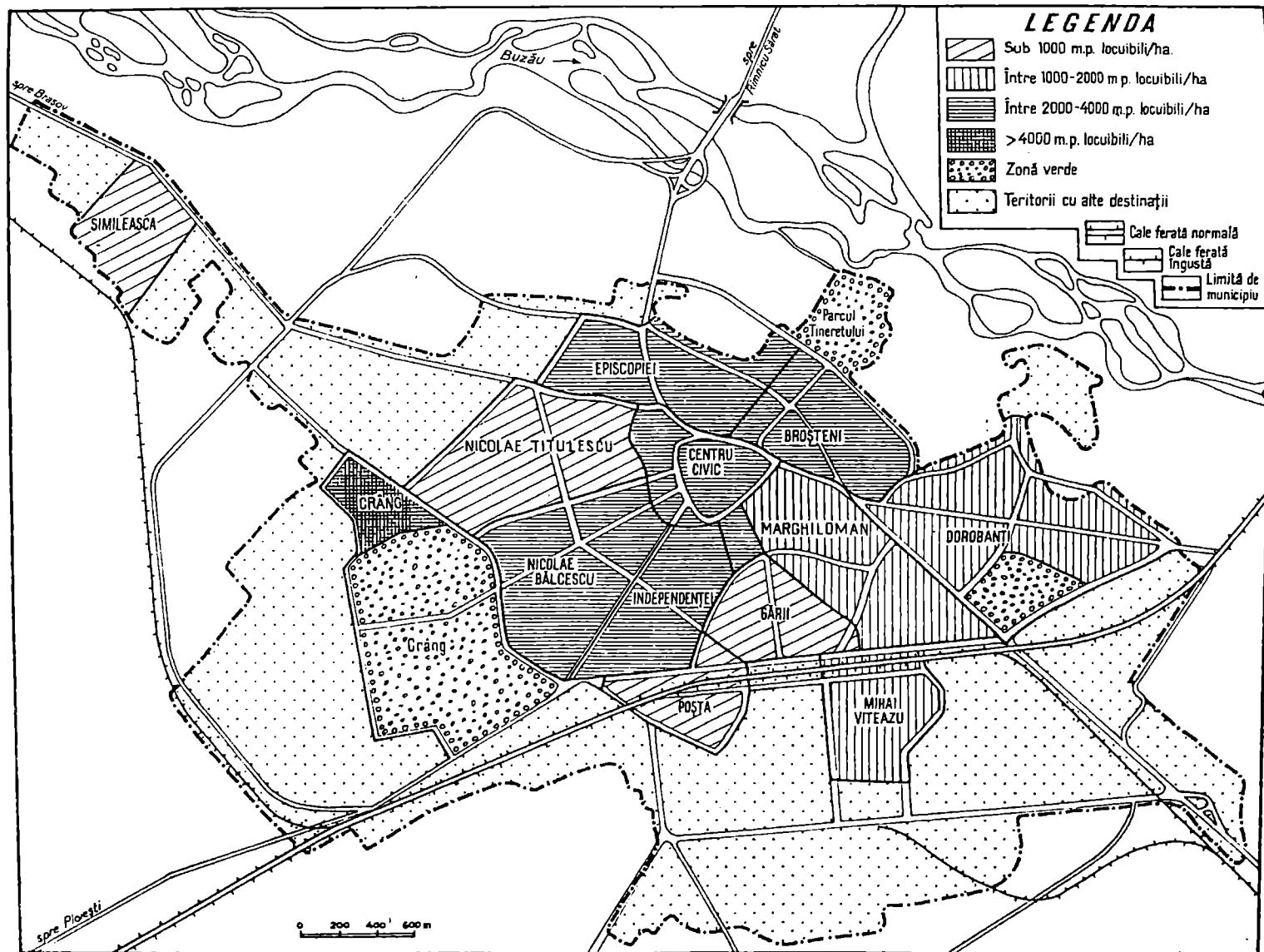
Spre deosebire de acestea, în cartierul N. Titulescu fondul edilitar este evaluat ca de la foarte bun la mediocru, și dispune de dotări corespunzătoare și spații verzi. În prezent, această zonă înregistrează cea mai mare dinamică a construcțiilor particulare.

Regimul de înălțime se reflectă și în densitatea spațiului locuibil pe cartiere (fig. 11.2) care pune în evidență potențialul de dezvoltare a construcțiilor în diferite zone ale orașului (vezi și parag. 10.6).

În realizarea noii fizionomii s-a avut în vedere menținerea și punerea în valoare a unor edificii vechi care fac parte din personalitatea orașului. În acest sens se pot enumera clădirea Palatului Comunal din "Piața Dacia", clădirile liceelor "B.P. Hașdeu", "M. Eminescu" și a liceului pedagogic, etc. De remarcat că în restructurarea bulevardului N. Bălcescu s-a ținut cont de fondul vechi valoros menținându-se vechile clădiri, în general cu destinație administrativă, și un fond de locuințe.

Astfel, într-o foarte scurtă perioadă de timp, fizionomia orașului a suferit transformări fundamentale, peste 60% din populația sa locuind în cartiere noi.

Capitolul 12. Probleme edilitar-urbanistice și de poluare a mediului

Alimentarea cu apă. Resursele de apă, privite atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ, constituie unul dintre factorii importanți implicați în dezvoltarea urbană.

În cazul municipiului Buzău resursele de apă existente în zonă au constituit o premisă favorabilă amplasării obiectivelor industriale, inclusiv a celor din industria alimentară, cu consumuri mari de apă potabilă.

Dezvoltarea orașului a dus la creșterea necesarului de consum de la circa 1.500 l/sec în 1975 la 3.200 l/sec în 1985. Astfel, în numai 10 ani s-a produs o dublare a necesarului de apă pe seama creșterii consumului casnic cât și a celui industrial.

În ultimii ani s-au înregistrat schimbări importante, care au dus la scăderea necesarului de apă până la 2.431 l/sec în 1995. Această situație s-a datorat cu precădere reducerii activităților industriale în timp ce consumurile casnice au înregistrat o tendință continuă de creștere. Ca urmare, și structura consumului s-a modificat, industria deținând în prezent o pondere de numai 25%.

Sursele de alimentare au o capacitate de producție de 1.905 l/sec din care 1.405 l/sec apă potabilă obținută din captarea apelor subterane și 560 l/sec apă industrială din apele râului Buzău.

În prezent sursele de apă nu mai acoperă necesarul de apă al orașului, ceea ce se repercutează în primul rând asupra populației. Ca urmare, consumul de apă este raționalizat după un program stabilit de organele locale.

Reducerea resurselor de apă s-a datorat dezechilibrului produs între utilizarea intensă și ritmul de refacere a stratului acvifer, mult mai redus. În ultimii ani s-a constatat o creștere a adâncimii pânzei freatice și o scădere a debitului. În afară de consumurile mari, situația a fost generată de cantitatea redusă de precipitații înregistrată în mai mulți ani consecutivi și de infiltrările în râul Buzău.

Pentru reglementarea situației se preconizează refacerea unor foraje și creșterea cantității de apă industrială provenită din râul Buzău.

Necesarul de apă este asigurat prin organizarea a patru surse de alimentare din subteran și o stație de captare a apei din râul Buzău.

Sursa "Crâng" este cea mai veche și a fost vreme îndelungată cea mai importantă sursă de apă a orașului. Ea datează din anul 1897 când s-a săpat primul puț și s-a dat în folosință castelul de apă cu o capacitate de înmagazinare de 120 m³. În prezent această sursă utilizează 21 de foraje, dintre care 6 de mare adâncime ce ajung la 150 m. Debitul total este de 340 l/sec. Pentru înmagazinarea apei se dispune de trei rezervoare a câte 2.500 m³, iar repomparea se realizează prin intermediul a două stații.

În zona industrială de sud funcționează două amenajări. Sursa "Zahăr" cu 34 de foraje în funcțiune și cu un debit total de 450 l/sec, este cea mai mare din municipiu. Are o capacitate de înmagazinare de 15.000 m³ apă, în trei rezervoare,

dintre care unul de 10.000 m³. A doua amenajare este sursa "Sud" ce dispune de 16 foraje cu un debit total de 200 l/sec și are trei rezervoare subterane. În "Parcul Tineretului" funcționează o altă sursă, cu 6 foraje și un debit total de 60 l/sec.

În 1986 a fost dată în folosință Stația de captare a apei din râul Buzău cu o capacitate de 560 l/sec. Stația este amplasată în apropierea șoselei naționale spre Râmnicu Sărat și dispune de capacități de tratare și filtrare. Apa tratată este pompată printr-o conductă de peste 7.000 m spre sursa "Zahăr" unde se află și cele mai mari capacități de înmagazinare.

Din punct de vedere calitativ, apa din pânza freatică se încadrează în normele de potabilitate și corespunde cerințelor întreprinderilor din industria alimentară.

În schimb, apa râului Buzău ridică probleme datorate mineralizării crescute în secțiunea orașului ca urmare a aportului de apă din râul Slănic, la 12 km amonte de oraș. În perspectivă, apele Buzăului vor putea fi folosite numai în condițiile asigurării unor debite minime lunare, în perioada iunie-august, mai mari de 6,0 m³/sec. De asemenea, va fi necesară amplasarea unor stații automate pentru controlul permanent al gradului de mineralizare și stații pentru tratarea și filtrarea apei.

Lungimea rețelei de distribuție a apei este 173,3 km și ea are, în proporție de 80%, o vechime de 35-40 de ani, necesitând lucrări de refacere.

Rețeaua de canalizare este organizată în sistem unitar pentru oraș și divizor pentru zonele industriale.

În zona de nord întreprinderile deversează direct în râul Buzău, având instalații proprii de epurare. În sudul orașului, zona industrială dispune de două canale mari colectoare ale căror ape uzate sunt preluate de stația de epurare. Rețeaua de canalizare se află într-un stadiu de colmatare ce variază între 30-70%, în funcție de zonă. Din această cauză, în perioadele cu precipitații ridicate, numeroase zone se confruntă cu o situație de insalubritate.

Încălzirea urbană se face în noile cvartale și în unele instituții prin sistemul de termoficare iar în rest cu combustibil solid. Zona industrială de sud este alimentată cu căldură prin centrală electrică de termoficare proprie iar cu gaze prin conductele Berca-Grăjdana și Ghergheasa-București consumul fiind de circa 25.000 metri cubi pe oră.

Alimentarea cu energie electrică se realizează din sistemul energetic național prin două puncte de joncțiune în sudul și nordul orașului.

Transportul intern urban este un element important de care depinde legătura funcțională dintre diferite zone ale orașului. Organizarea transportului intern în sistem de trasee cât mai numeroase și mai directe care să asigure deplasări rapide, dotarea cu un număr suficient de mijloace de transport și rezolvarea traficului de vârf în diferite puncte ale orașului, condiționează într-o măsură însemnată buna desfășurare a activităților în oraș. De primă importanță este asigurarea unor condiții

optime de deplasare a populației care pendulează între locul de domiciliu și locul de muncă.

În municipiul Buzău traficul intern de călători este asigurat de un parc de 98 autobuze ce deservește 12 trasee. Lungimea traseelor este de 184 km ceea ce, comparativ cu lungimea străzilor de 171 km, indică o acoperire corespunzătoare a întregului teritoriu. Aceeași concluzie se desprinde și dacă se raportează lungimea străzilor la numărul de locuitori, de unde rezultă un indice de 1,3 km/1.000 locuitori care este mai mare față de cel înregistrat în orașele moderne (cca. 1 km/1.000 loc.)

Indicele mai mare rezultă pe seama cartierelor în care construcțiile au densitate mică și lungimea rețelei stradale este mai dezvoltată în raport cu numărul de locuitori.

Caracterele rețelei stradale de tip radiar concentric, la care se asociază rețeaua secundară dispusă haotic și insuficient subordonată celei majore, generând un număr foarte mare de intersecții, produc stâneniri în asigurarea fluenței circulației și creează câteva zone critice pe teritoriul orașului.

Cea mai solicitată intersecție este cea de la “Pomul Verde” situată la nord-vest de Palatul Comunal. Această intersecție reprezintă singura cale de acces spre centrul și sudul orașului al locuitorilor cartierelor din nord, est și parțial al celor din nord-vest. De asemenea, pe aici se realizează legăturile întreprinderilor din zona industrială de nord situate pe strada Transilvaniei cu restul teritoriului orașului. Traficului intern i se suprapune traficul de tranzit, fluxul de circulație în relațiile Moldovei cu sudul țării fiind dirijat prin centrul orașului. De altfel, traseul prin Buzău este și singura legătură directă a județelor din estul țării cu litoralul. Rezolvarea problemelor de transport în această intersecție și realizarea unui inel de circulație prin care să se degajeze zona centrală figurează în planul de sistematizare a orașului ca un obiectiv de primă urgență.

Alte puncte critice în circulația internă le reprezintă “Piața Dacia” unde se interferează majoritatea traseelor, piața Gării unde se interferează fluxurile ce vin spre gară cu cele create prin prezența autogării, prin care trec o mare parte din cei ce lucrează în zona industrială de sud, precum și strada Unirii solicitată atât în traficul intern cât și în cel de tranzit.

În organizarea traficului intern urban trebuie să se țină seama de toate elementele ce decurg din asocierea traficului de tranzit, a traficului greu de mărfuri și de cel al autoturismelor al căror număr este în continuă creștere. Luând în considerație toate tipurile de trafic, teritoriul municipiului Buzău este foarte solicitat în cadrul circulației rutiere. Ca urmare apare stringentă necesitatea creerii unor inele de circulație exterioară în vederea degajării intravilanului.

Poluarea mediului urban este determinată de intensitatea activităților economice, de traficul rutier și de natura măsurilor de protecție aplicate.

✗ Poluarea aerului este generată cu precădere de surse de tip industrial, trafic, șantiere de construcții.

Principalele emisii poluante sunt: pulberi, fenol, pulberi sedimentabile, solvenți organici, praf de ciment, bioxid de carbon, bioxid de sulf, oxizi de azot.

O mare parte sunt rezultatul arderii combustibililor pentru generarea energiei electrice și a prelucrării materiilor prime.

Întreprinderea "ROMCARBON" produce cel mai ridicat grad de poluare, generat nu atât de cantitatea noxelor, cât mai ales de amplasarea neadecvată în nordul orașului și în apropierea zonei rezidențiale.

De asemenea, la AROMET, în sud, care are o secție de turnătorie de fontă, s-a înregistrat un nivel peste normele admise la particule sedimentabile și în suspensie provenite de la cuptoare și uscătoare.

Tot în această zonă se depășește nivelul de poluare la pulberile provenite din prelucrarea semințelor de floarea soarelui și a grâului, la întreprinderile de ulei și panificație.

În partea centrală, s-au determinat oxizi de plumb și praf de ciment, fiind o zonă cu o intensă activitate în domeniul construcțiilor. >

Poluarea apei este legată de eficiența procesului de epurare a apelor uzate și de disfuncționalitățile rezultate din întreținerea diferitelor categorii de conducte din sistemul urban sau chiar național. Orașul dispune de o stație de epurare amplasată în partea estică, pe malul drept al râului Buzău. Stația are o capacitate de epurare de 850 l/sec în timp ce apele uzate orășenești și industriale care ajung la stație au un debit de 1.850 l/sec. Astfel, o mare cantitate, ce nu poate fi tratată, este deversată în Buzău influențând calitatea apelor. De asemenea, apele uzate de la "DUCTIL" provenite din decantorul secției de electrozi sau cele de la "CORD" sunt deversate direct în Buzău.

Ca urmare, pe o distanță de 15 km aval de oraș, se înregistrează modificări ale biotopului acvatic ce indică o apă mediu impurificată din punct de vedere al conținutului de substanțe organice biodegradabile și alte substanțe consumatoare de oxigen. Fenomenul se atenuază la o distanță de 35-40 km, de sursa de poluare, ceea ce permite dezvoltarea biocenozelor specifice apelor cu poluare redusă.

La stația de epurare se efectuează prelucrarea mecanică și tratarea biologică. Nămolurile rezultate sunt pompate în bazine de fermentare (metantancuri) pe 28 de platforme și în 7 iazuri ce ocupă o suprafața de 3,4 ha.

Nămolul din metantancuri este utilizat pentru obținerea biogazului. Instalațiile de biogaz au fost puse în funcțiune din anul 1993 iar gazul este folosit la unul din cele trei cazane ale centralei termice.

Protejarea resurselor de apă freatică, ca principală rezervă de apă potabilă, constituie o preocupare permanentă. În acest sens există o serie de restricții în utilizarea terenurilor situate în zona fronturilor de captare. Acestea se referă la limitarea cantităților de îngrășăminte chimice și înlocuirea cu îngrășăminte naturale, reducerea pășunatului, un control strict al utilizării deșeurilor provenite de la complexe de creștere a animalelor (CARBUZ, AVICOLA). Ca urmare, la "AVICOLA" s-au finalizat recent lucrări de re tehnologizare care au avut în vedere și aspectul de protecție a mediului.

Cu toate aceste măsuri, au avut loc și disfuncționalități, cum a fost deteriorarea magistralei de petrol Ploiești-Constanța care a dus la poluarea stratului freatic pe o suprafață de 7 kmp. (în anul 1992).

Lucrările repetate de decontaminare efectuate la cele patru foraje afectate nu au înlăturat complet nici în prezent urmările acestei situații.

Problemele de poluare a solului sunt legate de restrângerea suprafețelor ocupate de deșeurile tehnologice produse de unele întreprinderi, mai ales de "DUCTIL" și "CONTACTOARE". În același timp, există preocuparea pentru o mai bună gospodărire a zonei din estul orașului unde se află stația de epurare și rampa de gunoi.

∞ În anumite zone ale orașului a crescut și poluarea sonoră. Aceasta atinge valori maxime de 75-85 decibeli în zonele cu trafic intens cum sunt bariera Ploiești, strada Spiru Haret, intersecția străzilor Unirii cu Transilvania, bulevardul Gării. ✕

PARTEA III-a

ZONA DE INFLUENȚĂ A ORAȘULUI BUZĂU

Conceptul de zonă de influență s-a conturat în literatura geografică odată cu înțelegerea modului în care activitatea unui oraș se răsfrânge asupra teritoriului din jur generând o categorie de fenomene cu manifestare specifică atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ. Deplasările definitive și diurne ale populației, specializarea agriculturii în raport de cerințele orașului, dezvoltarea căilor de comunicație, măsura în care orașul îndeplinește o gamă variată de servicii pentru populație așezările din zona înconjurătoare, definesc zona de influență a unui oraș.

Studiul zonelor de influență urbană a constituit o preocupare constantă în literatura geografică de specialitate. Pe plan mondial se remarcă contribuțiile devenite deja clasice ale geografilor Jacqueline Beaujeu-Garnier și G. Chabot (1963), Jean Gottman (1961), Max Derruau (1963), J. Labasse (1966).

La noi în țară studiul orașelor și al zonelor de influență au atras de timpuriu interesul geografilor remarcându-se contribuțiile lui Vintilă Mihăilescu, în studiile referitoare la orașul București (1915), orașul Călărași (1921) și cu caracter teoretic (1941), cele ale lui N. Al. Rădulescu cu privire la zonele de aprovizionare ale unor orașe din sudul țării (1944) și ale lui Victor Tufescu (1941) despre, "Țirgușoarele din Moldova și importanța lor economică".

După cel de-al doilea război mondial dezvoltarea țării a generat transformări fundamentale în cadrul rețelei de așezări urbane, orașele devenind cele mai importante centre de polarizare și de coordonare a activităților economice și sociale. Zonele de influență au căpătat o conturare tot mai bine definită, fiind în strânsă dependență cu mărimea orașelor și cu complexitatea funcțiilor îndeplinite de acestea.

Ca urmare a intensificării relațiilor oraș-zonă înconjurătoare s-a ivit necesitatea unor studii complexe care să identifice și să pună în evidență noile aspecte ale acestor manifestări în profil teritorial.

Astfel de studii, bazate pe criterii complexe și o metodologie modernă, au fost elaborate în legătură cu marile orașe ale țării: București (I. Jordan), Brașov (Ludmila Panaite), Sibiu (N. Caloianu), Ploiești (Maria Chițu), Cluj (Aurelia Susan), Oradea (I. Susan), Galați și Brăila (D. Oancea), Iași (N. Barbu, Al. Ungureanu). În același timp trebuie remarcată importanța deosebită a lucrărilor în care problemele zonelor de influență urbană au făcut obiectul unor cercetări ce au cuprins întregul teritoriu

național (V. Cucu, I. Ianoș) sau mari regiuni geografice (Al. Ungureanu - "Orașele din Moldova").

Pentru desemnarea zonei de influență urbană, în literatura de specialitate se folosește o gamă variată de termeni. Dintre aceștia sunt foarte semnificativi, în încercarea geografilor de a surprinde esența fenomenului, termeni cum sunt cei de: regiune polarizată, regiune funcțională, regiune de organizare, regiune de influență urbană, etc. Denumiri devenite consacrate sunt cele de "Banlieue" (în franceză), "Suburbs" sau "Urban Fringe" (în engleză), "Vorald" sau "Umland" (în germană).

În geografia românească s-au impus termenii de "zonă de influență" sau "sferă de influență" (V. Cucu, 1976), cu un conținut mai larg, și cei de "zonă periurbană" sau "zonă preorășenească".

Studiul de față și-a propus să pună în evidență modul de constituire a zonei de influență, categoriile de relații ce se stabilesc între aceasta și orașul Buzău, elemente care constituie totodată și criterii de delimitare în teritoriu, precum și caracteristicile economico-geografice ce definesc zona de influență urbană a Buzăului.

Capitolul 13. Evoluția zonei de influență. Relațiile oraș-zonă înconjurătoare

13.1. Evoluția zonei de influență a orașului Buzău

Influența localității Buzău în teritoriu s-a manifestat din cele mai vechi timpuri în strânsă legătură cu funcția sa de centru de schimb al produselor agricole. Schimbul de produse avea un caracter periodic, realizându-se în cadrul târgurilor săptămânale și anuale între locuitorii unor zone geografice foarte diferite, a căror proveniență depășea frecvent limitele actuale ale județului.

Până în secolul al XIX-lea din volumul total al schimburilor partea ce revenea satisfacerii necesităților de aprovizionare a Buzăului propriu-zis era relativ mică, orașul având o populație redusă. Relațiile de schimb generate de poziția geografică a Buzăului cuprindeau un teritoriu vast, iar intensitatea lor avea un caracter variabil în funcție de o serie de condiții sociale, economice, istorice. Astfel, că într-o primă etapă nu putem vorbi de o zonă de influență în accepțiunea actuală.

Pe parcursul secolului al XIX-lea dezvoltarea economică și diversificarea funcțiilor au fost însoțite de creșterea continuă a numărului de locuitori. Cerințele de consum ale populației tot mai numeroase și condițiile favorabile oferite de lunca Buzăului au contribuit la dezvoltarea grădinăritului. La început de secol cultura legumelor a devenit o ocupație importantă odată cu stabilirea coloniștilor bulgari în partea de est a orașului. Arealul s-a lărgit treptat cuprinzând într-o primă perioadă mai multe sate de pe dreapta Buzăului, extinzându-se ulterior și pe stânga râului, în zonele în care albia majoră prezintă largiri importante.

Numeroase sate situate în apropierea orașului, de-a lungul văii Buzăului, s-au specializat în cultura legumelor formând o arie de aprovizionare permanentă a pieței orașului și constituind primele nuclee ale zonei de influență.

În secolul al XX-lea zona de aprovizionare a orașului s-a precizat tot mai bine și și-a diversificat activitatea, la cultura legumelor adăugându-se creșterea animalelor, pentru produse cerute pe piața zilnică.

I. Petrescu-Burloiu (1944) distingea în jurul orașului Buzău două “zone economice” de aprovizionare. “Zona imediată” cuprindea satele cele mai apropiate de oraș în care locuitorii dețineau puțin pământ arabil și îl foloseau cu prioritate pentru cultura zarzavaturilor, cunoscută prin rentabilitatea crescută. Aceleași sate asigurau orașul cu unele produse animaliere ca lapte, ouă, brânză, unt și păsări. Această zonă era alcătuită din așezări rurale situate la distanțe mici, de 6-10 km, marea majoritate pe stânga râului Buzău: Căpățânești, Mărăcineni, Gura Călnăului, Focșani, Băjani, Vadu Pașii, Ciocârlia și Scurtești, care aprovizionau orașul pe tot parcursul anului, inclusiv iarna. Vara, arealul se lărgea cuprinzând și sate aflate la sud de valea Buzăului, ca Lipia, Spătaru, Odaia Banului, Țintești, Tăbărești, etc. (fig. 13.1).

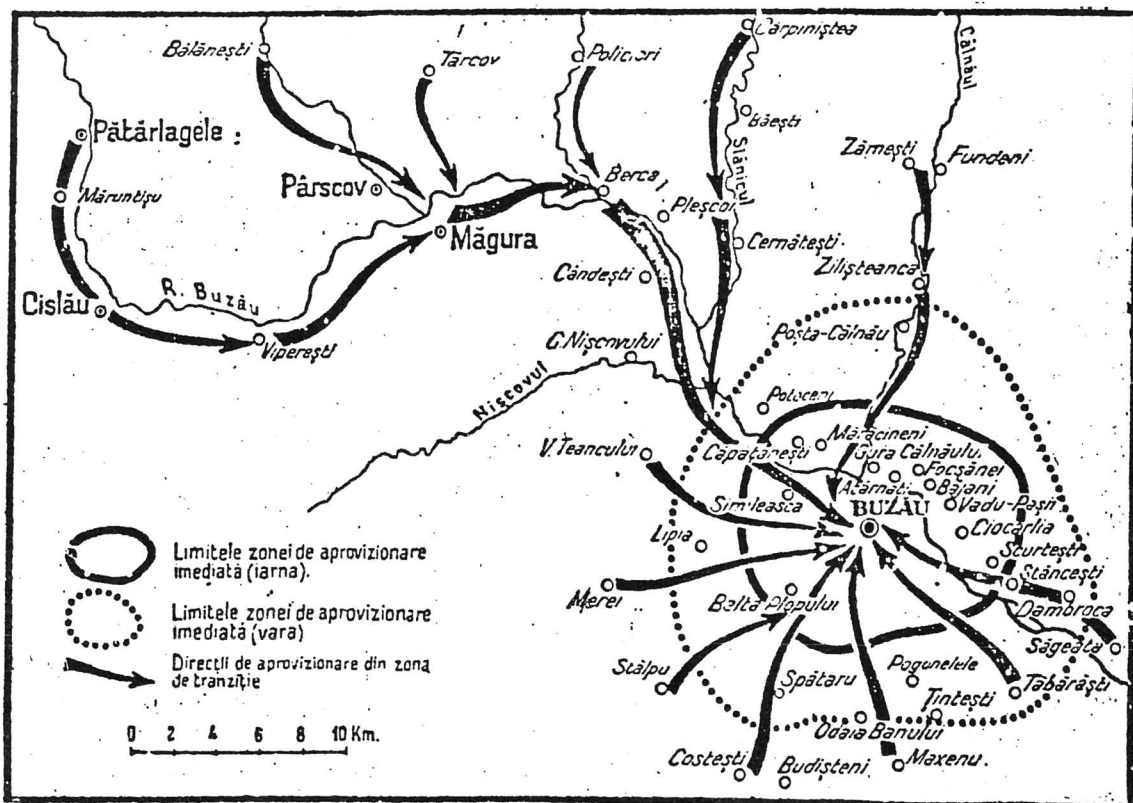

Fig.13 1. Zona de aprovizionare imediată a orașului Buzău (după I.Petrescu Burloiu, 1944).

În prelungirea acestei zone, în care relațiile cu orașul erau zilnice, același autor a distins o “zonă de tranziție” alcătuită din localitățile în care se țineau târguri săptămânale și de unde precupeții se aprovizionau cu produse pe care le transportau la Buzău. În această categorie intrau comunele Pătărlagele, Cislău, Pârscov, Măgura, Berca de pe valea Buzăului, Cernătești pe valea Slănicului, Zărnești și Poșta Călnău pe valea Călnăului, de unde procurau animale și produse animaliere, cherestea, lemne de foc, fructe și struguri. Strugurii proveneau în special de la Merei și Valea Teancului, iar în zona de câmpie cele mai frecvente legături se țineau cu localitățile apropiate: Costești, Stâlpu, Maxenu, Gherăseni, etc., în special pentru cereale.

O a doua zonă, denumită “de aprovizionare apropiată”, era mult mai largă și doar o mică parte din produse erau absorbite de oraș, marea majoritate fiind vândute cumpărătorilor din alte regiuni ce vin la târg în acest scop. Această zonă era legată în primul rând de comerțul cu cereale, (principalele centre de consum fiind Brașov, Ploiești, zona petroliferă a văii Prahovei, București) și de comerțul cu animale, orașul Ploiești fiind cel mai mare consumator. Interesant apare faptul că principala zonă de proveniență a animalelor este situată la est de valea Buzăului, unde oferta apare mai mare decât consumul, în schimb spre vest cererile cresc în direcția orașului Ploiești. De asemenea, valea Buzăului participă în mică măsură la

aprovizionarea cu animale a orașului, principalele centre de consum și de comercializare fiind comunele mari cu târguri săptămânale: Pătârlagele, Cislău, Pârscov. În același timp, unele comune din vestul județului, cum sunt Chiojdu și Calvinii au gravitat mai mult spre Vălenii de Munte.

În afara acestor două zone conturate în jurul orașului, autorul mai distinge și o “zonă de aprovizionare depărtată” care cuprinde un număr mare de centre dispersate în toate regiunile țării și care aprovizionează Buzăul cu o gamă largă de produse (încălțăminte, pielărie, blănărie, sticlărie, confecții, încălțăminte, mobilă).

Primele două zone corespund, în parte, actualei zone de influență. Este semnificativ faptul că autorul folosește termenul de “zonă de aprovizionare” ceea ce pune în evidență conținutul relațiilor stabilite între oraș și zona înconjurătoare în etapa respectivă. Rezultă că în prima jumătate a secolului nostru relațiile cele mai clare și mai bine precizate în teritoriu erau legate de aprovizionarea orașului cu produse agro-alimentare.

Având în vedere rolul Buzăului de centru politic-administrativ, cultural și centru de învățământ, influența sa în teritoriu s-a manifestat în mod cert și în aceste direcții chiar dacă nu s-au elaborat studii speciale în acest sens.

Cea mai importantă etapă înregistrată în dezvoltarea zonei de influență este de dată relativ recentă fiind strâns legată de evoluția complexă a orașului Buzău. Așa cum s-a arătat în capitolele anterioare, orașul Buzău a cunoscut o dinamică deosebită după anul 1965. Pe parcursul deceniului 1970-1980 funcția industrială s-a dezvoltat și consolidat continuu, atrăgând după sine întărirea celorlalte funcții și creșterea populației urbane. În acest context, municipiul Buzău a devenit cel mai important centru de polarizare din zonă, iar relațiile cu spațiul geografic înconjurător au căpătat un caracter tot mai complex.

Din punct de vedere al extensiunii în teritoriu, zona de influență nu prezintă modificări semnificative. În schimb, legăturile oraș-zonă înconjurătoare s-au diversificat și s-au amplificat în mod deosebit. Se poate aprecia că în ultimele decenii zona din jurul orașului Buzău a căpătat trăsături noi, structurate și funcționale, corespunzătoare conceptului modern de zonă de influență urbană.

În prezent, ea ocupă un teritoriu ce se întinde pe o rază de circa 30 km în jurul orașului Buzău, în care se grupează 21 de comune, cu 111 sate, situate în arealul de deal și câmpie. Orașul ocupă, împreună cu zona înconjurătoare, un teritoriu de cca. 1333,6 km², respectiv 1/5 din suprafața județului. În același timp, este de subliniat faptul că numărul de locuitori (cca. 150.000 în mediul urban și 103.000 în mediul rural) totalizează cca. 253.000 de persoane, ceea ce reprezintă aproape jumătate din populația județului. De asemenea, populația rurală din această zonă reprezintă 1/3 din populația rurală a județului (301.048 persoane).

Ca urmare, în prezent, orașul Buzău împreună cu zona sa de influență constituie arealul cu cea mai mare concentrare a populației din cadrul județului.

Influența orașului Buzău se extinde și dincolo de limitele acestei zone, dar în mod diferit.

Spre nord influența se răsfrânge asupra unui spațiu care cuprinde cea mai mare parte a zonei deluroasă și montană situate în limitele județului Buzău. Relațiile din acest areal scad în intensitate pe măsura creșterii distanței față de oraș. Ele au un caracter mult mai neregulat în timp fiind mai frecvente la sfârșit de săptămână și sunt legate preponderent de activitățile de servicii îndeplinite de Buzău și în măsură foarte mică de cele productive. Ca urmare și fluxurile forței de muncă se diminuează foarte mult.

De altfel, în această zonă își manifestă influența și o serie de alte centre cu rol de polarizare pe plan local cum sunt: Nehoiu, Cislău, Pârscov și Berca.

Pe de altă parte, în zona de câmpie, dincolo de limitele zonei periurbane, se conturează un areal de interferență a influenței exercitate de Buzău cu aceea a altor orașe cum sunt Ploiești, Urziceni, Slobozia, Râmnicu Sărat și chiar Brăila.

Stabilirea extensiunii actuale a zonei de influență urbană s-a realizat prin studiul relațiilor specifice existente între oraș și zona înconjurătoare, tratate în continuare.

13.2. Relațiile orașului cu zona de influență

a) *Influența orașului asupra populației din zona înconjurătoare.* Aceasta s-a manifestat prin schimbările intervenite în mobilitatea teritorială definitivă, în caracterul deplasărilor zilnice ale forței de muncă, în structura populației active.

Pentru stabilirea zonei de influență a municipiului Buzău s-a realizat analiza corelată a deplasărilor definitive și a celor diurne la nivelul întregului județ. S-a urmărit, în acest mod, desprinderea arealului de comune în care fenomenele studiate prezintă caractere diferite determinate de apropierea de Buzău. Studiul se referă la intervalul 1977-1982, perioadă semnificativă care coincide cu intrarea în funcțiune la capacitatea finală a tuturor întreprinderilor industriale din municipiul Buzău și în general cu o dinamică deosebită a activității economice.

În ceea ce privește *deplasările definitive*, în perioada 1977-1982, se constată că singurele localități care s-au manifestat ca importante centre de atracție a populației, înregistrând valori pozitive ale sporului migratoriu, au fost orașele Buzău ($32^{0}/_{00}$), Râmnicu Sărat ($24,7^{0}/_{00}$) și comuna Berca ($21,2^{0}/_{00}$). De altfel, așa cum s-a arătat, creșterea numerică a populației Buzăului, în special după anul 1966, s-a făcut într-o proporție de 60% pe seama sporului migratoriu, majoritatea celor sosiți provenind din comunele județului.

În cea mai mare parte a teritoriului județului, respectiv în 80 de comune, valorile sporului migratoriu au fost negative. Aceasta pune în evidență capacitatea slabă de reținere a populației în cadrul județului, ca urmare a unei economii bazată preponderent pe agricultură, a numărului redus de centre de atracție locală, a gradului scăzut de urbanizare. Cel mai mare deficit migratoriu s-a înregistrat într-un areal situat în zona subcarpatică (fig. 13.2) unde valorile au atins - $48^{0}/_{00}$ la Chiliile, - $50^{0}/_{00}$ la Odăile, Pardoși și Racovițeni. Valori mari ale deficitului migratoriu au fost caracteristice și pentru unele comune din câmpie, având în general o poziție periferică în cadrul județului.

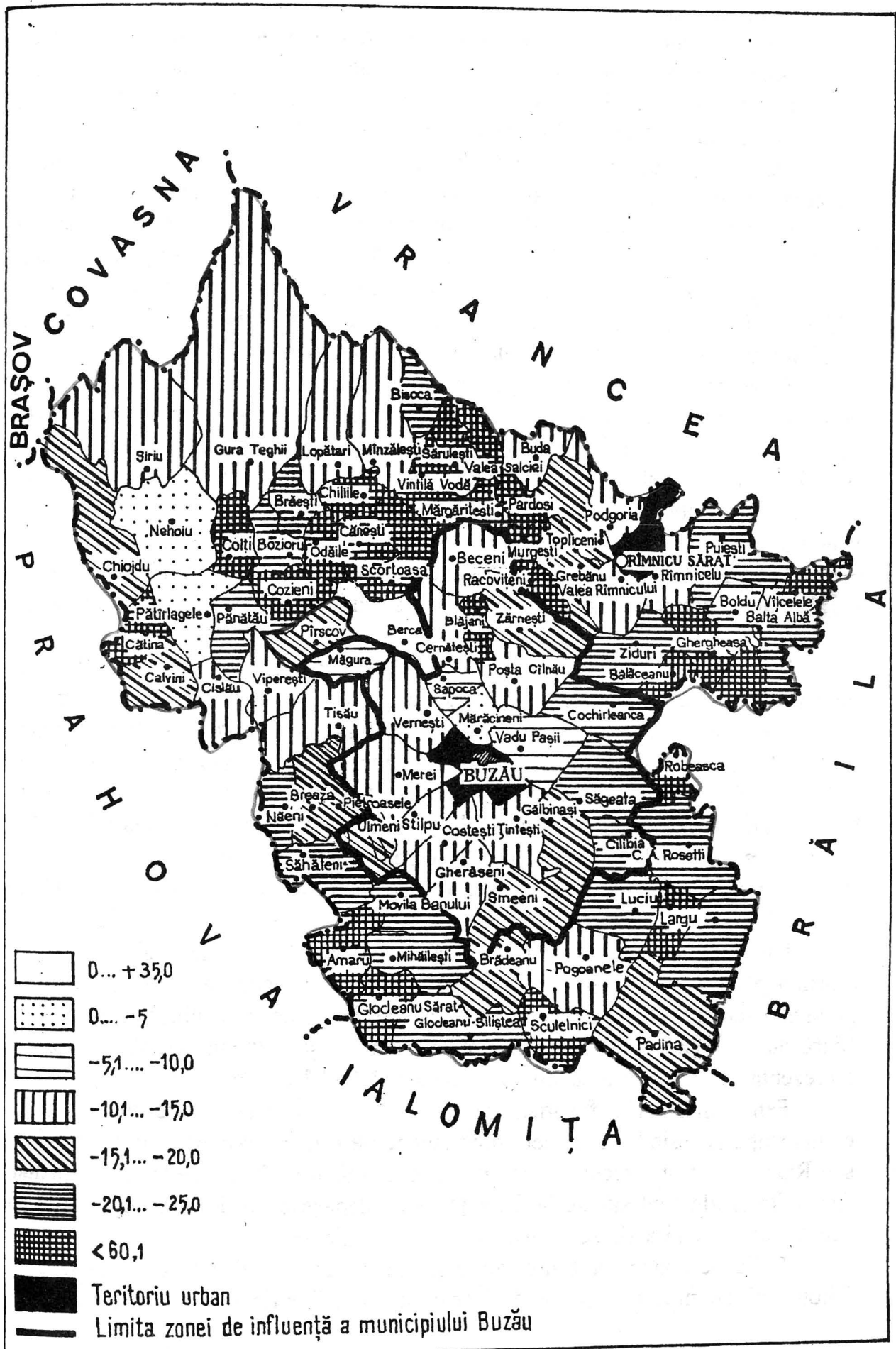

Fig.13.2. Mobilitatea teritorială definitivă a populației în perioada 1977-1982 (‰).

În acest context, comunele din jurul Buzăului și al Râmnicului Sărat s-au detașat net prin valorile mai ponderate ale deficitului migratoriu. De asemenea, este de remarcat și tendința de echilibru a mișcării migratorii din comunele Nehoiu (azi oraș) și Pătărlagele care, împreună cu Berca constituie cele mai importante centre de atracție de pe valea Buzăului, în sectorul montan și subcarpatic.

Este evident, așa cum reiese din figura 13.2, că în jurul Buzăului s-a constituit un areal extins și bine conturat cu valori mai reduse ale deficitului migratoriu, comparativ cu cele din comunele înconjurătoare. Cele mai reduse valori au fost cuprinse între 0⁰/₀₀ și - 10,0⁰/₀₀ (în comunele Mărăcineni, Vadu Pașii și Săpoca). Cea mai mare parte a comunelor s-au înscris în categoria cu valori cuprinse între - 10,1⁰/₀₀ și - 15,0⁰/₀₀. Această zonă a înregistrat, după anul 1982, o ușoară tendință de diminuare a plecărilor și de stabilizare a populației.

Capacitatea de reținere a populației, relativ mai ridicată, a fost legată de crearea a noi locuri de muncă în municipiul Buzău și de posibilitatea populației de a se deplasa zilnic spre oraș în condiții avantajoase. De asemenea, noile cerințe ale orașului, cu o populație în creștere, au determinat dezvoltarea și diversificarea activităților agricole și implicit o mai mare stabilitate a forței de muncă ocupate în aceste sector.

Deplasările diurne ale populației au fost analizate după indicele de navetism, rezultat din raportarea celor ce se deplasează zilnic la totalul populației active din comună.

Municipiul Buzău a reprezentat principalul centru de atracție a forței de muncă, numărul celor ce s-au deplasat zilnic spre oraș constituind 60% din volumul acestor deplasări în cadrul județului. În același timp, cele peste 18.000 de persoane ce se îndreptau spre Buzău reprezentau circa o treime din totalul forței de muncă ce îndeplinea diferite activități în cadrul orașului. Comparând această valoare cu cele înregistrate de alte orașe, de exemplu cca. 17.000 persoane la Galați, 13.700 persoane la Iași, 4.500 la Focșani (Al. Ungureanu, 1980, p.129), sau peste 20.000 la Ploiești, rezultă că deplasările diurne au căpătat în această perioadă o amploare deosebită.

Numărul cel mai mare de navetiști a fost dat de comunele situate în jurul orașului până la o distanță de 25-30 km (fig. 13.3). În comuna Costești 60% din populația activă se deplasa zilnic spre Buzău, iar în comunele Gălbinași, Vadu Pașii, Mărăcineni, Săpoca, Cernătești, Poșta Călnău și Ulmeni numărul acestora reprezenta aproape jumătate din populația activă (40,1-50,0%).

Fenomenul a fost favorizat de apropierea de oraș și de prezența căilor de comunicație accesibile, comunele fiind situate pe drumul național dinspre Urziceni sau Râmnicu Sărat, precum și pe drumul modernizat ce însoțește valea Slănicului. Așezările rurale sunt situate la distanțe ce nu depășesc 20 de km, deplasările din această zonă încadrându-se în izocrona de 30 de minute.

Căile de comunicație favorabile și timpul redus al deplasărilor au făcut ca fenomenul de navetism să se desfășoare în condiții optime și să aibă o contribuție

pozitivă la dezvoltarea așezărilor rurale din comunele menționate, realizând o legătură permanentă între mediul urban și cel rural.

O frecvență mare în teritoriu au avut-o comunele (în număr de nouă) cu valori ale indicelui de navetism cuprinse între 30,1 și 40,0%. Unele sunt situate la distanțe mai mari de 20 km (Săgeata, Zărnești, Măgura), ceea ce a influențat ușor diminuarea fluxului de navetism. Alte comune sunt învecinate municipiului, dar satele lor componente nu au accesibilitate bună la căile de comunicație. Astfel, este cazul unor sate din comunele Merei și Vernești. La aceasta se adaugă și alți factori printre care și importanța deosebită a viticulturii în această zonă, activitate cunoscută prin atracția ce o exercită asupra forței de muncă.

Tot spre municipiul Buzău se îndreaptă, cu prioritate, populația din comunele Smeeni, Cilibia, Cochirleanca, Blăjani și Beceni indicele de navetism fiind de 20,1-30,1⁰/₁₀₀. Acestea sunt situate la distanțe mai mari, de circa 30 km, iar unele dintre ele sunt mai bine dotate din punct de vedere economic și social, în special Beceni, Cochirleanca și Smeeni.

O deosebită importanță o prezintă faptul că din totalul de 18.000 al celor ce se deplasau zilnic spre Buzău, circa 13.500 de persoane au provenit din cele 21 de comune analizate, iar restul din alte direcții, inclusiv din afara limitelor județului.

În legătură cu deplasările diurne ale populației sunt necesare câteva sublinieri importante care justifică de asemenea, includerea acestor comune în zona de influență a municipiului Buzău.

Astfel, din cercetarea fenomenului de navetism la nivelul întregului județ, atât din punct de vedere cantitativ cât și din punct de vedere al direcțiilor de deplasare, se evidențiază cu claritate arealele din jurul celor două orașe în care fluxurile de populație se remarcă nu numai prin intensitatea crescută dar și prin gradul lor ridicat de concentrare, în sensul că marea majoritate a navetiștilor se îndreaptă cu prioritate spre municipiul Buzău și respectiv spre Râmnicu Sărat. Este de remarcat faptul că drumul național dintre Buzău și Râmnicu Sărat reprezintă una dintre arterele pe care se înregistrează cele mai ridicate fluxuri de navetism, ceea ce duce practic la interferența zonelor de influență ale celor două orașe pe această direcție. În afara acestor areale deplasările capătă un caracter dispersat, populația dintr-o comună îndreptându-se în două sau chiar trei direcții diferite.

Pe teritoriul județului se remarcă prezența și altor centre cu rol important în atragerea forței de muncă. Cele mai numeroase se concentrează pe valea Buzăului: Berca, Cislău, Pătârlagele, Nehoiu și Siriu, la acesta din urmă atracția fiind legată de construcțiile hidrotehnice de pe valea Buzăului. În zona de câmpie cel mai important centru de polarizare este Pogoanele.

Populația din comunele situate la marginea județului a fost atrasă într-o măsură însemnată și de centre din afara județului, în primul rând de Ploiești, Urziceni și într-o mai mică măsură de Făurei.

În consecință, în jurul zonei de influență a Buzăului s-a format un areal de tranziție în cadrul căruia puterea de atracție a orașului se interferează cu cea exercitată de celelalte centre de polarizare din județ sau chiar din afara lui.

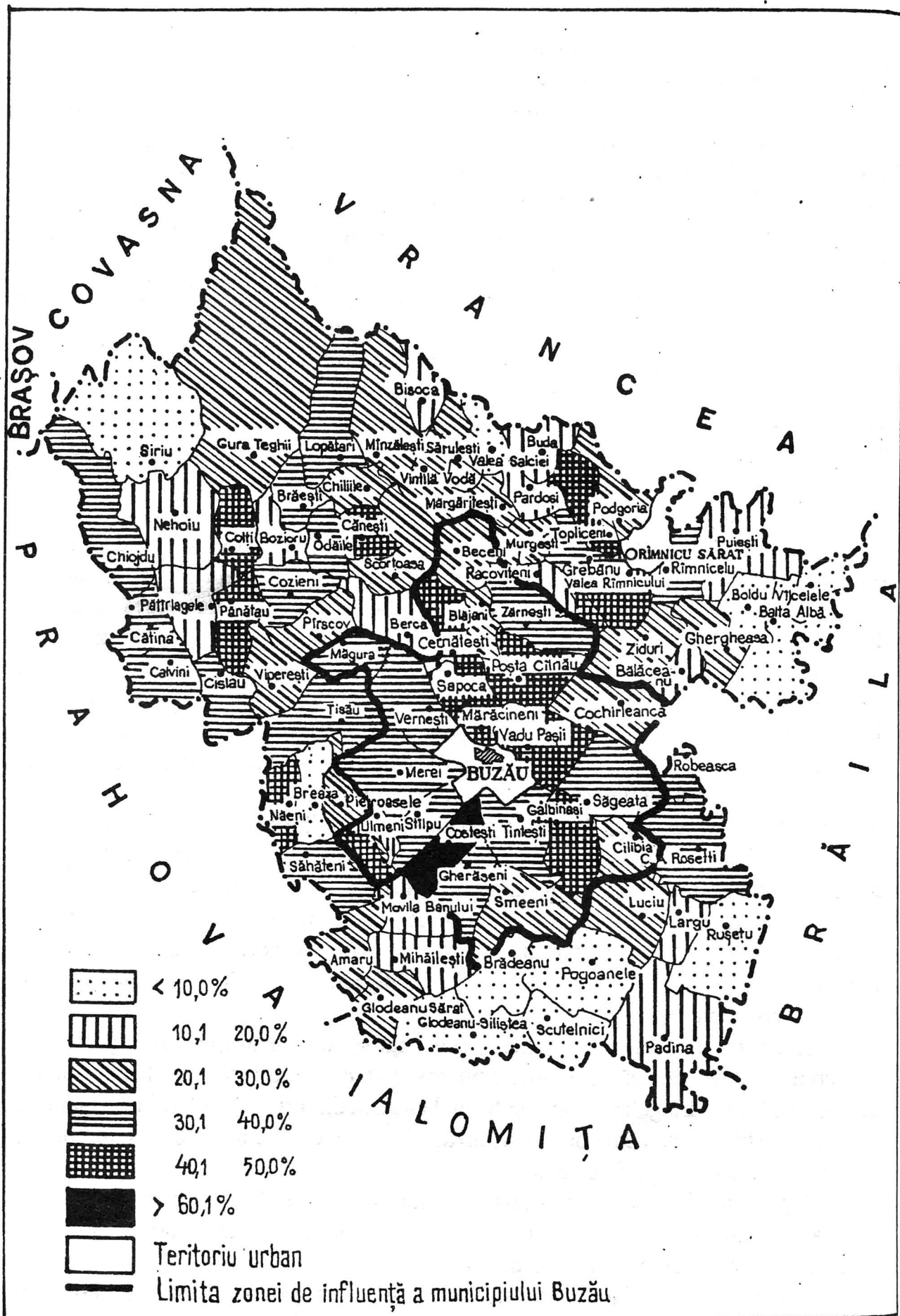

Fig.133. Mobilitatea teritorială diurnă a populației în anul 1982 (după indicele de navetism).

De exemplu, cei ce se deplasau zilnic din comuna Tisău se îndreptau spre Berca, Buzău și Mizil. Populația comunelor din sud-vest: Movila Banului, Mihăilești, Glodeanu Sărat, etc. gravita în egală măsură spre Urziceni și Buzău, iar cei din vestul județului (Năeni, Săhăteni) se îndreptau și spre Valea Călugărească, Mizil, Ploiești, etc.

În concluzie, în jurul Buzăului s-a constituit un areal format din 21 de comune în care populația prezintă un grad mai ridicat de stabilitate exprimat prin valorile mai reduse ale plecărilor definitive și prin caracterul deplasărilor diurne care înregistrează o intensitate deosebită și sunt orientate cu precădere spre municipiu (fig. 13.3).

Este necesar de subliniat că fenomenele prezentate și-au menținut aceleași tendințe până în anul 1990. Transformările din perioada actuală imprimă o nouă evoluție, așa cum va rezulta din capitolul următor.

De asemenea, influența orașului a dus la schimbări importante în structura populației active (v. cap. 14).

b) *Influența orașului asupra agriculturii.* Agricultura din zona de influență a Buzăului a suferit transformări importante căpătând o structură tot mai complexă sub influența creșterii și diversificării necesităților de consum ale orașului.

Caracterul intensiv al legumiculturii s-a accentuat tot mai mult, iar zona de cultură s-a extins din arealul tradițional al luncii Buzăului în zona de câmpie, prin dezvoltarea solariilor și a serelor, apa necesară fiind asigurată prin sisteme de irigații locale.

În domeniul viticulturii s-au efectuat replantări cu hibrizi direct productivi, cu calități superioare ca productivitate și ca rezistență la dăunători.

Pomicultura s-a extins pe noi suprafețe în zonele deluroase, iar la cultura tradițională a prunului s-au adăugat livezi specializate în alte soiuri cum sunt cele de meri de la Căndești (comuna Vernești), sau de vișini și cireși altoiți la Aldeni, pe valea Slănicului, etc. A existat și preocuparea de extindere a viilor și livezilor în câmpie atât pentru diversificarea profilului agricol cât și pentru valorificarea mai bună a unor terenuri slab productive pentru culturile de câmp.

De asemenea, zootehnia a căpătat o importanță crescută prin construirea a numeroase complexe de creștere a animalelor. În anii '70 și la începutul anilor '80 au fost puse în funcțiune unități mari, specializate în creșterea vacilor pentru lapte, a taurinelor pentru reproducere, a ovinelor, porcinelor și a păsărilor pentru carne și ouă.

Schimbările produse în agricultură au fost generate de creșterea cererii de produse agro-alimentare destinate consumului populației urbane și de dezvoltarea întreprinderilor din industria alimentară.

Pentru apovizionarea zilnică a populației cu legume și cartofi cele mai intense legături se stabilesc cu comunele din apropierea orașului situate pe stânga râului Buzău: Mărăcineni, Vadu Pașii și Săgeata.

Laptele și produsele lactate provin atât din comunele menționate anterior cât și din alte zone învecinate cum sunt: comunele Gălbinași, Țintești, Costești, Stâlpu și satul Lipia.

Valea Slănicului și a Călnăului prezintă un profil diferit. Principalele produse oferite de aceste zone sunt fructele și cartofii, urmate de produsele lactate și carne.

Un loc important în aprovizionarea cu fructe (struguri, mere etc.) revine comunelor Vernești și Merei.

Se poate aprecia că produsele obținute în zona de influență satisfac necesitățile de consum ale populației, atât din oraș cât și din mediul rural.

Agricultura a înregistrat în ultimele decenii transformări deosebite căpătând un nou profil, specific zonelor preorășenești.

În ceea ce privește industria alimentară, unele subramuri, cum sunt cele legate de valorificarea legumelor, strugurilor, a laptelui, și de industrializarea cărnii, folosesc materii prime care provin în exclusivitate din zona de influență. În aceste situații arealul de aprovizionare se suprapune cu cel ce asigură și consumul populației.

Pentru alte subramuri, arealul se extinde asupra unor zone mai largi din cadrul județului. Astfel, fructele provin din întreaga zonă deluroasă și sunt valorificate atât la Buzău cât și în alte centre ca Râmnicu Sărat, Pârscov, Cislău.

Zona de câmpie a județului reprezintă în ansamblu principala bază de materii prime pentru industria morăritului și panificației, a zahărului și a uleiului.

Prin creșterea randamentului la hectar și a suprafețelor ocupate cu sfeclă de zahăr, floarea soarelui și soia s-a asigurat necesarul de consum în industriile de prelucrare. Suprafețele ocupate cu plante destinate industrializării au ajuns să dețină, în anul 1985, ponderi foarte mari în structura terenului arabil. De exemplu, acestea erau de 25% în comuna Smeeni, 22% Stâlpu, între 15% și 20% la Cilibia, Gherăseni, Săgeata, Țintești, Gălbinași, Cochirleanca.

După 1990 s-au produs schimbări importante mai ales ca urmare a reducerilor suprafețelor cultivate cu sfeclă de zahăr.

Industria cărnii se bazează, de asemenea, în cea mai mare măsură pe creșterea animalelor pentru tăiere din zonă, un loc important revenind complexelor de creștere și îngrășare a porcinelor din cadrul Societății Romagribuz Buzău și Gălbinași, precum și altor unități de producție situate la Mărăcineni, Lipia, Vadu Pașii etc.

În ansamblu, zona de influență asigură într-o proporție de peste 70% necesarul de materii prime de origine vegetală și animală pentru industria alimentară a municipiului Buzău.

c) *Influența orașului pe plan industrial.* Influența orașului asupra industriei din arealul Buzăului a fost redusă. Ea este legată în primul rând de valorificarea materiilor prime agricole prin dezvoltarea rețelei de centre de colectare a laptelui sau a unităților de depozitare și deshidratare a fructelor.

În general, în comunele din zona considerată, activitățile industriale s-au dezvoltat ca urmare a unor necesități apărute pe plan local. Este cazul centrelor viticole, a centrelor de morărit, a celor de colectare și prelucrare a lânii etc.

Industria materialelor de construcții este frecvent reprezentată prin producția de cărămizi și blocuri ceramice, balastiere, utilizate, de asemenea, pentru satisfacerea cererii locale.

d) *Influența orașului asupra relațiilor de natură comercială.* Un criteriu consacrat, utilizat în stabilirea zonelor de influență urbană, este legat de măsura în care orașul oferă bunuri și servicii populației din zona înconjurătoare. Natura și intensitatea acestor relații depind de mărimea orașului, de caracterele rețelei de așezări și de rangul său în ierarhia urbană.

Așa cum s-a arătat, în județul Buzău, municipiul Buzău este cel mai important centru urban.

Situat într-un județ cu un nivel redus de urbanizare (41,3% populație urbană), cu o economie bazată preponderent pe agricultură, orașul reprezintă pentru populația rurală cel mai mare centru comercial, de învățământ, asistență medicală etc.

În ceea ce privește relațiile de natură comercială, studiile în domeniu s-au bazat pe anchete întreprinse în marile complexe comerciale și au urmărit categoriile de bunuri solicitate și proveniența cumpărătorilor. În cazul orașului Buzău, încercarea de a realiza o asemenea anchetă a oferit unele informații, dar nu suficient de cuprinzătoare. De aceea, am recurs la utilizarea indicatorului vânzări de mărfuri pe locuitor, considerând că acesta ar putea pune în evidență cel puțin unele aspecte ale acestei relații.

Astfel, la nivelul anului 1985, când au existat date la nivel de comună, valoarea medie a vânzărilor de mărfuri prin unitățile comerciale de stat era, în mediul rural, de circa 3.540 lei/loc. Față de aceasta, cele mai reduse valori din județ, între 1.000 - 2.000 lei/loc., s-au înregistrat în comunele limitrofe municipiului Buzău (Stâlp, Costești, Mărăcineni, Vadu Poșei, Gălbinași, Țintești etc.). Din cele 21 de comune ale zonei de influență 9 s-au încadrat în această categorie. Cele mai ridicate valori (3.000 - 4.000 lei/loc.) apar în comunele cu poziție periferică în cadrul zonei, situate la distanțe de 25-30 km (Cochirleanca, Cilibia, Smeeni, Beceni).

La prima vedere situația poate părea paradoxală având în vedere că populația comunelor din apropierea Buzăului era antrenată în mare măsură în activitățile economice ale orașului și realiza venituri mult mai ridicate comparativ cu alte zone rurale. Dar, populația ce se deplasează zilnic în oraș, pentru muncă, efectuează cu acest prilej și o mare parte din cumpărăturile necesare.

Din informațiile culese, a reieșit, că cei din comunele apropiate preferă orașul pentru o categorie largă de bunuri, inclusiv a acelor de folosință curentă. În schimb, pe măsură ce distanța se mărește, populația se deplasează la oraș pentru achiziționarea unor bunuri de folosință îndelungată (mobilă, televizoare etc.).

e) *Influența orașului pe plan cultural și sanitar.* Orașul Buzău este un centru de învățământ cu veche tradiție. În prezent dispune de o rețea de unități școlare bine dezvoltate care atrage un număr important de elevi din județ.

Pentru învățământul liceal, din cele 26 de licee existente în județ 16 se află în Buzău. Numărul elevilor care învață în oraș este de 13.100, respectiv 73,2% din totalul liceenilor din județ (17.800 - în anul școlar 1995/1996). În oraș funcționează și 12 școli profesionale (din 21 câte sunt în județ), 8 școli postliceale (din 10) și 4 școli de maiștri (din 5). Elevii provin din toate comunele județului și sunt cazați în internate școlare.

O pondere ridicată revine celor din comunele limitrofe, mulți dintre ei deplasându-se zilnic către unitățile școlare din oraș. Numărul lor variază de la 125 la Săpoca, la 150-170 la Vadu Pașii, Mărăcineni și Vernești, până la 220 la Poșta Călnău. Cei mai mulți fac naveta în anii I și II de liceu pentru ca în anii terminali să se stabilească în oraș în vederea unei mai bune pregătiri a examenului de bacalaureat.

În ceea ce privește asistența sanitară legăturile se asigură atât prin instituțiile de profil din oraș care coordonează activitatea medicală din județ, cât și prin asistența de specialitate oferită de spitalul județean, care concentrează jumătate din numărul de paturi pentru spitalizare existente în județ.

f) *Rolul recreativ al zonei înconjurătoare a orașului.* Orașul Buzău oferă populației rurale, în special tinerilor, posibilități de recreere și agrement. Sălile de spectacol, cele două stadioane și complexul sportiv, "Gloria", parcurile etc. sunt puncte de atracție nu numai pentru orășeni dar și pentru populația din împrejurimi.

În același timp zona înconjurătoare, în special cea subcarpatică, dispune de un potențial turistic semnificativ care în condițiile unor amenajări corespunzătoare ar putea oferi mai multe posibilități de recreere pentru locuitorii orașului.

Pentru buzoieni, locul cel mai frecventat la sfârșit de săptămână este stațiunea balneoclimaterică Sărata-Monteoru, care oferă atât posibilități de agrement cât și de tratament.

Pădurile Spătaru și Frasinu situate la sud de oraș, motelul Ciuta de pe valea Buzăului sau tabăra de sculptură de la Măgura reprezintă alte locuri de recreere. În taberele de la Sărata-Monteoru și Arbănași își petrec vacanța și elevi din orașul Buzău.

Capitolul 14. Populația

14.1. Evoluția numerică a populației

Popularea unui teritoriu a constituit un proces istoric îndelungat influențat de o mare varietate de factori de natură politică, economică, socială etc.

Dacă zona subcarpatică s-a impus ca un areal de veche și intensă populare, procesul de așezare stabilă a populației în câmpie a avut o evoluție discontinuă.

Secolul al XIX-lea a fost marcat de evenimente importante economice și politice care au impulsivat și valorificarea mai intensă a zonei de câmpie. Liberalizarea comerțului cu cereale, Unirea Principatelor Române, legea de împrumut din 1864, obținerea independenței în 1877 etc. au creat un cadru favorabil atragerii populației în zona de câmpie și constituirii unui număr important de așezări rurale.

Astfel, la începutul secolului al XX-lea în arealul din jurul orașului Buzău, satele mai vechi din zona colinară împreună cu cele din câmpie formau o rețea de așezări bine conturată, care s-a menținut până în prezent cu foarte mici modificări.

Numărul de locuitori ai zonei la recensământul din 1912 a fost de 79.055, valoare ce indică un grad ridicat de populare. S-ar putea face aprecierea că, încă de la începutul acestui secol s-a ajuns la un nivel optim în ceea ce privește relația dintre resursele umane și potențialul economic. Această afirmație poate fi susținută de evoluția numărului de locuitori în acest secol, care pune în evidență atenuarea capacității de atracție a populației în cadrul zonei.

Tabelul 14.1

Evoluția numărului de locuitori în zona de influență a orașului Buzău

Recensământul	Populația	Creșterea medie anuală (persoane/an)	Ritmul de creștere între recensăminte (%)
1912	79055	747	117,9
1930	93266	495	110,2
1948	102687	806,7	107,1
1956	109948	499,2	105,1
1966	115439	299,1	103,1
1977	119028	-982,7	86,7
1992	103305	299,4	130,6
1912-1992			

Din tabelul 14.1 rezultă că evoluția numărului de locuitori s-a caracterizat prin ritmuri de creștere mici de la un recensământ la altul.

În prima jumătate a secolului evoluția a fost influențată mai ales de cele două războaie mondiale.

După 1948 în economia țării au intervenit schimbări importante care au generat apariția unor noi centre de polarizare în teritoriu, dezvoltarea așezărilor urbane, creșterea mobilității teritoriale a populației etc. Deplasările definitive din mediul rural spre cel urban au devenit o caracteristică definitorie a ultimelor decenii cu repercursiuni importante în evoluția numărului de locuitori. Acest fenomen s-a manifestat cu pregnanță în arealul orașului Buzău ritmul de creștere între recensămintele din 1966 și 1977 fiind de numai 103,1%.

Pe ansamblul perioadei 1912-1977 populația a evoluat lent, pe baza unor ritmuri reduse, dar pozitive, înregistrându-se o creștere de 40.973 locuitori.

După 1977 se produc schimbări importante, zona studiată fiind afectată, pentru prima dată de un proces constant de depopulare. Ca urmare în 1992 numărul de locuitori era mai mic cu circa 15.700 persoane, ceea ce înseamnă o scădere medie, în intervalul 1977-1992, de aproape 1.000 persoane/an sau un ritm de creștere de $-13,1\%$.

Tendința de scădere conturată pe parcursul deceniului trecut a atins valori foarte ridicate în anii 1990 și 1991. De fapt, în acești doi ani s-a înregistrat jumătate din volumul total al scăderii din perioada analizată (1977-1992). Situația din anii 1990 și 1991 a constituit o excepție, fapt confirmat de evoluția ulterioară. În 1995 populația era de 102.365 persoane, cu 1.000 mai puțin față de 1992, iar ritmul de creștere de $-9,6\%$ pune în evidență tendința de diminuare a fenomenului de scădere numerică a populației.

Într-o perspectivă apropiată se poate aprecia că nu se vor produce modificări semnificative în dinamica numărului de locuitori. Aceasta va fi influențată pozitiv de reducerea plecărilor definitive, dar va depinde în mare măsură de caracterul mișcării naturale, care însă nu se înscrie în prezent pe coordonatele unei evoluții favorabile.

Analiza de detaliu, la nivel de comune, evidențiază unele diferențieri, mai ales între cele situate în zona de deal și în câmpie (fig. 14.1).

Unele comune din zona colinară, sau preponderent în această zonă, erau, în anul 1912, cele mai mari ca număr de locuitori (Merei, Vernești, Beceni, Zărnești). Câteva dintre ele se înscriu în caracterele generale ale evoluției numărului de locuitori pe ansamblul zonei (Vernești, Măgura, Cernătești, Zărnești). Altele înregistrează mai de timpuriu, comparativ cu restul teritoriului, fenomenul de scădere a numărului de locuitori. Acesta apare încă din 1956 în comunele Beceni, Blăjani și Merei. Atrage atenția comuna Merei a cărei populație era în anul 1912 de 9.617 locuitori (cea mai mare din zonă) și care a ajuns în 1995 la 6.689 locuitori.

În câmpie, evoluția numărului de locuitori se distinge printr-o dinamică mai accentuată și susținută, astfel că între 1912 și 1977 în majoritatea cazurilor s-a produs o creștere de 1,5 - 2 ori. Această situație este specifică comunelor limitrofe

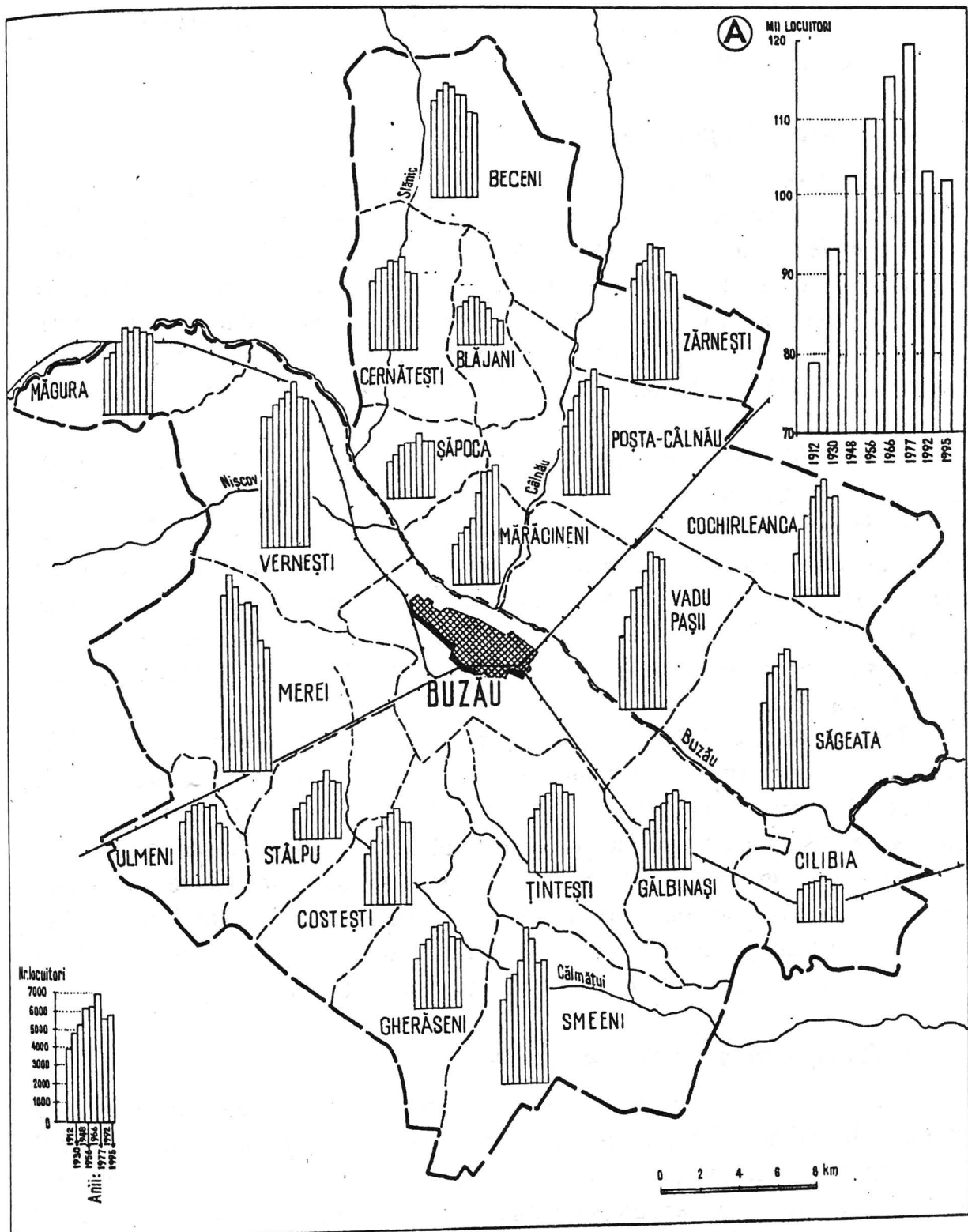

Fig. 14.1 Evoluția numărului de locuitori în zona de influență a municipiului Buzău.
 (A) Evoluția numărului populației pe total zonă de influență (1912-1995).

orașului Buzău. Între acestea se detașează comuna Mărăcineni a cărei populație a crescut de 2,7 ori și este singura cu evoluție pozitivă până în anul 1995.

Și în zona de câmpie populația a scăzut în anii 1992 și 1995 ca efect a situației speciale din anii 1990 și 1991.

14.2. Densitatea populației

În acest secol s-au produs schimbări importante în repartitia populației în teritoriu. Harta densității în anul 1912 (fig. 14.2.) pune în evidență contrastul dintre zona de câmpie și cea colinară. Arealul cu cele mai mari densități (de la 50 până la 100 loc/kmp) cuprindea valea Slănicului, valea Buzăului în amonte de oraș, dealurile Ciolanu și Istrița. În câmpie valorile erau mult mai scăzute, frecvența cea mai mare fiind dată de categoria 40-50 loc./kmp. Cele mai reduse densități se înregistrează în Câmpia Râmnicului (Cochirleanca) și în Câmpia Buzău-Călmățui (Gălbinași, Cilibia).

În anul 1992 densitatea medie în cadrul zonei era de 77,6 loc/kmp față de 59,3 loc/kmp în anul 1912.

Schimbări s-au produs în întreaga zonă dar mai ales în câmpie. În nordul orașului s-a constituit un areal de mare concentrare a populației în care densitatea depășește 100 loc/kmp: Vadu Pașii, Mărăcineni, Săpoca, în comuna Mărăcineni densitatea fiind de 211,9 loc/kmp (fig. 14.3). La nord de acest areal se remarcă creșterile substanțiale de pe valea Călnăului, iar spre vest cele de pe valea Buzăului (Vernești, Măgura).

Revenind la zona de câmpie se constată o creștere generală a densității. În afară de trei comune cu densități sub 60 loc/kmp, în restul teritoriului se înregistrează valori mai crescute ce se situează frecvent în jurul mediei și chiar cu mult peste aceasta (de exemplu arealul din nordul orașului și cel din sud-vest).

Dacă luăm în considerație că în Bărăganul Ialomițean densitatea populației este de 39,9 loc/kmp, se poate aprecia că în jurul Buzăului s-a constituit un areal de concentrare a populației care se detașează în teritoriu chiar și dacă îl privim într-un context mai larg, respectiv cel al câmpiei din această parte a țării.

14.3. Mișcarea naturală și migratorie

Zonele rurale au constituit în mod tradițional principala sursă de creștere a populației. În ultimele decenii mișcarea naturală din mediul rural a fost influențată de un număr considerabil de factori. Plecarea tinerilor de la sat la oraș, creșterea nivelului și duratei de școlarizare, condițiile economice, schimbarea aspirațiilor și a mentalităților s-au reflectat în evoluția mișcării naturale și în primul rând asupra indicelui de natalitate.

La recensământul din 1977, în arealul Buzăului componentele mișcării naturale prezentau încă valori favorabile evoluției numerice a populației.

Natalitatea depășea valoarea medie pe țară (19,6⁰/₁₀₀) în 8 din cele 21 de comune care înregistrau între 20,1 - 25,0⁰/₁₀₀. Alte 10 comune se situau în categoria 15,1 - 20,8⁰/₁₀₀ și numai 3 aveau sub 15⁰/₁₀₀.

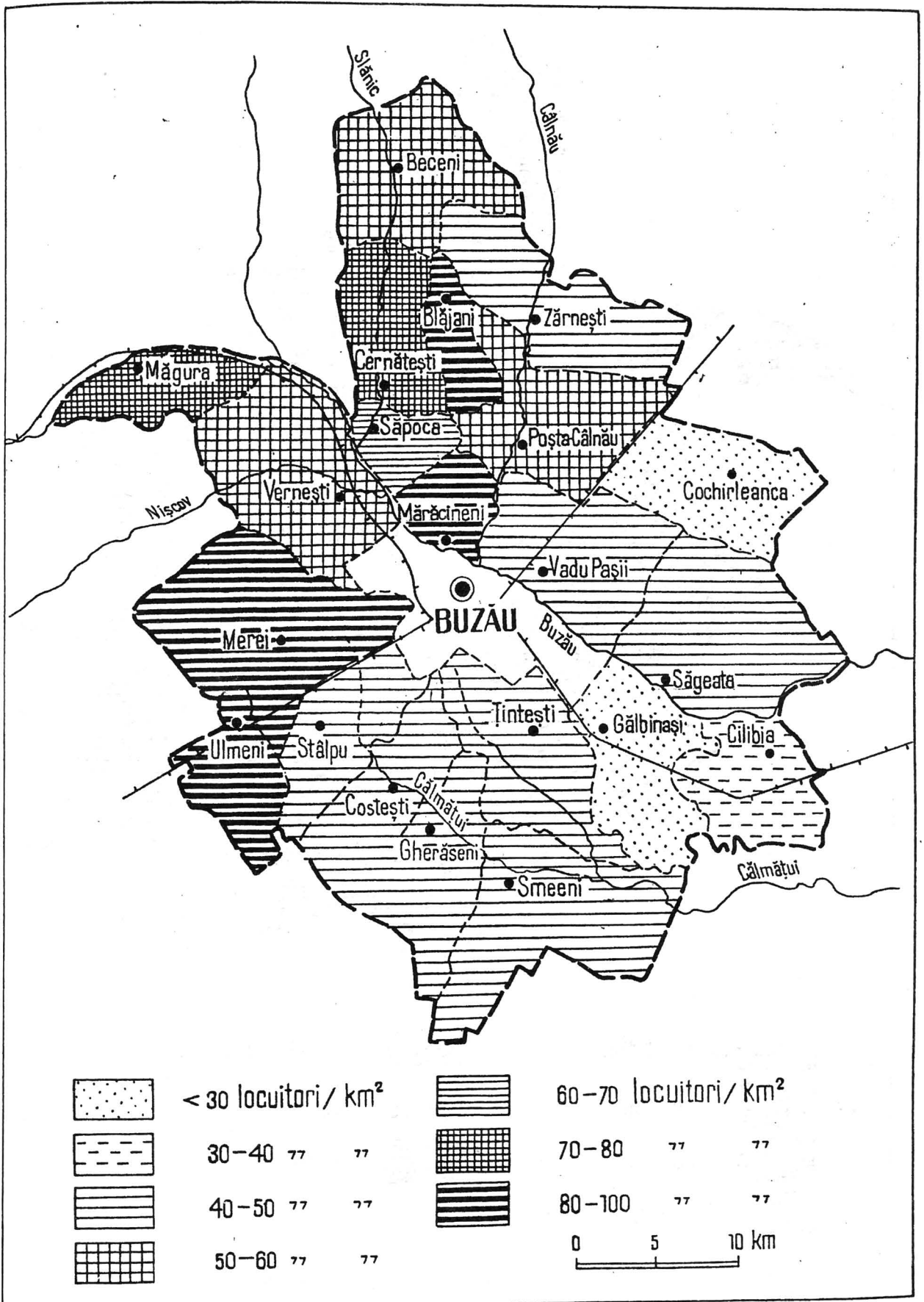

Fig.14.2. Densitatea populației în zona de influență a orașului Buzău în anul 1912.

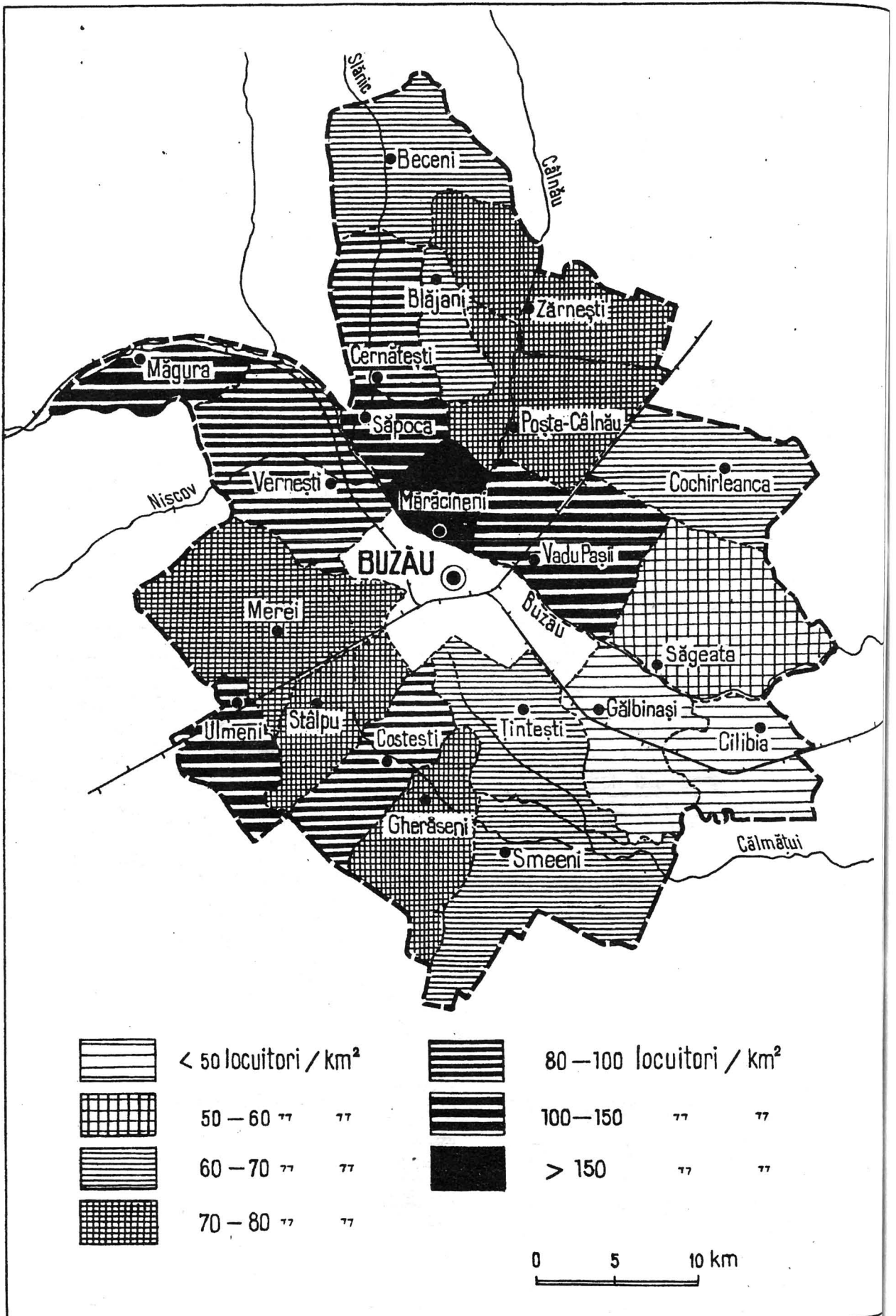

Fig.14.3. Densitatea populației în zona de influență a orașului Buzău în anul 1992.

Mortalitatea era ridicată în 10 comune (10,1 - 15,0‰), celelalte situându-se în apropierea mediei pe țară (9,6‰). În schimb, comunele învecinate orașului Buzău prezentau cei mai reduși indici ai mortalității (Costești 6,3‰, Gherăseni 7,8‰, Mărăcineni 7,7‰).

Din analiza sporului natural se desprind două situații distincte. Pe de-o parte cea a comunelor din câmpie, care prezintă sporuri situate aproape de media pe țară (10,0‰) și frecvent peste aceasta (Costești 15,5‰, Cochirleanca 16,8‰ etc). Pe de altă parte, zona colinară cu valori foarte scăzute pe valea Slănicului (2,2‰ - 6,6‰), pe valea Călnăului (7,1‰), sau în comuna Merei (0,5‰).

Este de subliniat că nicăieri nu s-au înregistrat valori negative ale sporului natural.

În anii '80 se produc schimbări importante în evoluția mișcării naturale, care este caracterizată tot mai mult de apariția unor fenomene nefavorabile.

În anul 1985 natalitatea scade în întreaga zonă, numai o comună depășind 20,0‰. Un număr de nouă comune intră în categoria 15,1‰ - 20,0‰, în timp ce numărul celor cu valori reduse (10,1‰ - 15,0‰) crește la 11. În schimb mortalitatea crește, 18 comune situându-se peste media pe țară (10,9‰) și înregistrând frecvent valori de 11‰ - 15,0‰ și chiar mai mult (Blăjani 20,5‰).

În aceste condiții sporul natural a avut valori negative în 7 comune, 6 comune se situau sub media pe țară (4,9‰), iar restul de 8 comune depășeau 5‰.

Această situație s-a înscris într-un proces de deteriorare a indicilor de natalitate și mortalitate, care s-a manifestat la nivelul întregii țări.

În acest context zona de influență a orașului Buzău a înregistrat o evoluție mai ponderată, situându-se, în ansamblul ei, în jurul valorilor medii pe țară. Ca urmare, și procesul de descreștere numerică a populației a avut un ritm mai lent, sporul natural reușind să compenseze în proporție de 20% - 50% plecările definitive din zonă.

Începând cu anul 1990 tendințele de evoluție negativă a mișcării naturale s-au accentuat în mod deosebit ca urmare a liberalizării întreruperii de sarcină și a deteriorării nivelului de trai. Astfel, natalitatea a scăzut la nivelul țării de la 16‰ în anul 1989 la 10,4‰ în anul 1995. În zona studiată, în anul 1995, 14 comune au avut o natalitate mai mare decât media pe țară, cele mai ridicate valori fiind înregistrate la Cochirleanca (14,9‰), Smeeni (13,0‰), Poșta Călnău (12,6‰) și Mărăcineni (12,5‰). În comunele cu natalitate scăzută aceasta nu a coborât sub 9‰.

Dacă în ceea ce privește natalitatea se poate aprecia că situația a fost relativ mai bună, comparativ cu cea existentă la nivelul țării, mortalitatea a depășit substanțial în majoritatea cazurilor, media pe țară (12,0‰). La Blăjani a avut o valoare aproape dublă (23,8‰) iar la Beceni și Cernătești, pe valea Slănicului, a fost de 17,0‰ - 18,0‰. Singurele comune cu mortalitatea mai redusă au fost Mărăcineni (8,7‰), Cochirleanca (11,5‰) și Țințești (11,2‰).

Ca urmare, sporul natural a avut în ultimii ani o evoluție nefavorabilă foarte accentuată, care ridică probleme extrem de serioase în ceea ce privește perspectiva resurselor de muncă, a impactului asupra unei categorii largi de fenomene

demografice etc. În anul 1995 doar 5 comune din arealul Buzăului au avut un spor natural pozitiv, restul caracterizându-se prin valori negative cuprinse între -0,1‰ și -15,0‰ (fig. 14.4).

Se conturează și o tendință de diferențiere între câmpie și zona colinară.

Astfel, în câmpie se situau singurele comune cu valori pozitive, iar cele cu sporuri negative s-au încadrat preponderent în categoria 0,0 - - 5‰, corespunzătoare mediei pe țară (-1,6‰) și celei din mediul rural al județului Buzău (-4,4‰). În schimb în zona de deal și piemont s-a înregistrat cel mai mare deficit, cu o frecvență mare a valorilor cuprinse între -5,1‰ și -10‰.

Tendința de scădere a sporului natural în această zonă este un fenomen mai vechi care s-a manifestat de-a lungul ultimelor trei decenii. Ea s-a datorat plecării definitive a populației tinere și ponderii ridicate a persoanelor vârstnice, fenomene ce s-au accentuat în prezent și la care se adaugă și creșterea mortalității.

Mișcarea migratorie s-a manifestat în ultimele decenii ca un fenomen foarte dinamic, generat de dezvoltarea economică dar și de disparitățile ce s-au creat între diferite regiuni geografice.

Așa cum s-a arătat, anii '70 și începutul anilor '80 au constituit o perioadă semnificativă pentru creșterea mobilității teritoriale a populației. Valorile plecărilor definitive în perioada 1977-1982 au fost cele mai ridicate din ultimii 30 de ani, chiar dacă privite în contextul județului Buzău au fost apreciate ca ponderate (v. cap. 13.2 și fig. 13.1). Anul 1990 s-a caracterizat prin apariția unor condiții speciale, care au stimulat creșterea deplasărilor definitive. Ca și în alte zone din țară și în orașul Buzău s-au făcut noi angajări în unitățile economice, ce s-au dovedit ulterior nejustificate, și au crescut posibilitățile de stabilire a domiciliului în localitățile urbane. Ca urmare, în anul 1990 s-au înregistrat valori de excepție ale plecărilor definitive. Acestea s-au menținut ridicate și în următorii doi ani, ca apoi, începând din 1993 să prezinte o tendință de diminuare accentuată.

Un fenomen semnificativ ce apare în anul 1995 este prezența sporului migratoriu pozitiv (fig. 14.5). În 7 din cele 21 comune ale zonei de influență sosirile depășeau plecările definitive, aspect foarte important dacă se face comparația cu perioada 1977-1982, când nici o comună nu înregistra o asemenea situație. Pe de altă parte, în majoritatea comunelor, respectiv 10, deficitul migratoriu a avut valori cuprinse între 0,0‰-5,0‰, de 2-3 ori mai reduse față de perioada de referință luată în considerație. În unele comune deficitul este foarte redus fiind posibil ca într-o perspectivă apropiată să se realizeze un echilibru între sosiri și plecări (Vernești 0,2‰, Costești 1,2‰, Săgeata 1,2‰, Măgura 1,5‰).

Cele mai mari plecări s-au produs în comuna Blăjani, care, asociate cu un deficit natural ridicat, fac din aceasta zona cu cel mai intens proces de depopulare din arealul Buzăului. Una dintre cauze este poziția mai izolată în teritoriu datorată nu atât depărtării de oraș sau de alte centre de polarizare, cât mai ales legăturilor de transport defectuoase. La aceasta se adaugă baza economică slabă, gradul ridicat de îmbătrânire a populației, un indice al mortalității foarte crescut.

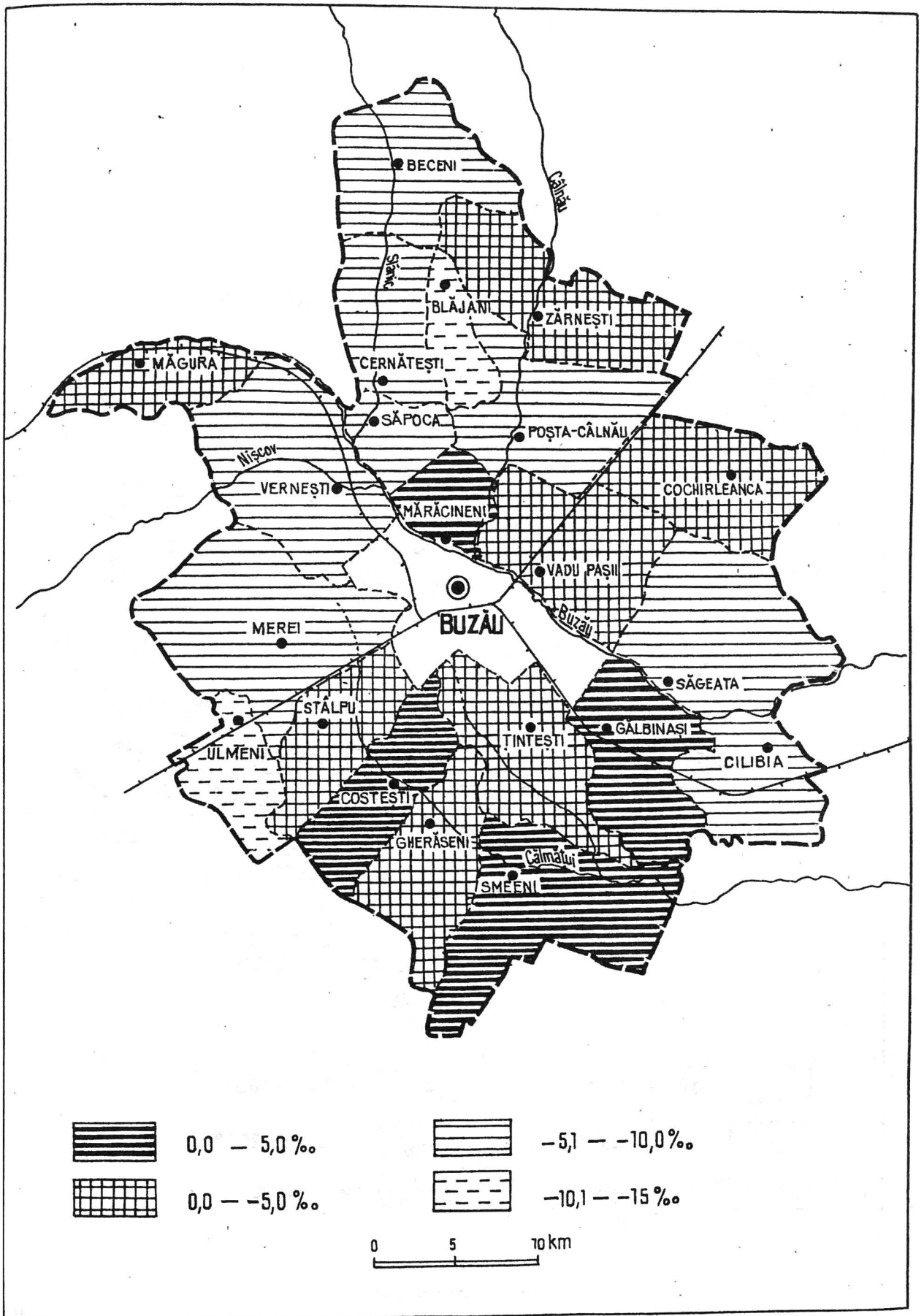

Fig.144. Sporul natural (1995).

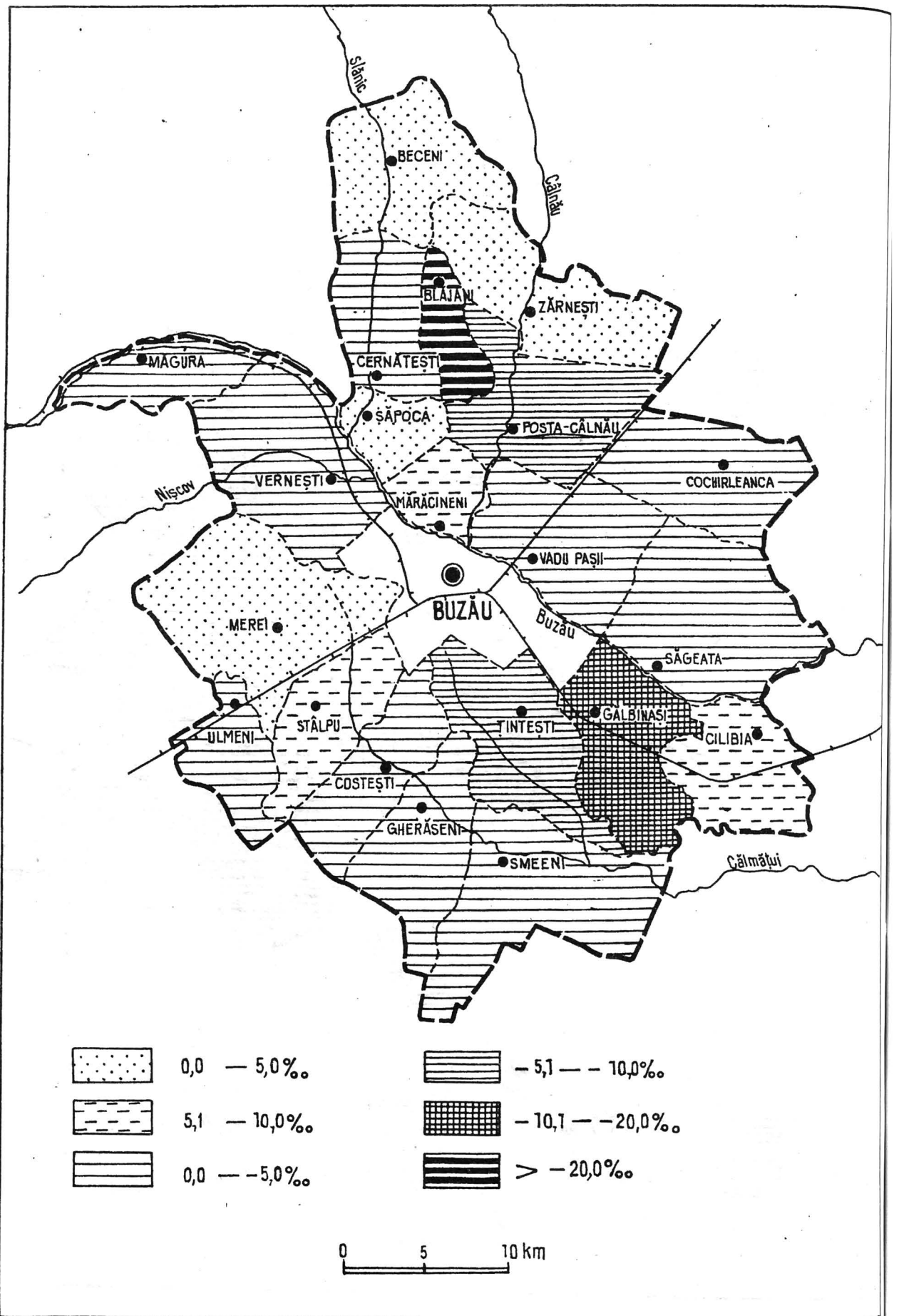

Fig.14.5. Sporul migratoriu (1995).

Ceea ce rămâne important este faptul că în ansamblu se manifestă o tendință de stabilizare a populației și chiar mai mult, de transformare a spațiului analizat dintr-o zonă puternic emitentă într-una receptoare de populație. Această situație este o consecință a noilor conjuncturi apărute în economie, mai ales a disponibilizărilor de personal din sectorul productiv.

Revenirea populației în mediul rural trebuie apreciată ca un fenomen pozitiv care poate contribui la revitalizarea economică a satelor. Aceasta nu este o condiție suficientă, fiind necesară o cunoaștere aprofundată a fenomenului la nivelul țării și elaborarea unor măsuri adecvate de susținere a activităților economice din mediul rural. Până în prezent nu s-a evidențiat existența unor asemenea preocupări. Dimpotrivă, retragerea subvențiilor pentru agricultură, sau reducerea taxelor vamale la importul unor produse, asociate cu costurile foarte ridicate ale lucrărilor agricole, pun sub semnul întrebării evoluția de perspectivă a acestei activități economice.

Este de menționat și faptul că fenomenele apărute în actuala etapă de restructurare economică s-au repercutat și asupra deplasărilor zilnice ale populației. În zona de influență a orașului Buzău acestea s-au redus ca intensitate. Ele se mențin încă la valori semnificative în comunele apropiate, situate la 10 km de oraș, și scad, pe măsură ce distanța crește, spre periferia zonei.

La cauzele generale menționate se adaugă desființarea sistemului de transport organizat de întreprinderi precum și creșterea continuă a prețurilor în transportul public.

14.4. Structura populației

14.4.1. Structura populației pe sexe și grupe de vârstă

Schimbările produse în evoluția mișcării naturale și a mobilității teritoriale a populației s-au reflectat și asupra structurii populației pe sexe și grupe de vârstă. Cea mai semnificativă modificare pusă în evidență de ultimul recensământ din anul 1992 a fost reducerea populației tinere și creșterea celei vârstnice. Comparativ cu recensământul din anul 1977 s-a produs practic o inversare a ponderilor deținute de cele două categorii de grupe de vârstă.

În județul Buzău, situația din mediul rural a fost influențată de diminuarea continuă a natalității, astfel că în anul 1992 grupa de vârstă cuprinsă între 0 și 14 ani reprezenta numai 17,7% din totalul populației. În schimb, populația vârstnică (60 de ani și peste) ajunsese să depășească 25,0%. O situație mai stabilă a înregistrat populația adultă (15-59 ani) care a deținut o pondere de 56,6% (tabelul 14.2).

Față de situația la nivel de județ, în zona de influență a orașului Buzău apar unele diferențieri exprimate prin ponderea ușor mai ridicată a grupelor de populație tânără și adultă și mai redusă cu 2% a celei vârstnice.

Structura populației pe grupe de vârstă în județul Buzău (mediu rural) și în zona de influență la recensământul din 1992 (%)

Grupele de vârstă	0 - 14	15 - 59	60 ani și peste
Județul Buzău - mediul rural	17,7	56,6	25,5
Zona de influență urbană	18,7	58,0	23,3

Comunele limitrofe municipiului se remarcă printr-o foarte bună reprezentare a populației adulte, care ajunge să dețină 62,2% la Mărăcineni, 61,0% la Vadu Pașii și peste 58% la Vernești, Stâlpu, Costești, Gherăseni, Gălbinași. Este semnificativ și faptul că în aceste comune populația tânără depășește 20,0%, iar ponderea celor vârstnici este mai redusă (15,7% la Mărăcineni, 19,1% la Vadu Pașii etc.). Astfel, este pusă încă odată în evidență influența orașului Buzău, care s-a reflectat într-o mai mare stabilitate a populației adulte, iar în cadrul ei a acelora în vârstă de procreere.

La polul opus se află comunele cu populație tânără și adultă sub media zonei și cu grad ridicat de îmbătrânire ce se apropie și chiar depășește 30%. Aceste situații sunt prezentate pe valea Slănicului (comuna Blăjani cu cel mai ridicat grad de îmbătrânire - 35,7%) pe valea Călnăului (Zărnești), dar și în alte părți, la Merei, Ulmeni și Săgeata.

În ceea ce privește structura pe sexe, femeile predomină, deținând 50,7% din totalul populației. În cadrul grupei de 0-14 ani ele reprezintă 49,7%, depășesc 50% (50,7%) din populația adultă și sunt preponderente în cadrul grupei vârstnice (56,7%).

Structura pe grupe de vârstă atrage atenția asupra dificultăților ce vor apărea în perspectivă în asigurarea resurselor de muncă și asupra necesităților creerii unor condiții optime care să contribuie la redresarea natalității.

14.4.2. Structura populației active

Populația activă din arealul Buzăului a cunoscut în ultimele două decenii o continuă descreștere. Dacă la recensământul din 1977 s-au înregistrat 60.523 persoane active ceea ce reprezintă 50,6% din totalul populației, la recensământul din anul 1992 numărul acestora s-a redus la 42.045 iar ponderea la 40,6%.

Cauza acestei evoluții este legată de fenomene demografice și economice deja analizate (plecările definitive ale forței de muncă, etc.) dar și de creșterea numărului de pensionari ca urmare a facilităților apărute în anii 1990 și 1991, de întrerupere a activității înainte de vârstă prevăzută de lege.

Modificări importante s-au produs și în ceea ce privește distribuția populației pe principalele ramuri de activitate, la recensământul din anul 1992 ajungându-se la o situație mult mai echilibrată comparativ cu cea existentă la recensămintele anterioare. Astfel, agricultura antrena 35,0% din populația activă a zonei, industria

33,5%, construcțiile 4%, sectorul terțiar 20%, iar 7,5% a reprezentat persoanele în căutarea primului loc de muncă.

Cele mai accentuate modificări au fost legate de populația activă antrenată în agricultură. De exemplu, dacă în anul 1977 marea majoritate a comunelor (doar cu două excepții, Mărăcineni și Măgura) cuprindeau peste 50,0% din populația activă în agricultură, unele comune mari din câmpie ajungând la 70%, în 1992 numărul acestora s-a redus la patru (Cochirleanca, Săgeata, Smeeni, în câmpie și Blăjani în zona colinară).

De asemenea, agricultura constituie principala activitate ce atrage populația (40% - 50%) la Gherăseni, Țintești, Cilibia și Zărnești (fig. 14.6).

Alte 7 comune se înscriu în jurul valorilor medii ale zonei, iar în 6 comune sunt mai mici decât aceasta. Cel mai redus număr de persoane ocupate în agricultură apare în comunele cu o bază economică proprie mai diversificată (Măgura 7,2%, Săpoca 10,3%, Beceni 14,9%) sau limitrofe orașului Buzău (Mărăcineni 15,8%).

Populația plecată din agricultură s-a orientat cu precădere spre industrie, care a devenit al doilea domeniu de ocupare a forței de muncă.

În unele situații, populația este antrenată în activitatea unităților economice existente în comune (Beceni, Vernești, Măgura, Merei, Smeeni), dar în majoritatea cazurilor locul de muncă se află în alte localități și în primul rând în întreprinderile industriale ale municipiului Buzău.

Cea mai numeroasă populație activă angajată în industrie a fost consemnată în comunele din apropierea Buzăului (Mărăcineni 43,9%, Săpoca 44,3%, Stâlpu 39,0%, Costești 39,0%, Vadu Pașii 37,9%), sau în cele care dispun de întreprinderi proprii (Beceni 47,2%, Vernești 38,1%, Merei 35,4%, Măgura 34,7%). Sub valoarea medie se situează comunele din zona deluroasă: Blăjani (17,0%) și Zărnești (30,0%), iar în câmpie Cilibia (17,8%) Săgeata (2,9%), Smeeni (23,6%), Cochirleanca (24,5%).

Dacă luăm în considerație faptul că industria împreună cu construcțiile dețineau 37,5% din populația activă, rezultă că la recensământul din 1992 acestea depășesc pentru prima dată populația activă din agricultură. Faptul pune în evidență schimbările intervenite în profilul economic al orașului Buzău și al zonei de influență, dar și preferințele populației de a se îndrepta către activități ce pot asigura venituri mai mari decât cele obținute în agricultură.

Activitățile de servicii au reținut numai 20% din populația activă. Între acestea cele mai bine reprezentate au fost transporturile (5,7% din totalul populației active), urmate de comerț, administrație publică învățământ și sănătate. În zona studiată există un important număr de persoane tinere în căutarea primului loc de muncă, care în unele situații atinge valori foarte mari (11,2% la Cilibia, 9,0% la Săpoca și Măgura).

Dacă la aceasta adăugăm și creșterea ratei șomajului, care în județul Buzău a fost una dintre cele mai ridicate din țară (13,6% în anul 1995), situația utilizării forței de muncă ridică noi probleme în prezent și în perspectivă.

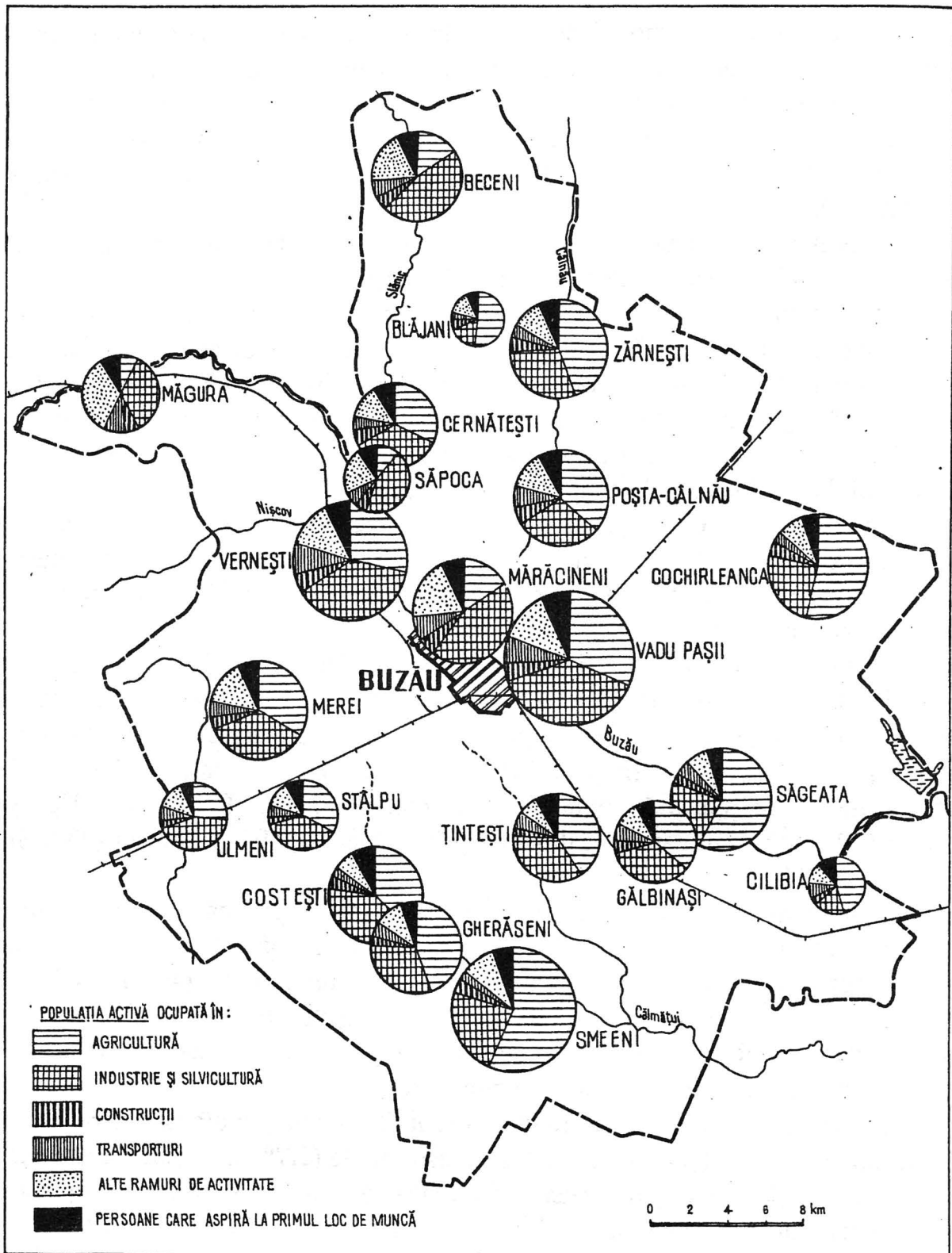

Fig.46. Structura populației active în anul 1992.

Având în vedere caracterele evoluției economice la nivelul țării și procesul de disponibilizare a forței de muncă din industrie, pentru zona studiată ar fi indicată orientarea acesteia spre activitățile din sectorul terțiar. Astfel, s-ar asigura atât noi locuri de muncă cât și îmbunătățirea serviciilor cu caracter social, cultural etc. care să ofere condiții corespunzătoare de trai populației din mediul rural.

Capitolul 15. Așezările rurale

15.1. Geneza și evoluția așezărilor

Prezența omului pe aceste meleaguri este atestată din cele mai vechi timpuri prin descoperirile arheologice ce au scos la iveală numeroase mărturii ale existenței și continuității populației.

Neoliticul a reprezentat perioada de sedentarizare a populației și de constituire a așezărilor cu caracter permanent ca urmare a dezvoltării unor ocupații noi, ca torsul, țesutul și mai ales olăritul, care se adaugă celor principale legate de cultivarea primitivă a pământului și de creșterea animalelor. Dovezi ale vieții materiale datând din această epocă au fost scoase la iveală într-un număr de 27 de localități grupate cu precădere în zona subcarpatică la ieșirea râului Buzău în câmpie și pe valea Călnăului. Neoliticul este bine reprezentat pe valea Slănicului și a Călnăului în localitățile Aldeni, Cernătești, Săpoca, Băești, Vadu Sorești, Pruneni, Sudiți și Poșta Călnău precum și la sud de valea Buzăului în Dealul Ciolanu (Cârlomănești), Dealul Istriței (Săsenii Vechi, Monteoru) în zona luncilor și a teraselor joase din nordul Buzăului (Nișcov, Căndești, Vernești) și în câmpie (Lipia, Țintești, Gălbinași, Maxenu, Vadu Pașii). Se detașează în mod deosebit valea Călmățuiului, ca zonă de intensă locuire, prin frecvența mare a descoperirilor efectuate la Costești, Gherăseni, Sudiți, Cremenea, Bălaia, Smeeni, Moisica, Sălcioara, Albești.

Culturile materiale Criș, Boian, Gumelnița și Cucuteni, caracteristice neoliticului, sunt bine reprezentate, iar în unele localități ele se suprapun formând complexe arheologice de o deosebită importanță, ca la Aldeni, Băești, Vadu Sorești, Monteoru și pe valea Călmățuiului.

În *epoca bronzului* comunitățile umane încep să locuiască în așezări întărite, iar descoperirile de necropole, obiecte, arme și podoabe de bronz de la Sărata-Monteoru, Cârlomănești, Gura Sărății, Aldeni, Cernătești, Izvorul Dulce, Gherăseni-Sudiți etc., pun în evidență o intensă locuire în această zonă.

La Sărata-Monteoru, pe dealul Cetății, a fost descoperit un bogat complex arheologic datând din neolitic și din epoca bronzului, pe seama căruia s-au putut defini principalele trăsături ale culturii Monteoru, cu o largă răspândire în aria subcarpaților de la curbură. Complexul din dealul Cetățuia cuprinde o așezare fortificată situată pe platoul Poiana Scorușului, cu un șanț de apărare spre răsărit, de unde se pătrundea dinspre câmpie. În cadrul ei colibe erau construite din frunzare din lemn cu lipitură de pământ și podele subțiri din lemn (Mioara Turcu, 1985, p. 145). În ultima perioadă a bronzului locuințele dispuneau și de socluri de piatră. Este semnalată și o construcție mare din bolovani de râu folosită ca loc de cult sau casă tribală. În imediata apropiere existau șase cimitire de înhumăție, dintre care trei

au fost distruse. Ele aparțin fazei de sfârșit a culturii Monteoru. Înhumății erau înmormântați chirchiți, cu un inventar variat bazat pe ceramică, coliere, brățări, inele de buclă, inele de deget din bronz, săgeți din silex și os, perle din sticlă de formă rotundă sau stelară. Incinerația s-a folosit numai pentru copii.

Epoca fierului este dominată de geto-daci care se vor individualiza tot mai mult în cadrul marii familii a tracilor. Prima perioadă (Hallstatt) este pusă în evidență de uneltele și armele de fier, precum și de vasele de lut lucrate la roată descoperite la Sărata-Monteoru, Izvorul Dulce, Săsenii Noi, Cârломănești, Poșta Călnău, Costești, Gherăseni, Moisica.

Începând cu cea de a doua vârstă a fierului, La Tène, descoperirile arheologice evidențiază o puternică dezvoltare a meșteșugurilor și un progres marcat al metalurgiei fierului. Ea corespunde cu perioada de cristalizare și maturizare a culturii geto-dacilor, de formare a primului stat unitar dac sub conducerea lui Burebista. În cadrul așezărilor ce datează din această epocă se detașează cele fortificate cu caracter de cetate cunoscute sub denumirea de "Davae" cum sunt cele descoperite la Cârломănești, Căndești și Cernătești.

Dava de la Cârломănești, cunoscută de Alexandru Odobescu încă din anul 1871, purta numele de "Movila cu cetate" de la gura Nișcovului. Primele cercetări sistematice au început în anul 1967, fiind reluate în perioada 1972-1979 când a fost pusă în evidență cetatea dacică datată între mijlocul secolului II î.e.n. și mijlocul secolului I î.e.n. și "plastica de tip Cârломănești" reprezentată prin statuete zoomorfe și antropomorfe și un fragment de vas pe care este redat un bust uman asupra căruia s-a emis ipoteza că l-ar reprezenta pe regele Burebista.

Începuturile erei noastre sunt marcate de evenimente importante legate de cucerirea Daciei de către romani și formarea poporului român. Așezările din zona Buzăului continuă să se dezvolte în contact direct cu civilizația romană, descoperirile arheologice punând în evidență elemente materiale aparținând *culturii Carpice* specifice secolelor II și III e.n. (la Nișcov, Zorești și Izvorul Dulce). O foarte largă răspândire a avut în secolele II-IV e.n. *cultura Sântana de Mureș*. Purtătorii acestei culturi se ocupau cu agricultura, creșterea vitelor, olăritul, prelucrarea osului și a cornului, metalurgia fierului și a metalelor prețioase. Locuințele de suprafață sau semiîngropate erau grupate în așezări neîntărite situate de-a lungul apelor pe coastele și malurile apărate natural. Printre numeroasele descoperiri (la Băești, Cernătești, Nenciu, Focșănei, Gura Călnăului, Spătaru, Țintești, Maxenu, etc.) se remarcă obiectele de podoabă din aur găsite în mormintele de la Gherăseni și Poșta Călnău, și mai ales tezaurul de podoabe de la Aldeni care dovedește măiestria deosebită dobândită în prelucrarea metalelor și confirmă existența unui centru meșteșugăresc în zona Buzăului.

În secolele V-VII e.n. *cultura Ipotești-Căndești* a fost pusă în evidență la Nișcov, Căndești, Sărata-Monteoru, Izvorul Dulce, iar pentru secolele VIII-XI *cultura Dridu* este prezentă în zona subcarpatică și pe valea Călmățuiului dovedind

continuitatea populației pe acest teritoriu în ciuda condițiilor grele create de năvălirile populațiilor migratoare.

În secolele XII-XIV ținutul Buzăului apare ca o veritabilă punte de legătură între cele trei provincii românești. În anul 1234 Papa se plângea că “falșii (ortodocșii) episcopi de Buzău” îi ademenesc pe locuitorii din sud-estul Transilvaniei. Istoricii au avansat ipoteza că dezvoltarea economică și socială ar fi făcut posibilă existența unei formațiuni prestatale de-a lungul râului Buzău alcătuind o “Țară a Buzăului”.

Cercetările arheologice au devedit incontestabil permanența populației și continuitatea locuirii zonei Buzăului din cele mai îndepărtate vremuri precum, intensitatea deosebită a acestui fenomen exprimată prin frecvența mare în teritoriu a urmelor materiale legate de existența vechilor așezări.

Cercetările efectuate până la această dată în județul Buzău au pus în evidență constituirea unui areal larg în jurul orașului care se detașează de celelalte zone prin numărul mare al descoperirilor arheologice. În cadrul lui se remarcă în mod deosebit zona deluroasă ce a oferit cele mai bune condiții de locuire și de adăpost și care de altfel se integrează în marele areal al subcarpaților de Curbură, caracterizat prin descoperiri de o inestimabilă valoare cum este și cea a tezaurului de la Pietroasa.

O a doua zonă cu vestigii arheologice însemnate o constituie valea Călmățuiului.

Perioada formării statelor feudale găsește pe teritoriul județului Buzău o populație românească numeroasă. Începând cu secolele XIV și XV documentele scrise aduc informații tot mai precise asupra așezărilor omenești referindu-se și la principalele ocupații ale locuitorilor. Astfel, Cernătești apare menționat în a doua jumătate a secolului al XV-lea ca sat cu o recunoscută specializare viticolă (fig. 15.1).

Secolele al XV-lea și al XVI-lea reprezintă o etapă importantă în formarea satelor strâns legată de creșterea numerică a populației. “Saturarea demografică” sau “suprapopularea unui sat” a însemnat, în condițiile economice și sociale de atunci, scăderea capacității de alimentare a unui anumit teritoriu și strămutarea locuitorilor pe un alt loc ce oferea condiții mai bune de trai (Matei D. Vlad, 1973, p. 18). Fenomenul caracteristic care s-a produs în această perioadă, continuat și în secolele următoare, a fost cel de roire a satelor, așezările nou create fiind strâns legate de satul-mată. Un sat s-a împărțit cu vremea în mai multe, aparținând boierului, răzeșilor sau unei mânăstiri. Specific acestui fenomen este faptul că noile sate s-au înmulțit “pe loc” în limitele hotarelor satului stup sau matcă, având loc un proces de sciziparitate.

Până la sfârșitul secolului al XVI-lea sunt atestate în zona studiată un număr de 36 de sate ceea ce reprezintă peste o treime din cele 96 existente în întregul ținut al Buzăului după cercetătorul Ion Donat (1956, p. 75-97). Ele sunt situate cu precădere în zona subcarpatică și piemontană detașându-se printre arealele cu cea mai intensă locuire în cadrul Țării Românești și ocupând locul trei după arealul Târgu Jiu unde s-au consemnat 116 așezări și Baia de Aramă cu 103 așezări.

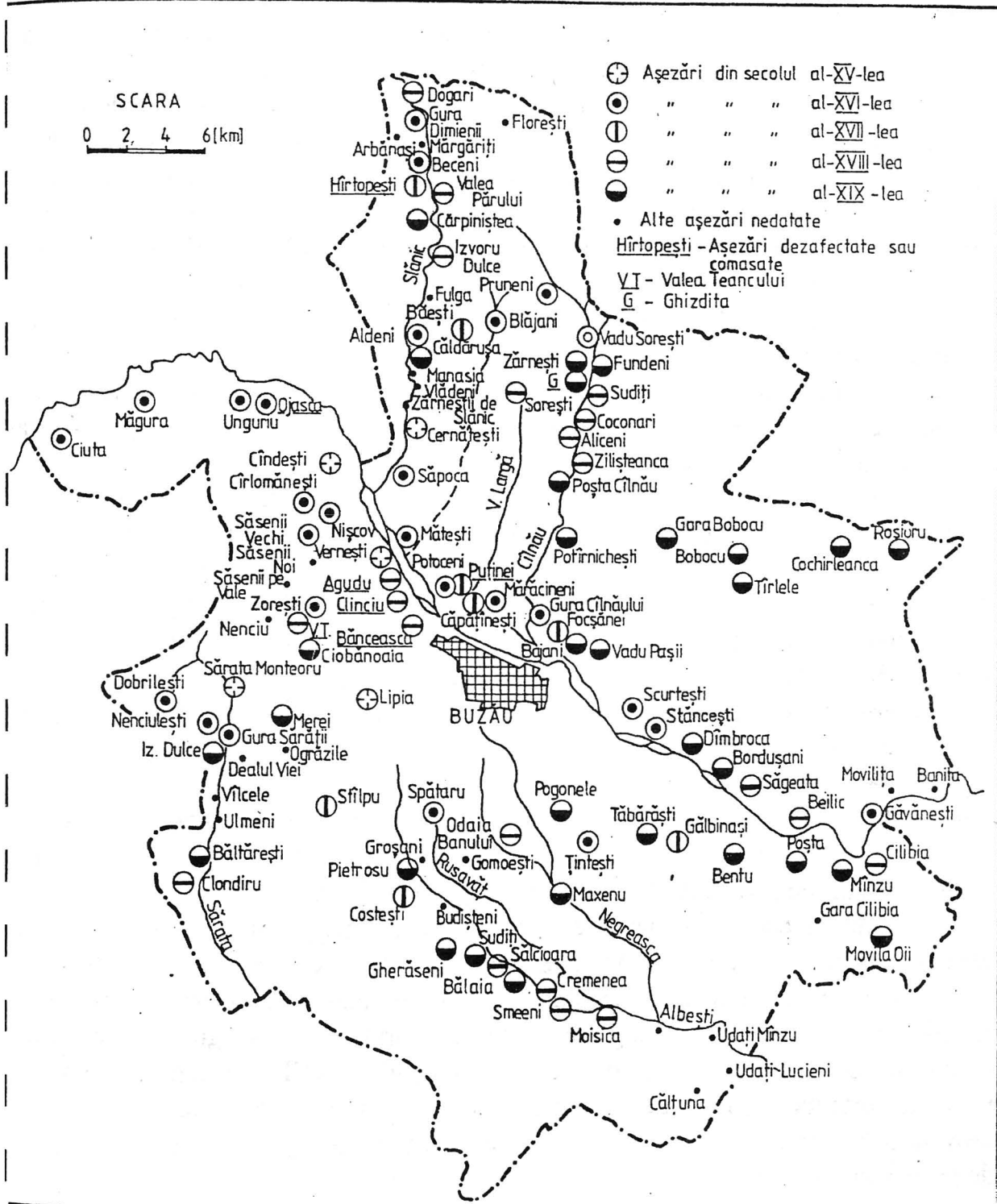

Fig.15.1. VECHIMEA AȘEZĂRILOR DUPĂ ATESTĂRILE DOCUMENTARE

Creșterea numerică a satelor este legată de procesul generat de dezvoltarea economică și de lărgirea relațiilor de schimb. Cultura viței de vie capătă o extindere deosebită ca urmare a condițiilor favorabile dar și datorită veniturilor obținute de marii feudali, vânzarea vinului nefiind supusă monopolului turcesc. Se extinde cultura pomilor fructiferi și capătă o importanță tot mai mare cultura grâului, acesta devenind principalul produs solicitat de Imperiul otoman. Creșterea animalelor și a albinăritului constituie de asemenea ocupații importante ale locuitorilor, produsele obținute fiind foarte solicitate în relațiile de schimb. Printre satele a căror existență datează din acest secol de numără Măgura, Unguriu, Ciuta, Mătești, Potoceni și Mărăcineni pe valea Buzăului, Beceni, Aldeni și Săpoca pe Slănic, Pruneni și Vadu Sorești, în bazinul Călnăului, etc.

Secolul al XVII-lea înregistrează creșterea în continuare a suprafețelor destinate viticulturii care apare pe harta Stolnicului C. Cantacuzino la Cernătești, Săpoca și Buzău, precum și a celor ocupate de cereale, grâul fiind tot mai mult solicitat pe piața internă și externă. Cerințele tot mai mari au dus la înăsprirea fără precedent a exploatării țăranului și la frecventa părăsire a satelor și moșiilor în căutarea altor locuri mai bune. Măsurile de înrobire prin legarea de glie nu au putut stăvili mișcările de populație iar “spargerea” satelor a devenit un fenomen foarte frecvent în acest secol. Ca urmare s-a căutat atragerea populației din alte locuri pentru repopularea satelor părăsite crescând astfel curente de imigrație dinspre Transilvania. Fenomenul populării are în acest secol un caracter foarte complex iar numărul de sate noi apărute este relativ mai redus comparativ cu etapa precedentă. Unele dintre ele au dispărut ulterior (Hârtopești, Putinei, etc), altele se mențin și în prezent (Băești, Căpățânești, Focșanei, etc.).

În secolul al XVIII-lea producția agricolă continuă să sporească, iar creșterea animalelor să reprezinte o ramură de bază a economiei. Se dezvoltă și o serie de meșteșuguri legate de prelucrarea pieilor și a lânii documentele vremii consemnând un mare număr de pive și dârste în bazinul mijlociu al Buzăului.

Condițiile sociale și istorice sunt la fel de nefavorabile țăranimii ca și perioadele anterioare, menținându-se fenomenele cu privire la deplasările populației.

Un element nou apare în legătură cu creșterea numărului așezărilor stabile în câmpie, zonă cu densitate demografică scăzută ca urmare și a nesiguranței create de dese invazii ale turcilor. Cu toate acestea secolul al XVIII-lea reprezintă prima etapă importantă în popularea câmpiei, noile sate fiind întemeiate de populația provenită din zona dealurilor și a depresiunilor subcarpatice, sau cu elemente venite de peste Carpați.

Văile Buzăului și Călmățuiului au oferit cele mai bune condiții de locuire, constituind adevărate artere de pătrundere în câmpie.

În această perioadă sunt atestate documentar așezările Clinciu, Agudu și Bănceasca din nord-vestul orașului Buzău, situate pe dreapta râului, iar pe malul stâng satele Stăncești, Săgeata și Beilic. Pe valea Călmățuiului apar ca așezări noi: Odaia Banului, Cremenea, Smeeni, Moisica și Sălcioara, la care am putea adăuga o serie de sate de vârstă nedeterminată dar în mod cert anterioare secolului

al XIX-lea, (după B. Iorgulescu 1892), cum sunt Gomoești, Grosani, Budișteni, Pietrosu. Tot din această perioadă datează și satul Cilibia.

În zona subcarpatică continuă să apară o nouă generație de sate pe valea Slănicului (Dogari, Valea Părului, Izvoru Dulce, etc.) și a Călnăului unde se remarcă tendința de înaintare a satelor spre zona mai deschisă la contactul cu câmpia (Zilișteanca, Coconari și Aliceni acesta din urmă purtând și denumirea de Slobozia, ceea ce indică originea lui ca sat întemeiat pentru asigurarea forței de muncă pe marile proprietăți).

Se poate aprecia că pînă la sfârșitul secolului al XVII-lea rețeaua de așezări din zona subcarpatică s-a definitivat în cea mai mare parte, structura de bază menținându-se pînă în zilele noastre. În câmpie apare un număr relativ însemnat de așezări noi, dar ritmul este mai lent datorită condițiilor istorice nefavorabile legate în special de conflictele armate în cadrul războaielor ruso-turce. Așezările situate în zona de câmpie au fost cele mai expuse iar unele dintre ele distruse în totalitate. Așa a fost, de exemplu, cazul satului Scurtești (Pârjolul) incendiat și ars complet, a cărui populație s-a refugiat în alte localități revenind abia la începutul secolului următor, refăcând satul și întemeind altele în apropiere.

De-a lungul secolelor locuitorii au fost adeseori nevoiți să-și părăsească satele, dar este semnificativ că niciodată nu a fost vorba de abandonarea lor și că odată cu ivirea unor condiții mai prielnice aceștia au revenit la vechile vetre. Este de precizat că, în procesul de refacere a satelor au fost implicați atât vechii locuitori dar și populația provenită din alte zone. Important rămâne faptul că în acest mod s-a asigurat continuitatea și permanența așezărilor omenești, fenomen ce exprimă legăturile indisolubile stabilite de-a lungul timpului între populația din zona Buzăului și mediul geografic în cadrul căruia și-a desfășurat existența.

În secolul al XIX-lea se continuă procesul de formare a noilor așezări, nota caracteristică fiind dată de înaintarea progresivă în zona de câmpie. Popularea câmpiei a fost stimulată într-o primă etapă de noile posibilități economice pe care le oferă câmpia ca urmare a Tratatului de la Adrianopol (1829), care a însemnat pentru Țările Române liberalizarea comerțului cu grâne și o nouă perspectivă economică avantajoasă.

Pe harta rusă din 1835 sunt consemnate în zona studiată un număr de 65 de sate dintre care 11 reprezintă așezări noi, pentru prima dată atestate documentar, majoritatea situate în câmpie (Bentii, Gălbinași, Mânzu, Movila Oii, etc.). Harta rusă se numără printre primele documente importante care permite aprecierea mărimii așezărilor după numărul de gospodării. În zona subcarpatică satele sunt mai numeroase dar după numărul de gospodării predomină cele cu 30-60 de gospodării, pe care le-am putea califica drept mijlocii în condițiile epocii respective, și sunt frecvente satele mici cu 20 de gospodării. Situația se explică prin asocierea țăranimii majoritatea fiind sate de clăcași. Singurul mai mare cu 92 de gospodării este satul de moșneni Blăjani, iar pe valea Buzăului se remarcă satele Unguriu (103 gospodării) și Măgura (18 gospodării).

Șatele situate la ieșirea râului Buzău în câmpie au beneficiat pe de o parte de o poziție avantajoasă, iar pe de altă parte de apropierea de orașul Buzău. Acestea sunt și cele mai mari după numărul de gospodării. Astfel satul Căndești avea 134 de gospodării, Vernești - 100, Lipia de Jos - 160, Lipia de Sus - 126, Gura Nișcovului - 81. În zona de câmpie ca sate mari sunt consemnate Stâlpul cu 131 gospodării, Albești cu 80 și Smeeni cu 67 de gospodării.

Dacă avem în vedere că în orașul Buzău erau 572 de gospodării și că numai în cele cinci sate mari menționate din apropiere existau peste 600 de gospodării rezultă că zona din jurul orașului a reprezentat un spațiu geografic de deosebită concentrare a populației.

În a doua jumătate a secolului apariția noilor așezări este în bună măsură determinată și de reforma agrară din 1864, cei împroprietăriți cu acest prilej formând satele cunoscute sub denumirea de “sate de însurăței”. Așa sunt satele Vadu Pașii, Dâmbroca, Călnău-Gârbovi și Călnău-Găvanele, incluse ulterior la satul Potârnichești, Bobocul și Roșioru din comuna Cochirleanca. Noii împroprietăriți proveneau de regulă din aceeași zonă geografică mai ales din satele situate la contactul dintre munte și subcarpați. Astfel, satul Vadu Pașii a purtat și denumirea de Brăești, după locul de origine al locuitorilor, iar Vadu-Nou, inclus ulterior la Vadu Pașii, se numea și “Bâscenii” locuitorii săi fiind veniți de pe valea râului Bâsca.

Luând în considerare localitățile consemnate în “Dicționarul geografic al județului Buzău” de către Basil Iorgulescu, rezultă că la sfârșitul secolului al XIX-lea rețeaua așezărilor rurale din zona de influență a orașului Buzău căpătase configurația actuală și cuprindea marea majoritate a satelor care se regăsesc și în prezent. Numărul lor îl depășea chiar pe cel actual datorită prezenței a numeroase sate “de roire”, care aveau să se unească mai târziu cu satul de origine: Căndeștii de Sus și Căndeștii de Jos, Fundeni și Fundenii de la drumul Bogdanului, Bobocu și Bobocu-Siliștea, Potocenii de Sus și Potocenii de Jos, Becenii de Sus și Becenii de Jos, etc. Primele, majoritatea însoțite de apelativul “de sus”, reprezintă satul matcă, iar cele cu apelativul “de jos” sunt satele “roite”. De asemenea, Săsenii Noi și Săsenii pe Vale au fost întemeiate de locuitorii din Săsenii Vechi, iar satul Băjani cu locuitori de pe valea Călnăului (de altfel și toponimul cu semnificația de “sat de băjenari” indică proveniența populației din alte locuri).

În secolul al XX-lea rețeaua de așezări nu a suferit modificări semnificative. Abia în 1964 s-au luat măsuri de schimbare a denumirii unor sate. Dar cele mai importante transformări s-au produs ca urmare a reorganizării administrativ-teritoriale din anul 1968. La data respectivă, în zona studiată rețeaua de așezări era alcătuită din 147 de sate. Măsurile de reorganizare au afectat un număr de 36 de localități, care au fost desființate prin comasarea sau prin includerea unora mai mici în sate mai mari și cu un potențial economic mai ridicat. În general, aceste comasări au corespuns unor realități teritoriale, multe sate ajungând în dezvoltarea lor să se unească (Potocenii de Sus și Potocenii de Jos, Căndești de Sus și Căndești de Jos, etc.)

15.2. Mărimea așezărilor

Mărimea așezărilor constituie o expresie a modului de adaptare a colectivităților umane la condițiile naturale și istorice, precum și a nivelului de dezvoltare economică.

Având în vedere trăsăturile caracteristice ale regiunii studiate, în analiza evoluției așezărilor după mărime am luat în considerație următoarele categorii: așezări foarte mici (sub 250 de locuitori), mici (între 251 și 500 de locuitori), mijlocii (între 501 și 1.000 de locuitori), mari (între 1.000 și 2.000 de locuitori) și foarte mari (peste 2.000 de locuitori).

În anul 1912 satele foarte mici, mici și mijlocii predominau reprezentând 3/4 din numărul total al așezărilor (fig. 15.2). În zona subcarpatică așezările au beneficiat de condițiile favorabile de localizare de pe valea Slănicului, a Călnăului, valea Buzăului și din Dealul Istrița. Foarte frecvent însă cadrul natural a avut un rol limitativ în evoluția vetrelor de sat. Mărimea satelor a fost legată și de caracterul activităților economice (pomicultură, viticultură și creșterea animalelor) care au generat o distribuție specifică a proprietăților și un anumit tip de relații între vatră și moșie. Nevoia de a fi cât mai aproape de terenurile agricole explică în bună parte dispersarea populației într-un număr mai mare de sate dar de mărimi mai reduse.

Este semnificativă situația de pe valea Slănicului unde între Săpoca și Dogari, pe o distanță de numai 25 de km s-au constituit 15 așezări, dintre care mai mult de jumătate (8 sate) erau mici și foarte mici.

În zonele cu viticultură dezvoltată apar două situații diferite. Pe valea Călnăului așezările sunt bine grupate și predomină cele mijlocii și mari, ceea ce corespunde specificului viticol. În schimb, o situație mai puțin caracteristică zonelor viticole apare în partea estică a dealului Istrița. Aici așezările sunt mult mai dispersate în teritoriu, iar jumătate dintre ele erau sate mici și foarte mici. Este totuși necesar de remarcat că principala comună din zonă, Merei, era cea mai mare, ca număr de sate și ca număr de locuitori, din zona studiată.

O zonă de atracție a populației, bine individualizată, a constituit-o valea Buzăului. Condițiile de habitat favorabile, activitatea economică mai diversificată etc. au dus la dezvoltarea unor așezări mijlocii și mari atât în sectorul subcarpatic cât și în câmpie.

Zona de câmpie cu așezări mai noi s-a caracterizat prin prezența dominantă a așezărilor mijlocii și mari. De altfel, aici sunt situate și singurele sate foarte mari din zona studiată (Smeeni, Gherăseni, Lipia).

În anul 1992, după o evoluție ce s-a extins pe o perioadă de 80 de ani, rețeaua de așezări prezintă un echilibru mai mare între principalele categorii de sate după mărime (mici, mijlocii, mari) (tabelul 15.1).

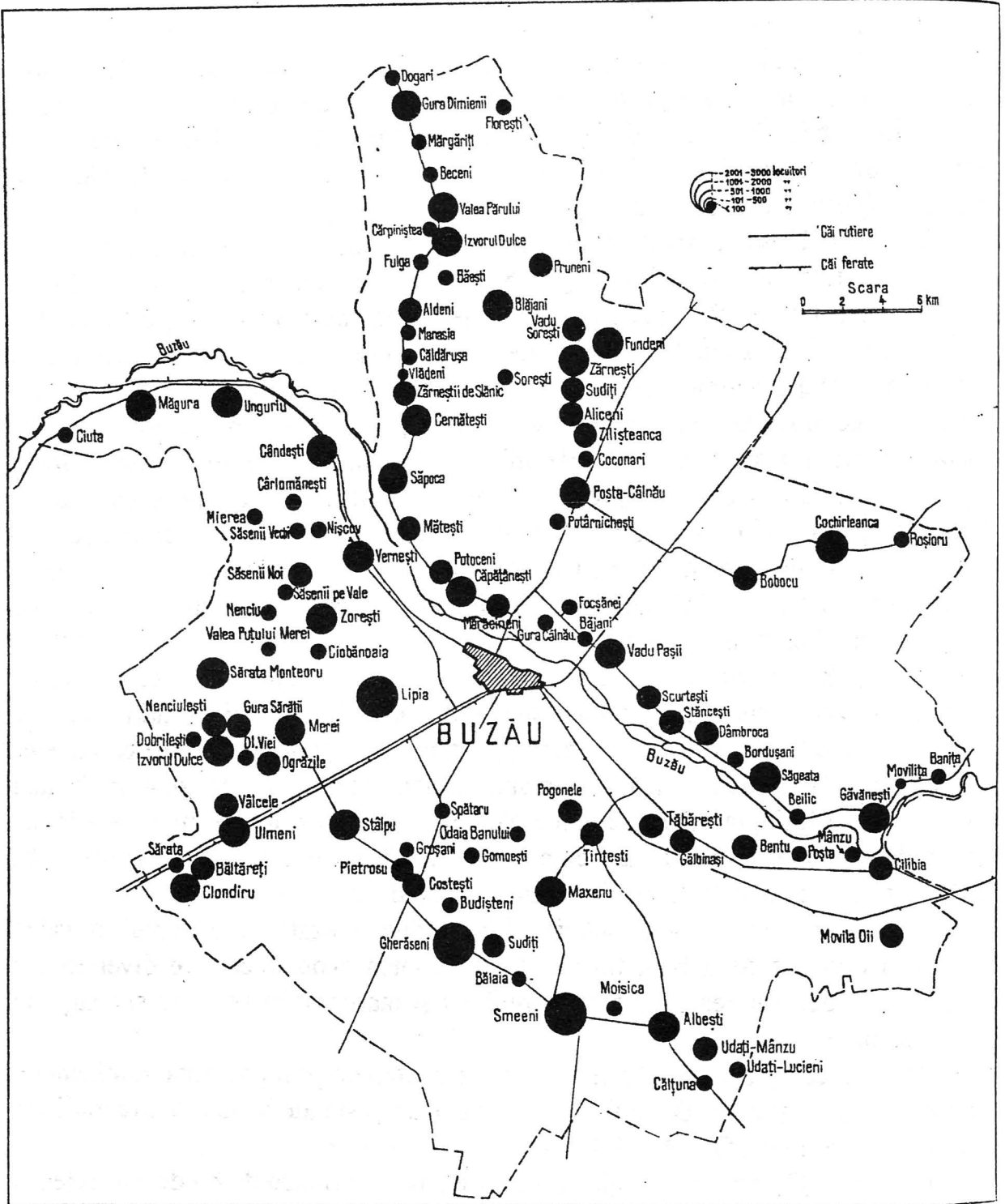

Fig.15.2. Mărimea satelor după numărul de locuitori în anul 1912

Gruparea așezărilor după mărime în anul 1992

Categoria de mărime	Număr de așezări	Ponderea în numărul total	Populația locuitori	Ponderea în totalul populației
Sub 250 locuitori	16	14,4	1.627	1,6%
Între 251 și 500 locuitori	30	27,1	11.671	11,3%
Între 501 și 1.000 locuitori	25	22,5	18.407	17,8%
Între 1.001 și 2.000 locuitori	27	24,3	37.278	36,1%
Peste 2.000 locuitori	13	11,7	34.322	33,2%
Total	111	100%	103.305	100%

Unele sate s-au dezvoltat evoluând într-o categorie de mărime superioară, cea mai mare creștere producându-se în cadrul categoriei de așezări foarte mari care cuprinde un număr de 13 localități (față de 3 în anul 1912).

Cu toate că satele cu mai puțin de 1.000 de locuitori continuă să predomine numeric (71) ele dețin numai 30,7% din populația zonei. În schimb cele 40 sate mari și foarte mari grupează 69,3% din populație.

Satele din prima categorie (sub 1.000 de locuitori) au avut o evoluție dificilă fiind marcate de descreșterea sau stagnarea populației (fig. 15.3)

Satele care sunt în prezent mari și foarte mari au fost cele mai dinamice ca urmare a dezvoltării lor economice.

În profil teritorial, la recensământul din 1992, s-au conturat mai multe situații diferențiate.

- Pe valea Slănicului au predominat fenomenele de descreștere și stagnare; chiar și satele cu evoluție pozitivă au avut creșteri valorice reduse menținându-se în aceeași categorie de mărime.

- Pe valea Călnăului satul Fundeni a fost singurul care a avut o creștere semnificativă.

- În partea centrală a Culmii Blăjeni satele au înregistrat un proces accentuat de depopulare.

- În arealul Istriței și al depresiunii Nișcov depopularea a căpătat un caracter generalizat, de altfel, în concordanță cu evoluția negativă a fenomenelor demografice manifestate în zonă în ultimul timp și prezentate anterior (cap. 14.). Cauzele s-ar datora numărului mare de așezări mici și mijlocii cu capacitate economică redusă dar și situațiilor nefavorabile ce au afectat viticultura în ultimii ani. De altfel, și celelalte comune din Culmea Istriței prezintă tendința de depopulare (Pietroasele, Breaza, Năeni). Este un fenomen recent și nespecific zonelor viticole ceea ce justifică presupunerea că această evoluție are la bază cauze mult mai complexe.

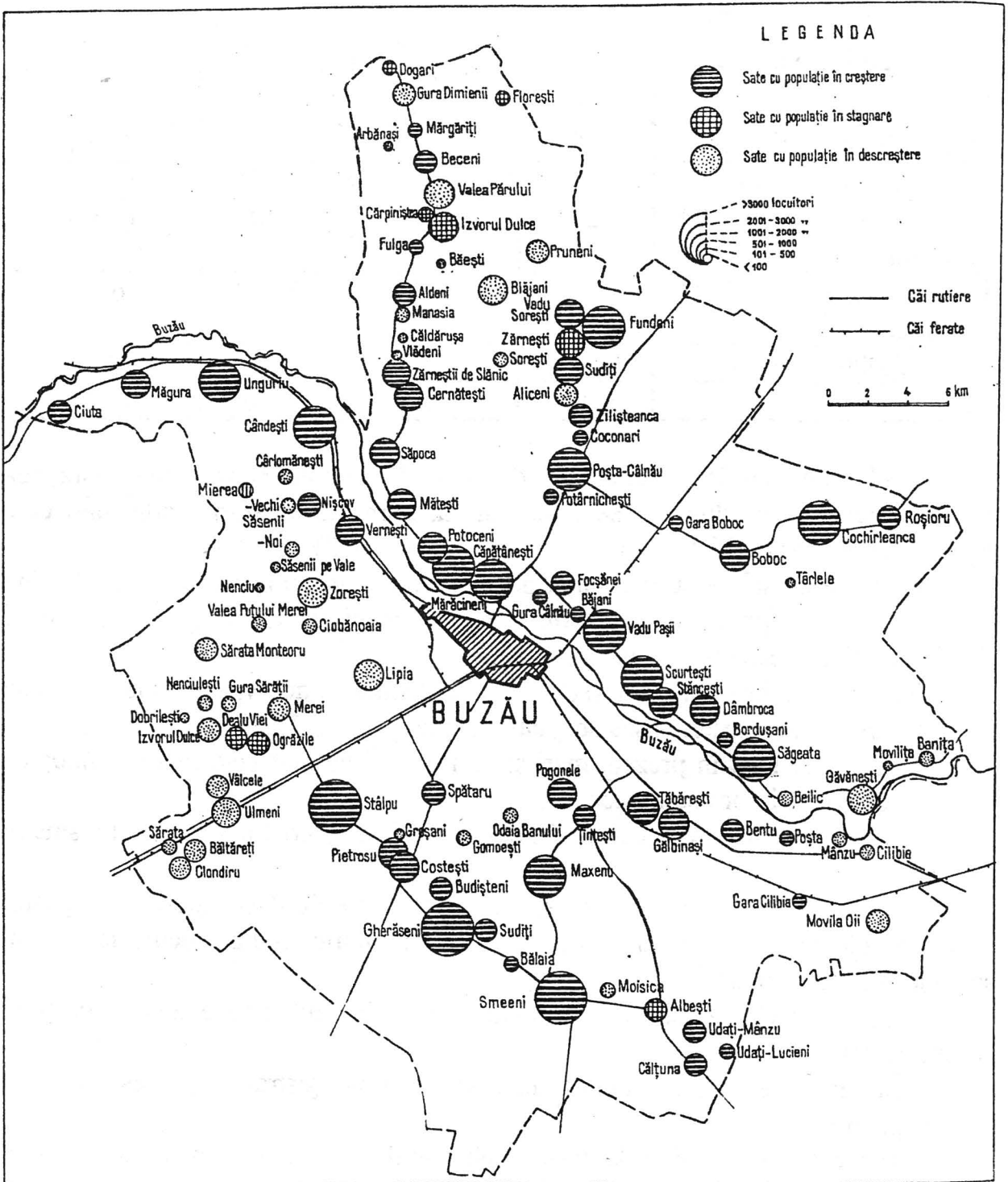

Fig.15.3 . Mărimea satelor după numărul de locuitori în anul 1992 și tipurile de sate după evoluția demografică între 1950 și 1992

- Așezările de pe valea Buzăului au avut cea mai dinamică evoluție, rețeaua actuală fiind dominată de prezența satelor mari și foarte mari.

- Așezările din zona de câmpie de la nord și sud de valea Buzăului, au avut, de asemenea, o evoluție ascendentă remarcându-se mai ales localitățile Stâlp, Gherăseni și Smeeni ce depășesc 3.000 de locuitori fiind cele mai mari din întreaga zonă cercetată.

Ca urmare, în zona subcarpatică rețeaua de așezări continuă să fie dominată de prezența așezărilor foarte mici, mici și mijlocii cu tendința de scădere, stagnare sau cu creșteri foarte reduse.

Evoluția în perspectivă va depinde de capacitatea de adaptare a populației la noile condiții economice. O cale de redresare ar putea fi susținerea economică și dezvoltarea localităților mari, mai reduse numeric, care să devină centre de dinamizare a activității dintr-un anumit spațiu rural.

În câmpie, inclusiv valea Buzăului, cea mai mare frecvență o au așezările mijlocii, mari și foarte mari care pe ansamblul perioadei dintre anii 1912 și 1992 s-au încadrat în categoria satelor cu populație în creștere. Aceasta s-a datorat aportului de populație din zona subcarpatică, stabilită de-a lungul timpului în zonele în care dețineau proprietăți (Cochirleanca, Cilibia, Smeeni); o altă cauză a fost legată de caracterul mai diversificat și mai dinamic al agriculturii la care s-au adăugat și creșterea economică și a influenței orașului Buzău.

15.3. Tipurile morfostructurale de așezări

Specificul activităților agricole și diversitatea cadrului natural s-au reflectat în evoluția teritorială a satelor generând o varietate de tipuri după forma vetrei, textură și modul de grupare a gospodăriilor.

Văile râurilor au oferit cele mai bune condiții de localizare a vetrelor de sat, în special în zonele înalte. Această situație este caracteristică și pentru zona deluroasă din spațiul cercetat, unde apar situații specifice în funcție de aspectele morfologice ale văilor principalelor râuri.

Astfel valea Slănicului se caracterizează, în sectorul studiat, prin extensiunea mai mare a teraselor, mai ales la sud de Gura Dimienii, reprezentate prin două terase aluviale și 1-2 terase de luncă, bine reprezentate în buclele de meandru (M. Ielenici, 1978, p. 129). În unele sectoare podurile acestora pot ajunge la lățimi de 300-500 m. De asemenea, albia se lărgiște treptat ajungând în sud la 150 m. Un alt element îl reprezintă caracterul meandrat al râului Slănic, care se accentuează între Beceni și Săpoca ajungând la un indice cu valoarea 1,8. Această prezentare mai amănunțită a fost necesară deoarece într-adevăr localizarea vetrelor de sat pe valea Slănicului reflectă foarte sugestiv condițiile locale.

Astfel satele s-au dezvoltat alternativ de-o parte și de alta a râului, mai ales pe latura concavă a meandrelor unde valea are o extensiune mai mare (fig. 15.4).

Satele mari (Săpoca, Cernătești, Zărneștii de Slănic, Izvorul Dulce, Valea Părului) au beneficiat de prezența umerilor de terasă, cu poduri care au permis dezvoltarea vetrelor cu formă alungită. Evoluția economică și creșterea populației au

impus și extensiunea teritorială care s-a realizat prin construirea noilor gospodării pe versanții din apropiere. Această parte reprezintă zona mai nouă a satelor. Ca urmare satele mari au o formă predominant alungită dar se remarcă și prin dezvoltarea semnificativă în lățime.

Textura are un caracter combinat cu rețea de drumuri alungite și mai regulate în zona veche și cu o textură dezordonată pe versant.

O caracteristică importantă este dată de structura gospodăriilor care sunt bine grupate în vatra satului prezentând un grad de răsfire mult mai redus comparativ cu alte zone din subcarpați.

Spre deosebire de acestea, satele mici au centre de formă neregulată și gospodăriile mult mai distanțate.

Valea Slănicului apare ca o zonă cu un grad ridicat de umanizare în care satele se prezintă într-o succesiune continuă asemănătoare cu cea întâlnită în subcarpații Olteniei.

O situație asemănătoare apare și pe valea Călnăului, cu deosebirea că malurile abrupte, cu înălțimi de 10-15m, au impus concentrarea vetrelor pe terasele situate pe stânga râului (fig. 15.5).

Excepție face satul Zărnești care s-a dezvoltat pe pantele estice ale Culmii Blăjani prezentând formă poligonală și o textură neregulată.

Pe valea Buzăului, terasele a patra și a treia, cu podul bine dezvoltat și cu resurse de apă de calitate, au constituit suportul teritorial pe care s-au dezvoltat satele Unguriu, Măgura și Ciuta. Forma vetrelor are un caracter complex, fiind alcătuite dintr-o parte alungită de-a lungul șoselei și cu extensiune mare și o altă parte situată în partea centrală unde vatra urcă pe versantul nordic al dealului Ciolanu, prezentând o formă poligonală și o textură neregulată. Spre deosebire de acestea satul Căndești, dezvoltat pe terasa a doua, a beneficiat de extensiunea mare a acesteia. Vatra, de formă poligonală și textură dezordonată, se caracterizează prin ponderea ridicată a terenurilor cultivate și printr-un grad mai accentuat de dispersie a gospodăriilor.

În Dealul Istriței, pantele mai mari, gradul de fragmentare mai ridicat și văile înguste au creat condiții de habitat mai puțin favorabile. Așezările situate pe valea Sărata și pe afluenți sunt în general mici și corespund tipului de sat caracteristic zonei subcarpatice cu forme areolare și structură răsfirată mult mai pronunțată. Chiar și satul Sărata-Monteoru, situat în depresiunea omonimă, nu a evoluat spre un tip de vatră aglutinată având o fizionomie alungită.

În zona colinară există și alte situații, cu structură tipic răsfirată cum sunt: satul Sorești din Culmea Blăjani dezvoltat pe interfluviu (fig. 15.6), satul Săseni pe Vale de pe versantul estic al Istriței situat la limita superioară a zonei de glacis (fig. 15.7), satele Săsenii Vechi, Cărlomănești etc.

În câmpie, văile Buzăului și Călmățuiului au constituit principalele artere de atragere a populației, satele prezentând o succesiune aproape neîntreruptă de-a lungul acestor râuri.

Fig. 15.4

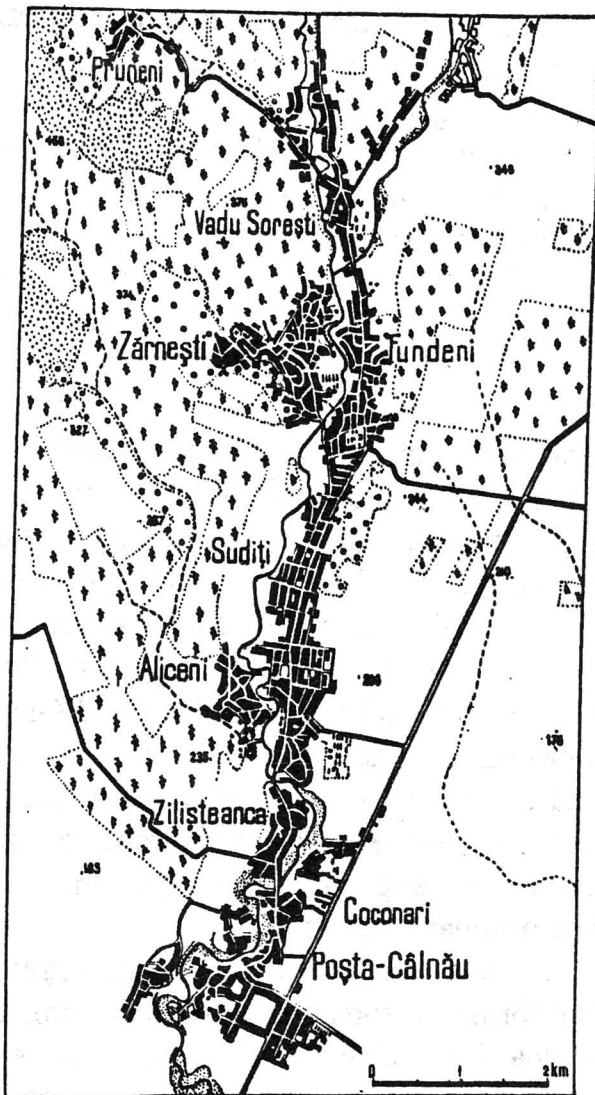

Fig. 15.5

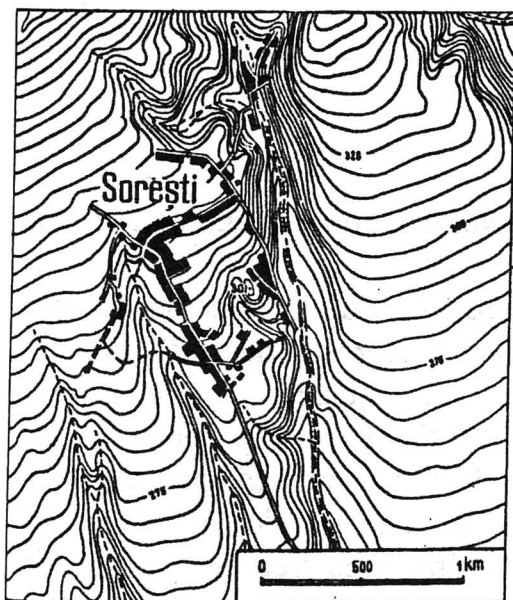

Fig. 15.6

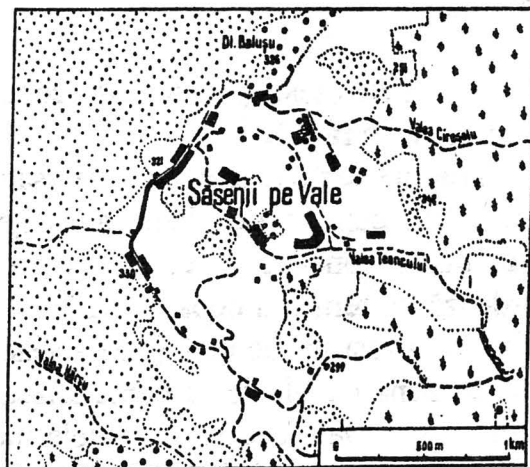

Fig. 15.7

O rețea destul de densă de așezări s-a dezvoltat și în Câmpia Buzău-Călmățui, favorizată de resursele bogate de apă existente în pânza freatică, dar și în câmpia de glaciș, de această dată un rol important avându-l dezvoltarea viticulturii.

Cea mai redusă frecvență în teritoriu a satelor este caracteristică Câmpiei Râmnicului, mai ales la est de valea Călnăului unde aceasta prezintă și o extensiune mai mare.

Printre cauzele care au determinat această situație se pot enumera lipsa unor cursuri de apă permanentă, distanța mare față de cele mai importante drumuri și prezența în apropiere a altor zone cu grad mai ridicat de atractivitate.

Localizarea și fizionomia vetrelor prezintă diferențieri bine exprimate în teritoriu în funcție de vechimea așezărilor.

Astfel, așezările vechi, cum sunt Vernești (fig. 15.8), Lipia, Spătaru, Scurtești, Stăncești (fig. 15.9) etc., prezintă o textură neregulată, specifică satelor cu evoluție îndelungată și celor care s-au extins prin înglobarea altora mai mici (fenomen bine pus în evidență în cazul satelor Scurtești și Stăncești).

În schimb, satele care s-au dezvoltat în mod deosebit în secolul al XIX-lea (Smeeni, Gherăseni, Cochirleanca, Vadu Pașii etc.) se caracterizează prin vetre cu forme poligonale regulate și textură rectangulară, cu o rețea stradală bine ordonată (fig. 15.10).

De-a lungul Călmățuiului vetrele s-au format în zona propriu-zisă de câmpie ce aparține Bărăganului Central și se extind până în dreptul abruptului care delimitează câmpia de vale.

O situație asemănătoare apare și în cazul satului Vadu Pașii în raport cu valea Buzăului.

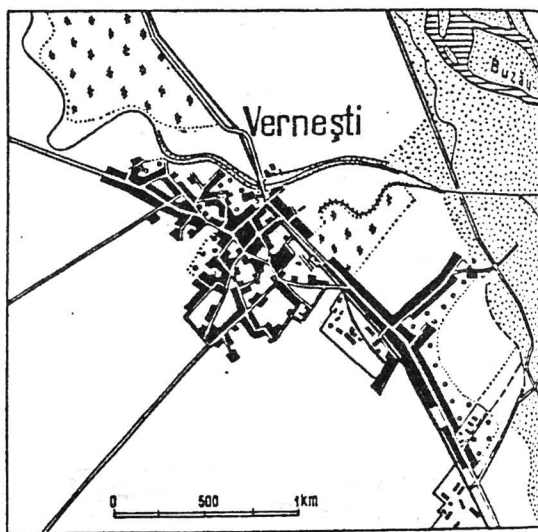

Fig. 15.8

Satele Scurtești și Stăncești coboară sub nivelul Câmpiei Râmnicului mult mai aproape de râul Buzău.

Trebuie semnalată și prezența satelor cu vetre foarte alungite ce bordează pe latura estică câmpia de glaciș a Istriței (Ciobănoaia, Zorești, Săsenii). Ele sunt situate într-o zonă de inflexiune a pantei, pe un pod cu desfășurare largă ce se racordează cu terasa a doua a Buzăului. Această localizare, mai apropiată de baza glacișului, a fost influențată și de accesul mai bun la pânza freatică, cunoscut fiind faptul că zona de glaciș se caracterizează prin infiltrarea puternică a apei la mari adâncimi. Cu toate acestea în satele menționate se întâmplă frecvent ca în verile secetoase apa din fântâni să coboare la 50 m.

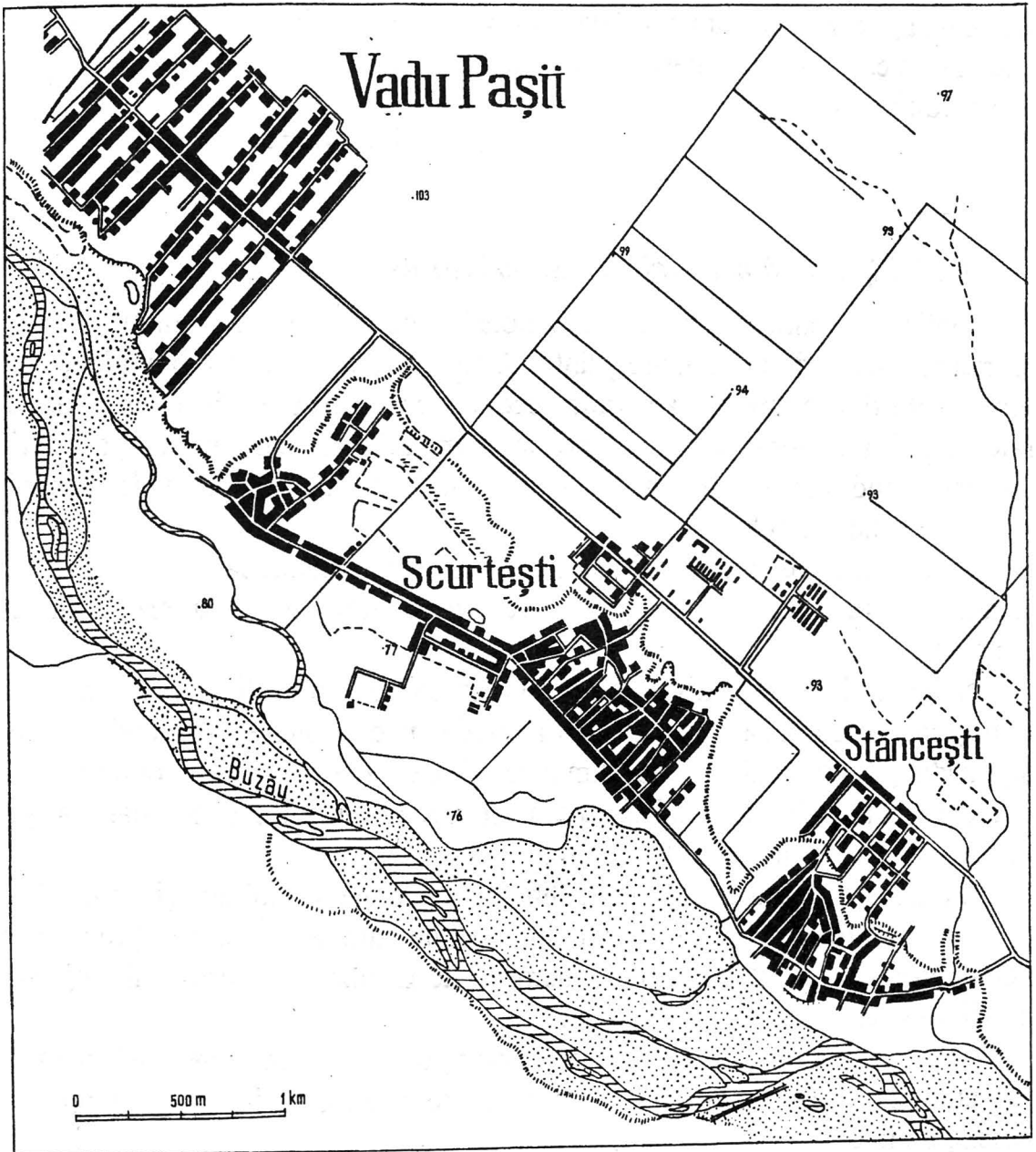

Fig. 15.9

Mărimea și fizionomia satului, corelate cu nivelul de dezvoltare economică, constituie elemente importante în evaluarea perspectivelor de dezvoltare și a oportunității măsurilor de amenajare teritorială.

Este evident că satele mari cu economie dezvoltată și cu o structură teritorială încheșată oferă și cele mai bune condiții de aplicare eficientă a măsurilor de modernizare ca și de dezvoltare a lucrărilor tehnico-edilitare etc.

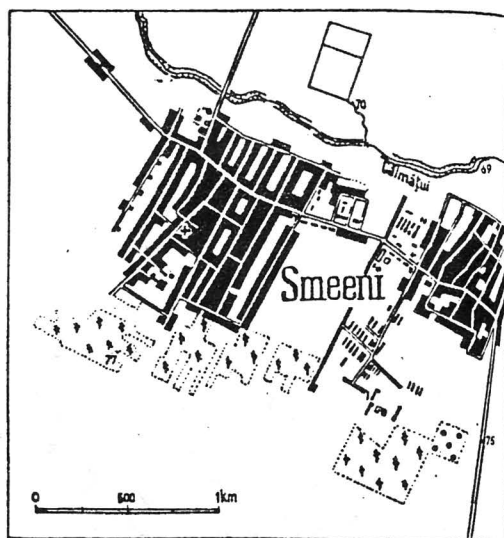

Fig. 15.10

15.4. Tipurile funcționale de așezări rurale

Definirea caracteristicilor funcționale constituie una dintre cele mai importante direcții de investigare științifică ce urmărește să pună în evidență profilul și nivelul de dezvoltare ale activității economice desfășurate în cadrul așezărilor rurale. Tipul funcțional este o expresie a modului în care populația a știut să valorifice condițiile de mediu, a capacității sale de adaptare la schimbările economice generale și locale.

În contextul economic al ultimelor decenii, activitatea așezărilor din zona studiată, bazată tradițional pe practicarea agriculturii, a trecut prin transformări importante.

Schimbări semnificative s-au produs în câmpie, prin diversificarea culturilor, construirea complexelor de creștere a animalelor, dezvoltarea sistemelor de irigații etc. Producția agricolă a fost stimulată și de prezența unei populații tot mai numeroase, mai ales în mediul urban, respectiv orașul Buzău, care a generat creșterea cererii de produse alimentare.

Condițiile naturale din zona colinară favorabile viticulturii și pomiculturii au făcut ca acestea să se mențină în vechile areale. Îmbunătățirea soiurilor, diversificarea structurilor livezilor, lucrările de combatere a eroziunii solurilor, au contribuit la creșterea productivității.

Industria, la rândul ei, a devenit o componentă tot mai prezentă în satele din zona studiată, chiar dacă, în cele mai multe cazuri, activitățile au un caracter restrâns, de interes local.

De asemenea, nu se poate omite faptul că schimbări importante s-au produs în domeniul activităților social-culturale sau chiar în aspectul edilitar.

Ca urmare satele au trecut printr-un proces de transformare care a condus la întărirea activităților economice și la diversificarea funcțională.

Pentru stabilirea tipurilor funcționale de așezări rurale s-au avut în vedere structura socio-profesională a populației active, valoarea și structura producției

agricole, raportul dintre valoarea producției agricole și cea a activităților cu caracter industrial, volumul deplasărilor zilnice pentru muncă spre alte localități.

În zona studiată au fost delimitate trei mari tipuri funcționale de așezări rurale.

A. Așezări rurale cu funcții predominant agricole

Aceasta este categoria cea mai extinsă și mai diversificată. Populația antrenată în agricultură reprezintă frecvent între 40% și 50% din populația activă iar valoarea producției agricole o depășește pe cea a producției industriale.

În cadrul acestei categorii se disting mai multe subtipuri.

a. *Așezări agricole de cultură a cerealelor, a plantelor pentru industrializare și de creștere a animalelor.* Alături de culturile de grâu și porumb un loc important îl dețin suprafețele ocupate de floarea soarelui și sfeclă de zahăr. Creșterea animalelor s-a dezvoltat în complexe mari specializate, al căror efectiv s-a redus substanțial în ultimii ani, dar există preocuparea de redresare a situației. În această categorie intră majoritatea localităților din Câmpia Buzăului și de pe valea Călmățuiului: Cilibia, Poșta, Mânzu, Maxenu, Pogoanele, Gălbinași, Spătaru, Pietrosu, Budișteni, Bălaia, Moisica, Udați-Mânzu, Udați-Lucieni.

b. *Așezări cu profil agricol complex* situate în zona de tranziție de la deal la câmpie. Ele întrunesc caracteristicile tipului precedent la care se adaugă și o importantă funcție viticolă legată de terenurile deținute în zona de deal.

Este cazul comunei Poșta Călnău cu satele sale de pe valea Călnăului (Zilișteanca, Aliceni, Sudiți) și a comunei Ulmeni cu moșia extinsă atât în zona de glaciș a Istriței ocupată de plantații viticole cât și în Câmpia Sărata.

De asemenea, foarte caracteristică este situația satelor de pe latura estică a glacișului Istriței, Ciobănoaia, Zorești, Săsenii Noi, care prin forma lor alungită pe direcția nord-sud pun în evidență această dublă orientare economică, spre deal și spre câmpie.

c. *Așezări cu agricultură intensivă de tip preorășenesc.* Sunt așezări situate în câmpie cu profil caracteristic acestei zone la care se asociază activități specifice legate de aprovizionarea orașului Buzău. Legumicultura, care este o ocupație tradițională pe valea Buzăului, a căpătat o amploare deosebită multe localități fiind chiar specializate pe anumite categorii de culturi. Satele sunt situate pe stânga râului și la distanțe reduse de oraș: Căpățânești, Potoceni, Mărăcineni, Vadu Pașii, Stănești, Dâmbroca, Săgeata etc.

Profilul preorășenesc este completat și de dezvoltarea creșterii animalelor, la Mărăcineni remarcându-se numărul mare de păsări, iar Vadu Pașii fiind un important furnizor de lapte etc.

Și în satele situate în câmpia propriu-zisă, apropierea de oraș a influențat dezvoltarea legumiculturii pe terenuri irigate, în sere și solarii, și a creșterii animalelor pentru lapte sau carne în complexe specializate (Stâlpu, Țintestei, Gherăseni, Costești, Lipia).

Specifică pentru satele acestui subtip este prezența gospodăriilor individuale bine organizate și care, de fapt, furnizează cele mai mari cantități de produse provenite din creșterea animalelor (păsări, ouă, lapte etc.).

Este de subliniat că aceste localități generează și cele mai mari fluxuri de forță de muncă spre Buzău având și o importantă funcție rezidențială (de cazare a forței de muncă).

d. *Așezări cu profil pomi-viticol, de creștere a animalelor și cultura cerealelor* sunt specifice zonei colinare, în cazul de față având o frecvență mare în bazinul Slănicului (Blăjani, Cernătești, Zărneștii de Slănic, Izvorul Dulce, Valea Părului etc.).

e. *Așezări cu profil pomicol și de creștere a animalelor* sunt mai puține la număr, dar unele dintre ele prezintă un grad ridicat de specializare, cel mai reprezentativ fiind satul Căndești.

f. *Așezări viticole* sunt printre cele mai vechi din zonă. În unele areale viticultura reprezintă principala ocupație putând fi considerată o monocultură. Este cazul satelor situate în zona Istriței pentru care de-a lungul unei îndelungate istorii această activitate a constituit un factor de atracție și stabilitate a populației. Dar așa cum s-a arătat, în contextul actual, viticultura singură, neasociată cu alte activități, nu mai are capacitatea de a reține populația. În această situație se află satele: Merei, Nenciu, Gura Sărății, Dealul Viei, Nenciulești etc.

O perspectivă mai bună o au satele viticole de pe valea Călnăului (Zărnești, Fundeni, Vadu Sorești) ca rezultat al diversificării activității agricole, prin extinderea culturii cerealelor și a creșterii animalelor.

B. Așezări rurale cu funcții mixte

a. *Așezări agro-industriale*. În acest subtip se încadrează patru localități cu particularități distincte. În satul Beceni agricultura cu productivitate redusă (pomicultura, creșterea animalelor) este depășită substanțial de industrie care deține 47% din populație activă și realizează cea mai mare parte din valoarea totală a producției. Industria este reprezentată mai ales prin cea textilă și alimentară.

În schimb, în localitatea Vernești sunt bine dezvoltate ambele funcții. În industrie, veniturile cele mai importante se obțin din prelucrarea lemnului și din valorificarea viței de vie într-un mare centru specializat. Venituri mari se realizează și din agricultură unde, alături de cultura cerealelor, a viticulturii, se practică pe

suprafețe mari și legumicultura, care se extinde pe 120 ha de terenuri irigate situate pe terasa inferioară și în lunca Buzăului.

O situație deosebită caracterizează satele Cochirleanca și Smeeni iar încadrarea lor în acest subtip funcțional necesită o discuție mai amplă. În primul rând acestea sunt sate mari, situate în cele mai importante areale de cultură a cerealelor din zona studiată, cu producție agricolă diversificată și ridicată din punct de vedere valoric. Populația din agricultură depășește 50% din populația activă. Indiscutabil sunt sate specifice marilor zone de câmpie cu funcțiuni agricole.

În al doilea rând, în aceste sate cu populație numeroasă industria locală este bine dezvoltată (morărit și panificație, materiale de construcție etc.) dar un loc important îl dețin și unele unități a căror activitate depășește interesul local. Este vorba despre exploatarea gazelor naturale la Cochirleanca și industria de prelucrare a lânii la Smeeni. Faptul că valoarea producției industriale o depășește de 2-3 ori pe cea realizată în agricultură a impus luarea în considerare a industriei ca o componentă la fel de importantă în definirea tipului funcțional.

b. *Așezări agro-industriale și de servicii.* În acest subtip se înscriu trei localități: Săpoca, Măgura și Unguriu. Populația activă din agricultură reprezintă circa 10%, în industrie între 35% și 45%, iar în sectorul terțiar 30% - 40%, fiind cele mai ridicate valori din întreaga zonă. În industrie și servicii ponderea ridicată rezultă din antrenarea populației în unitățile proprii din aceste localități, dar și în alte centre (Buzău, Berca, Pârscov).

Spre deosebire de Măgura și Unguriu unde agricultura este slab reprezentată, Săpoca corespunde cel mai bine tipului de așezare cu funcțiuni mixte, profilul agricol fiind bine conturat. De altfel, Săpoca este una din așezările viticole bine cunoscute din zonă.

C. Așezări rurale cu funcții speciale

Cea mai importantă așezare în care funcția specială este reprezentată prin activitatea turistică este Sărata-Monteoru. Resursele de care dispune și amenajările existente au făcut din aceasta o stațiune balneo-climaterică de tradiție și bine valorificată în spațiul zonei de influență a orașului Buzău.

Există și localități cu amenajări turistice limitate, dar care pot constitui o premisă favorabilă pentru dezvoltarea în perspectivă. Este cazul satului Ciuta, care dispune de un motel, sau al satului Arbănași unde funcționează o tabără școlară bine valorificată, mai ales în cadrul județului.

* *
*

Șpre deosebire de lucrările de specialitate care se referă la spații geografice mult mai extinse, până la cele care cuprind întreg teritoriul țării, și care în mod obiectiv ajung la un grad ridicat de sinteză și de generalizare a tipurilor funcționale, studiul de față a pus un accent mai mare și pe latura analitică. Aceasta, deoarece fiecare așezare rurală constituie o individualitate geografică complexă prin evoluție, mărime, poziție geografică și funcțiuni economice. De altfel, orice măsură de transformare și amenajare a spațiului rural trebuie să ia în considerare fiecare localitate în parte și particularitățile sale de dezvoltare.

Capitolul 16. Economia

16.1. Agricultura

16.1.1. Considerații istorice. Caracterizare generală

Teritoriul corespunzător zonei de influență a orașului Buzău, cu toate că se extinde pe o suprafață relativ redusă, prezintă o mare varietate a condițiilor naturale. Acestea au generat o serie de particularități în evoluția agriculturii și în conturarea unor diferențieri în repartitia spațială. De asemenea, și condițiile social-economice specifice fiecărei perioade istorice au exercitat o influență importantă asupra economiei agricole determinând schimbări în structură, în modul de utilizare a terenurilor și în modalitățile de practicare a lucrărilor agricole.

Zona deluroasă, din spațiul studiat, a constituit din cele mai vechi timpuri unul dintre arealele de mare concentrare a populației, specifice zonei subcarpatice din sudul țării, element ce explică și dezvoltarea deosebită a agriculturii. Documentele istorice din secolul al XVI-lea pun în evidență acest fapt prin frecvența cu care sunt consemnate prezența viilor în “dealul Verneștilor”, “al Zoreștilor”, la Sărata sau în bazinul Călnăului, a albinăritului sau creșterea animalelor. În secolele următoare s-au extins suprafețele ocupate de pomi fructiferi și cele arabile, producția vegetală căpătând în timp o pondere tot mai mare în structura producției agricole. Astfel, profilul actual de zonă viti-pomicolă și de creștere a animalelor constituie o continuare și o perpetuare a unui tip de agricultură cu veche tradiție.

În schimb, utilizarea agricolă a câmpiei a cunoscut o evoluție mult diferită. Timp de secole această zonă a reprezentat domeniul de pendulare al turmelor aflate în transumanță între regiunile înalte și bălțile Dunării. În estul Câmpiei Române spațiul cuprins între dealuri și valea Ialomiței s-a remarcat prin frecvența mare a drumurilor de transumanță. Acestea aveau o orientare convergentă, principalul centru de întâlnire fiind Slobozia. Hărțile din 1790, 1835 și 1857 au consemnat prezența de-a lungul drumurilor a numeroase elemente de umanizare cum sunt fântânile, crucile, bordeiele etc. Astfel, s-a pus în evidență existența unei tendințe continue de adaptare a populației la condițiile câmpiei care avea să faciliteze intensificarea procesului de populare și extinderea culturilor agricole, fenomene ce s-au impus mai ales din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Cu toate că transumanța a fost considerată ca cea mai reprezentativă activitate desfășurată vreme îndelungată în spațiul câmpiei, trebuie subliniat că această zonă nu a fost lipsită în totalitate de practicarea culturilor agricole.

Încă din secolele XV și XVI târgul Buzău, împreună cu așezările din apropiere (Vernești, Potoceni, Mărăcineni etc.), au constituit un areal în care practicarea grădinăritului devenise foarte răspândită. De asemenea, suprafețe întinse erau ocupate de cultura cerealelor, fapt confirmat și de prezența numeroaselor mori

situate în dreptul târgului Buzău mai ales pe Iazul Morilor, canal ce deriva din râul Buzău.

Așa cum se știe, transformările social-economice din secolul al XIX au impulsionat în mod deosebit și dezvoltarea agriculturii. Ca urmare, înaintarea arăturilor în zona de stepă și silvostepă și extinderea lor până la utilizarea integrală a câmpiei a constituit un proces rapid care s-a definitivat la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Profilul agricol al acestei zone, de cultură a cerealelor și de creștere extensivă a animalelor pe pășuni naturale, s-a menținut pe tot parcursul perioadei corespunzătoare primei jumătăți a secolului al XX-lea.

După anul 1960 au intervenit transformări importante. Acestea s-au concretizat în diversificarea modului de utilizare a terenurilor prin introducerea culturilor de floarea soarelui și a celor de sfeclă de zahăr, în importanța mai mare acordată sectorului zootehnic, prin construirea de complexe specializate, dar și în preocupările privind aplicarea unor măsuri agrotehnice care să contribuie la creșterea eficienței activităților din agricultură.

Comparativ cu perioadele anterioare, agricultura a căpătat un caracter intensiv fiind stimulată și de alți factori, cum ar fi creșterea populației urbane și dezvoltarea industriei alimentare.

Începând cu anul 1990 evoluția agriculturii se înscrie pe noi coordonate, generate de condițiile economice diferite ce caracterizează în prezent economia țării. După o tendință de reducere a producției agricole, înregistrată în domeniul culturilor de câmp și în zootehnice în ultimii ani a avut loc o relansare a activității. Aceasta a cuprins în special cultura plantelor, producția vegetală ajungând chiar să o depășească pe cea din anul 1990. În schimb, creșterea animalelor continuă să fie și în prezent un sector cu multe deficiențe.

Elementul cel mai important, care a creat o nouă perspectivă în agricultură, l-a constituit retrocedarea terenurilor agricole către foștii proprietari.

Revenirea la sistemul de proprietate privată a permis reșezarea agriculturii pe noi baze de structură organizatorică. În locul fostelor C.A.P.-uri, în zona studiată funcționează în prezent 37 de Asociații agricole cu personalitate juridică constituite pe baza liberei opțiuni de asociere (este de subliniat că județul Buzău se situează între zonele cu cel mai rapid ritm de constituire a asociațiilor private).

Acestea variază ca suprafață de la câteva sute de hectare, cele mai numeroase, până la aproape 3.000 ha (S.A. CEREANIM din comuna Smeeni).

Ele sunt specializate pe producția vegetală și s-au constituit atât în zona deluroasă cât și în câmpie prezentând un profil diferențiat (viticol, viticol-cerealier, cerealier, cerealier-legumicol etc.).

Importanța sectorului privat a crescut continuu ajungând să realizeze aproape 80% din producția agricolă a zonei studiate. Pentru asigurarea unei evoluții corespunzătoare noilor cerințe ale economiei este necesar ca inițiativa privată să fie susținută și să beneficieze de un sprijin adecvat din partea statului. Numai astfel agricultura va putea să înregistreze un important salt calitativ.

În structura organizatorică a agriculturii, sectorul de stat este reprezentat prin societățile pe acțiuni constituite în urma restructurării fostelor I.A.S.-uri. Acestea funcționează cu capital public sau mixt (public și privat) și sunt subordonate Ministerului Agriculturii.

Cea mai mare este “Romagribuz” S.A. provenită din fostul I.A.S. Buzău, “Cerbul” S.A. sau unitățile specializate în producția de semințe de legume, cereale și plante tehnice (“Verseni” S.A., “Unisem” S.A. etc). Acestea își au sediul și chiar unități de producție în municipiul Buzău, dar își extind activitatea în întreaga zonă prin fermele vegetale sau complexe de creștere a animalelor pe care le dețin în numeroase comune.

16.1.2. Utilizarea și structura terenurilor

Condițiile naturale variate și în același timp favorabile desfășurării activităților agricole au imprimat un caracter complex modului de utilizare a fondului funciar.

Luând în considerare principalele categorii ce alcătuiesc fondul funciar (terenuri agricole, păduri, alte categorii) nota dominantă este dată de extensiunea deosebită a terenurilor cu folosință agricolă (fig. 16.1). În mod firesc, *terenurile agricole* au cea mai mare extensiune în câmpie, unde ajung să dețină în majoritatea cazurilor peste 90% din suprafața comunelor.

În zona deluroasă situația este mai diferențiată. Se remarcă arealul corespunzător bazinelor hidrografice Slănic și Călnău cu o intensă utilizare, suprafețele agricole reprezentând între 72% (la Blăjani) și 84% (la Zărnești). De asemenea, este de subliniat caracterul foarte diversificat al culturilor practicate.

În această zonă agricolă a fost favorizată de altitudinile medii mai reduse (300-350 m) și de expoziția sudică și estică a unor întinse suprafețe.

La vest de valea Buzăului, suprafețele agricole se restrâng și prezintă un grad ridicat de specializare (pomicultură, viticultură). În comuna Măgura acestea dețin numai 35,1% din teritoriu.

În schimb, se remarcă în această zonă, *extensiunea mare a pădurilor* pe culmile dealurilor Ciolanu și Istrița, ponderea lor fiind de 58,6% la Măgura, 32,1% la Vernești și 21,0% la Meri. În Culmea Blăjani acestea apar sub forma de pâlcuri rămase din vechile păduri ce au fost defrișate de-a lungul secolelor. La ele se adaugă plantațiile de salcâm și pin Douglas efectuate pentru combaterea eroziunii și care au o frecvență mai mare pe dreapta Slănicului, în Dealul Păclele. Pădurile ocupă între 18% și 20% din suprafața acestor comune, situate la est de valea Buzăului.

În câmpie, cu excepția rezervațiilor naturale (Pădurea Frasinu și Pădurea Spătaru) și a unei zone cu pădure de carpen și plop ce însoțește valea Buzăului între Poșta și Mânzu, caracteristică este prezența unor pâlcuri de arbori foarte diseminate în teritoriu.

Ponderea lor în suprafața comunelor variază între 1% (Cochirleanca) și 5%-6% (Cilibia, Stâlpu).

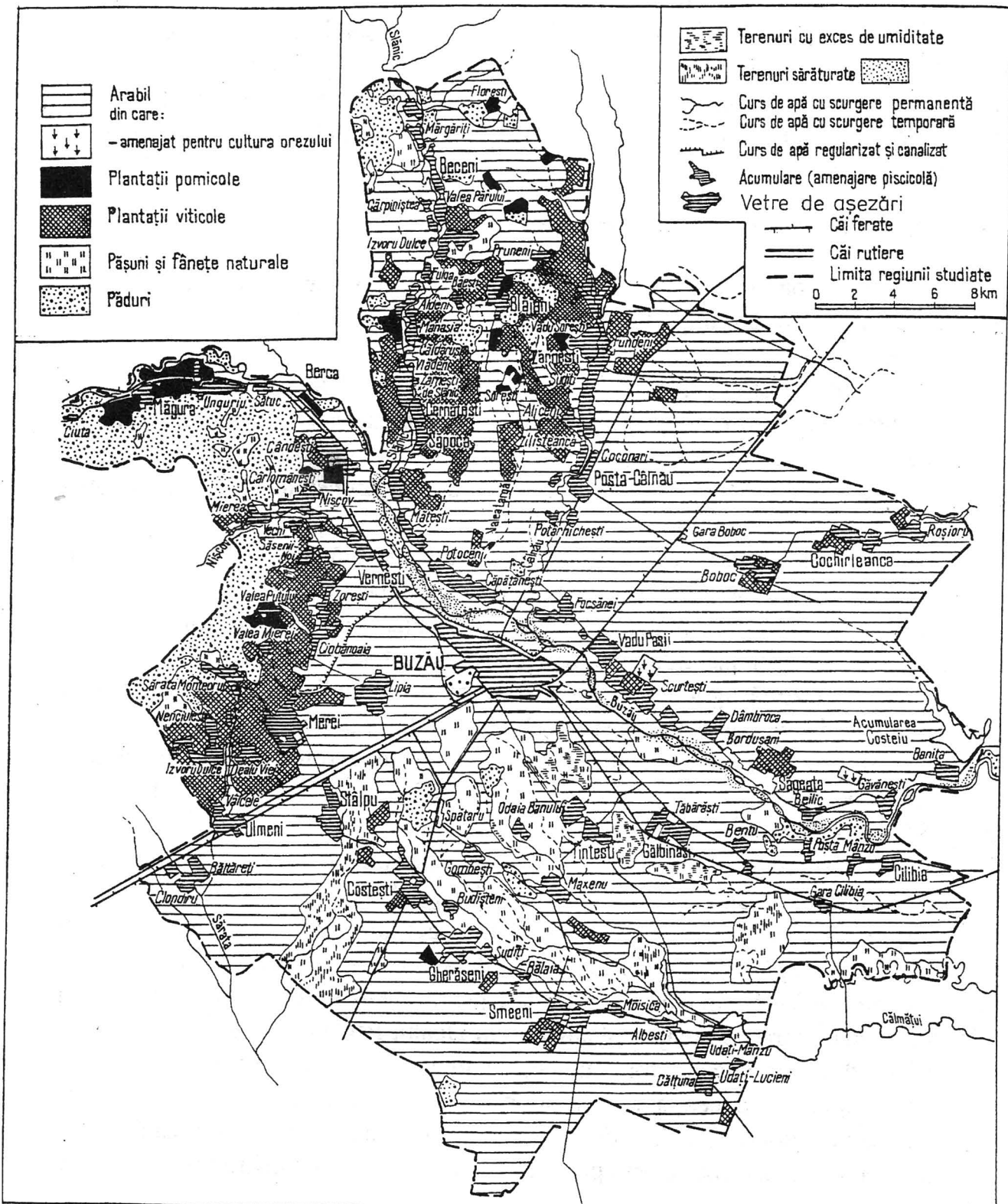

Fig.16.1. Harta utilizării actuale a fondului funciar.

Alte categorii de terenuri (așezări, căi de comunicație, neproductive etc.) ocupă între 3% și 12% din teritoriul comunelor, valorile cele mai ridicate fiind legate de extensiunea mare a terenurilor neproductive din câmpiile Sărata și Buzău - Călmățui.

Așa cum s-a arătat, *terenurile agricole* constituie categoria cea mai bine reprezentată iar structura acestora pune în evidență specificul utilizării lor în diferite zone geografice (fig. 16.2).

Zona de deal și cea situată la contactul cu câmpia se disting prin structura diversificată a terenurilor.

Terenurile arabile prezintă o frecvență ce variază de la 16,3% (Măgura) la 25% - 35% (Blăjani, Beceni, Cernătești) și depășește 50,0% în zonele de contact (Zărnești, Săpoca, Vernești, Merei).

A doua categorie importantă ca suprafață este cea a *pășunilor și fânețelor naturale* care ajung în unele cazuri să reprezinte în jur de 50% (Măgura, Beceni, Cernătești).

Este cunoscut locul important al *viticulturii*, cu o largă răspândire în zonă. Cele mai extinse terenuri viticole se situează pe teritoriul comunelor Merei, Vernești, Zărnești și Blăjani. La Merei acestea dețin și cea mai mare pondere (25,0%) în structura terenurilor agricole.

Livezile, cu o distribuție teritorială diseminată, constituie o prezență semnificativă în comunele Măgura, Vernești și Beceni.

În *câmpie* se evidențiază anumite particularități de utilizare existente între zonele situate la nord și la sud de valea Buzăului. În primul caz, în Câmpia Râmnicului, este de remarcat extensiunea deosebită a *arabilului* (90% din terenul agricol la Săgeata, Cochirleanca, Vadu Pașii) în timp ce la sud de râul Buzău suprafața acestuia apare relativ mai restrânsă (70% - 80%) crescând în schimb importanța *pășunilor și a fânețelor naturale*.

Prin *pășuni*, ce dețin o pondere de 20% - 30%, se valorifică terenurile sărăturate și cu exces de umiditate slab productive, foarte răspândite în această zonă.

În vederea unei mai bune utilizări a terenurilor au fost luate o serie de *măsuri agrotehnice* ce au urmărit refacerea echilibrului natural în zonele afectate de practicarea neadecvată a unor activități (despăduriri, pășunat excesiv etc.) sau îmbunătățirea calităților productive ale solului.

Astfel, se pot enumera lucrările complexe de combatere a eroziunii solurilor din bazinele Slănic, Călnău și Blăjani, regularizarea văii Călmățuiului, măsurile pedoameliorative aplicate în zonele cu terenuri slab productive, dezvoltarea irigațiilor. Este de precizat că, spre deosebire de alte regiuni din Câmpia Buzăului, în această zonă sistemele de irigații au un caracter local. Cele mai întinse suprafețe irigate sunt situate în câmpia Râmnicului (Vadu Pașii - 2.300 ha, Săgeata - 1.300 ha) și utilizează apa pompată din râul Buzău. În alte zone de câmpie acestea variază între 100 și 400 ha, resursele de apă provenind din stratul freatic.

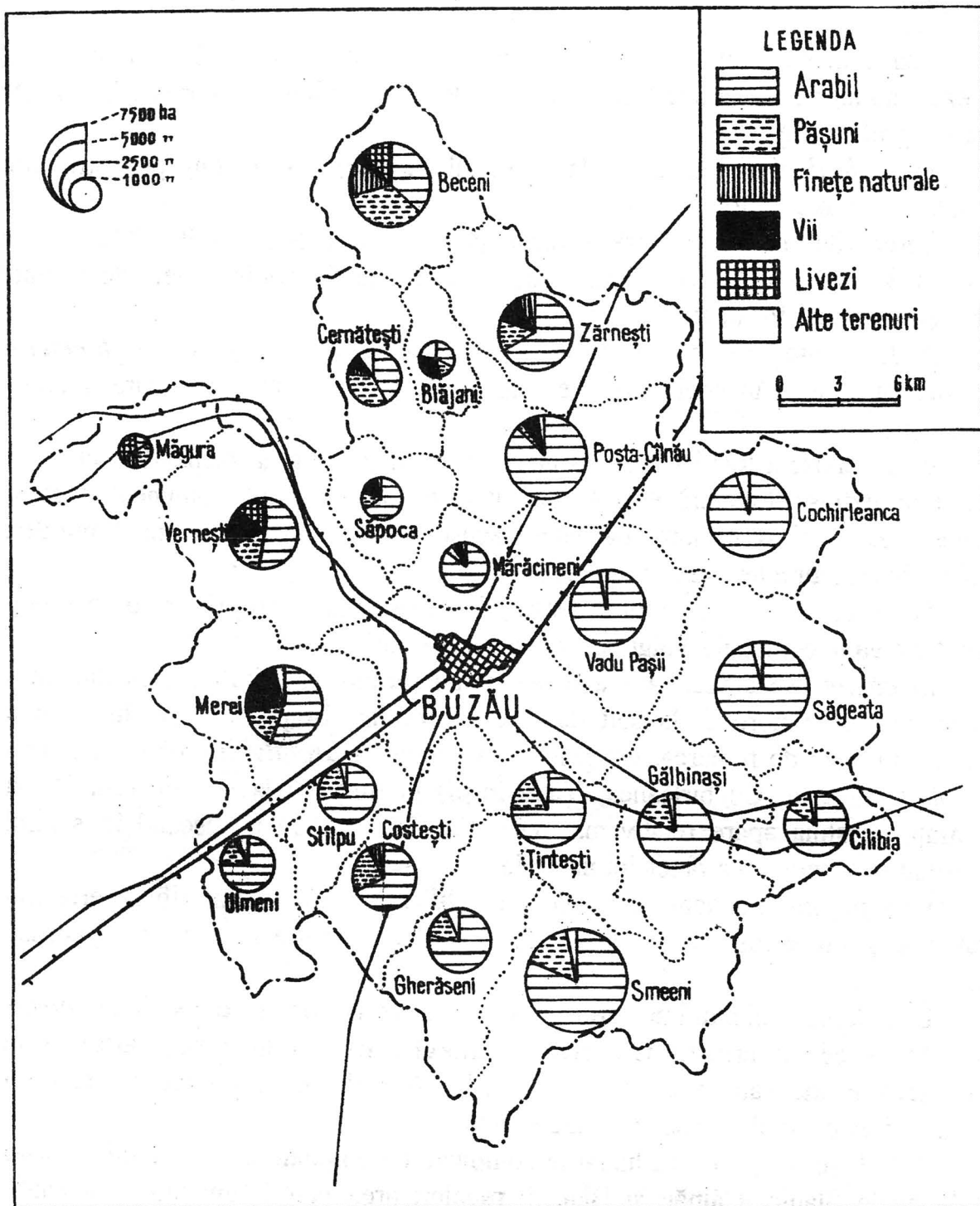

Fig.16.2. Structura terenului agricol (1995).

În prezent, în arealul Buzăului se concentrează 2/3 din totalul suprafețelor irigate existente în județ (25.000 ha).

16.1.3. Cultura plantelor

a. *Cultura cerealelor* ocupă locul dominant în structura terenurilor arabile, deținând ponderi de 60% - 80% în zona de deal și 70% - 90% în câmpie.

În dealurile situate la est de valea Buzăului cultura cerealelor a fost favorizată de altitudinile reduse (300 - 400 m) expoziția sudică, condiții de sol și climatice, în special regimul termic. Cu toate acestea suprafețele ocupate cu cereale s-au redus treptat. Faptul se explică prin diversificarea modului de utilizare a terenurilor arabile, determinate de schimbarea necesităților de consum ale populației locale și de cerințele pentru diferite produse ale orașului Buzău. Extinderea suprafețelor ocupate cu plante furajere, legume, cartofi etc. s-a făcut în special pe seama culturilor de grâu. Porumbul se menține ca principala cereală, cu ponderi de 60%-80% din arabil.

În câmpie, zonele cele mai favorabile de cultură a cerealelor sunt situate în Câmpia Râmnicului și în Bărăganul Central determinate de prezența cernoziomurilor cambice. În schimb, în Câmpiile Buzău - Călmățui și Sărata suprafețele întinse ocupate de solurile hidromorfe și halomorfe au influențat nivelul de productivitate care este mai scăzut cu 30% până la 50% comparativ cu arealele de câmpie învecinate.

Suprafețele ocupate *cu grâu* se înscriu în structura terenului arabil în valori asemănătoare celor specifice marilor zone cerealiere din țară (20% - 30%). Apar însă și unele diferențieri.

În comunele situate în zone cu grad redus de favorabilitate (Stâlpu, Gherăseni) sau în cele cu un nivel ridicat de diversificare a culturilor (Mărăcineni, Vadu Pașii, Vernești) grâul deține suprafețe mai reduse (14% - 15% din arabil).

Pe de altă parte, valorile cele mai ridicate, ce depășesc ușor 30%, sunt specifice Câmpiei Râmnicului (Poșta Călnău, Cochirleanca) și Bărăganului Central (Smeeni).

Porumbul ocupă cele mai extinse areale și depășește substanțial suprafețele cultivate cu grâu. În majoritatea comunelor, acestea deține între 30% și 40% din suprafața arabilă dar sunt situații în care valorile depășesc 50% (Merei, Vernești), unele dintre ele putând fi considerate chiar de excepție (Mărăcineni și Gherăseni - 75%, Cochirleanca - 60%).

Din suprafețele irigate existente circa 44% sunt ocupate cu porumb.

Orzul ocupă frecvent între 5% și 10% din arabil dar sunt și zone în care suprafețele pot depăși 10% (Poșta Călnău, Vadu Pașii, Țintești).

Cultura orzului, care în trecut era bine reprezentată, este legată în special de efectivul de animale. Se cultivă pe terenuri cu exces de umiditate, în luncile joase ale cursurilor de apă, pe terenuri irigate.

b. *Leguminoasele pentru boabe* (mazărea, fasolea) au avut în trecut o dezvoltare mai mare. Producția este utilizată pentru consumul local iar repartitia în

teritoriu, este legată de condițiile favorabile din zonele cu cernoziomuri și soluri aluvionare, în special din lungul Buzăului.

c. *Plantele tehnice* sunt reprezentate în zonă prin floarea soarelui și sfeclă de zahăr.

Floarea soarelui a înregistrat în ultimele două decenii o mare stabilitate a suprafețelor cultivate, determinată de condițiile favorabile și de utilizarea integrală a producției la fabrica de ulei din Buzău. Cea mai mare extindere este caracteristică Câmpiei Râmnicului și Bărăganului Central unde deține între 10% și 15% din arabil. În celelalte zone ale câmpiei aceasta scade la 5% - 10%.

În ceea ce privește *sfecla de zahăr*, aceasta a reprezentat o cultură bine reprezentată ce deținea înainte de anul 1990 26% din suprafața ocupată de plante tehnice. Cu toate că zona oferă condiții naturale optime și posibilitatea de valorificare la fabrica de zahăr din Buzău, cultura sfeclei de zahăr a înregistrat o reducere deosebit de mare a suprafețelor. În prezent, în numeroase areale de câmpie suprafețele sunt de 2 până la 4 ori mai mici comparativ cu perioada anterioară anului 1920. Astfel, se pot da ca exemplu câteva cazuri semnificative cum sunt cele din comunele Smeeni unde s-a produs o scădere de la 600 ha la 159 ha, Poșta Călnău de la 230 ha la 55 ha, Vadu Pașii de la 320 ha la 70 ha, etc.

Cauza principală a acestei situații este de natură economică, generată de prețurile reduse oferite la contractare. Există în prezent preocuparea de a reface fostele suprafețe de cultură prin sprijinirea și cointeresarea mai mare a producătorilor.

Dintre plantele tehnice, în zonă se mai cultivă cânepa, ale cărei suprafețe s-au redus însă foarte mult, ocupând acum un loc nesemnificativ în structura culturilor. De asemenea, soia apare sporadic, zona neoferind cele mai bune condiții de dezvoltare.

d. *Legumele și cartoful* dispun de condiții pedoclimatice favorabile ceea ce a determinat creșterea continuă a arealului de cultură. Legumicultura are o veche tradiție în zonă și a ocupat suprafețe întinse în actuala vatră a orașului. Prin dezvoltarea cartierelor Broșteni, Dorobanți și Micro V terenurile legumicole s-au concentrat mai mult spre valea Buzăului și în alte areale situate la vest și sud-est de vatra propriu-zisă, ocupând în prezent o suprafață de 330 ha în teritoriul administrativ al orașului.

Evoluția în timp s-a realizat prin extinderea acestei ocupații dinspre zona inițială de concentrare constituită de vechiul târg, spre est, în așezările situate pe stânga râului Buzău și mai recent pe valea Călmățuiului.

Utilizarea terenurilor pentru legumicultură a impus dezvoltarea sistemelor de irigații care s-au realizat cu apă din râul Buzău sau din stratul freatic de mică adâncime. În prezent întreaga suprafață cultivată cu legume este irigată.

S-au semnalat și cazuri de folosire defectuoasă, cum este cel al satului Bentu, cu o importantă producție în trecut, unde amenajările pentru orezării și inundarea excesivă a terenului au dus în cele din urmă la scoaterea acestora din circuitul agricol.

Legumicultura a căpătat un loc tot mai important în economia zonei înregistrând o dezvoltare continuă prin diversificarea speciilor cultivate și creșterea randamentului. Calitatea culturilor a fost asigurată prin utilizarea semințelor selecționate produse de Stațiunea experimentală legumicolă din Buzău.

În prezent, roșiile, ceapa (ceapa de Buzău), varza, ardeii sau usturoiul sunt cunoscute pentru calitatea lor.

Legumele sunt utilizate pentru consumul populației și în industria alimentară (pastă de tomate, conserve). Există și un surplus de produse care se desfac pe piața orașului Ploiești, în localitățile de pe valea Prahovei și valea Teleajenului, la Brașov etc.

Principalele bazine legumicole sunt următoarele:

- bazinul Cândești - Vernești - Mărăcineni - Săpoca situat de o parte și de alta a văii Buzăului; se cultivă ceapă, varză, roșii, ardei și rădăcinoase;

- bazinul Vadu Pașii - Săgeata dezvoltat pe stânga văii Buzăului alcătuit în cea mai mare parte din sere și solarii, specializat și în culturi extratimpurii; se cultivă mai ales roșii, ceapă și ardei;

- bazinul Costești - Gherăseni - Smeeni din lungul văii Călmățuiului specializat în cultura cepei, usturoiului și a roșiilor.

Suprafețe importante sunt cultivate cu legume și în interiorul Câmpiei Buzău - Călmățui, în comunele Gălbinași (80 ha) și Țintești (100 ha).

Pentru consumul local legumicultura este practică și pe terenurile din luncă și pe terasele joase de pe valea Slănicului, fiind mai dezvoltată la Cernătești.

Cartoful prezintă importanță prin caracterul de sezon pe care îl au soiurile de primăvară și de toamnă. În zonă predomină cartofii timpurii care asigură o mai bună utilizare a terenului din zona periurbană, după recoltarea lor cultivându-se în continuare plante legumicole de toamnă (varză sau castraveți) sau plante de nutreț.

Acest sistem de culturi succesive dau agriculturii din arealul Buzăului un puternic caracter de "intensivitate".

Se disting două bazine importante:

- bazinul Mărăcineni - Vadu Pașii - Săgeata;

- bazinul Costești - Gherăseni - Sudiți, situat în câmpia tabulară de la sud de Călmățui, care se remarcă printr-o productivitate mai ridicată față de cel precedent.

Cultura cartofului este dezvoltată și pe valea Slănicului, cele mai mari suprafețe fiind în comuna Beceni.

e. *Cultura viței de vie* se încadrează în arealul de tradiție care bordează la exterior Subcarpații de Curbură. Terenurile viticole situate în zona de glacis și pe versanții dealului Istrița fac parte din renumitele podgorii Dealul-Mare Istrița, care deține circa 7% din suprafața viticolă pe țară (Geografia României, vol. II, p.358). Viile prezintă o desfășurare foarte mare în suprafață, formând un adevărat masiv. Ele se extind altitudinal de la 80 m până la 350 m și chiar 500 m pe versantul sudic, în bazinul văii Sărata, respectiv în arealul localităților Nenciulești și Dobrulești.

În partea estică a Culmii Istrița viile ocupă circa 1.500 ha în comuna Merei, cca. 700 ha în comuna Vernești, 300 ha la Ulmeni.

La est de valea Buzăului viticultura este reprezentată printr-o serie de areale care fac legătura cu podgoria Râmnicului.

Se remarcă bazinul Slănicului, unde vița de vie deține 25,0% din suprafața terenurilor agricole la Blăjani (cca 420 ha) și Săpoca (450 ha) și 10,0% la Cernătești (270 ha). În bazinul Călnăului suprafețele însumează 1.500 ha (Zărnești și Poșta Călnău).

Se produc soiuri pentru vinuri roșii ca: Merlot, Cabernet, Sauvignon și pentru vinuri albe: Fetească albă, Riesling etc.

Vița de vie s-a extins și în zona de șes, ocupând suprafețe însemnate în Câmpia Râmnicului la Cochirleanca (cca 200 ha), Săgeata (160 ha), Vadu Pașii (315 ha) și pe terenurile nisipoase de pe dreapta Călmățuiului la Smeenii (225 ha) și Gherăsenii (180 ha).

Din observațiile efectuate la Smeenii și Moisița a reieșit că în ultimii ani nu s-au mai efectuat lucrări de întreținere corespunzătoare și că se manifestă tendința de restrângere a acestor suprafețe și utilizarea lor ca terenuri arabile.

Viticultura din arealul Buzăului se constituie ca una din activitățile ce dau o notă specifică economiei agricole atât prin caracterul intensiv al acestei culturi cât și prin suprafețele importante ce totalizează 7.000 ha, respectiv 40,0% din suprafața viticolă a județului Buzău (17.800 ha). Producția de struguri (32.000 tone) reprezintă 37,6% din producția obținută în județ (cca 85.000 tone).

f. *Cultura pomilor fructiferi*, la rândul său o activitate de tradiție în zona subcarpatică, nu deține în prezent locul corespunzător condițiilor pedoclimatice favorabile de care dispune în arealul studiat. Terenurile pomicole ocupă numai 1.250 ha fiind de aproape 5 ori mai reduse față de suprafața ce revine celor viticole.

În distribuția teritorială se remarcă două areale de concentrare, pe văile Buzăului și Slănicului (fiecare cu o suprafață de circa 550 ha), care dețin împreună circa 90,0% din suprafața pomicolă. În restul teritoriului pomii fructiferi apar în gospodăriile populației și pe areale restrânse dispersate între alte categorii de terenuri agricole.

Structura livezilor s-a diversificat pe lângă prun, specific zonelor deluroase, extinzându-se culturile intensive de măr, cireș, vișin, etc.

Pe valea Buzăului se remarcă livezile extinse din comunele Măgura și Vernești. Un rol deosebit a revenit Stațiunii de Cercetări și Producție Pomicolă din Căndești a cărei activitate a contribuit la diversificarea structurilor și la dezvoltarea livezilor intensive din întreaga zonă subcarpatică a județului. Zona Căndești - Vernești este specializată în cultura mărului, urmată de prun, piersici, cireși - vișini și caiși.

Pe valea Slănicului, cele mai extinse livezi sunt situate în comuna Beceni, iar între Aldeni și Cărpiniștea acestea au un caracter compact și sunt profilate pe culturile de cireși și vișini.

16.1.4. Creșterea animalelor

Creșterea animalelor a fost favorizată din cele mai vechi timpuri de suprafețele mari de pășuni și fânețe naturale ce acopereau câmpia și extinderea lor în zona colinară efectuată prin defrișarea pădurilor.

Schimbările structurale petrecute în agricultură de-a lungul timpului au condus la restrângerea acestor suprafețe în favoarea altor categorii sau ca urmare a măsurilor de refacere prin reîmpădurirea zonelor deluroase afectate de suprapășunat.

Această evoluție nu trebuie să ducă la concluzia că în prezent nu ar exista o bază furajeră satisfăcătoare. Dimpotrivă, pășunile și fânețele naturale reprezintă cea mai importantă categorie în structura terenurilor agricole din zona colinară (între 50,0% și 60,0% la Beceni, Blăjani, Cernătești și Măgura dar numai de 20% - 25% în zonele cu pregnant caracter viticol: Merei și Zărnești).

În câmpie acestea dețin între 15% și 30% din terenurile agricole, cele mai mari suprafețe fiind situate în zonele cu terenuri de slabă productivitate.

Baza furajeră este asigurată și prin culturile de orz, lucernă, porumb și sfeclă furajeră care își aduc un aport substanțial la asigurarea necesarului de hrană pentru animale.

Pentru dezvoltarea intensivă a sectorului zootehnic au fost create complexe de creștere a animalelor. În prezent, numai câteva mai funcționează la un nivel corespunzător, altele reducându-și substanțial capacitatea.

Între complexe care își mențin activitatea la un nivel mai ridicat se numără: ferma de creștere a vacilor pentru lapte de la Stâlpu, cea mai mare din zonă (1.800 bovine) și tot aici un complex de creștere a ovinelor (8.000 ovine); la Cilibia funcționează un alt complex pentru ovine (5.890 ovine), iar la Lipia ferma "Avis" profilată pe producția de ouă (100.180 păsări ouătoare și 5.870 mii ouă).

Pe de altă parte, complexe de berbecuți fie că s-au desființat (Săpoca), fie că și-au redus mult activitatea (Udați).

Între societățile private recent înființate sunt și câteva cu profil zootehnic: "Cereanim" Smeeni (bovine pentru lapte), "Natima" Săpoca (bovine pentru lapte și porcine), "Agrostar" Gherăseni înființată în 1995 cu fonduri primite de la F.M.I. (bovine pentru lapte).

În general, în cadrul complexelor numărul de animale s-a redus mult față de perioada anterioară anului 1990, iar cel mai mare număr de animale este deținut de gospodăriile populației.

În profil teritorial nu apar diferențieri semnificative, cu excepția creșterii ovinelor al căror efectiv este mult mai ridicat în unele comune situate la sud de valea Buzăului, unde și suprafața pășunilor este mai mare (Smeeni, Țintești, Cilibia).

16.2. Industria

Activitatea industrială s-a dezvoltat în legătură cu valorificarea resurselor din zonă și pentru a răspunde necesităților de consum pe plan local pentru anumite categorii de bunuri.

Cea mai importantă ramură este *industria alimentară*. În cadrul acesteia, morăritul și panificația este subramura cu o largă răspândire în teritoriu constituind o activitate de veche tradiție bine reprezentată în secolele trecute pe valea Buzăului.

O mare dezvoltare au cunoscut centrele de colectare a strugurilor și de producție a vinului și băuturilor alcoolice. Printre cele mai mari centre de vinificație se numără cele de la Vernești, Zărnești și Ulmeni. Alte centre sunt la Cernătești, Săpoca, Zorești, Merei, Izvorul Dulce etc.

Pentru conservarea fructelor funcționează la Beceni o unitate care dispune și de secții de deshidratare.

Produsele lactate sunt reprezentate în special prin brânzeturi. Producții însemnate se realizează în comunele situate la distanțe mai mari de orașul Buzău și care nu au posibilități de conservare a laptelui proaspăt (Beceni, Săgeata) sau în cele cu un efectiv ridicat de ovine (Cilibia, Smeeni etc). Se remarcă activitatea Societății “Agrostar” Gherăseni care produce lapte de consum, iaurt, brânzeturi, ce își desface produsele și în București și Ploiești.

Producerea de bunuri din sfera *industrii textile și a confecțiilor* este legată de satisfacerea cerințelor pe plan local (tricotaje, confecții). Există și ateliere de țesut covoare (Cochirleanca, Gălbinași) sau pentru cusături artisanale (Pruneni).

Cele mai importante unități sunt, însă, “FILTESS” Beceni, care a fost constituită ca secție a întreprinderii “Dorobanțul” Ploiești (produce fire lână, tip lână și țesături) și Întreprinderea de spălare a lânii din Smeeni. Aceasta din urmă primește lână din județul Buzău și cele limitrofe dar și de la distanțe mai mari, din Dobrogea, Vaslui etc.

Valorificarea materiilor prime locale a dus și la dezvoltarea altor activități cum sunt dărăcitul lânii, cojocăritul, tăbăcirea pieilor.

Industria materialelor de construcții este reprezentată prin exploatarea nisipurilor și pietrișurilor din valea Buzăului (balastiere la Mărăcineni, Vernești, Măgura), exploatarea calcarului și producerea varului la Măgura, fabricarea cărămidilor și a blocurilor ceramice.

Exploatarea și prelucrarea lemnului au o veche tradiție în zona subcarpatică. Acestea dețin o pondere importantă în economia locală mai ales la Măgura (exploatare, cherestea) și la Vernești (cherestea, mobilier).

În zona studiată există numeroase gateri și ateliere de mic mobilier.

De asemenea, sunt de semnalat unitățile din domeniul construcțiilor de mașini (în special reparații) și nu în ultimul rând cele legate de industria energetică, respectiv exploatarea de petrol de la Monteoru și Arbănași precum și cele de gaz metan de la Roșioru (Cochirleanca).

Trebuie reliefat faptul că înainte de anul 1990 în câteva comune valoarea globală a producției industriale o depășea pe cea din agricultură. Este cazul comunelor Măgura și Beceni din zona colinară dar și a unora cu agricultură diversificată și dezvoltată situate în câmpie sau în zona de contact precum Smeeni, Cochirleanca, Vernești.

Analiza de față pune în evidență faptul că în această zonă, cu pregnant profil agricol, activitățile cu caracter industrial au devenit o prezență tot mai frecventă în teritoriu. S-au creat astfel noi premise pentru dezvoltarea și restructurarea economiei. Evoluția în perspectivă depinde însă de un complex de factori, de contextul economic, financiar și legislativ național.

Într-o primă etapă, o cale de valorificare industrială a materiilor prime din zonă ar fi dezvoltarea firmelor mici și mijlocii.

Constituirea unor asociații în care activitatea agricolă să se continue cu prelucrarea industrială ar spori mult eficiența acestora (fapt demonstrat deja în societățile private de la Gherăseni și Smeeni).

16.3. Căile de comunicații și transporturile

Relațiile din interiorul zonei de influență și dintre aceasta și municipiul Buzău se realizează în cea mai mare măsură prin utilizarea căilor de transport rutier.

Așa cum s-a mai arătat, zona este străbătută de drumurile naționale ce leagă sudul de estul țării și care se interferează la Buzău.

Rețeaua de drumuri județene este bine distribuită în teritoriu asigurând accesul tuturor localităților la drumurile naționale. Există și câteva sate care, cu toate că nu se află la distanțe mari de drumurile principale, nu dispun de căi de acces corespunzătoare, fie pentru că nu sunt asfaltate fie pentru că sunt foarte deteriorate (Pruneni, Sorești, Săsenii pe Vale, Nenciu, Odaia Banului).

Înainte de 1990 transportul rutier, organizat în cadrul Autogării Buzău, se desfășura de-a lungul a 172 de trasee dintre care 69 aveau ca stație terminus localități situate în zona de influență iar restul se suprapuneau cu acestea și se continuau spre alte destinații.

Numărul curselor zilnice varia de la 4 la 12, iar în cazul unor localități apropiate de oraș cu populație numeroasă navetistă ajungeau chiar la 20-30 pe zi (Lipia, Gherăseni, Stâlpu).

Astfel, transportul rutier a avut un rol deosebit de important în asigurarea legăturilor dintre localitățile situate în arealul Buzăului.

În prezent, dificultățile de natură economică s-au reflectat și asupra acestui domeniu prin reducerea numărului de curse, a deteriorării parcului de mașini etc.

În ceea ce privește transportul feroviar, influența sa în teritoriu se limitează la un areal mult mai restrâns.

16.4. Activitatea turistică

Potențialul turistic al zonei este limitat, singurul obiectiv turistic important constituindu-l stațiunea balneo-climaterică Sărata - Monteoru.

Situată în depresiunea omonimă, stațiunea beneficiază de un climat de cruțare cu temperaturi medii de 22⁰ în luna iulie și -3⁰C în ianuarie. Media anuală a temperaturii este de 10⁰C iar a precipitațiilor de 550 mm.

Dar, principalul factor terapeutic îl constituie prezența izvoarelor minerale cloruro-sodice, iodurate, magneziene și a nămolului sapropelic sulfurat.

Stațiunea funcționează încă din 1895 și este recomandată pentru tratarea afecțiunilor reumatismale degenerative, a sistemului nervos periferic, în maladii ale aparatului digestiv.

Amenajările existente cuprind două ștranduri pentru băi reci, pavilion cu instalații pentru băi calde, proceduri de fizioterapie, izvoare folosite pentru cura internă.

Baza de primire este alcătuită dintr-un motel, hotel, vile, tabără, două campinguri cu căsuțe.

Stațiunea a devenit și un centru în care se organizează manifestări cultural - sportive cum ar fi concursul de ghizi turistici, întâlniri ale asociațiilor de tineret cu preocupări în domeniul protecției mediului etc.

Alte posibilități de agrement în arealul studiat sunt oferite de pădurile Spătaru și Frasin, de motelul Ciuta sau motelul Merei.

CONCLUZII

Dispoziția armonioasă în teritoriu a marilor unități naturale și potențialul lor economic variat au constituit primele elemente care au stat la originea apariției și dezvoltării așezărilor omenești.

Oraș de câmpie prin localizarea fizico-geografică propriu-zisă și oraș de interferență geografică prin întreaga sa existență și evoluție, Buzăul se încadrează în categoria mare de așezări dezvoltate la contactul a două regiuni fizico-geografice,

La periferia Subcarpaților de Curbură, în zonele de câmpie limitrofe, s-au dezvoltat 8 orașe între care Buzăul reprezintă localitatea cu cea mai veche atestare documentară, care pune în evidență statutul său de târg, de important centru de schimb. Abia peste mai bine de un secol apar cu mențiunea de târguri Ploieștiul, care a preluat activitatea târgurilor Târgșor și Gherghița, și Focșani, apărut ca urmare a decăderii Târgului Putnei.

Poziția geografică a avut un rol determinant, în special în condițiile specifice economiei feudale și chiar în epoca modernă, în exercitarea și menținerea uneia dintre cele mai importante funcții cu caracter urban, funcția de schimb.

Buzăul a constituit vreme îndelungată cel mai important târg existent pe plan regional unde s-a realizat schimbul de produse provenite de pe o însemnată arie geografică grefată pe bazinul hidrografic al Buzăului, iar în sud prelungindu-se dincolo de valea Călmățuiului.

În același timp, Buzăul a ocupat o poziție favorabilă și dacă îl privim într-un context mai larg situându-se și la interferența unor vechi drumuri comerciale și de transhumanță.

Evoluția economică în epoca modernă și mai ales în cea contemporană pune în evidență tot mai mult faptul că poziția geografică reprezintă o categorie cu caracter istoric a cărei importanță s-a diminuat pe măsură ce sistemul economic național a înregistrat o dezvoltare tot mai complexă.

Buzăul a constituit unul dintre cele mai importante orașe de la curbură situându-se pe locul al doilea după Ploiești (atât în trecut cât și în perioada actuală) ca mărime, din punctul de vedere al nivelului de dezvoltare a funcțiilor urbane precum și al gradului de influență în teritoriu.

Totuși, abia în ultimele trei decenii în activitatea orașului s-au produs schimbări calitative care au generat o dezvoltare dinamică fără precedent, înscrierea pe noi direcții de evoluție, ca urmare a diversificării și întăririi funcțiilor economice, social-culturale etc.

În această perioadă dezvoltarea industriei a reprezentat principalul factor de dinamizare și de transformare a întregii activități economico-sociale.

Intrarea în funcțiune a noilor întreprinderi industriale de importanță națională a determinat în ultimii 30 de ani creșterea de aproape 3 ori a populației urbane. Ca urmare, municipiul Buzău, cu cei circa 150.000 de locuitori, se înscrie în prezent în categoria orașelor mari ale țării fiind situat pe locul 18 în ierarhia urbană.

În același timp, funcția industrială a generat noi tipuri de relații între orașul Buzău și alte localități din țară ceea ce a condus la creșterea gradului de integrare în sistemul economiei naționale. Astfel, Buzăul, considerat multă vreme un centru urban de importanță regională, din categoria celor desemnate sub titulatura de “poli de creștere”, prezintă tot mai mult tendința de diversificare și de extindere a legăturilor sale în teritoriul național. Aceste legături au fost generate, în primul rând, de întreprinderile din domeniul metalurgiei, construcțiilor de mașini, industriei chimice sau a industriei sticlei, care utilizează materii prime provenite din diferite zone geografice ale țării.

După decembrie 1989 activitatea economică a cunoscut o scădere semnificativă legată de declinul general înregistrat la nivel național în actuala perioadă de tranziție.

Cu toate că atât producția cât și numărul de salariați din industrie s-au redus, evoluția economică actuală a municipiului Buzău indică existența unor posibilități reale de redresare. Această apreciere este justificată dacă se are în vedere faptul că nici o întreprindere importantă nu și-a încetat activitatea și nu figurează pe listele de restructurare. De asemenea, șase întreprinderi s-au privatizat, celelalte fiind în curs de privatizare, iar alte patru figurează pe lista primelor 50 de societăți (din cele 500 înregistrate la nivel național) cotate la bursa de valori.

Această situație reflectă preocupările și eforturile depuse la nivelul întreprinderilor de a se adapta noilor cerințe ale economiei de piață.

În același timp, pe măsura consolidării funcției industriale și a creșterii numărului de locuitori, s-au dezvoltat și diversificat și celelalte funcții urbane: de învățământ, de asistență sanitară, în domeniul serviciilor legate de activitatea comercială sau de transporturi, a celor de natură administrativă.

Ca urmare a acestei evoluții s-au produs schimbări și în structura zonelor funcționale. Astfel, au apărut noi zone cum sunt cea industrială în sud, rezidențială în vest sau de agrement în nord, ceea ce a dus la extinderea vetrei. De asemenea, este de remarcat că majoritatea zonelor prezintă un grad ridicat de omogenizare funcțională, element ce a determinat existența unor legături intense între diferite zone funcționale, în special între cele rezidențiale și industriale. Este de subliniat că dispoziția lor în teritoriu favorizează fluența legăturilor, care se desfășoară în general în condiții optime.

Orașul Buzău are în prezent și o altă fizionomie ca urmare a modernizării părții centrale, a principalelor artere de circulație și a dezvoltării noilor cartiere de locuințe.

Cu toate acestea, în structura urbanistică a orașului cartierele cu un fond locativ învechit și cu dotări edilitare slabe dețin încă o pondere semnificativă.

De aceea, pornind de la premisa că orașul Buzău va reuși să înregistreze în viitor o evoluție ascendentă, dezvoltarea sa urbanistică ar trebui să se axeze cu prioritate pe modernizarea cartierelor cu fond locativ slab. Acest proces trebuie să se bazeze pe principii noi care să aibă în vedere conservarea elementelor de arhitectură tradiționale care dau personalitatea orașului.

Dezvoltarea municipiului Buzău a avut consecințe însemnate și asupra relațiilor stabilite cu zonele înconjurătoare care au înregistrat noi valențe atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ.

Astfel, în jurul orașului s-a conturat o zonă de influență propriu-zisă sau periurbană ce se desfășoară pe un areal cu o rază de 30 de km și cuprinde 111 așezări rurale. În cadrul acestui spațiu relațiile dintre oraș și zona de influență se disting prin diversitate, sunt permanente, având un înalt grad de continuitate în timp și prezintă o intensitate ridicată exprimată prin valorile crescute ale indicilor cantitativi.

Fără a enumera numeroasele direcții în care s-a manifestat influența orașului Buzău este de subliniat că în zonă s-a produs diversificarea economiei agricole, dezvoltarea intensivă a unor subramuri specifice agriculturii cu caracter preorășenesc (legumicultură, creșterea păsărilor etc.), creșterea ponderii activităților neagricole etc. Multe așezări rurale au evoluat spre tipuri funcționale mai complexe, iar unele dintre ele dețin un potențial economic care le impun ca centre cu rol de convergență pe plan local (Smeeni, Beceni, Sărata-Monteoru).

În prezent, zona de influență se află într-un proces de restructurare a activității economice legat în primul rând de schimbarea sistemului de proprietate. Este pozitiv faptul că există deja 37 de asociații agricole cu capital privat, iar altele sunt în curs de constituire.

În general, se constată existența preocupării de a se adapta la noile cerințe ale economiei de piață, dar evoluția în perspectivă depinde de o multitudine de factori în primul rând de contextul economic național.

Orașul Buzău și zona sa de influență au cunoscut în ultimele decenii importante transformări calitative. Chiar dacă perioada actuală de restructurare a generat o serie de dificultăți, zona în ansamblul ei dispune de un bogat potențial de dezvoltare exprimat în nivelul de calificare a forței de muncă, în existența unor întreprinderi industriale viabile, într-o agricultură cu structuri complexe, în existența unei relații de căi de comunicații optime etc.

Toate acestea ar îndreptăți o evoluție dinamică în perspectivă, care să asigure creșterea capacității orașului Buzău de a contribui la restructurarea economică a întregului județ și o poziție tot mai consolidată în sistemul economiei naționale.

BIBLIOGRAFIE

- Badea L., Niculescu Gh., (1964), *Harta morfostructurală a Subcarpaților dintre Cricovul Sărat și Slănicul Buzăului*, Studii și cercetări geologice, geofizice, geografice (S.C.G.G.G.), t. XI, București.
- Badea L., Bălțeanu D., (1977), *Terasele din valea subcarpatică a Buzăului*, S.C.G.G.G. Seria geografie, t. XXXIX, nr.2, București.
- Barbu N., Ungureanu Al., (1987), *Geografia municipiului Iași*, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași.
- Băcănaru I., Cândea Melinda (1974), *Aspecte și tendințe în mobilitatea teritorială a populației din județul Buzău*, S.C.G.G.G. Seria geografie, t. XXI, nr.2, București.
- Bălțeanu D., (1974), *Relații între curgerile de noroi și eroziunea torențială în modelarea versanților din Subcarpații Buzăului*, S.C.G.G.G., Seria geografie, t. XXI, nr.1, București.
- Beaujeu - Garnier Jacqueline, Chabot G., (1963), *Traité de géographie urbaine*, Armand Colin, Paris.
- Bogdan Octavia, Mihai Elena, Teodoreanu Elena, (1974), *Clima Carpaților și Subcarpaților de Curbură dintre Teleajen și Slănicul Buzăului*, București.
- Caloianu N., (1967), *Zonele funcționale ale orașului Sibiu*, Analele Universității București, Seria geologie-geografie, nr.1, București.
- Caloianu N., Chițu Maria, Panaite Ludmila, (1976), *Les grandes villes de la Roumanie et leurs zones d'attraction*, Rev. roum. géol., géophys., géogr. (R.R.G.G.G.), Série géographie, t. XIX., Bucarest.
- Caloianu N., Mănescu Lucreția, Nicolae I., (1989), *Particularitățile localizării și structurării industriei în Munții Poiana Ruscă*, Analele Universității București, anul XXXVIII.
- Cândea Melinda, Erdeli G., (1981), *Considerații geografice asupra spațiului urban în România*. S.C.G.G.G., Seria geografie, t. XXVIII, București.
- Chițu Maria, (1969), *Dezvoltarea teritorială a orașului Ploiești*, Comunicări de geografie, vol. VIII, București.
- Ciulache S., (1977), *Rolul climatologiei în construcția și sistematizarea orașelor și comunelor*, S.C.G.G.G., Seria geografie, Universitatea din București.
- Coteș P., (1976), *Câmpia Română*, Editura Ceres.
- Cucu V., (1970), *Orașele României*, Editura Științifică, București.

- Cucu V., Băcănaru I., (1972), *Geografia satului românesc*, Sociologia militans, vol. V, Sociologie geografică, Editura Științifică, București.
- Cucu V., (1974), *Geografie și urbanizare*, Editura Junimea, Iași.
- Cucu V., (1977), *Sistematizarea localităților și a teritoriului din România*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
- Cucu V., (1995), *România. Geografie umană*, Editura "Glasul Bucovinei", Iași.
- Cucu V., (1996), *România. Geografie economică*, Editura "Glasul Bucovinei", Iași.
- Derruau, M., (1961), *Precis de géographie humaine*, Armand Colin, Paris.
- Diculescu V., (1973), *Bresle, negustori și meseriași în Țara Românească (1830-1848)*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Donat I., (1956), *Așezările omenești din Țara Românească în secolele XIV-XVI*, Studii, Revista de istorie nr. 6, Academia R.P.R.
- Dragu Gh., (1967), *Studiul geografic al deplasării zilnice a forței de muncă spre orașele Făgăraș și Victoria*, Studia Univ. "Babeș-Bolyai", Seria geologie - geografie, fasc. 2, Cluj.
- Dumitrescu C. Gh., (1926), *Orașul Buzău. Studiu monografic*, Buzău. ↖
- Erdeli G., Câdea Melinda, (1988), *Tendențe actuale în geodemografia R.S.R.*, Terra, nr.3-4.
- Erdeli G., (1996), *Podișul Mehedinți. Geografie umană*, Editura Metropol.
- Florea N., (1976), *Geochimia și valorificarea apelor din Câmpia Română de nord - est*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Florea N., Geanana M. (1986), *România. Harta solurilor. Sc. 1:400.000*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Ghenovici Alexandra, (1968), *Schimbări în structura funcțională a orașului Buzău*, S.C.G.G.G., Seria geografie, t. XV, nr. 2, București.
- Giosu Veronica, (1972), *Populația României - studiu geografico-economic*, Rezumatul tezei de doctorat, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași.
- Giurescu C., (1957), *Principatele române la începutul secolului al XIX-lea*, Editura Științifică, București.
- Gottmann J., (1961), *Megalopolis*, New York.
- Grigore M., Marin I., (1982), *Elemente de morfodinamică specifică în Câmpia de subsidență Titu-Gherghița-Sărata*, Buletinul Societății de Științe Geografice, vol. VI, București.
- Gruesc S.I., (1972), *Gruparea industrială Hunedoara - Valea Jiului. Studiu economico-geografic*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Ianoș I., (1987), *Orașele și organizarea spațiului geografic*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Ianoș I., Tălângă C., (1994), *Orașul și sistemul urban românesc în condițiile economiei de piață*, Institutul de Geografie, București.
- Ielenicz M., (1978), *Observații morfologice în bazinul Slănicului de Buzău*, Analele Universității București, Seria geografie, an XXVII.

- Ielenicz M., (1979), *Procese actuale în bazinul Slănicului de Buzău*, Analele Universității din București.
- Ielenicz M., Roșu M., (1986), *Pornituri de teren pe valea Slănicului (Buzău)*, în volumul "Cercetări geografice în județul Buzău", București.
- Ielenicz M., (1994), *Câmpia Buzău - Călmățui*, Manuscris.
- Ilie D.I., (1986, 1987), *Solurile din România (I, II)*, Terra, nr. 4, nr. 1.
- Ionescu Gh. D., (1969), *Date privitoare la evoluția teritorială, urbanistică și demografică a orașului Buzău din secolul al XV-lea până în 1944*, Studii și articole de istorie, t. XIII, București.
- Iordan I., (1973), *Zona periurbană a Bucureștilor*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Iorgulescu B., (1892), *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Buzău*, București.
- Iorgulescu B., (1890), *Harta județului Buzău*, Imprimerie Erhard Freres, Paris.
- Labasse J., (1966), *L'organisation de l'espace. Elements de geographie volontaire*, Hermman, Paris.
- Maciu V., (1976), *Buzăul istoric în secolul al XIX-lea*, Revista de istorie, t. 29, nr. 12, Editura Academiei R.S.R., București.
- Manolescu R., (1957), *Schimbul de mărfuri dintre Țara Românească și Brașov în prima jumătate a secolului al XVI-lea*, Studii și materiale de istorie medie, vol. II, Editura Academiei, R.P.R.
- Manolescu R., (1965), *Comerțul Țării Românești și al Moldovei cu Brașovul (secolele XIV-XVI)*, Editura Științifică, București.
- Matei D.V., (1973), *Colonizarea rurală în Țara Românească și Moldova (secolele XV-XVIII)*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Mayer H.M., Kohn C.F., (1969), *Readings in urban geography*, Chicago.
- Mănescu Lucreția, (1984), *Industrial Development of the Town of Buzău*, Analele Universității București, anul XXXIII.
- Mănescu Lucreția, (1985), *Observations on Population Territorial Mobility in the Buzău County*, Analele Universității București, anul XXXIV.
- Mănescu Lucreția, (1986), *Types of Settlements in the Zone of Influence of the Town Buzău*, Analele universității București, anul XXXV.
- Mănescu Lucreția, (1988), *Zonele funcționale ale municipiului Buzău*, Analele Universității București, anul XXXVII.
- Measnicov V., Hristache I., Trebici V., (1977), *Demografia orașelor României*, Editura Științifică, București.
- Meteș Șt., (1971), *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX.*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
- Mihăilescu V., (1915), *Bucureștii din punct de vedere antropogeografic și etnografic*, An. geogr. antropogeogr. 1914-1915, IV.
- Mihăilescu V., (1921), *Orașul Călărași*, Buletinul Societății Române de Geografie (B.S.R.G.), t. XL, București.

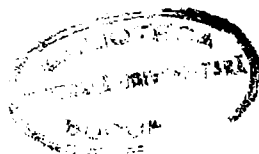
- Mihăilescu V., (1922), *Două momente din înaintarea arăturilor în Bărăgan*, B.S.R.G., t. XL, București.
- Mihăilescu V., (1924), *Așezările omenști din Câmpia Română la mijlocul și sfârșitul secolului XIX*, Analele Academiei Române, Secțiunea istorie 1924, București.
- Mihăilescu V., (1928), *Câteva observații asupra geografiei orașelor*, B.S.R.G., t. XLVII, București.
- Mihăilescu V., (1941), *Orașul ca fenomen antropogeografic*, Cercetări și studii geografice, Seria II, vol. I, București.
- Mihăilescu V., (1966), *Dealurile și câmpiile României*, Editura Științifică, București.
- Mihăilescu V., (1972), *Considerații generale asupra geografiei orașelor*, Sociologia militans, vol. V, Sociologie geografică, Editura Științifică, București.
- Mohan Gh., Ielenicz M., Pătroescu Maria, (1986), *Rezervații și monumente ale naturii*, Editura Sport-Turism, București.
- Neguț S., (1988), *Tipologia funcțională a orașelor din R.S.R. pe bază de metode cantitative*, Terra, nr. 3-4.
- Niculescu Gh., (1974), *Subcarpații dintre Prahova și Buzău - caracterizare geomorfologică*, S.C.G.G.G., Seria geografie, t. XXI, nr. 1, București.
- Oancea D.I., (1973), *Gruparea urbană Galați - Brăila*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Oncescu N., (1957), *Geologia R.P.R.*, Editura Tehnică, București.
- Oțetea A., (1977), *Pătrunderea comerțului românesc în circuitul internațional*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Panaite Ludmila, (1969), *Zonele funcționale ale orașului Brașov*, Comunicări de geografie, vol. VIII, București.
- Pătroescu Nardin Maria, (1996), *Subcarpații dintre Râmnicu Sărat și Buzău. Potențial ecologic și exploatare biologică*, Editura Carro.
- Petrescu-Burloiu I., (1945), *Zonele economice ale orașului Buzău*, Revista geografică, an. I (1944), fasc. I-III.
- Petrescu-Burloiu I., (1971), *Cercetări geografice asupra evoluției așezărilor din Subcarpații Buzăului*, Geografia județului Buzău și a împrejurimilor, vol. I.
- Petrescu-Burloiu I., (1977), *Subcarpații Buzăului. Relații geografice om-natură*. Editura Litera, București.
- Popescu C., (1979), *Studiul geografic al populației și așezărilor din zona subcarpatică și montană dintre Buzău și Teleajen*, C.M.U., București.
- Popescu C., Vasile I., (1978), *Aspecte antropice negative în zona subcarpatică din județele Buzău, Prahova și Dâmbovița*, Analele Universității București.
- Popescu Didă, (1970), *Observații geomorfologice preliminare asupra teraselor din Subcarpații cuprinși între valea Buzăului și valea Slănicului de Buzău*, Analele Universității București, Seria geografie, an XXI.

- Popescu Dida (1971), *Geomorfologia depresiunii Nișcov*, Geografia județului Buzău și a împrejurimilor, vol. I.
- Popovici I., Crângu Aurora, Mănescu Lucreția, (1971), *Tipuri funcționale de așezări rurale și suburbane din județul Prahova*, Terra, nr. 3.
- Popovici I., Mihail Maria, (1980), *România, geografie economică*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Popovici I., Crângu Aurora, Mănescu Lucreția, (1982), *Aspecte privind dezvoltarea industriei românești pe ansamblul național și în profil teritorial*, Terra XIV (XXXIV), nr. 1.
- Posea Gr., (1967), *Glissements, méandres et voies de communications dans la vallée de Buzău*, Travaux du Symp. Intern. de Géographie Appl., Bucarest.
- Posea Gr., (1968), *Glacisurile și unele aspecte din România*, Analele Universității București, Seria geologie-geografie, nr. 1.
- Posea Gr., Ielenicz M., (1970), *Alunecările de teren de pe valea Buzăului*, Analele Universității București, Seria geografie, an XIX.
- Posea Gr., (1971), *Evoluția văii Buzăului*, în volumul "Geografia județului Buzău și a împrejurimilor", București.
- Posea Gr., Ielenicz M., (1971), *Județul Buzău*, Editura Academiei, București.
- Posea Gr., Popescu N., (1973), *Piemonturile din România*, în volumul "Piemonturile", C.M.U., București.
- Posea Gr., Popescu N., Ielenicz M., (1974), *Relieful României*, Editura Științifică, București.
- Posea Gr., (1980), *Pediments in Roumanie*, R.R.G.G.G., Serie géographie, t. 24, Bucarest.
- Posea Gr., Badea L., (1980), *România. Harta geomorfologică, Sc. 1:400.000*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Posea Gr., (1987), *Tipuri ale reliefului major în Câmpia Română: importanța practică*, Terra, nr. 3.
- Posea Gr., (1997), *O regiune de dezvoltare durabilă (Culoarul Buzăului și Curbura Carpaților)*, în volumul "Comunicări de geografie", Editura Universității București.
- Pricăjan A., (1961), *Cercetări hidrogeologice în ținutul de câmpie dintre Buzău și Ialomița*, Com. Geol., St. Tehn. Econ., seria E, Hidrogeologie, 5.
- Rădulescu N. Al., (1944), *Zonele de aprovizionare apropiată a unor orașe din sudul României*, Revista geogr. I.G.G.R., an I, București.
- Rădulescu N. Al., Velcea I., Petrescu N., (1968), *Geografia agriculturii României*, Editura Științifică, București.
- Roșu Al., (1980), *Geografia fizică a României*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Rusenescu Constanța, Mănescu Lucreția, (1986), *Structura urbană actuală și de perspectivă a județului Buzău*, în volumul "Cercetări geografice asupra mediului înconjurător în județul Buzău", Universitatea București.

- Sandu Gh., (1984), *Solurile saline și alcaline din R.S. România. Ameliorarea lor*, Editura Ceres, București.
- Susan Aurelia, (1972), *Municipiul Oradea. Studiu de geografie urbană*, Rezumatul tezei de doctorat, C.M.U., București.
- Șandru I., Cucu V., Poghirc P., (1961), *Contributions géographiques à la classification des villes de la Roumanie*, Analele Universității "Alexandru Ioan Cuza", t. VII, fasc. 2, Iași.
- Șandru I., Ungureanu Al., (1967), *Quelques traits géographiques de l'évolution des villes de la R.S. Roumanie*, Analele Șt. Univ. Iași, secțiunea II-b, vol. XIII.
- Ștefănescu Ioana, (1972), *Subcarpații dintre Șușița-Zăbrăuț și Buzău. Studiu geografico-economic*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Ștefănescu Ș., (1974), *Demografia, dimensiune a istoriei*, Editura Facla.
- Trebici V., Hristache I., (1986), *Demografia teritorială a României*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Tufescu V., (1941), *Târgușoarele din Moldova și importanța lor economică*, B.S.R.G., vol. LX.
- Tufescu V., (1966), *Subcarpații și depresiunile marginale ale Transilvaniei*, Editura Științifică, București.
- Tufescu V., (1974), *România*, Editura Științifică, București.
- Turcu Mioara, (1985), *Itinerare arheologice în Muntenia*, Editura Sport - Turism, București.
- Ujvari I., (1972), *Geografia apelor României*, Editura Științifică, București.
- Ungureanu Al., (1973), *Unele observații asupra structurii populației orașelor din Moldova după originea geografică*, Analele Șt. Univ. Iași, secțiunea II-c, vol. XIX.
- Ungureanu Al., (1980), *Orașele din Moldova. Studiu de geografie economică*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Vâlsan G., (1912), *O fază în popularea țărilor românești (cu prilejul unei hărți statistice descoperită în ultimul timp)*, B.S.R.G., t. XXXIII.
- Vâlsan G. (1915), *Câmpia Română*. B.S.R.G., t. XXXVI.
- Velcea I. (1964), *Țara Oașului. Studiu de geografie regională*, Editura Academiei R.S.R., București.
- Velcea I., Popovici I., Vișan Gh., (1983), *Harta utilizării terenurilor în R.S. România, Sc. 1:400.000*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Velcea Valeria, Savu Al., (1972), *Geografia Carpaților și Subcarpaților*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Vișan Gh., Cârstea A., (1978), *Câmpia Râmnicului. Considerații geomorfologice*, Studii de geografie., București.
- Vlad Sorina, (1977), *Cent ans de viticulture roumaine*, R.R.G.G.G. - Série géographie, t. 21, Bucarest.
- Zagoriț G.M., (1915), *Evoluția istorică a târgurilor și orașelor dintre Buzău, Târgoviște și București*, Anuar de geografie și antropogeografie, București.

- *** (1974), *Anuarul demografic al R. S. România, 1974*, Direcția Centrală de Statistică, Comisia Națională de Demografie, București.
- *** (1966 - 1989), *Anuarul statistic al R. S. România*, Direcția Centrală de Statistică, București.
- *** (1990 - 1996), *Anuarul statistic al României*, Comisia Națională pentru Statistică, București.
- *** (1979), *Atlas geografic și istoric. Județul Buzău*.
- *** (1980), *Buzău. Monografie*. Editura Sport - Turism, București.
- *** (1976), *Călători străini despre țările române, vol. VII*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
- *** (1986), *Cercetări geografice asupra mediului înconjurător în județul Buzău*, Universitatea din București.
- *** (1973), *Din geografia județului Buzău, vol. II*, Buzău.
- *** *Documente privind Istoria României, veacul XVI, B, Țara Românească, vol. I, 1951; vol. II, 1951; vol. III, 1952; vol. IV, 1952; vol. V, 1953, vol. VI, 1953*, Editura Academiei R.P.R., București.
- *** (1953), *Documente privind Istoria României, veacul XII, XIV și XV, B, Țara Românească*, Editura Academiei, R.P.R., București.
- *** (1982), *Enciclopedia geografică a României*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
- *** (1983), *Geografia României; vol. I*, Editura Academiei R.S.R., București.
- *** (1984), *Geografia României; vol. II*, Editura Academiei R.S.R., București.
- *** (1992), *Geografia României; vol. IV*, Editura Academiei Române, București.
- *** (1971), *Geografia orașului Buzău și a împrejurimilor*, București.
- *** *Istoria României; vol. I, 1960; vol. II, 1962; vol. III, 1964*, Editura Academiei R.P.R., București.
- *** (1899), *Marele dicționar geografic al României, vol. II*, București.
- *** (1943), *Monografia județului Buzău*, Buzău.
- *** (1938 - 1941), *Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930, vol. I-X*, Institutul Central de Statistică, București.
- *** (1948), *Recensământul populației din 25 ianuarie 1948*, București.
- *** (1956, 1960), *Recensământul populației din 21 februarie 1956, vol. I, II*, București.
- *** (1969), *Recensământul populației și locuințelor din 15 martie 1966, vol. I-IV*, Direcția Centrală de Statistică, București.
- *** (1980), *Recensământul populației și al locuințelor din 5 ianuarie 1977, I-II*, Direcția Centrală de Statistică.
- *** *Recensământul populației din 5 ianuarie 1992*, Comisia Națională pentru Statistică.

VERIFICAT
2017

**Tiparul s-a executat sub c-da nr. 572/1999,
la Tipografia Editurii Universității din București**

